

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

CİLT : 59

37'nci Birleşim
23 Aralık 2020 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	8
II.- GELEN KÂĞITLAR	13
III.- YOKLAMALAR	44,46,52,53,58,59,64,65, 70,71,77,91,92,125,165
IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	15
<i>A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI</i>	<i>15:20</i>
1.- Hatay Milletvekili Hüseyin Yayman'ın, "Yüzyıl önce-yüzyıl sonra Türkiye Cumhuriyeti: Dünü, bugünü, yarını" konusuna ilişkin gündem dışı konuşması	15:17
2.- Konya Milletvekili Halil Etyemez'in, Mehmet Akif Ersoy'u Anma Haftası'na ilişkin gündem dışı konuşması	17:18
3.- Gaziantep Milletvekili Ali Muhittin Taşdoğan'ın, Gaziantep ilinin Fransız işgalinden kurtuluşunun 99'uncu yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması	18:20

V.-AÇIKLAMALAR

20,26,51,74,114,180,187

- 1.- Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, Kültür ve Turizm Bakanlığınca restore edilen Tarsus Müzesinin açılışının Mersin iline ve ülkeye hayırlı olmasını dilediğine ilişkin açıklaması 20
- 2.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, servisçi esnafının mağduriyetine ilişkin açıklaması 20
- 3.- İzmir Milletvekili Serpil Kemalbay Pekközeği'nün, AİHM'in Selahattin Demirtaş kararında DTK'nin yasal bir örgütlenme olduğu ve örgüt üyeliğine delil olamayacağını ifade edildiğine, buna göre Leyla Güven ve DTK faaliyetlerinden yargılanan herkesin tahliye edilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması 20:21
- 4.- İzmir Milletvekili Tamer Osmanağaoğlu'nun, şehit Asteğmen Mustafa Fehmi Kubilay ile kendisini kurtarmak için koşan ve şehit olan Bekçi Hasan ile Bekçi Şevki'yi şehadete erişlerinin 90'ıncı yıl dönümünde rahmetle andığına ilişkin açıklaması 21
- 5.- Muğla Milletvekili Süleyman Girgin'in, Fethiyeli domates üreticilerinin ihracat kotasından etkilendiğine, üreticilerin devlete ve Tarım Kredi Kooperatiflerine olan borçları yüzünden haciz işlemine uğramamaları için bir destek programı olup olmadığını öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması 21
- 6.- Mersin Milletvekili Hacı Özkan'ın, hastanelerde canla başla görev yapan sağlık çalışanlarına bir kez daha minnettarlığını ifade ettiğine, bu süreçte vefat eden vatandaşlara Allah'tan rahmet dilediğine, tedbirlere uymaya ısrarla devam edilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması 21:22
- 7.- İstanbul Milletvekili Mustafa Demir'in, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde dış politikada büyük işler yapıldığına, ülkenin dünyada söz sahibi olduğunu dosta düşmana gösterdiklerine ilişkin açıklaması 22
- 8.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, Eti Maden İşletmeleri Eti Bor İşletmesinde taşeron işçilerin kadro hakkı kazanmalarına rağmen verilmediğine, geçmişe dönük hakları için toplu olarak yargıya başvurduklarında işten çıkarılmayla tehdit edildiklerine, sadece emeklerinin karşılığını isteyen işçilerin Emet Adliyesinde adalet nöbeti başlattıklarına ilişkin açıklaması 22
- 9.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, Adana'da son üç yılda hazineye ait taşınmazların satış ve kiralama işlemlerinden 50 milyon lira gelir elde edildiğine ancak Adana'ya yatırım yapılmadığına, son on yıl içinde en az kaynak aktarılan ve yatırım yapılan büyük şehrin Adana olduğuna ilişkin açıklaması 22

- 10.- Bursa Milletvekili Mustafa Hidayet Vahapoğlu'nun, Bursa ili Kestel ilçesi Şevketiye Mahallesi sulama göletinden kaynaklanan sorunlarının çözülmesine yönelik taleplerini Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'ye gereğinin yapılması için ilettiğine ilişkin açıklaması 23
- 11.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, ortaokul ve lise öğrencilerinin sınavlarının yüz yüze yapılması kararıyla hem çocukların hem de ailelerinin riske atılacağına, bu sınavların iptal edilmesi için Millî Eğitim Bakanı Ziya Selçuk'a seslendiğine ilişkin açıklaması 23
- 12.- Manisa Milletvekili Bekir Başevirgen'in, Manisa ilinde ciddi su sıkıntısı yaşanmaya başladığına, Gediz ve Menderes havzalarının kirlilikten can çekiştiğine, acilen Manisa ilinin su sorunları hakkında kapsamlı çalışmalara başlanması gerektiğine ilişkin açıklaması 23
- 13.- Şanlıurfa Milletvekili İbrahim Özyavuz'un, Mehmet Akif Ersoy'u rahmetle andığına, kadrolu öğretmenlerle aynı işi yapmalarına rağmen birçok haktan faydalanamayan ücretli öğretmenlerin mağduriyetinin giderilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması 24
- 14.- İstanbul Milletvekili Hayati Arkaz'ın, salgının başından beri koronavirüsle büyük bir mücadele verildiğine, ithal aşılardan onay sürecinde olduğuna, tedbirler kapsamında maske, mesafe ve temizlik kurallarına uymaya devam edilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması 24
- 15.- Osmaniye Milletvekili Mücahit Durmuşoğlu'nun, 22 Aralık Dünya Paramedikler Günü'nü kutladığına, paramediklerin sağlık sisteminin bugünlere gelmesinde çok önemli katkıda bulunduğu, sağlık hizmeti verirken hayatını kaybeden sağlık çalışanlarını ve paramedikleri rahmetle یاد ettiğine ilişkin açıklaması 24:25
- 16.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, Anadolu Spor Gazetecileri Derneğinin Bursa Kültürpark'taki merkezinin bulunduğu binanın Bursa Büyükşehir belediyesince yıkıldığına, derneğin mağdur durumda olduğuna ilişkin açıklaması 25
- 17.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, Mersin ili Erdemli ilçesindeki dağ köylerinde yaşayan üreticilerin ürünlerini satamadığına ve mağdur olduğuna ilişkin açıklaması 25
- 18.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, 23 Aralık 1930 tarihinde cumhuriyet tarihinin en acı olaylarından biri olan Menemen Olayının yaşandığına, şehit Asteğmen Mustafa Fehmi Kubilay'ı ve kendisini kurtarmak için koşup şehit olan Bekçi Hasan ile Bekçi Şevki'yi şehadete erişlerinin 90'ıncı yıl dönümünde rahmetle andığına, teröristbaşı Abdullah Öcalan'ın kardeşi Osman Öcalan'ın röportaj teklifinin TRT'den geldiğini ve son dönemde Cumhurbaşkanı danışmanı ile uzun bir görüşme

yaptığını ifade ettiğine, bu konuyla ilgili iktidar partisinden bir açıklama beklendiklerine, toplumun her kesiminin pandemi sebebiyle tasarruf yapmaya yönlendirildiğine, milletin 2021 yılı bütçesinden en büyük beklentisinin de tasarruf olduğuna, Cumhurbaşkanlığının yıllık harcamasının bir önceki yıla göre 4 kat arttığına, iktidarı doğru yola gelmeye davet ettiklerine ilişkin açıklaması

26

19.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun açıklamasındaki bazı ifadelerine, 23 Aralık 1876 Kanuni Esasi'nin kabul yıl dönümüne, Kanuni Esasi'yle birlikte "millet temsili" ilkesinin demokrasinin temel ilkesi olarak belirlendiğine, demokrasinin ve siyasi hayatın çok sayıda darbe, muhtıra, vesayet girişimiyle kesintiye uğradığına, 15 Temmuz 2016 FETÖ darbe girişiminin artık eski sistemle mesafe alınmayacağını ortaya koyduğuna, 16 Nisan 2017 halk oylamasıyla Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine geçildiğine, bu sistemin yönetimde istikrar, temsilde adalet, güçlü yasama, güçlü yürütme, güçlü yargı, demokratik uzlaşma ve siyasi istikrar üzerine kurulduğuna, yeni sistemin dış politika ve ekonomiyle ilgili hızlı, uyumlu ve isabetli kararların alınmasını kolaylaştırdığına ilişkin açıklaması

27:29

20.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, iki gün önce DTK Eş Başkanı Leyla Güven'in tutuklanmasına karar verildiğine, yargının yargı olmaktan çıktığına ve tamamen siyasi erkin denetiminde karar verdiğine, Leyla Güven'in kendisini barışa, demokrasiye, adalete adanmış kadın hakları mücadelesinde dünyada saygın bir kişilik olduğuna, kendisini selamladığına, Demirtaş davasının tarihte AİHM tarafından verilen en ağır ihlal kararlarından biri olduğuna, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın grup toplantısında yaptığı konuşmayla Anayasa'nın 38, 103 ve 138'inci maddelerini ihlal ettiğine, AİHM'in HDP'li bütün siyasetçilere, demokratik siyasete yönelik bütün müdahaleleri mahkûm ettiğine, kimsenin Selahattin Demirtaş'ı katil ilan etmeye hakkı olmadığına, AİHM'nin kararlarının bağlayıcı olduğuna, İstanbul Milletvekili Musa Piroğlu'nun haksız bir saldırıya maruz kaldığına, Meclisin bu konuda bir tutum ortaya koymasını istediklerine ilişkin açıklaması

29:31

21.- Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, Menemen'de şehit edilişinin 90'ıncı yıl dönümünde Asteğmen Mustafa Fehmi Kubilay'ı ve cumhuriyeti yaşatmak için can veren tüm şehitleri rahmetle andığına, TBMM eski Başkanlarından İsmail Kahraman'ın kurduğu Anayasa Mutabakat Komisyonunda MHP'nin de CHP'nin de HDP'nin de temsilcisinin bulunduğu, kendilerinin ülkenin geleceğiyle ilgili görüşmeyecekleri hiçbir siyasi parti olmadığına, halkın oyunu alıp TBMM'ye gelen her siyasi partinin muhatapları olduğuna, covid salgınının herkesin yaşamını tehdit etmeye devam ettiğine, her zamankinden fazla şeffaflığa ve kaynakların

- doğru yönetimine ihtiyaç olduğuna, iktidara neden Çin aşısının seçildiğini, kaç kişinin aşı olacağını, kimlerin öncelikli sayılacağını, yoksul insanların aşıya nasıl ulaşacağını sorduklarına, virüsün mutasyon geçirdiğinden söz edildiğine, Türkiye'nin neden hâlâ COVAX'a üye olmadığına, yerli aşı çalışmalarına ağırlık verilmesi gerektiğine, Hıfzıssıhhanın yeniden açılması gerektiğine, salgın sürecinin el birliğiyle, güvenle üstesinden gelinebilecek bir süreç olduğuna ilişkin açıklaması 31:33
- 22.- Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın, büyük başarılarla imza atan millî sporcuları tebrik etiklerine, bu başarıda olimpiyat merkezleri ile gençlerin eğitimde ve sporda desteklenmesinin büyük katkısı olduğuna, çevre bilinci ve halk sağlığı alanındaki çalışmalarıyla bilinen ve coronavirüs nedeniyle vefat eden Profesör Doktor Orhan Kural'a Allah'tan rahmet dilediklerine, bugüne kadar yaptıkları her çalışmayı milletin huzurunda yapan bir ittifak olarak Anayasa çalışmasının kimlerle, hangi hususlar üzerinde görüşülerek yapıldığının hesabının sorulmasını milletin kendilerinden istediğine, İsviçre'de yaşadığı tespit edilen Abdulkadir Aktürk isimli bir kişinin Ağrı Belediye Başkanı Savcı Sayan'a suikast çağrısında bulunduğu, seçilmiş Belediye Başkanının arkasında duracaklarına, yalanla dolanla, terör örgütünün ağzına bakılarak ülkenin geleceğinin tayin edilemeyeceğine ilişkin açıklaması 33:35
- 23.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, Manisa Milletvekili Erkan Akçay ve Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 35:36
- 24.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Sakarya Milletvekili Engin Özkoç ve İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 36:38
- 25.- Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 38:40
- 26.- Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın, Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 40
- 27.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Sivas Milletvekili İsmet Yılmaz'ın HDP Grup önerisi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 51
- 28.- Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın, Şırnak Milletvekili Hüseyin Kaçmaz'ın 232 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 15'inci maddesi üzerinde verilen önerge hakkında konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 74
- 29.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 75
- 30.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Bingöl Milletvekili Erdal Aydemir'in 232 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 20'nci maddesi üzerinde verilen önerge hakkında konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 114:115

- 31.- Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, TBMM'de eleştiri hakkını kullanmak kadar usule uygun bir şey olmadığına, örnek olması gereken kişilerin, özellikle Grup Başkan Vekillerinin söyledikleri sözlere dikkat etmesi gerektiğine ilişkin açıklaması 180
- 32.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 180:181
- 33.- Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 181:182
- 34.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 182:183
- 35.- Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın, 2017 yılında yürürlüğe giren Sıfır Atık Projesi'yle yaklaşık 60 bin kamu kurum ve kuruluşunda sıfır atık sistemini hayata geçirdiklerine, "Çevreyi yaşat ki insan yaşasın." anlayışını Türkiye Çevre Ajansı Kanunu'yla daha ileriye taşıyacaklarına, yasanın gerçekleştirilmesine destek sağlayan bütün siyasi parti gruplarına ve milletvekillerine teşekkür ettiğine ilişkin açıklaması 187

VI.-OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

25

- 1.-Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in, 5 milletvekilinin daha Covid-19'a yakalandığına ve zorunlu olmadıkça maskelerin çıkarılmamasına ilişkin konuşması 25

VII.-ÖNERİLER

40,46,52,53,59

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

40:44,46:50,52,53:58,59

- 1.-İYİ PARTİ Grubunun, 23/12/2020 tarihinde Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu ve 19 milletvekili tarafından, sayısı 2 milyonu geçen mahalle esnafının zincir marketlerin ezici rekabeti nedeniyle oluşan sorunlarının tespit edilmesi ve çözüm yollarının üretilmesi amacıyla verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 23 Aralık 2020 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 40:44,46
- 2.-HDP Grubunun, 23/12/2020 tarihinde Siirt Milletvekili Grup Başkan Vekili Meral Danış Beştaş ve İstanbul Milletvekili Grup Başkan Vekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından, Roboski katliamının tüm sorumlularının araştırılması amacıyla verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 23 Aralık 2020 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 46:50,52,53
- 3.-CHP Grubunun, Türkiye Büyük Millet Meclisi gündeminin "Genel Görüşme ve Meclis Araştırması Yapılmasına Dair Öngörüşmeler" kısmında yer alan, Tokat'ın Erbaa ilçesindeki madencilik faaliyetlerinin bölgeye olası

etkilerinin belirlenmesi amacıyla verilmiş olan (10/3474) esas numaralı Meclis Araştırması Önergesi'nin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 23 Aralık 2020 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

53:58,59

VIII.-KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

**59,65,70,71,75,77,92,115,
126,165,183,187,191**

A) KANUN TEKLİFLERİ

*59:64,65:70,70:71,71:74,
75:77,77:91,92:114,115:125,
126:165,165:180,183:187,
187:190,191:203*

1.-Konya Milletvekili Selman Özboyacı ve Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ile 60 Milletvekilinin Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3133) ve Çevre Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 232)

*59:64,65:70,70:71,71:74,
75:77,77:91,92:114,115:125,
126:165,165:180,183:187,
187:190,191:203*

IX.- OYLAMALAR

191

1.-(S. Sayısı: 232) Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin oylaması

191:203

X.-YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

204

1.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, çevre mühendislerinin istihdam verilerine ilişkin sorusu ve Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum'un cevabı (7/37140)

204:208

2.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Akkaya Barajı'nın temizlenmesine ilişkin sorusu ve Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum'un cevabı (7/37141)

209:211

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 15.02’de açılarak altı oturum yaptı.

İstanbul Milletvekili Zafer Sırakaya, Vergi Konularında Karşılıklı İdari Yardımlaşma Sözleşmesi’ne,

Uşak Milletvekili Özkan Yalım, ulaştırma sektörünün ve esnafın sorunlarına,

Bitlis Milletvekili Mahmut Celadet Gaydalı, Bitlis ilinin sorunlarına,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Osmaniye Milletvekili İsmail Kaya, dünyanın Türkiye’nin Doğu Akdeniz’deki başarısını konuştuğuna, Libya tezkeresinin ne kadar önemli olduğuna,

İzmir Milletvekili Murat Çepni, “Çin’e ilk ihracat trenimiz” sloganıyla yola çıkan trenle ilgili gerçeklerin Birleşik Taşımacılık Sendikası tarafından kamuoyuna duyurulduğuna, Sendika Genel Sekreteri ile Genel Hukuk TİS ve İnsan Hakları Sekreterinin görevlerinden el çektirilip depo görevine verildiklerine,

Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın, 2021 yılı bütçesinin ülkeye ve millete hayırlı olmasını dilediğine, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan liderliğindeki AK PARTİ’ye 19’uncu kez bütçe yapma yetkisi veren millete şükranlarını sunduğuna,

Kahramanmaraş Milletvekili İmran Kılıç, çevresel sorunların önceliklerinin bilinmesinin politikaların oluşturulmasında, doğal kaynakların optimum kullanımının sağlanmasında, diğer paydaş kurumların uygulama planlarını hazırlamalarında ve çevre kirliliğiyle mücadelede önem arz ettiğine, bunlar için bilinçlendirme çalışmalarına önem verilmesi gerektiğine,

Gaziantep Milletvekili İmam Hüseyin Filiz, yüz altı yıl önce Sarıkamış’ta vazifeye atılmak için içinde buldukları vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeden şehitlik mertebesine erişen tüm Mehmetçiklerin ruhlarının şad, mekânlarının cennet olmasını dilediğine,

Malatya Milletvekili Mehmet Celal Fendoğlu, Sarıkamış Harekâtı’nın 106’ncı yıl dönümünde, 15-22 Aralık 1914 tarihleri arasında Allahuekber Dağları’nda şehit olan 78 bin askeri rahmet ve minnetle andığına,

Konya Milletvekili Orhan Erdem, Mevlâna’nın 747’nci Vuslat yıl dönümünün pandemi nedeniyle dijital ortam ağırlıklı ve seyircisiz olarak devlet geleneğiyle kutlandığına, İstanbul Büyükşehir Belediyesinin düzenlediği ayın törenlerinde görülmemiş istismar ve sıkıntılarla bir tören icra edildiğine,

Muğla Milletvekili Süleyman Girgin, işçilerin sadece emek gücünü satan bireyler değil sosyal varlıklar olduğuna, asgari ücret tespitinin bu gerçek göz önünde bulundurularak yapılmasına ve asgari ücretin net en az 3.100 TL olması gerektiğine,

Osmaniye Milletvekili Mücahit Durmuşoğlu, Mehmetçik’in Sarıkamış’ta bütün imkânsızlıklara rağmen müthiş bir vatanseverlik sergilediğine, 20’nci yüzyılın en büyük destanını yazdığına, geri dönmeyi düşünmeyerek şehit olan askerleri rahmet ve minnetle yâd ettiğine,

Uşak Milletvekili İsmail Güneş, Sarıkamış Harekâtı’nın 106’ncı yıl dönümünde geriye dönmeyi düşünmeden vatan uğruna canlarını feda eden şehitleri rahmet ve minnetle yâd ettiğine,

İstanbul Milletvekili Hayati Arkaz, Sarıkamış Harekâtı’nın 106’ncı yıl dönümünde Sarıkamış ile Kafkas Cephesi şehitlerine ve Gaziantep ilinde bir hastanede yaşanan olayda hayatını kaybeden vatandaşlara Allah’tan rahmet dilediğine,

Trabzon Milletvekili Salih Cora, vefat eden A Millî Futbol Takımı eski Teknik Direktörü Özkan Sümer’e Allah’tan rahmet dilediğine,

Mersin Milletvekili Hacı Özkan, Sarıkamış Harekâtı’nın 106’ncı yıl dönümünde Allahuekber Dağları’nda donarak şehit olan askerleri ve vatan uğruna canını feda eden tüm şehitleri rahmetle andığına,

Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan, çiftçilerin girdi fiyatlarına müdahale edilmesini beklediğine, elektrik borçlarının tarımsal desteklerden mahsup edilmesini istemediklerine, elektrik ücretlerinin tahsilatının hasat sonrasında yapılmasını istediklerine, tarımsal faaliyetlerin engellenmemesi gerektiğine,

Amasya Milletvekili Mustafa Levent Karahocagil, Sarıkamış Harekâtı'nın 106'ncı yıl dönümünde Sarıkamış şehitlerini rahmetle andığına,

Trabzon Milletvekili Ahmet Kaya,

Trabzon Milletvekili Hüseyin Örs,

Vefat eden Trabzonspor'da futbolculuk, teknik direktörlük ve Başkanlık görevlerinde bulunan Özkan Sümer'e Allah'tan rahmet dilediklerine,

İstanbul Milletvekili Şamil Ayrım, vefat eden Özkan Sümer'e ve 90 bin Sarıkamış şehidine Allah'tan rahmet dilediğine, İstanbul Büyükşehir Belediyesinin anlayamadıkları şekilde Mevlâna'yı anma töreni düzenlediğine,

İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu, Sarıkamış Harekâtı'nda şehit olan askerleri rahmetle andığına, Hükûmeti coronavirus tedbirlerini daha da artırmaya, vatandaşları da duyarlı davranmaya davet ettiklerine, tüm sağlık çalışanlarına hastalıkla mücadeledeki üstün gayretleri için teşekkürlerini sunduğuna, hayatını kaybeden vatandaşlara; Gaziantep ilinde bir hastanenin yoğun bakım servisinde yaşanan yangında hayatını kaybeden 12 vatandaşa; vefat eden Trabzonspor'da futbolculuk, teknik direktörlük ve Başkanlık yapan Özkan Sümer'e Allah'tan rahmet dilediğine, Asgari Ücret Tespit Komisyonunun üçüncü toplantısının büyük önem taşıdığına, İYİ PARTİ olarak asgari ücretin net 3 bin lira olmasını önerdiklerine, asgari ücretlinin SGK primi ve gelir vergisini devletin üstlenmesi gerektiğine,

Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül, Sarıkamış Harekâtı'nın 106'ncı yıl dönümünde Allahuekber Dağları'nda istiklal ve istikbal için canlarından geçen şehitleri şükranla yâd ettiğine, sabah saatlerinde Barış Pınarı Harekâtı bölgesine sızma girişiminde bulunan 7 PKK'lı teröristin etkisiz hâle getirildiğine, vefat eden Trabzonspor'da futbolculuk, teknik direktörlük ve Başkanlık yapan Özkan Sümer'e Allah'tan rahmet dilediğine, "ordinaryüs" lakaplı millî futbolcu Lefter Küçükandonyadis'e 95'inci doğum gününde rahmet dilediğine,

İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç, eski Milletvekili Leyla Güven'in yirmi iki yıl üç ay hapis cezası olarak cezaevine girdiğine, örgüt üyeliğinden on dört yıl üç ay ceza aldığına, Leyla Güven'in demokratik siyasette faaliyetini sürdüren, kadın hakları ile Kürt halkının özgürlük ve eşitlik mücadelesinde bulunan biri olduğuna, Leyla Güven'e verilen cezanın düşman hukukunda bile olmadığına, Adalet ve Kalkınma Partisinin hukuk komisyonu gibi çalışan mahkemelerin Kürtlere, Kürt halkının temsilcilerine ceza yağdırdığına, bu cezaları ve kararları yok hükmünde saydıklarına, TÜİK'in "Asgari ücret net 2.792 lira olsun." dediğine, 4 kişilik bir ailenin aylık sınırının 8.200 lira olduğuna, TÜİK'in verilerle oynadığını sadece kendilerinin söylemediğine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, vefat eden Trabzonspor'da futbolculuk, teknik direktörlük ve Başkanlık yapan Özkan Sümer'e Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak rahmet dilediklerine, Sarıkamış Harekâtı'nın 106'ncı yılında şehitleri minnetle andıklarına, Anadolu Ajansının Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın talimatıyla bir köylüye 120 koyun hediye edildiğine dair bir video paylaştığına, aslında Köy TV'de kendisi de çoban olan bir vatandaş tarafından organize edilen bir imece hareketiyle bu köylüye çeşitli illerden vatandaşlardan toplanan 120 koyunun yardım olarak verildiğine, bu durumun hızlı bir şekilde düzeltilmesi gerektiğine, TÜİK'in 2.700 küsur lira asgari ücret önerisinin kabul edilemez olduğuna, bu konuda herkesi vicdanlı olmaya davet ettiklerine, İçişleri Bakanlığı ve Millî Savunma Bakanlığı bünyesinde görev yapan uzman çavuşların ciddi problemleri olduğuna,

Denizli Milletvekili Cahit Özkan, Sarıkamış Harekâtı'nın 106'ncı yıl dönümünde Allahuekber Dağları'nda donarak şehit olan Mehmetçiklere ve bugüne kadar kaybedilen bütün şehedaya Allah'tan rahmet dilediğine, İstiklal Marşı Şairi Mehmet Akif Ersoy'u Anma Haftası'nda onu anlamanın, bıraktığı mirası gençlere anlatmanın görevleri olduğuna, Mehmet Akif Ersoy'a rahmet niyaz ettiğine, Gaziantep ilinde bir özel hastanede meydana gelen yangında hayatını kaybeden 12 vatandaşa Allah'tan rahmet niyaz ettiğine, Türkiye Cumhuriyeti'nin demokratik bir hukuk devleti olduğuna, vefat eden Trabzonspor'da futbolculuk, teknik direktörlük ve Başkanlık yapan Özkan Sümer'e Allah'tan rahmet dilediğine, 2 Cumhurbaşkanlığı tezkeresi, 3 uluslararası sözleşme ve 2 teklifin görüşüleceği bu haftada milletvekillerine barışçıl, uzlaşılı içerisinde bir çalışma dilediğine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç, Sarıkamış Harekâtı'nın 106'ncı yıl dönümünde Sarıkamış şehitlerini rahmet ve minnetle yâd ettiğine, vefat eden Özkan Sümer'e Allah'tan rahmet dilediğine,

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı Parlamenter Asamblesi, Türkiye-Avrupa Birliği Karma Parlamento Komisyonu, Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi ve Akdeniz Parlamenter Asamblesinde boş bulunan asıl ve yedek üyelikler için Cumhuriyet Halk Partisi Grubu Başkanlığınca bildirilen, mezkûr kanunun 12'nci maddesi uyarınca Başkanlık Divanında yapılan incelemede uygun görülen Ankara Milletvekili Tekin Bingöl, İstanbul Milletvekili Ahmet Ünal Çeviköz, Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu ve Balıkesir Milletvekili Ensar Aytekin'in asıl üyeliği, İstanbul Milletvekili İlhan Kesici'nin yedek üyeliği Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

(2/3223) esas numaralı Kanun Teklifi'nin İstanbul Milletvekili Züleyha Gülüm tarafından geri alındığı Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu üyeliğinden istifasına ilişkin yazısının 21/12/2020 tarihinde Başkanlığa ulaştığına ilişkin bir duyuruda bulunuldu.

Türkiye'nin Millî Çıkarlarına Yönelik Her Türlü Tehdit ve Güvenlik Riskine Karşı Uluslararası Hukuk Çerçevesinde Gerekli Her Türlü Tedbiri Almak, Libya'daki Gayrimeşru Silahlı Gruplar ile Terör Örgütleri Tarafından Türkiye'nin Libya'daki Menfaatlerine Yönelebilecek Saldırıları Bertaraf Etmek, Kitlesel Göç Gibi Diğer Muhtemel Risklere Karşı Millî Güvenliğimizin İdame Ettirilmesini Sağlamak, Libya Halkının İhtiyacı Olan İnsani Yardımları Ulaştırmak, Libya Ulusal Mutabakat Hükümeti Tarafından Talep Edilen Desteği Sürdürmek, Bu Süreç Sonrasında Meydana Gelebilecek Gelişmeler İstikametinde Türkiye'nin Yüksek Menfaatlerini Etkili Bir Şekilde Korumak ve Kollamak, Gelişmelerin Seyrine Göre İleride Telifisi Güç Bir Durumla Karşılaşmamak İçin Süratli ve Dinamik Bir Politika İzlenmesine Yardımcı Olmak Üzere Hudut, Şümul, Miktar ve Zamanı Cumhurbaşkanınca Takdir ve Tayin Olunacak Şekilde, Türk Silahlı Kuvvetlerinin Gerektiği Takdirde Türkiye Sınırları Dışında Harekât ve Müdahalede Bulunmak Üzere Yabancı Ülkelere Gönderilmesi, Bu Kuvvetlerin Cumhurbaşkanının Belirleyeceği Esaslara Göre Kullanılması ile Risk ve Tehditlerin Giderilmesi İçin Her Türlü Tedbirin Alınması ve Bunlara İmkân Sağlayacak Düzenlemelerin Cumhurbaşkanınca Tarafından Belirlenecek Esaslara Göre Yapılması İçin Anayasa'nın 92'nci Maddesi Uyarınca 2 Ocak 2020 Tarihli ve 1238 Sayılı Kararla Verilen İzin Süresinin 2 Ocak 2021 Tarihinden İtibaren On Sekiz Ay Uzatılmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1459),

Hudut, Şümul, Miktar ve Zamanı Cumhurbaşkanınca Takdir ve Tespit Olunacak Şekilde, Türk Silahlı Kuvvetleri Unsurlarının NATO'nun Afganistan'da İcra Etmekte Olduğu Kararlı Destek Misyonu ve Devamı Kapsamında Yurtdışına Gönderilmesi, Aynı Amaçlara Yönelik Olmak Üzere Yabancı Silahlı Kuvvetlerin Anılan Misyona Katılmak Amacıyla Ülkemiz Üzerinden Afganistan'a İntikali

ile Geri İntikali Kapsamında Türkiye’de Bulunması ve Bunlara İmkân Sağlayacak Düzenlemelerin Cumhurbaşkanlığı Tarafından Belirlenecek Esaslara Göre Yapılması İçin, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 6 Ocak 2015 Tarihli ve 1079 Sayılı Kararıyla Verilen ve Son Olarak 25 Aralık 2018 Tarihli ve 1206 Sayılı Kararlarıyla Uzatılan İzin Süresinin Anayasanın 92’nci Maddesi Uyarınca, 6 Ocak 2021 Tarihinden İtibaren On Sekiz Ay Uzatılmasına İlişkin Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1493),

Genel Kurulun bilgisine sunularak yapılan görüşmelerinden sonra kabul edildi.

İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç, basın açıklaması yapmak üzereyken Emniyet görevlilerinin HDP İstanbul Milletvekili Musa Piroğlu’na müdahale ettiğine, polislin sert ve orantısız müdahalesi sonucunda milletvekilinin tekerlekli sandalyesinden düşürüldüğüne, bu saldırıyı yapanları ve emri verenleri kınadıklarına, Meclis Başkanlığından Milletvekiline yönelik bu saldırıdan dolayı bir araştırma yapılmasını ve gerekli bilgilerin Meclise iletilmesini istediklerine,

İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu, Ankara Milletvekili Emrullah İşler’in (3/1459) esas numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

TBMM Başkanlık Divanının on günü aşan izin talebinde bulunan Kocaeli Milletvekili Radiye Sezer Katırcıoğlu’nun 15 Ekim 2020 tarihinden itibaren on dokuz gün izinli sayılmasının İç Tüzük’ün 151’inci maddesi uyarınca Genel Kurulun onayına sunulmasına ilişkin tezkeresi kabul edildi.

Danışma Kurulunun, Genel Kurulun 22 Aralık 2020 Salı günü birleşiminde gündemin “Başkanlığın Genel Kurula Sunuşları” kısmında yer alan işlerin tamamlanmasına kadar çalışmalarını sürdürmesine ilişkin önerisi kabul edildi.

İYİ PARTİ Grubunun, 3/10/2019 tarihinde Ankara Milletvekili Ayhan Altıntaş ve 20 milletvekili tarafından Cumhurbaşkanlığınca bazı vakıf ve derneklere tanınan vergi muafiyeti kriterlerindeki muğlaklıkların giderilmesi, vakıf ve derneklerin adil bir şekilde değerlendirilmesinin sağlanması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (10/1828) esas numaralı Meclis Araştırması Önergesi’nin,

HDP Grubunun, 22 /12/2020 tarihinde Siirt Milletvekili Grup Başkan Vekili Meral Danış Beştaş ve İstanbul Milletvekili Grup Başkan Vekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından cezaevlerinde çıplak arama uygulamasının araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin (10279 sıra no.lu)

CHP Grubunun, 7/12/2020 tarihinde Manisa Milletvekili Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu ve arkadaşları tarafından küresel iklim değişikliğinin su kaynaklarımıza, tarım, sanayi ile turizm sektörlerimize etkisinin araştırılması ve gerekli önlemlerin alınması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin (2135 sıra no’lu),

Görüşmelerinin, Genel Kurulun 22 Aralık 2020 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerileri yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

AK PARTİ Grubunun, Genel Kurulun çalışma gün ve saatlerinin yeniden düzenlenmesine, 247 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin kırk sekiz saat geçmeden Gündem’in “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmının 3’üncü sırasına, 237 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin bu kısmın 1’inci sırasına, 236 ve 235 sıra sayılı Kanun Tekliflerinin ise yine bu kısmın 4’üncü ve 5’inci sıralarına alınmasına ve diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine; Genel Kurulun 22, 23 ve 24 Aralık Salı, Çarşamba, Perşembe günü birleşimlerinde denetim konularının görüşülmesiyle Gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında yer alan işlerin görüşülmesine; 247 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin İç Tüzük’ün 91’inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesine, 247 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerinin tamamlanması hâlinde 29, 30 ile 31 Aralık 2020 ve 5, 6, 7 Ocak 2021

Salı, Çarşamba ve Perşembe günleri toplanmaması, TBMM'nin 12 Ocak 2021 tarihinden itibaren on gün süreyle çalışmalarına ara vermesine ilişkin önerisi yapılan görüşmelerden sonra kabul edildi.

Ankara Milletvekili Ali Haydar Hakverdi, çıplak aramanın inkâr edilemez bir gerçek olduğuna, istisnasız her mahkûma uygulandığına, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdür Yardımcısının İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Hükümlü ve Tutuklu Hakları Alt Komisyonu tutanaklarına yansıyan çıplak aramanın çok hızlı yapıldığına ilişkin ifadeleri olduğuna,

Batman Milletvekili Mehmet Ruştü Tiryaki, Bursa Milletvekili Hakan Çavuşoğlu'nun HDP grup önerisi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Sakarya Milletvekili Engin Özkoç, Bursa Milletvekili Hakan Çavuşoğlu'nun HDP grup önerisi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Ankara Milletvekili Ali Haydar Hakverdi, Bursa Milletvekili Hakan Çavuşoğlu'nun HDP grup önerisi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Denizli Milletvekili Cahit Özkan, Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun satışma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Sakarya Milletvekili Engin Özkoç, Hatay Milletvekili Hüseyin Yayman'ın yerinden sarf ettiği bazı sözlerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu, Bursa Milletvekili Hakan Çavuşoğlu'nun HDP grup önerisi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasında şahsına satışması nedeniyle bir konuşma yaptı.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç, içinde bulunulan pandemi ortamında çalışmaları kolaylaştırmak ve hızlandırmak adına, söz alındığında içerik ve üsluba dikkat edilmesi gerektiğine ilişkin bir açıklamada bulundu.

İzmir Milletvekili Atila Sertel'in, (2/1961) esas numaralı 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunda boş bulunan ve Halkların Demokratik Partisi Grubuna düşen 1 üyelik için Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan seçildi.

Gündem'in "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının:

1'inci sırasına alınan, Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tercihli Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunmasına ve Anlaşmanın Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/3055) ve Dışişleri Komisyonu Raporu'nun (S.Sayısı: 237) görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

Gündemde başka bir iş bulunmadığından, alınan karar gereğince kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 23 Aralık 2020 Çarşamba günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşime 23.23'te son verildi.

Süreyya Sadi BİLGİÇ

Başkan Vekili

Necati TİĞLİ

Giresun

Kâtip Üye

Mustafa AÇIKGÖZ

Nevşehir

Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 55

23 Aralık 2020 Çarşamba**Milletvekili Teklifleri**

1.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Japonya Hükümeti Arasında Teknik İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3264) (Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ile Dışişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.12.2020)

2.- Zonguldak Milletvekili Ünal Demirtaş ve 4 Milletvekilinin; Alemdar Müze Gemisine İstiklal Madalyası Verilmesi Hakkındaki Kanun Teklifi (2/3265) (İçişleri Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.12.2020)

3.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan'ın; Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3266) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.12.2020)

4.- Antalya Milletvekili Çetin Osman Budak'ın; Tarım Kredi Kooperatifleri ile T.C. Ziraat Bankası Tarafından Çiftçilere Kullandırılan Kredi Borçlarının Faiz ve Fer'ilerinin Silinmesi ile Kredi Asıl Borç Miktarlarının Yapılandırılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3267) (Tarım, Orman ve Köyişleri ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.12.2020)

5.- İzmir Milletvekili Serpil Kemalbay Pekgözegü'nün; Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/3268) (Kadın Erkek Fırsat Eşitliği; Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.12.2020)

6.- Kırıkkale Milletvekili Halil Öztürk ve 2 Milletvekilinin; Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/3269) (Kadın Erkek Fırsat Eşitliği; Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Adalet Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.12.2020)

7.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan'ın; Kahramanmaraş İlinde Helete Adıyla Bir İlçe Kurulmasına Dair Kanun Teklifi (2/3270) (Plan ve Bütçe ile İçişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.12.2020)

8.- Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkanvekilleri İstanbul Milletvekili Engin Altay, Manisa Milletvekili Özgür Özel ve Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un; Asgari Ücret Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/3271) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.12.2020)

9.- İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil Sütü'nün; Türk Ticaret Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/3272) (Kadın Erkek Fırsat Eşitliği; Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ile Adalet Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.12.2020)

10.- İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil Sütü'nün; Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/3273) (Plan ve Bütçe Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.12.2020)

11.- İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil Sütü'nün; Belediye Gelirleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3274) (İçişleri ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.12.2020)

12.- Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer'in; 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/3275) (Kadın Erkek Fırsat Eşitliği; Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.12.2020)

13.- İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi'nin; 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3276) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.12.2020)

14.- şanlıurfa Milletvekili Nusrettin Maçın'in; Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3277) (Tarım, Orman ve Köyişleri ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.12.2020)

23 Aralık 2020 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.00

BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ

KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), Sibel ÖZDEMİR (İstanbul)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 37’nci Birleşimini açıyorum.(x)

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz “yüz yıl önce, yüz yıl sonra Türkiye Cumhuriyeti; dünü, bugünü, yarını” konulu söz isteyen Hatay Milletvekili Hüseyin Yayman’a aittir.

Buyurun Sayın Yayman. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

IV.-GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- Hatay Milletvekili Hüseyin Yayman’ın, “Yüzyıl önce-yüzyıl sonra Türkiye Cumhuriyeti: Dünü, bugünü, yarını” konusuna ilişkin gündem dışı konuşması

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepimizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum. Ekranları başındaki başta Hataylı hemşehrilerimiz olmak üzere tüm vatandaşlarımızı saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gerçekten Türkiye; büyük bir mucize gerçekleştirmiş bir ülkeden, büyük bir başarı hikâyesinden bahsediyoruz. Başta Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere cumhuriyetimizi kuran tüm şehitlerimizi, gazilerimizi rahmetle, minnetle, şükranla anıyoruz.

Yüz yıl önce, yüz yıl sonra Türkiye’ye baktığımızda gerçekten ortada büyük bir başarı hikâyesinin olduğunu ifade etmem gerekiyor. Yüz yıl önce Birinci Dünya Savaşı’ndan çıkmış olan Türkiye’mizin 35 bin köyünde elektrik yoktu, su yoktu, yol yoktu, hemşire yoktu, doktor yoktu ve Türkiye nüfusunun yüzde 90’ı okuma yazma bilmiyordu, o günlerden bugünlere geldik. Gerçekten, tarım yapacak kara saban dahi yoktu, sadece 1923 yılında bin adet traktör vardı. O günlerden bugünlere gelmek gerçekten taraflı tarafsız herkes tarafından bir Türkiye mucizesi olarak değerlendirilmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 1950 yılına gelindiğinde Türkiye’de İstanbul’dan Ankara’ya gelecek otomobil yolu yoktu, kara yolu yoktu, insanlar ya İnebolu’ya deniz yoluyla gelmekteydi, oradan kara sabanlarla gelmekteydi ya da kağnılarla gelmekteydi veya demir yoluyla gelmekteydi. 1923 ile 1950 yılları arasında sadece 3 tane baraj yapılmıştı ve baraj yapmak, hastane yapmak, otoyol yapmak, hızlı tren yapmak, hastane yapmak hayaldi. İşte, bu hayalleri gerçekleştiren büyük lider Recep Tayyip Erdoğan’dır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Büyük dönüşümleri büyük liderler yapar, nasıl ki Fransa’da de Gaulle, Almanya’da Helmut Kohl, yine İngiltere’de Margaret Thatcher büyük dönüşümleri, ülkelerinin kalkınmasını sağlamışlarsa Cumhurbaşkanımız da büyük başarılar elde etmiştir.

(x) 7/4/2020 tarihli 78’inci Birleşimden itibaren coronavirus salgını nedeniyle Genel Kurul Salonu’ndaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri ve görevli personel maske takarak çalışmalarına katılmaktadır.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Türkiye’de Gazi Mustafa Kemal Atatürk. Türkiye’de Mustafa Kemal Atatürk.

BAŞKAN – Arkadaşlar, çok erken başladınız.

HÜSEYİN YAYMAN (Devamla) – 1923 yılında Türkiye’de kişi başına düşen millî gelir... (CHP sıralarından gürültüler)

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Asrın lideri Atatürk’tür. Asrın lideri Atatürk’tür.

BAŞKAN – Sayın Köksal, Sayın Şeker, Sayın Kaya; lütfen, çok erken daha.

HÜSEYİN YAYMAN (Devamla) – Gündem dışına söz atmak da yeni çıktı!

BAŞKAN – Daha geç saate kadar buradayız.

HÜSEYİN YAYMAN (Devamla) – Şunu anlatmaya çalışıyoruz arkadaşlar: Bu başarı, Türkiye’nin başarısıdır, iktidarıyla muhalefetiyle bütün hükümetlerin başarısıdır.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Asrın lideri Atatürk’tür.

HÜSEYİN YAYMAN (Devamla) – 1920’li yıllarda, 30’lu yıllarda Türkiye’de kişi başına düşen millî gelir 50 dolarken bugün 10 bin dolar civarındadır. 13 tane şehir hastanesi yapıldı, 11 tanesi yapılmaktadır. Türkiye’de ekonomi 3 kat büyümüştür. İhracatımız 36 milyar dolardan 180 milyar dolara çıkmıştır. 6 bin kilometre olan bölünmüş yol uzunluğu 27 bin kilometreye çıkmıştır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Hızlı trenin adı bile anılmazken, bugün 1.213 kilometre hızlı tren yolu bulunmaktadır. Türkiye’de 26 havalimanı varken bugün 56 havalimanı bulunmaktadır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Türkiye’de benim üniversite yıllarımda üniversite sayısı çok sınırlıyken bugün 209 üniversite vardır. Bu, Türkiye’nin başarısıdır; bu, aziz milletimizin başarısıdır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ERKAN AYDIN (Bursa) – Üniversite mezunları işsiz, üniversite mezunları işsiz.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen maskeleri indirmeyelim.

HÜSEYİN YAYMAN (Devamla) – Değerli milletvekillerimiz, Türkiye Cumhuriyeti devleti doğulusuyla batılısıyla, kuzeylisiyle güneylisiyle birdir ve herkes Türkiye Cumhuriyeti devletinin eşit ve birinci sınıf vatandaşıdır. Bizim davamız millet davasıdır, bizim davamız hürriyet davasıdır, demokrasi davasıdır, kalkınma davasıdır ve Türkiye’yi 2030, 2053 hedeflerine ulaştırma davasıdır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüz yıl sonra Türkiye Cumhuriyeti devleti küresel bir güç olma yolunda ilerlemektedir. Osmanlı İmparatorluğu’na “hasta adam” diyenler, bugün, yıldızı parlayan Türkiye’yi izlemekte ve takdirle anmaktadır. AK PARTİ çok büyük icraatlar yapmıştır ama bunlar yeterli değildir, daha büyük icraatlara şimdi imza atma zamanıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Başkanım, bize vermiyorsunuz ama... Biz dileniyoruz ama...

BAŞKAN – Sadece gündem dışılarda bu bir dakikayı vereceğim, sona vermeyeceğim arkadaşlar.

HÜSEYİN YAYMAN (Devamla) – Teşekkür ederim Başkanım.

Partimiz “İnsanı yaşat ki devlet yaşasın.” diyerek tüm Türkiye’de büyük bir sessiz devrime imza atmıştır.

Değerli milletvekilleri, Sayın Başkanım; yeni yılımızı bu vesileyle hayırlamak istiyorum. İnşallah, önümüzdeki senenin coronasız, salgınsız bir yıl olmasını istiyorum.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Aşırı getirirseniz coronasız olacak.

HÜSEYİN YAYMAN (Devamla) - Türkiye Cumhuriyeti devleti, nüfusuyla, gelişmiş insan gücüyle ve dünyayı gerçekten imrendirecek altyapısıyla Roma'dan Pekin'e kadar dünyanın tamah ettiği ülkelerden bir tanesidir. Biz, dün dün de kaldı cancağızım, şimdi yeni şeyler söylemek lazım diyerek Türkiye'mizi 2053 hedeflerine taşımak için mücadeleye devam ediyoruz. AK PARTİ'nin tek rakibi vardır, AK PARTİ'dir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) AK PARTİ başkalarına bakarak hiza alan bir parti değildir, milletin partisidir diyerek bir kez daha Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SERKAN TOPAL (Hatay) – 2 Hataylı olsaydık orada Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Efendim?

SERKAN TOPAL (Hatay) – 2 Hataylı olsaydık diyorum.

BAŞKAN – Şöyle: Yarın Antep'in kurtuluş yıl dönümü olduğu için değişik partilerden ağırlıklı olarak Antep milletvekillerimiz söz istediler. Yarın farklı partilerden 3 Antep milletvekili olduğu için, bu sandalye dağılımına göre belirlenmiş sayı üzerinden gidiyoruz, yoksa benim takdirimde değil.

Evet, gündem dışı ikinci söz, Mehmet Akif Ersoy'u anma haftası münasebetiyle söz isteyen Konya Milletvekili Halil Etyemez'e aittir.

Buyurun Sayın Etyemez. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

2.- Konya Milletvekili Halil Etyemez'in, Mehmet Akif Ersoy'u Anma Haftası'na ilişkin gündem dışı konuşması

HALİL ETYEMEZ (Konya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Mehmet Akif Ersoy'u anma haftası nedeniyle gündem dışı söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bir insan düşünün, tertemiz bir imana, derin bir vicdana sahip olsun; bir ömür düşünün, elem ve aşkla yoğrulmuş sadelikte hayat yaşamış olsun; bir şair düşünün, şiirini imanının haykırışıyla söylesin; bir mütefekkir düşünün, nesillerimizin ruh ve fikir işçisi olsun. İşte Mehmet Akif Ersoy böyle bir insandı. Şairliğinden öte bir inanç ve dava adamı olan Mehmet Akif Ersoy, başta İstiklal Marşı'mız olmak üzere, şiirleri ve fikirleriyle Millî Mücadele Dönemi'nde aziz milletimize güç katmıştır. Mehmet Akif, dinamik, çalışkan ve inançlı bir neslin yetişmesini hedeflemiştir. Ona göre, bilim ve güzel ahlak milletin ilerlemesi için gerekli iki güçtür. “Zulmü alkışlayamam, zalimi asla sevemem/ Gelenin keyfi için geçmişe kalkıp sövemem.” dizeleri, onun bireye ve topluma verdiği çok net mesajlardır. Mehmet Akif, dünyada söz sahibi olmak istiyorsak milletimizi ve dinimizi anlamamız gerektiğini söyler. Geçmişe bakarak geleceğimizi rahat kuracağımızı anlatır. O kutlu mücadelesinde Anadolu'yu köşe bucak dolaşıp kimi zaman kürsüde kimi zaman minberde, kimi zaman meydanlarda halkı uyandırma vazifesini yerine getirmiştir. Burdur Milletvekili olarak görev yapan Mehmet Akif Ersoy, maarif ve irşat encümenlerinde de yer alarak Meclis çalışmalarına katkı sağlamıştır. Bugün milletin kürsüsünden, Gazi Meclisimizden onu konuşmak bu aziz milletin istiklali için didinip çırpındığı yılları yaşamak demektir. Mehmet Akif'in aşılamaya çalıştığı ruh Anadolu'yu uğrunda canlar feda edebilecek bir vatan hâline getiren ruhtur. 15 Temmuz 2016 yılı gecesinde devletimizin kurumlarına sızmış hain FETÖ mensuplarınca devletimizin bekası, milletimizin bağımsızlığı ele geçirilmeye çalışılmıştır. Ancak istiklal ve istikbal mücadelesinde aynı ruha sahip olan bu aziz millet buna izin vermemiştir. Çanakkale ruhu yeniden dirilmiş, Kurtuluş Savaşı ruhu yeniden canlanmıştır. Tankların önüne geçerek, kurşunların önüne atlayarak en büyük namusu bildiği bağımsızlığını teslim etmemiştir. Bugün aynı ruh beşinci kol faaliyetlerine de asla ama asla izin vermeyecektir.

Değerli milletvekilleri, lütfen tasavvur edin, Taceddin Dergâhı’nda bir adam, adı Akif, zihninden sağanak gibi dökülen kelimeleri irfan eleğinden geçiriyor. Her zamankinden daha titiz, daha dertli, daha çileli, hayatının en zor görevini yapacak şimdi. Masanın üzerinde duran hokka ve divit avuçlarını yakıyordu, İstiklal Marşı’nı yazacaktı Akif, koca bir milletin kaderini aktaracaktı mürekkebinden. Onurlu ve dimdik duruşuyla, vatan aşkı ve Allah sevgisiyle yüreği yanan Akif yüreğimizi yakıyordu. Duvara ilk kelimeyi kazıyor “Korkma!” Hepimiz için bir bağımsızlık beyannamesi olan İstiklal Marşı’mız böyle bir hâletiruhiyeyle hayat buluyor. Hür vicdanının sesi olduğu için bu milletin istiklalinin marşını yazmak Akif’e nasip oluyor. Ülkemizin beka mücadelesinde gereken ruhu bugün taşıyan ve kurucu bir metin olan İstiklal Marşı’mızı Mehmet Akif milletimize ebedi bir dua olarak ele almıştır.

Değerli milletvekilleri, dokunabilirsiniz eğer göz yaşlarına Akif’in, bayrak bayrak dalgalanacaktır yüreğinize ay yıldız; o zaman Akifçe bakar bu millet mübarek vatana, o zaman Akifçe layık oluruz kefensiz yatanlara. İstiklal şairinin çileli hayatının şartları ne olursa olsun o, doğru bildiği yoldan, haktan ayrılmamıştır.

“Yumuşak başlı isem kim demiş uysal koyunum?

Kesilir belki, fakat çekmeye gelmez boyunum! “

Bir dörtlüğünde de şöyle diyor Mehmet Akif:

“Kanayan bir yara gördüm mü yanar ta ciğerim,

Onu dindirmek için kamçı yerim, çifte yerim.

Adam aldırma da geç git, diyemem, aldırırım:

Çiğnerim, çiğnenirim, hakkı tutar kaldırım!”

Fikirleri, şiirleri ve hayatıyla hepimize örnek olan, yol gösteren, inanç ve azimle mücadele etme duygusunu aşıl原因an millî şairimiz Mehmet Akif Ersoy’u ebediyete irtihalinin yıl dönümünde rahmet, şükran ve minnetle anıyorum.

Konuşmamı Mehmet Akif Ersoy’un bir duasıyla bitirmek istiyorum: “Allah bu millete bir daha İstiklal Marşı yazdırmasın.”

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

(AK PARTİ, MHP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gündem dışı üçüncü söz, Gaziantep’in Fransız işgalinden kurtuluşunun 99’uncu yıl dönümü münasebetiyle söz isteyen Gaziantep Milletvekili Ali Muhittin Taşdoğan’a aittir.

Buyurun Sayın Taşdoğan. (MHP sıralarından alkışlar)

3.- *Gaziantep Milletvekili Ali Muhittin Taşdoğan’ın, Gaziantep ilinin Fransız işgalinden kurtuluşunun 99’uncu yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması*

ALİ MUHİTTİN TAŞDOĞAN (Gaziantep) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 25 Aralık 2020 tarihî, Evliya Çelebi’nin deyimiyle şehri Ayıntabı cihanın “gazi şehir” olarak düşman işgalinden kurtuluşunun 99’uncu yıl dönümüdür.

Bundan tam yüz yıl önce binlerce kilometre öteden Gaziantep’e gelerek 6.317 Antepliyi şehit eden Fransa’yı ve iş birliği Ermeni çetelerini unutmak mümkün mü? Geçtiğimiz günlerde hafızalarımızı bir kez daha tazeleyen bilge liderimiz Sayın Devlet Bahçeli Beyefendi’nin “Bu melanet istilacıların hangi canilikleri yaptığını görebilmek için 1920 Antep’ini, Adana’sını, Urfa’sını incelemek kaçınılmaz bir ödev, ertelenemez bir görev, millî bir mükellefiyettir.” sözlerine binaen, bugünleri iyi anlamak için o günlere tekrar bakmak gerekir.

Bu Fransa'yı merak edenler Ermeni çetelerine Fransız askerî üniformasını giydirip üzerimize nasıl saldıklarını hatırlasınlar, Adana'da mezalimi sorsunlar, Urfa neden "şanlı" olmuş öğrensinler, Maraş neden "kahraman" oldu bilsinler, yıkılan Mersin'i duysunlar, Antep'in neden "gazi" olduğunu dinlesinler. (MHP sıralarından alkışlar)

Sevr'den sonra Gaziantep işgalinde Fransızlar harekât karargâh merkezini Afrin'e kurmuşlardı. Kahraman Türk ordusu Afrin'e yaklaşık yüz yıl sonra barış ve huzur götürdüğünde Fransızların yaptığı beton hendeklerle karşılaşmamız tesadüf mü? O gün Fransız askerî kıyafeti giydirilmiş Ermeniler ile bugün başka ülkelerin askerî üniformalarıyla dolaşan PKK'lı, YPG'li teröristler aynı değil mi? 1921 yılında vatan derdine düştüğümüz acılı günlerde dışarıdan hiçbir destek almayan, savunmasız, kuşatılmış, aç bırakılmış sivil Antep halkına dönemin modern ve güçlü silahlarıyla saldırıp kadın, çocuk, yaşlı, masum demeden binlercesini katletmek açıkça bir soykırım değil mi?

28 Mart 1920'de Şahin Bey Elmalı Köprüsü'nde kahramanca savaşarak şehit düşer. Fransızlar köprü civarındaki Dokurcum Değirmeni'ne gelerek yaşları 12-14 arasında değişen 14 çocuğu şehit ederler. Daha sonra hırslarını alamayıp çocuk şehitleri vücutlarını süngüleyerek delik deşik ederler. Gaziantep daha bunun gibi nice zulüm ve katliamları nasıl unuttur.

Sayın milletvekilleri, Gaziantep demek 12 yaşındaki Şehit Kâmil'yle efsaneleşmek, efsane olurken de insanlık dersi vermek demektir. Gaziantep demek "Kilis yollarında düşman cesedimi çiğnemenen Ayıntab'a giremez." sözleriyle bayraklaşan Şehit Şahin Bey demektir. (MHP sıralarından alkışlar) Gaziantep demek "Vurun Antepliler namus günüdür." sözlerini hafızalara kazıyan Şehit Karayılan demektir. Gaziantep demek "Antep'te canlı bir insan buldukça ve memleket baştan başa yıkılmadıkça Fransız askeri buraya kati suretle giremeyecektir." diyen Millî Kuvvetler Komutanı Özdemir Bey'in çelik iradesi demektir. (MHP sıralarından alkışlar) Gaziantep demek Tüfekçi Yusuf demektir, Boyno Ağa demektir, isimsiz on binlerce Ayıntablı demektir.

Kıymetli milletvekilleri, güneydeki imansızların işgaline karşı verilen imanlı direniş Sakarya Zaferi'nin ardından 20 Ekim 1921 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti ile Fransa devleti arasında yapılan Ankara Antlaşması'yla Hatay dışındaki Suriye sınırlarımızı belirlemiş, ülkemizden Fransızlar defedilmiştir. Anadolu'ya ciddi bir moral vererek Lozan'a giden yol açılmıştır.

Bugün bulduğu her fırsatta Türk'e düşmanca tavırlar sergileyen Fransa Cumhurbaşkanı tarihten bihaberdir. Zira, Londra Konferansı'nda Fransızların yüksek komiseri ve Çanakkale'de sağ kolunu kaybetmiş olan generalleri Gouraud'nun üniformasının kolsuz tarafını sallayarak: "Beyler, siz hayal görüyorsunuz! Türklerin işini Yunanlılar mı bitirecek?"

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

ALİ MUHİTTİN TAŞDOĞAN (Devamla) – "Biz koca Fransa devleti bir Antep sancağıyla başa çıkamadık." sözlerini bilseydi sanırım her fırsatta güzel ülkemizi diline pelesenk ederken biraz düşünürdü. Bu büyük savunma için Gazi Mustafa Kemal Atatürk der ki: "Türk'üm diyen her şehir, her kasaba ve hatta en ufak Türk köyü, kendine Gaziantep'i ve Gaziantep'ileri kahramanlık misali olarak alabilirler."

Bizleri ekonomik yaptırımlarla tehdit eden emperyal güçlere de şunu hatırlatmak gerekir: Gaziantep savunmasında kuşatıp aç bıraktığımız bu millet, zerdali çekirdeğinden ekmek yaptı, kefeninden bayrak yaptı, bu vatani terk etmedi. Bu vatan ağaç gölgesinde kurulmadı. Mücadelemiz, son nefes, son nefes ve son damla kana kadardır!

Gaziantep'in adaşı Gazi Meclisimizi saygıyla selamlarım. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, yerlerinizden 60’a göre söz istedikten sonra değiştiriyorsunuz, kapatıyorsunuz, tekrar sisteme başka yerden giriyorsunuz. Bu, bizim Başkanlık Divanındaki arkadaşlar için sıkıntı yaratıyor. Lütfen, sisteme ilk girişi nereden yaptığınız o sırada kalalım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan, sistem, sıralamaları değiştiriyor. Sistem bozuk, sıralamaları değiştiriyor. Bunu nasıl düzelteceğiz?

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, şimdi sisteme giren ilk 15 milletvekiline yerlerinden birer dakika süreyle söz vereceğim.

Sayın Taşkın...

V.-AÇIKLAMALAR

1.- Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, Kültür ve Turizm Bakanlığınca restore edilen Tarsus Müzesinin açılışının Mersin iline ve ülkeye hayırlı olmasını dilediğine ilişkin açıklaması

ALİ CUMHUR TAŞKIN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Eshab-ı Kehf, Ulu Cami, Danyal Peygamber'in makamı, Tarsus Şelalesi, Tarsus evleri, Saint Paul Kuyusu ve Kilisesi, Kubat Paşa Medresesi, Kleopatra Kapısı, Roma Yolu, Taşkuyu Mağarası'yla kadim şehir Tarsus, on bin yıllık geçmişiyle önemli bir tarih, kültür ve inanç merkezidir. Tarsus'un bu kültürel zenginliklerine dün bir yenisi daha eklendi. Daha önce adliye binası olarak kullanılan, Kültür ve Turizm Bakanlığınca restore edilen Tarsus Müzesinin açılışını dün Sayın Bakan Mehmet Nuri Ersoy'un katıldığı törenle gerçekleştirdik. Projeye destek veren Sayın Cumhurbaşkanımıza, Hazine ve Maliye Bakanımıza, Kültür ve Turizm Bakanımıza ve milletvekillerine teşekkürlerimi sunuyorum.

Dönemsel özellikleri, tarihi ve kültürleri yansıtan 2.023 eserin sergileneceği Tarsus Müzesinin Tarsus'a, Mersin'e ve ülkemize hayırlı olmasını diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Gaytancıoğlu, buyurun.

2.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, servisçi esnafının mağduriyetine ilişkin açıklaması

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Az önce Edirne Uzunköprü'den okul servisi çalıştıran bir arkadaşım bana SGK'den gelen bir tebligatı yolladı. “On aydır servisler çalışıyor mu; neyi, nasıl ödeyeyim?” diye soruyor. Servisçiler beyanname vermek zorunda, KDV, muhtasar, geçici beyanname derken her ay bir sürü para veriyorlar. Bir de araçlarının sigortası var. “Okullar açılıyor.” dendi; servisler, eksikse koltuk sigortalarını yaptırdı, araç muayeneleri yapıldı, güzergâh belgeleri için ödeme yapıldı. Sonuçta, on aydır çalışmayan servisçiler 1 lira gelirleri olmadan binlerce lira masraf yaptılar. Şimdi Hükümet bir de “Şu sigorta borcunu öde.” diye tebligat yapıyor. Borçlu olan servisçiler ya da diğer esnafımız değil, AKP'dir. Devlet bugünlerde onlara ödeme yapmak zorundadır. Yıllardır alınan vergilerin, primlerin karşılığını şimdi esnafa vermek zorundadır. Siz hazineyi Moğolların şarkısında olduğu gibi yamyamlara yedirdiniz. Bir şey bırakmadınız diye bu esnaf, bu vatandaş ne yapacak, taş mı yiyecek?

BAŞKAN – Sayın Kemalbay...

3.- İzmir Milletvekili Serpil Kemalbay Pekgözegü'nün, AİHM'in Selahattin Demirtaş kararında DTK'nin yasal bir örgütlenme olduğu ve örgüt üyeliğine delil olamayacağına ifade edildiğine, buna göre Leyla Güven ve DTK faaliyetlerinden yargılanan herkesin tahliye edilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Hakkâri Milletvekilimiz Leyla Güven'in önce hukuksuz bir şekilde milletvekilliği düşürüldü, ardından siyasi kırım mahkemelerinde yirmi iki yıl üç ay cezaya çarptırılarak siyaset yaptığı için cezalandırıldı. DTK Eş Başkanı Leyla Güven, Kürt kadın siyasetçi olarak onur abidesidir. AHİM

Selahattin Demirtaş kararının 278'inci paragrafında DTK'nin yasal bir örgütlenme olduğu ifade edilmiştir ve DTK faaliyetlerinin örgüt üyeliğine delil olamayacağını değerlendirmiştir. Buna göre, Leyla Güven ve DTK faaliyetlerinden yargılanan herkes derhâl tahliye edilmeli ve beraat edilmelidir.

BAŞKAN – Sayın Osmanağaoğlu, buyurun.

4.- İzmir Milletvekili Tamer Osmanağaoğlu'nun, şehit Asteğmen Mustafa Fehmi Kubilay ile kendisini kurtarmak için koşan ve şehit olan Bekçi Hasan ile Bekçi Şevki'yi şehadete erişlerinin 90'ıncı yıl dönümünde rahmetle andığına ilişkin açıklaması

TAMER OSMANAĞAOĞLU (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Bugün, İzmir ilimizin Menemen ilçesinde öğretmenlik yapan Türk askeri Asteğmen Mustafa Fehmi Kubilay'ın çıkan olaylarda şehit edilmesinin yıl dönümü. 23 Aralık 1930'da adının önüne “derviş” sıfatı koyan bir isyancının ve beraberindeki gözü dönmüş grubun saldırısıyla şehadete erişen Kubilay'ı, kendisini kurtarmak için yanlarına koşan ve şehit olan Bekçi Hasan ile Bekçi Şevki'yi şehadete erişlerinin 90'ıncı yıl dönümünde rahmetle anıyorum. Şehadete yürürken, canına kastedilirken dahi olayın müsebbibi isyancılara ihtarda bulunup gerçek kurşunlarla karşılık vermeyen ve Allah'ın rahmetine kavuşan Kubilay ve silah arkadaşlarının emaneti ilelebet başımızın tacı olacaktır; ruhları şad olsun.

BAŞKAN – Sayın Girgin...

5.- Muğla Milletvekili Süleyman Girgin'in, Fethiyeli domates üreticilerinin ihracat kotasından etkilendiğine, üreticilerin devlete ve Tarım Kredi Kooperatiflerine olan borçları yüzünden haciz işlemine uğramamaları için bir destek programı olup olmadığını öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Ticaret Bakanlığına: Seçim bölgem Fethiye ve Seydikemer'de ihracat ürünlerinde önemli bir yeri olan domatesin fiyatı yurt dışına ihraç edilen ürünlere getirilen kota nedeniyle olumsuz etkilenmiştir. Üreticilerimiz maliyetlerin de yüksek olması sebebiyle domates fiyatlarının düşmesinden zarar görmüşlerdir. İhracatın durması ve ürünlerin iç piyasada şişmesi söz konusu olduğunda üreticilerimizi koruyacak bir B planınız var mıdır? Alt ve orta sınıf ürünler için yeni pazarlar açılması yönünde çalışmanız var mıdır? Üreticilerimiz üretim maliyetleri yüksek olduğundan para kazanamaz iken üreticilerimizin borçlarının yapılandırılması için ve ayrıca ek destek paketleri için çalışmanız var mıdır? Üreticilerimiz devlete ve Tarım Kredi Kooperatiflerine olan borçları nedeniyle haciz işlemlerine maruz kalmakta ve bu durumda da üretimi sekteye uğramaktadır. Bu durumla ilgili de üreticilerimize bir destek programınız var mıdır? Kötünün kaldırılması için çalışmanız var mıdır?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Özkan...

6.- Mersin Milletvekili Hacı Özkan'ın, hastanelerde canla başla görev yapan sağlık çalışanlarına bir kez daha minnettarlığını ifade ettiğine, bu süreçte vefat eden vatandaşlara Allah'tan rahmet dilediğine, tedbirlere uymaya ısrarla devam edilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

HACI ÖZKAN (Mersin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Salgınla mücadele ortak paydamızdır. Son dönemlerde sağlık sistemimize yönelik ısrarla yapılan güveni sarsacak mesnetsiz ithamlar maalesef üzücüdür. Dünyanın en iyi hekimleri Türk hekimleridir; hastasını ailesinin bir ferdi bilen, can kurtarmak için canını ortaya koyan Türk hekimlerinden, hemşirelerinden, hasta bakıcılarından başkaları değildir. Hastanelerimizde canla başla görev yapan sağlık çalışanlarımıza bir kez daha minnettarlığımı ifade ediyorum. Kendimizi eksik görmeyi bırakalım, milletimizle ve onun evlatlarıyla gurur duyalım.

Bu vesileyle bu süreçte vefat eden tüm vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, tedavi gören tüm hastalarımıza acil şifalar diliyorum. Birlikte mücadele güçlü netice verecek; tedbirlere uymaya ısrarla devam edelim diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Demir...

7.- İstanbul Milletvekili Mustafa Demir'in, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde dış politikada büyük işler yapıldığına, ülkenin dünyada söz sahibi olduğunu dosta düşmana gösterdiklerine ilişkin açıklaması

MUSTAFA DEMİR (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Tezkere dün Meclisten geçti. Geçen yıl Libya'yla oluşturulan stratejik ortaklık hakkında muhalefet sözcüleri hep bir ağızdan “Yanlış tarafı destekliyorsunuz, bu işten zararlı çıkacağız.” diyorlardı. Şimdi, Fransa'nın, Rusya'nın desteklediği Hafter ortalarında yok. İstihbaratımızın ne kadar etkin çalıştığını ve Libya konusunda ne kadar doğru kararlar alındığını herkes gördü. Libya'da Batılıların emperyalist planlarını bozduk.

Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde dış politikada büyük işler yaptık. Ülkemizin dünyada söz sahibi olduğunu ve millî menfaatlerini koruyan planlarını başarıyla uyguladığını dosta düşmana gösterdik. Dışişleri Bakanlığımızın da gösterdiği üstün gayretiyle dış politikadaki başarımız devam edecek, lider ve güçlü Türkiye yolunda emin adımlarla ilerleyeceğiz.

BAŞKAN – Sayın Kasap...

8.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, Eti Maden İşletmeleri Eti Bor İşletmesinde taşeron işçilerin kadro hakkı kazanmalarına rağmen verilmediğine, geçmişe dönük hakları için toplu olarak yargıya başvurduklarında işten çıkarılmayla tehdit edildiklerine, sadece emeklerinin karşılığını isteyen işçilerin Emet Adliyesinde adalet nöbeti başlattıklarına ilişkin açıklaması

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü Eti Bor İşletmesinde, Müdürlükte çalışan taşeron işçilere kadro hakkını kazanmalarına rağmen kadro verilmiyor; yargıda kazandılar, verilmiyor. Bu yetmezmiş gibi geçmişe dönük hakları için toplu olarak yargıya başvurduklarında işten çıkarılmayla tehdit ediliyorlar. Söz verdiğiniz şeyleri neden tutmuyorsunuz? Bu kirliliği Boron bile temizleyemiyor. İşçiler sadece alın teri ve emeğin karşılığını istiyorlar, haklarını istiyorlar; Emet Adliyesinde şu anda adalet nöbeti başlattılar. Haklarını alana kadar tüm işçilerimizin yanındayız ve bu nöbet devam edecek. Verdiğiniz sözleri lütfen tutunuz.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Sayın Sümer, buyurun.

9.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, Adana'da son üç yılda hazineye ait taşınmazların satış ve kiralama işlemlerinden 50 milyon lira gelir elde edildiğine ancak Adana'ya yatırım yapılmadığına, son on yıl içinde en az kaynak aktarılan ve yatırım yapılan büyük şehrin Adana olduğuna ilişkin açıklaması

ORHAN SÜMER (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığına verdiğimiz yazılı soru önergesinin cevabına göre Adana'da son üç yıl içerisinde hazineye ait 500 bin metrekare taşınmaz mal satılmış, 34 milyon metrekare taşınmaz kiraya verilmiş. Satış ve kiralama işlemlerinden toplam 50 milyon lira gelir elde edilmiş ancak Adana'ya 1 liralık yatırım yapılmamıştır. Adana'da kazanılan gelirin Adana'ya, Adanalıya yatırım olması gerekirken hazinenin bütçe hesabına aktarılmıştır. Son on sene içerisinde en az kaynak aktarılan ve yatırım yapılan büyükşehir ne yazık ki Adana.

İktidara buradan sesleniyorum: Adana'dan kazandığının, Adana'ya ve Adanalıya yatırım olarak dönüşümünü sağlayın.

BAŞKAN – Sayın Vahapoğlu...

10.- Bursa Milletvekili Mustafa Hidayet Vahapoğlu'nun, Bursa ili Kestel ilçesi Şevketiye Mahallesi'nin sulama göletinden kaynaklanan sorunlarının çözülmesine yönelik taleplerini Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'ye gereğinin yapılması için ilettiğine ilişkin açıklaması

MUSTAFA HİDAYET VAHAPOĞLU (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bursa'nın Kestel ilçesinin Şevketiye Mahallesi'nin ekilebilir nitelikte yaklaşık 2.500 dönüm tarım arazisi vardır. Bu araziye sulamak üzere otuz beş yıl önce yapılan sulama göletinin arazilere su dağıtan boru sistemi çürümüş ve kullanılamaz hâle gelmiştir. Şevketiye Mahallesi, Türkiye'nin ahududu, böğürtlen, yaban mersini, çilek gibi meyvelerinin üretim merkezidir. Göletin ve çürüyen boruların bir an önce elden geçirilmesi gerekmektedir. Vatandaşlarımızın yoğun talebini Sayın Tarım ve Orman Bakanı ile Devlet Su İşleri Genel Müdüğüne gereği yapılmak üzere iletiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Bakan...

11.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, ortaokul ve lise öğrencilerinin sınavlarının yüz yüze yapılması kararıyla hem çocukların hem de ailelerinin riske atılacağına, bu sınavların iptal edilmesi için Millî Eğitim Bakanı Ziya Selçuk'a seslendiğine ilişkin açıklaması

MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Başkan, ortaokul ve lise öğrencilerinin sınavlarının yüz yüze yapılması kararı, akıl ve bilim dışı bir karardır. Dünyada pandeminin tavan yaptığı, birçok ülkenin tam kapanmaya gittiği bir dönemde hem çocuklarımızı risk altına alıyoruz hem ailelerini. Dün, az önce siz söylediniz, 5 milletvekilimiz Covid oldu. Bu koşullarda -ailesinde kronik rahatsızlık olanlar var, yaşlıları olanlar var- hem milyonlarca çocuğu hem de milyonlarca aileyi risk altına alıyoruz.

Ben buradan Millî Eğitim Bakanına sesleniyorum: Bu sınavlar iptal edilsin, bunun zamanı şimdi değil. 2'nci dönem, 2'nci yarıyıldan bir sınav yapılabilir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Başevirgen...

12.- Manisa Milletvekili Bekir Başevirgen'in, Manisa ilinde ciddi su sıkıntısı yaşanmaya başladığına, Gediz ve Menderes havzalarının kirlilikten can çekiştiğine, acilen Manisa ilinin su sorunları hakkında kapsamlı çalışmalara başlanması gerektiğine ilişkin açıklaması

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Manisa'da ciddi anlamda su sıkıntısı yaşanmaya başlandı. Gediz Ovası'nda tarımsal sulamada kullanılan Demirköprü Barajı'nda doluluk oranı yüzde 1,5'e düşmüş durumda. 90 bin dekar alana can veren barajdaki kuraklık konusunda acil çözüme ihtiyaç var. "Ege'nin kuş cenneti" olarak bilinen Marmara Gölü'nde doluluk oranı neredeyse sıfırlandı. Marmara Gölü'nden balıkçılıkla geçimini sağlayanların yanı sıra 3 ilçeye bağlı 40 mahalle, tarımsal sulamada da faydalıyor. Gölde derinliğin 50 santime düşmesinden dolayı, 7 mahallenin geçimini sağladığı balıkçılık faaliyetleri durdu. Ayrıca, Gediz ve Menderes havzaları kirlilikten can çekişiyor. Sanayi tesisleri, jeotermal enerji santralleri, nehir kıyısına kurulmuş kesimhaneler bütün atıklarını Gediz Nehri'ne boşaltmakta. Yıllar önce içilebilir kalitede olan su, artık sulamada bile kullanılamaz hâle geldi. Gediz Havzası Koruma Eylem Planı ise fayda sağlayamadı. Acilen Manisa'nın su sorunları hakkında ciddi ve kapsamlı çalışmalara başlanmalıdır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Özyavuz...

13.- Şanlıurfa Milletvekili İbrahim Özyavuz'un, Mehmet Akif Ersoy'u rahmetle andığına, kadrolu öğretmenlerle aynı işi yapmalarına rağmen birçok haktan faydalanamayan ücretli öğretmenlerin mağduriyetinin giderilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

İBRAHİM ÖZYAVUZ (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, vatan şairimiz Mehmet Âkif Ersoy'u rahmet ve minnetle anıyorum.

Türk millî eğitim sisteminde, ağırlıklı olarak, öğretmenler kadrolu, sözleşmeli ve ücretli olarak çalışmaktadırlar. Ücretli öğretmenler birçok haktan faydalanamamaktadır; oysa yaptıkları iş, kadrolu bir öğretmenle aynı. Ücretli öğretmenler yarım gün sigorta ve yaklaşık 1.500 TL maaşla çalışan eğitim emektaşlarıdır. Üç yıl önce düzenlenen bir yasa teklifiyle beş yıl ve üzeri öğretmenlik yapan ücretli öğretmenler için bir defaya mahsus olmak üzere 5 bin kadro verildi ancak tamamı kullanılmadı. Beş yıl ve üzeri çalışan ücretli öğretmenler, en azından atamalar için mülakata davet edilebilir, özlük hakları ve ücretleri yeniden düzenlenebilir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Arkaz...

14.- İstanbul Milletvekili Hayati Arkaz'ın, salgının başından beri coronavirüsle büyük bir mücadele verildiğine, ithal aşuların onay sürecinde olduğuna, tedbirler kapsamında maske, mesafe ve temizlik kurallarına uymaya devam edilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

HAYATİ ARKAZ (İstanbul) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Dünya, aylardır küresel salgının etkisi altında. Salgının başından beri ülkemizde tüm zorluklara rağmen coronavirüse karşı büyük bir mücadele veriliyor. Bu konuda, başta Sağlık Bakanımız olmak üzere, tüm meslektaşlarıma ve sağlık çalışanlarımıza teşekkür ediyor, şükranlarımı sunuyorum.

Değerli milletvekilleri, an itibarıyla ithal aşular onay sürecinde, sonra vatandaşlarımızın kullanımına hazır olacak; inşallah sırada yerli aşımız var. Bu konuda öncelikle görev ve vazife, vatandaşlarımıza düşüyor. Tedbirler kapsamında “maske, mesafe, temizlik” kuralına uymaya devam etmemiz gerekir. “Evde kal Türkiye.” diyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Durmuşoğlu...

15.- Osmaniye Milletvekili Mücahit Durmuşoğlu'nun, 22 Aralık Dünya Paramedikler Günü'nü kutladığına, paramediklerin sağlık sisteminin bugünlere gelmesinde çok önemli katkıda bulunduğuna, sağlık hizmeti verirken hayatını kaybeden sağlık çalışanlarını ve paramedikleri rahmetle yâd ettiğine ilişkin açıklaması

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Dünyanın en zor ve en onurlu işlerinden birini sabırla, hoşgörülle, özveriyle, gece gündüz fedakârlıkla yapan paramediklerimizin 22 Aralık Dünya Paramedikler Günü'nü kutluyorum.

Acil tıp teknisyeni ve teknikeri olarak bilinen paramedikler, sağlık sistemimizin bugünlere gelmesinde çok önemli katkılarda bulunmuşlardır. Hastane öncesi acil sağlık hizmetlerinde hasta ve yaralılara temel ve ileri yaşam desteği verebilen ve her türlü sistem travmasını tanıyıp uygun acil yaklaşımı yapabilen paramedik arkadaşlarımıza ne kadar teşekkür etsek azdır.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan önderliğinde, AK PARTİ olarak, son yıllarda yapılan sağlık yatırımları sayesinde vatandaşlarımızın daha iyi sağlık hizmeti almasının sağlanması

yanında, paramediklerin eğitim seviyesinin yükselmesi, mesleğin profesyonelleşmesini de beraberinde getirmiştir.

Bizleri hayatta tutmak için hizmet verirken şehit olan tüm sağlık çalışanlarımızı ve paramedik arkadaşlarımızı rahmetle yâd ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Aydın...

16.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, Anadolu Spor Gazetecileri Derneğinin Bursa Kültürpark'taki merkezinin bulunduğu binanın Bursa Büyükşehir belediyesince yıkıldığına, derneğin mağdur olduğuna ilişkin açıklaması

ERKAN AYDIN (Bursa) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Anadolu Spor Gazetecileri Derneği (ASGD) 1992 yılında Bursa'da kurulmuş ve Anadolu'da gazeteciler için önemli bir dernek. Kuruluşu otuz yıla yaklaşan bu derneğin Bursa Kültürpark merkezinde çok güzel bir binası vardı. Burası, Gençlik ve Spor Bakanlığından kiraladıkları ve kirasını düzenli olarak ödedikleri bir yerd. Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreterliği, buradan 400 metrekare gibi bir yer isteyip millet bahçesine dâhil etmek istiyor. Dernek yöneticileri de “Hayhay.” diyor. Bunun karşılığında da binayı restore etme sözü veriyorlar ancak olan ne? Bina restore edileceği yerde yıkılıyor, dernek dışarıda bırakılıyor ve bunun karşılığında da hiçbir şey yapılmıyor. Tek suçları Büyükşehir Belediyesinin sözüne güvenmek olan ASGD yöneticileri, bugün otuz yıllık binalarından dışarı atılmış ve mağdur durumdadır ama Büyükşehir Belediyesi bununla ilgili hiçbir şey yapmamakta. Bu konunun takipçisi olacağımızı ifade ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Antmen...

17.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, Mersin ili Erdemli ilçesindeki dağ köylerinde yaşayan üreticilerin ürünlerini satamadığına ve mağdur olduğuna ilişkin açıklaması

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sabah sabah, Erdemli'nin bir dağ köyünden yaşlı bir amca aradı, dedi ki: “Ey milletvekili oğlum, ben burada domates yetiştiriyorum, karnabahar yetiştiriyorum. Şu an domatesin kilosu 90 kuruş, ben bunu 1,5 liraya mal ediyorum ve satamıyorum, ürünlerim elimde kaldı. Benim evime yıllardır eti, sütü, balı, yağı girmez ama ‘Millet aç.’ deyince de bize gültüyorlar. Bunu Mecliste söyler misin?” Ben de amcamın selamı kalmamın diye bunu sayın halkımızın takdirlerine arz ediyorum.

Teşekkür ederim.

VI.-OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.-Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in, 5 milletvekilinin daha Covid-19'a yakalandığına ve zorunlu olmadıkça maskelerin çıkarılmamasına ilişkin konuşması

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, tekrar rica ediyorum, lütfen; bakın, daha dün 5 milletvekili arkadaşımıza daha Covid tanısı kondu. Lütfen çok zorunlu olmadıkça, hasta olmadıkça maskeyi çıkartmayın arkadaşlar yani konuşurken de zaten millet herkesin yüzünü biliyor; lütfen, rica ediyorum.

Şimdi Sayın Grup Başkan Vekillerinin söz taleplerini karşılayacağım.

Sayın Dervişoğlu, buyurun.

V.-AÇIKLAMALAR (Devam)

18.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, 23 Aralık 1930 tarihinde cumhuriyet tarihinin en acı olaylarından biri olan Menemen Olayının yaşandığına, şehit Asteğmen Mustafa Fehmi Kubilay'ı ve kendisini kurtarmak için koşup şehit olan Bekçi Hasan ile Bekçi Şevki'yi şehadete erişlerinin 90'ıncı yıl dönümünde rahmetle andığına, teröristbaşı Abdullah Öcalan'ın kardeşi Osman Öcalan'ın röportaj teklifinin TRT'den geldiğini ve son dönemde Cumhurbaşkanı danışmanıya uzun bir görüşme yaptığını ifade ettiğine, bu konuyla ilgili iktidar partisinden bir açıklama beklediklerine, toplumun her kesiminin pandemi sebebiyle tasarruf yapmaya yönlendirildiğine, milletin 2021 yılı bütçesinden en büyük beklentisinin de tasarruf olduğuna, Cumhurbaşkanlığının yıllık harcamasının bir önceki yıla göre 4 kat arttığına, iktidarı doğru yola gelmeye davet ettiklerine ilişkin açıklaması

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Bugün 23 Aralık. 23 Aralık 1930 günü cumhuriyet tarihimizin unutulmaz acı olaylarından biri yaşandı. Kimileri tarafından tarihe “Kubilay Olayı” kimileri tarafından “Menemen Olayı” diye geçer. Üzerinden doksan yıl geçti. Menemen Olayı sırasında, yeni cumhuriyetin kuruluş değerlerini savunmak uğruna mücadele eden asteğmen, aynı zamanda da öğretmen Mustafa Fehmi Kubilay Bey'i ve kendisine destek olmak üzere şehadeti göze alan bekçi Hasan ve bekçi Şevket Bey'i rahmetle anıyorum. O dönem içerisinde yaşanan olayları kınıyorum. Tarihî olaylar elbette ki tarihî süreçler içerisinde değerlendirilir ama bu, üzerinde konuşulması, düşünülmesi, tarihe mal edilmesi icap eden bir olaydır.

Sayın milletvekilleri, teröristbaşı Abdullah Öcalan'ın kardeşi Osman Öcalan, TRT'de yayımlanan röportajıyla ilgili yaptığı açıklamada, TRT'deki konuşması için, teklifin TRT'den geldiğini ve son dönemde Cumhurbaşkanı danışmanıya uzun bir görüşme yaptığını ifade etti. Cumhurbaşkanlığı olarak kırmızı bültenle aranan bir teröristle neden görüşüldüğü, kimin görüştüğü, kamuoyunun malumu değildir. Bu konuyla ilgili, İYİ PARTİ olarak iktidar partisinden açıklama bekliyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Devam edin lütfen.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Ayrıca, bu görüşme Cumhurbaşkanlığı'nın diğer ortaklarının bilgisi dâhilinde mi gerçekleşmiştir; bu da açıklanmaya muhtaç bir husustur. Teröristle görüşmek veya teröristi ekranlara çıkararak ondan medet ummanın yerlilik ve millilikle bağdaşan yanı neresidir? Bu da merakımızı mucip bir konudur.

Ülkemiz açısından çok zorlu geçen bir yılı geride bırakıyoruz. 2020'de vatandaşlarımızın en çok kullandığı sözlerden biri “tasarruf yapmak” oldu. Toplumun her kesimi pandemi sebebiyle zorlu geçen yılda tasarruf yapmaya yönlendirildi. Ev kadınlarımız, gençlerimiz, çalışanlarımız, emeklilerimiz, esnaflarımız; tasarruf yaptıklarını söylediler, en küçüğünden en büyüğüne tüm işletmelerimiz, tasarruf yapmaya gayret sarf ettiler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi lütfen.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – İşini kaybedenler, iş bulamayanlar, tasarruf etmenin yanında, kendilerine yapılan desteklerle geçinmeye gayret sarf etti.

Hâl böyleyken milletimizin 2021 yılı bütçesinden en büyük beklentisi de tasarruf oldu doğal olarak. Millet tasarruf ederken Hükümetin de tasarruf etmesi gerekirdi. Fakat Hükümet har vurup harman savurmaya devam ediyor. Cumhurbaşkanlığı sarayının yıllık harcaması bir önceki yıla göre 4 kat arttı. Sarayın taşıt varlığı 2 katına çıktı. Vatandaş kuru ekmeğe tamah eder hâle getiren “İtibardan tasarruf olmaz.” diyerek harcamaları katlamaya devam eden bu iktidarı doğru yola gelmeye davet ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Akçay, buyurun.

19.- *Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun açıklamasındaki bazı ifadelerine, 23 Aralık 1876 Kanuni Esasi'nin kabulü dönümüne, Kanuni Esasi'yle birlikte "millet temsili" ilkesinin demokrasinin temel ilkesi olarak belirlendiğine, demokrasinin ve siyasi hayatın çok sayıda darbe, muhtıra, vesayet girişimiyle kesintiye uğradığına, 15 Temmuz 2016 FETÖ darbe girişiminin artık eski sistemle mesafe alınamayacağını ortaya koyduğuna, 16 Nisan 2017 halk oylamasıyla Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçildiğine, bu sistemin yönetimde istikrar, temsilde adalet, güçlü yasama, güçlü yürütme, güçlü yargı, demokratik uzlaşma ve siyasi istikrar üzerine kurulduğuna, yeni sistemin dış politika ve ekonomiyle ilgili hızlı, uyumlu ve isabetli kararların alınmasını kolaylaştırdığına ilişkin açıklaması*

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Konuşmama başlamadan evvel Sayın Müsavat Dervişoğlu'nun ifadesi hakkında bir iki söz söylemek istiyorum.

Öncelikle, o bahse konu kişinin televizyonda konuşturulmasının Cumhurbaşkanlığıyla uzak yakın bir alakası yoktur, bilgimiz dâhilinde de değildir; bu, açık ve nettir.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Bravo.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Biz bunu çok lüzumsuz bir şey olarak görürüz. Efendim, bir kısım yazarlar da yazıyor. Dolayısıyla, bizim Milliyetçi Hareket Partisi olarak bu konudaki görüşümüz nettir. Yalnız, Sayın Dervişoğlu'nun cevaplama gereken asıl sorular vardır. Bugün, 24 Haziran 2018 seçimleri öncesi kimlerle birlikte kapalı kapılar ardında Anayasa taslağı hazırlıkları yapıldığı konusunda bir kere açık, net, milleti bilgilendiren bir açıklama yapılmamıştır; hep tevil edilerek, saptırılarak saklanmaya, gizlenmeye çalışılmıştır. Elbette her partinin Anayasa'ya ilişkin görüşü, hazırlığı, çalışması olur, başka partilerle de yapılır ancak bu, milletten saklı olarak yapılamaz. Ortaya çıkan birtakım taslakları sonradan inkâr yoluna gidildi. Önce ikrar edildi birtakım parti liderleri tarafından ancak bu konuda çok enteresan da bir tespiti, gözlemimi aktarmak isterim: Bu tartışmaların başladığı günden bu yana Anayasa profesörü Sayın İbrahim Kaboğlu'nu bir türlü Mecliste göremiyoruz, neden acaba?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Devam edin lütfen, buyurun.

SALİH CORA (Trabzon) – Evet, niye saklıyorlar?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Rahatsız, rahatsız. Adam hasta ya.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Neden bu Anayasa hazırlık çalışmaları saklı tutuluyor veya önce kabul edildi kaç defa, daha sonra inkâr edildi, daha sonra tevil edilmeye çalışıldı? Milletten gizli olarak birtakım çalışmaların yapıldığı konusunda da milletin zihninde ciddi şüpheler oluşmuştur.

Ayrıca, tabii, bir de kahvaltılık hazırlıkları var, biliyorsunuz. O kahvaltılık yapma arzusunda oldukları da çok açık, net bir şekilde ortaya çıkmıştır, anlaşılmıştır verdikleri cevap nedeniyle.

Şimdilik burada bırakalım Sayın Başkan, ben konuşmama geçeyim.

BAŞKAN – Tabii, uzun bir gün olacak zaten, buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Hiç sorun yok. İtinayla -sizin ifadenizle- bu uzun görüşmeleri yaparız Sayın Başkan.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi, buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Daha yeni başladık Sayın Başkan.

ATILA SERTEL (İzmir) – Emekliler için bir dakika bile vermediniz Başkan, bir dakika. Hakkımı helal etmiyorum.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – 23 Aralık -1876, yüz kırk dört yıl önce- Kanun-ı Esasi'nin kabul yıl dönümüdür. Ülkemizdeki anayasacılık hareketleri, ilk olarak 19'uncu yüzyılın ilk yarısında ortaya çıkmıştır. 1808 tarihli Sened-i İttifak, 1839 tarihli Tanzimat Fermanı ve 1856 tarihli Islahat Fermanı gibi belgeler, anayasacılık hareketlerinin ilk aşamalarıdır.

Kanun-ı Esasi'yle ilk kez “milletin temsili” ilkesi demokrasinin temel ilkesi olarak belirlenmiştir. Anayasanın bir diğer önemli özelliği, kişi hak ve özgürlüklerini de teminat altına almasıdır.

1908'de Meşrutiyetin ilanıyla çok partili siyasi sisteme adım atılmıştır. Birinci Dünya Savaşı ve ülkemizin işgali üzerine başlayan Kurtuluş Savaşı, 29 Ekim 1923'te cumhuriyetle taçlanmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi, buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – 1923-1946 yılları arasında ülke ve dünya şartlarının mecburiyeti nedeniyle yirmi üç yıllık bir tek parti dönemi yaşanmıştır. Bu yirmi üç yıllık tek parti döneminde, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün öncülüğünde 1924 yılında ve 1930 yılında iki defa çok partili hayata geçiş denemesi olmuş ancak yarım kalmıştır. Türkiye çok partili demokrasiye ilk adımını 21 Temmuz 1946'daki genel seçimlerle atmıştır.

Demokrasimiz ve siyasi hayatımız çok sayıda darbelerle, muhturalarla, vesayet girişimleriyle kesintiye uğramış; yapısal sorunlar nedeniyle ortaya çıkan hükümet krizleriyle siyasal istikrar sağlanamamıştır. Hukuk dışı müdahaleler, ülkemizin on yıllarını çalmış, hukuk, huzur, barış ve güvenlik bakımından ağır hasarlar bırakmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi lütfen.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – 31 Mart Vakası, Sultan Abdülhamit'in tahtan indirilmesi, Halaskâr Zabitan Olayı, Babialı Baskını, 27 Mayıs 1960 darbesi, 22 Şubat ve 21 Mayıs Talat Aydemir darbe teşebbüsleri, 12 Mart 1971 Muhtırası, 12 Eylül 1980 darbesi, 28 Şubat 1997 hadisesi ve yine en son yaşadığımız 15 Temmuz 2016'daki hain FETÖ darbe girişimi; millî iradeye, hukuka kasteden girişimlerdir.

15 Temmuz 2016 hain FETÖ darbe girişimi, artık eski sistemle mesafe alamayacağımızı da tüm gerçekliğiyle ortaya koymuştur. Aziz milletimiz, 16 Nisan 2017 halk oylamasıyla Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine “evet” demiş, 24 Haziran 2018 seçimleriyle de bu karar teyit ve tescil edilmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Akçay, son kez açayım, tamamlayın lütfen.

Buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – 24 Haziran seçimlerinde millî irade güçlü şekilde teşekkül etmiş, yürütme erki yüzde 53 oyla iktidara gelmiştir.

Bu sisteme keyfî olarak günlük siyasi dürtülerle değil, bir tarihî zaruret sonunda geçilmiştir. Bu sistem, dört sütun üzerine inşa edilmiştir: Yönetimde istikrar, temsilde adalet; güçlü yasama, güçlü yürütme, güçlü yargı; denge ve denetim mekanizmaları ve demokratik uzlaşma, siyasi istikrar.

Türkiye Büyük Millet Meclisi, şu anda yüz yıllık tarihinde yüzde 95 gibi yüksek bir oranla temsiliyete kavuşmuştur. Gazi Meclisimiz, yüzde 95 temsiliyet nispetiyle birlikte 12 siyasi parti, 5 parti grubu ve 8 bağımsız milletvekiliyle çoğulculuğa, sandalye dağılımları itibarıyla uzlaşmacı bir yapıya ve kuvvetler ayrılığına sahip güçlü, fonksiyonel ve demokratik bir yapıya sahiptir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Son cümlelerinizi alayım lütfen.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin iki yıllık bilançosuna baktığımızda sistemik olarak şunları görmemiz gerekmektedir: Sistemin temel ilkelerine riayet edilmiş, iç ve dış politikada birçok kriz bertaraf edilmiştir. Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi; millî güvenlik, dış politika ve ekonomiyle ilgili etkin, hızlı, uyumlu ve isabetli kararların alınmasını kolaylaştırmıştır. Diğer yandan Türkiye; Irak'ta, Suriye'de, mavi vatanı, Karabağ ve Libya'da ulusal egemenliğini tehdit eden meselelerde etkin bir politika yürütmüştür.

Sayın Başkan, sözlerime burada son verirken Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Beştaş, buyurun lütfen.

20.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, iki gün önce DTK Eş Başkanı Leyla Güven'in tutuklanmasına karar verildiğine, yargının yargı olmaktan çıktığına ve tamamen siyasi erkin denetiminde karar verdiğine, Leyla Güven'in kendisini barışa, demokrasiye, adalete adanmış kadın hakları mücadelesinde dünyada saygın bir kişilik olduğuna, kendisini selamladığına, Demirtaş davasının tarihte AİHM tarafından verilen en ağır ihlal kararlarından biri olduğuna, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın grup toplantısında yaptığı konuşmayla Anayasa'nın 38, 103 ve 138'inci maddelerini ihlal ettiğine, AİHM'in HDP'li bütün siyasetçilere, demokratik siyasete yönelik bütün müdahaleleri mahkûm ettiğine, kimsenin Selahattin Demirtaş'ı katil ilan etmeye hakkı olmadığına, AİHM'nin kararlarının bağlayıcı olduğuna, İstanbul Milletvekili Musa Piroğlu'nun haksız bir saldırıya maruz kaldığına, Meclisin bu konuda bir tutum ortaya koymasını istediklerine ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Evet, iki gün önce DTK Eş Başkanı Leyla Güven hakkında -tırnak içinde söylüyorum- tutuklama kararı verildi ve yakalanması için emir verildi. Leyla Güven'in neden rehin alındığının cevabını dün Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin en büyük dairesi verdi aslında. Neden cezaevinde? O yanıtı verdi. Çünkü yargı, artık yargı olmaktan çıktı. Çünkü yargı, tamamen siyasi erkin denetiminde, emrinde ve onun talimatlarıyla karar veriyor ve Leyla Güven'in 22 Aralıktan bir gün önce, hakkında kabul edilemeyecek şekilde -yargılamanın kendisi zaten tamamen mesnetten uzak- hızlıca karar verilip, yirmi iki buçuk yıl gibi yüksek bir ceza verilip, apar topar gözaltına alınıp, tekrar cezaevine götürülüp oradan Elâzığ'a götürülmesi; bu kararın çok önceden planlandığını, Leyla Güven'in çalışmasından, siyasetinden konuşmalarından rahatsız olanlar, AİHM'de bu kararın çıkmasından önce bu şekilde kendisini cezaevine kapattılar. Bu konuda başarılı olmayacaklarını her zaman söyledik ve söylemeye devam edeceğiz.

Leyla Güven, kendisini barışa, demokrasiye, adalete adanmış bir kadındır ve kadın hakları mücadelesinde de sadece Türkiye'de değil, dünyada da saygın bir kişilik olarak hepimizin önünde duruyor ve Leyla Güven'i buradan selamlamak istiyorum. Ayrıca hani diyorlar ya "Kaçıyordu, gidiyordu bir yerlere." Hiç kimse kaçmıyor bir yere. Leyla Güven şunu söyledi gözaltına alınırken: "Ülkemizi terk etmiyoruz, tutuklamalara boyun eğmiyoruz." Evet, biz de ülkemizi terk etmiyoruz ve bu tutuklamalara boyun eğmeyeceğiz. Bu siyasi operasyonlar er geç bitecek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Devam edin, buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, dün bir karar açıklandı, bütün dünya konuşuyor. Tabii ki bizde birileri izin verdiği müddetçe konuşuluyor, yalan yanlış tartışılıyor. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin tarihinde verilen en ağır ihlal kararlarından biri Demirtaş davası. Karar, Demirtaş için verildi ama kararın içeriği son beş yıldır yaşadığımız siyasi kumpaslar, darbe dinamikleri, 4 Kasım darbesi, OHAL ilanı, 20 Temmuz, dokunulmazlıkların kaldırılması, milletvekillerinin tutuklanması, DTK'nin illegalize edilmesi gibi, çok temel noktalarda çok ciddi bir ihlal kararıdır ve ihlal kararının kendisi, aslında Türkiye'nin resmini çekmiştir. Şu anda ne yaşıyoruz, nasıl bir baskı altındayız, siyaset neden engelleniyor, neden siyasi özgürlük yok; bunların tümünü ayrıntılı bir şekilde tarif etmiş ve önümüzdeki günlerde bunları konuşacağız tabii ki.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın, buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bugün grup toplantısında Cumhurbaşkanı Erdoğan birkaç cümle sarf etti, dedi ki: Bir, bu bizi bağlamaz; iki -orada değil de başka yerde söylemişti- iç hukuk yolları tüketilmedi.” Bir de “Ey Avrupa...” diye bir şeyler söyledi. Erdoğan, o konuşmasıyla -elimdeki Anayasa'dan tarif ederek söylüyorum, şu anda baktım- üç maddeyi kafadan ihlal etti: Anayasa 38, masumiyet karinesi; Anayasa 103, yemin, yeminine aykırı konuşuyor; tarafsızlık konusunda bir yemini var, ona aykırı konuşuyor; Anayasa 138; mahkemelere talimat veriyor. Cumhurbaşkanı kimdir bizim Anayasa'ya göre? HSK'nin Başkanını atayan, Başkan Yardımcısını atayandır -işte o nisabı söyleyemeyim, zaman yok- aynı zamanda HSK'nin Başkanıdır. Yargı, Cumhurbaşkanının kararlarına direnemez, nitekim direnemiyor yani böyle bir şey var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Devam edin, tamamlayın.

Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) - Bunu yorum olarak söyledim, şimdi gerçeğe geleyim, gerçek derken realiteye.

“İç hukuk yolları tüketilmedi” diyor, danışmanlarına sorsun; iç hukuk yolları tabii ki tüketildi. Haksız yakalama ve tutuklamadan dolayı Anayasa Mahkemesi dâhil bütün iç hukuk mekanizmaları tüketilmiştir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi zaten iç hukuk yolları tüketilmezse kendisi söyler, bunu Cumhurbaşkanının söylemesine gerek yok.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 2 Ekim Kobani olaylarıyla ilgili “tweet”i barışçıl ve demokratik bir çağrı olarak nitelemiştir ve bunun dışında bizim darbe iddialarımızı, söylemimizi –inandığımız, iddia değil, darbe devam ediyor- tamamen destekleyen bir tespit yapmıştır ve bu karar sadece Sayın Demirtaş'ı değil, hepimizi, HDP'li bütün siyasetçileri, milletvekillerini, belediye başkanlarını, demokratik siyasete yönelik bütün müdahaleyi mahkûm etmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – HDP'ye yönelik bütün müdahaleyi, siyasi darbeyi, kumpası mahkûm etmiştir.

Şimdi, birçok yerde söyledik ama ben bir kez daha buradan söyleyeyim: Hiç kimsenin ne Demirtaş'ı ne başka bir arkadaşımızı “katil” diye ilan etme hakkı yoktur.

Elimde Yasin Börü'nün kararı var. Bugün bile Yasin Börü'den söz etti. Yasin Börü'nün faillerinin yargılandığı dava... Ankara 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 2017/500 esas sayılı dosyasından bakıyorum. "Demirtaş dosyası ile Yasin Börü dosyası birleştirilsin." diye bir talep vardı ve mahkeme kararında bu reddedilmiş, hem de 3 defa reddedilmiş, istinaftan geçmiş, uyuşmazlıktan geçmiş yani mahkeme bile bütün bu ortamda Yasin Börü'nün ölümüyle Demirtaş'ın bağlantısı olmadığını kesinleşmiş bir kararla ortaya koymuşken bugün Cumhurbaşkanının çıkıp bunu söylemesi kabul edilemez.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi lütfen.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları bağlayıcıdır, hepimizi bağlar. Eğer o sözleşmenin altına imza attıysak o kurallara uymak zorundayız; herkes gibi, hepimiz gibi Cumhurbaşkanı da uymak zorunda ve son olarak şunu söyleyeyim: Demirtaş'ın da Leyla Güven'in de Gülten Kışanak'ın da bütün arkadaşlarımızın bu karardan sonra, hele hele "Dokunulmazlıkların kaldırılması, AİHS'e aykırıdır." tespitinden sonra yargılamalar artık yok hükmündedir ve hepsinin derhâl, derhâl ama serbest bırakılması gerekiyor, bu çağrımızı söyleyeyim.

Sayın Başkan, son olarak –bitiriyorum- Musa Piroğlu Vekilimiz dün çok çirkin, çok ciddi, çok haksız bir saldırıya maruz kaldı ve Saruhan Bey, sanırım, sizden bir talepte bulunmuş, sonra başka bir şey yaşandı, devam edemedi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Son kez açıyorum, tamamlayın sözlerinizi.

Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Son kez, evet...

Musa Piroğlu Vekilimizin sandalyeden düşürülmesi, o manzara, hakikaten Türkiye'nin kara sayfalarından birini oluşturacak ve bu Parlamentonun bir üyesi olarak Meclis Başkanlık Divanından açık bir talebimiz var. Bu konuda Meclis Başkanıyla da görüşmenizi istiyoruz. Meclisin bir tutum ortaya koymasını istiyoruz. Yani oradaki Emniyet müdürü kimdir, yardımcıları kimdir, kim talimat verdi, onları burada anlatmayayım, bilmiyorum da ama neticede, o olaya sebebiyet verenler hakkında bu Meclis Başkanlığının tutumunu bir an önce ortaya koymasını gerektiğini düşünerek talepte bulunuyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Özkoç...

21.- Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, Menemen'de şehit edilmesinin 90'ıncı yıl dönümünde Asteğmen Mustafa Fehmi Kubilay'ı ve cumhuriyeti yaşatmak için can veren tüm şehitleri rahmetle andığına, TBMM eski Başkanlarından İsmail Kahraman'ın kurduğu Anayasa Mutabakat Komisyonunda MHP'nin de CHP'nin de HDP'nin de temsilcisinin bulunduğu, kendilerinin ülkenin geleceğiyle ilgili görüşmeyecekleri hiçbir siyasi parti olmadığına, halkın oyunu alıp TBMM'ye gelen her siyasi partinin muhatapları olduğuna, covid salgınının herkesin yaşamını tehdit etmeye devam ettiğine, her zamankinden fazla şeffaflığa ve kaynakların doğru yönetimine ihtiyaç olduğuna, iktidara neden Çin aşısının seçildiğini, kaç kişinin aşı olacağını, kimlerin öncelikli sayılacağını, yoksul insanların aşuya nasıl ulaşacağını sorduklarına, virüsün mutasyon geçirdiğinden söz edildiğine, Türkiye'nin neden hâlâ COVAX'a üye olmadığına, yerli aşı çalışmalarına ağırlık verilmesi gerektiğine, Hıfzıssıhhanın yeniden açılması gerektiğine, salgın sürecinin el birliğiyle, güvenle üstesinden gelinebilecek bir süreç olduğuna ilişkin açıklaması

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bugün, cumhuriyeti son nefesine kadar savunan devrim şehidimiz Kubilay'ın Menemen'de katledilişinin 90'ıncı yıl dönümü. Asteğmen Mustafa Fehmi Kubilay nezdinde, cumhuriyetimizi yaşatmak için can veren tüm şehitlerimizi şükranla, rahmetle anıyorum, ruhları şad olsun.

Anayasa taslağını istediğimiz herkesle görüşürüz. “Anayasa taslağı” diye bir taslak da yok. Anayasa taslağıyla ilgili, kırmızı bültenle aranan bir terör örgütü mensubunu aynı konumda anmanın ne gibi bir bağlantısı olur, bilmiyoruz. Kırmızı bültenle aranan bir kişiyi televizyona çıkarmışsın, konuşmuşsun. Konuştuğunun kim olduğunu biliyorsun, nasıl olduğunu biliyorsun; kimi desteklediğinizi biliyorsunuz. Bu konuda söyleyecek sözümüz yok.

İsmail Kahraman’ın Anayasa Mutabakat Komisyonunda topladığı kişilerin arasında Milliyetçi Hareket Partisi de vardı, HDP de vardı, Cumhuriyet Halk Partisi de vardı. HDP, Türkiye Büyük Millet Meclisinin üçüncü siyasi partisi, burada oturuyor. Arka odaya geçtiğimiz zaman Türkiye Büyük Millet Meclisiyle ilgili kararlar almaya kalktığımızda onlarla oturuyoruz, konuşuyoruz, tartışıyoruz; muhabatımız. İçlerinden bir Başkan Vekili Türkiye Büyük Millet Meclisini yönetiyor, onlarla Türkiye’nin ilgili kanunlarını görüşüyoruz, bize söz veriyor, söz alıyor. Bizim, burada MHP dâhil olmak üzere Türkiye’nin geleceğiyle ilgili görüşmeyeceğimiz hiçbir siyasi parti yoktur. Halkın oyunu alan, Türkiye Büyük Millet Meclisine gelen her siyasi parti bizim muhabatımızdır, otururuz, konuşuruz, bunun da hesabını kimseye vermeyiz. Hocamızla ilgili burada “Neden geliyor, neden gelmiyor...” Şimdi, bunun hesabını Milliyetçi Hareket Partisine verecek hâlimiz yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) - Grubumuzun bir çalışma düzeni var, o çalışma düzeni içerisinde Hocamız yeri geldiği zaman Meclis grubundaki çalışmalara katılıyor, yeri geldiği zaman da Anayasa ihlalleriyle de ilgili çalışmalarını kendi ofisinde sürdürüyor. Hocamızın ne yaptığının hesabını da kimseye vermeyiz.

Değerli arkadaşlar, Sayın Başkan; Covid salgını hepimizin yaşamını, yarınını tehdit etmeye devam ediyor. Büyük bir belirsizlik içindeyiz. Her zamankinden fazla şeffaflığa ve kaynakların doğru yönetimine ihtiyacımız var. Süreci bizim adımıza yöneten iktidara soru soruyoruz: Neden Çin aşısı? Kaç kişi aşı olacak, kimler öncelikli sayılacak? Aşı, parası olana, arkası sağlama, ensesi kalın olana mı gidecek? Nasıl dağıtılacak, parayla mı satılacak? Yoksul insanların, yurttaşlarımız aşıya nasıl ulaşacak?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Devam edin, buyurun.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Şeffaf bir şekilde bunun bilinmesini istiyoruz. Sağlık Bakanının verdiği cevaplarsa: “Emin olmadığımız bir aşığı uygulatacak kadar sorumsuz muyuz? Bize güvenin.” Mücadelede herkesle aynı safta -hepimiz aynı safta- aynı gemide olmadığımızı biliyoruz, filikada yer tutanların da kimler olduklarını biliyoruz. Bu yüzden güvenmiyoruz çünkü sorumsuzluğunuzdan ve beceriksizliğinizden on ayda nelere tanık olduk. “Ulusal çıkar” diyerek vaka sayılarını vatandaşın sakladınız. Salgından korunmanın en temel ihtiyacı olan maskeyi dağıtmadınız. Önce postane, sonra eczane, e-devlet derken hepsinde çuvalladınız. Üreten, dağıtan belediyelerimize de engel oldunuz. İnsanlarımız ne özel ne devlet hastanelerinde Covid testi bulamazken saray efradına evlerine onlarca kit dağıttınız; sosyal medyada kendilerini ifşa ettiler. Sokağa çıkma yasağını iki saat önce duyurduğunuz gece onda, yüz binlerce vatandaş Covid’e yakalandı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

Buyurun.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Belediyelerimizin sahra hastanesini mühürleyecek kadar sorumsuz oldunuz, yardım paralarına el koyacak kadar vicdansız oldunuz. Yalnız bizim değil, toplumun güvenini de yok ettiniz. Sokağa bakın, kamuoyu araştırmalarına bakın, vatandaşlar da güvenmiyor; şeffaf, açık, adil yönettiğinize inanmıyor.

Önümüzde yeni bir süreç görünüyor, virüsün mutasyonundan söz ediliyor. Bunun aşısı üretimini, özellikle Çin aşısını etkileyebileceği söyleniyor. Aşı konusunda bizim adımıza karar verirken iktidar sahiplerinin tek tek tüm safhalar hakkında bilgi vermesini istiyoruz. Covid-19'a karşı aşıyla, toplum bağışıklığının oluşabilmesi için en az 40-50 milyon kişinin aşısı olması gerekiyor, 2 dozun kullanılması hesaba katıldığında bu 80 ila 100 milyon doz aşısı anlamına geliyor. Bakan, Çin'e 50 milyon doz sipariş verildiğini söylüyor. Bu aşı kimlere gidecek? Hangi öncelikle, nasıl yapılacak? Çin ve diğer ülkelerin üretim kapasiteleri belli mi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi lütfen.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Teşekkür ederim.

ABD, Kanada, İngiltere, Avustralya, AB, birçok gelişmiş ülke 2021 üretimi için bile firmalarla anlaşmaları tamamladılar. Biz yeterli aşıya nasıl ulaşacağız, bilmek istiyoruz. Dünya Sağlık Örgütü, aşının tamamını zengin ülkelerin alması mümkün olduğundan, adil dağıtılsın diye COVAX'I kurdu, üye ülkelerle birlikte bir bütçe yaratıldı. 174 ülkenin dâhil olduğu bu girişime Türkiye niye hâlâ üye olmadı, ne zaman olacak, bilmek istiyoruz.

Biz, Türkiye olarak kendi aşısı çalışmalarımıza daha fazla ağırlık vermeliyiz. 2011'de AKP iktidarının bir KHK kararıyla kapatılan Hıfzıssıhha kurumunu tekrar açmalıyız. Hıfzıssıhha, cumhuriyet tarihi boyunca tifo, tetanos, difteri, kuduz, kolera ve boğmaca aşılarını üretmiştir. Bu değerli kuruluşa tekrar dönmeliyiz. Biz neden kendi değerlerimize sahip çıkmıyoruz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi lütfen.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Neden birlikte var etmiyoruz? Bu salgın süreci el birliğiyle, birbirimize güvenle üstesinden gelebileceğimiz bir süreçtir; açık olalım, adil olun, değerlerimize saygılı olalım.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Özkan...

22.- Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın, büyük başarılarla imza atan millî sporcuları tebrik ettiklerine, bu başarıda olimpiyat merkezleri ile gençlerin eğitimde ve sporda desteklenmesinin büyük katkısı olduğuna, çevre bilinci ve halk sağlığı alanındaki çalışmalarıyla bilinen ve coronavirus nedeniyle vefat eden Profesör Doktor Orhan Kural'a Allah'tan rahmet dilediklerine, bugüne kadar yaptıkları her çalışmayı milletin huzurunda yapan bir ittifak olarak Anayasa çalışmasının kimlerle, hangi hususlar üzerinde görüşülerek yapıldığının hesabının sorulmasını milletin kendilerinden istediğine, İsviçre'de yaşadığı tespit edilen Abdulkadir Aktürk isimli bir kişinin Ağrı Belediye Başkanı Savcı Sayan'a suikast çağrısında bulunduğu, seçilmiş Belediye Başkanının arkasında duracaklarına, yalanla dolanla, terör örgütünün ağzına bakılarak ülkenin geleceğinin tayin edilemeyeceğine ilişkin açıklaması

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Kıymetli milletvekilleri, gençlerimiz, bütün dünyada sportif başarılarla hamdolsun İstiklal Marşı'mızı okutmaya, bayrağımızı göndere çekirtmeye devam ediyor. Millî sporcularımız, özellikle bu hafta büyük başarılarla imza atılar. Millî yüzücümüz Merve Tuncel, 1.500 metre serbest gençler dünya rekoruyla altın madalya; millî sporcumuz Göksu Üçtaş Şanlı, Avrupa Kadınlar Artistik Jimnastik Şampiyonası'nda bir ilke imza atarak gümüş madalya; millî jimnastikçilerimiz İbrahim Çolak ve Ferhat

Arıcan, Avrupa Erkekler Artistik Jimnastik Şampiyonası'nda altın madalya; yine, millî güreşçimiz Yasemin Adar, Bireysel Dünya Kupası'nda gümüş madalya kazandı. Gençlerimize başarılar diliyor, tebrik ediyoruz.

Yine, 2002'den bugüne millî lisanslı sporcu sayımız 278 binden 9 milyonun üzerine çıktı.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Ülkenin durumunu anlat, bunları anlatma.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Yine, engelli sporcu sayımız 2.700'den 40 binin üzerine çıktı. Bu başarılarının arkasında elbette olimpiyat merkezlerimiz ve gençlerin eğitimde, sporda desteklenmesinin büyük katkısı var.

Bugün Sayın Cumhurbaşkanımız 2021 yılı lisans bursu olarak 650, yüksek lisansta 1.300, doktora da 1.950 TL olarak belirlenen burs miktarlarını açıkladı, gençlerimizin yeni başarılarına ve destanlara imza atması için şimdiden hayırlı olsun.

Çevre bilinci ve halk sağlığı alanında çalışmalarıyla bilinen, uluslararası akademik çalışmalarıyla tanınan Profesör Doktor Orhan Kural, coronavirüs nedeniyle vefat etti. Orhan Hocamıza Allah'tan rahmet, yakınlarına ve aziz milletimize başsağlığı dileklerimizizi iletiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Devam edin, buyurun.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Tabii, Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Meclisimiz bütün siyasi parti gruplarıyla demokrasimizin gelişmesi ve anayasal hukuk düzenimizin güçlenmesi için her daim beraber çalışmalar yapabilir, bu zaten bizim de arzu ettiğimiz bir şey. Ancak, bugüne kadar biz AK PARTİ, Cumhuriyet Halk Partisi olarak, Milliyetçi Hareket Partisiyle ittifakımızın en önemli unsuru şeffaf, denetlenebilir, milletimizin huzurunda ve milletimizden hiçbir şey gizlemeden yaptığımız ittifak ve çalışmalar olarak öne çıktı. Bu anlamda, bugüne kadar yaptığımız her çalışmayı milletin huzurunda yapan bir ittifak olarak elbette şunu isteme hakkımız var -bakınız, bir hukukçu ve Anayasa çalışmaları yapan bir milletvekili olarak ifade ediyorum- birden fazla siyasi partinin, farklı siyasi parti gruplarının bir araya gelerek bu ülke için “Barışçıl, demokratik, refah ülkesi bir Türkiye olsun.” anlayışıyla Anayasa çalışmasından daha doğal hiçbir şey olamaz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Devam edin, buyurun.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Zaten, bütün mesele de burada ortaya çıkıyor. Biraz önce Grup Başkan Vekilleri de bu hususta görüşlerini ifade ettiler. Anayasa çalışması... 3 parti bir araya gelir, eğer millettten bir şey gizlenirse zaten Anayasa çalışması baştan çökmüş olur. Bu anlamda, bizler AK PARTİ ve Cumhuriyet Halk Partisi olarak “Anayasa çalışmasının kimlerle, hangi hususlar üzerinde görüşmeler yaparak, hangi noktalarda mutabakata varılarak, kimlerden hiçbir şey gizlenmeden ne görüşüldü?” bunların cevabını istiyoruz, milletimiz bizden bunun hesabının sorulmasını istiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

MURAT BAKAN (İzmir) – Oslo'da ne görüştünüz, bir söylesene.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Zaten, bu hususta farklı siyasi parti gruplarından biz cevaplar duyduk. Milletimizin bu noktada şüphesi artmış vaziyette. Çünkü bu çelişkili ifadeler vatandaşlarımızın gerçeğe ulaşma arzusunu körüklemiştir. İşte biz diyoruz ki: “Bu çelişkileri giderin.” İşte 2'nci turu bekliyoruz, mademki biraz müzakere ederek başladık, 2'nci turda kim, nerede, hangi görüşmeleri yaptı; hangi noktalarda mutabakata vardı; millettten hangi noktaları gizlediniz, hangi hususları da gizlemek zorunda kaldınız bunları açıklayın, biz bunları istiyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Başkanım, son olarak bugün duymuş olduğumuz ve bizi üzen... İsviçre’de yaşadığı tespit edilen Abdülkadir Aktürk -bir sanatçı titiriyle kendini tanıtan ve terör örgütünün ağızıyla konuşan- Ağrı Belediye Başkanımıza, Ağrılı hemşehrilerimizin, vatandaşlarımızın...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Son cümlem.

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

Buyurun.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – ...yüreğindeki iradeyi hür, serbest şekilde sandığa koyarak seçtiği Belediye Başkanımız Savcı Sayan’ı doğrudan hedef göstererek suikast çağrısında bulunmuştur; büyük bir infial uyandırmıştır. PKK terör örgütü yanlısı bu şahsın ifadeleri, esasında, bir zihniyetin ülkemizde yeniden hortlatılma gayretinin tezahürü olduğunu görüyoruz. Biz, bu ülkede yaşam hakkını, özgürlüklerimizi ve güvenliğimizi teminat altına alarak bunların hesabını soracağımızı ve seçilmiş Belediye Başkanımızın arkasında duracağımızı ifade ediyor, “Terör örgütü üyeleriyle görüşüldü.” iddiasını da yapanlara iade ediyoruz çünkü terör örgütünün ağızına bakılmaz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Yüzlercesini yaptınız.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Sayın Kılıçdaroğlu’nu tehdit edenlere ne diyacaksınız Cahit Bey?

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Bir gün de mafya babalarına karşı bir şey deyin.

BAŞKAN – Tamamlayın.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Örgüt üyelerinin ne dediğine bakmayacaksınız, bu ülkenin seçilmiş iradesi Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan ne demiş, yargı makamları ne demiş, siyasi yelpazede meşru siyaset içerisinde olanlar ne demiş buna bakmak lazım. Yalanla dolanla terör örgütünün ağızına bakarak Türkiye’nin geleceği tayin edilmez.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Sayın Başkan...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Grup Başkan Vekilleri, yaklaşık kırk dakikadır sizlere söz verdik ama bakıyorum, Sayın Özkan ikinci turdan falan bahsediyor.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Hayır, ışıkları yaktılar efendim, ışıkları yanıyor mademki... Işıkları yaktılar.

BAŞKAN - Böyle gidersek bu görüşmeleri tamamlamamız mümkün olmayacak.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Müsaade edin, ilk söz talebinden itibaren başlayacağım Sayın Akçay.

Sayın Dervişoğlu, buyurun.

23.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu’nun, Manisa Milletvekili Erkan Akçay ve Denizli Milletvekili Cahit Özkan’ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Ben aslında çok uzun cevapları olan sorular yöneltmedim. Aslında adım gibi de emindim, saray şürekâsının İstanbul seçimlerini kazanmak uğruna, kırmızı bültenle aranan Abdullah Öcalan gibi bir teröristle temas kurmaya kalkışması durumuna Milliyetçi Hareket Partisinin hem rıza göstermeyeceğini hem de müsaade etmeyeceğini müktesebatım itibarıyla biliyordum ama bunun Meclis tutanaklarına geçerek tarihe şerh edilmiş olması da benim açımdan önemlidir.

Şimdi bilgi istedik, bizden de bilgi istendi, onu vereyim. Sayın Erkan Akçay, Milliyetçi Hareket Partisinin Grup Başkan Vekili, Anayasa taslağı görüşmelerine ilişkin bazı sorular yöneltti...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) - ...cevabını da Sayın Cahit Özkan verdi. Bu konuyla alakalı tevatürlere, efendim, dedikodulara, tezviratlara itibar etmenin bir anlamı yok. Meclisin çatısı altında siyasi partilerimizin temsilcileri zaten bunlara cevap verdi. O iddiaları Sayın Kılıçdaroğlu yalanladı, HDP'nin 2 Eş Genel Başkanı yalanladı, gündeme geldiği andan itibaren de zaten biz yalanlamaya devam ediyoruz; yalandan medet ummanın kimseye bir faydası yoktur. Meşru siyasetçilerin meşru beyanları da ortadadır ama şunu söylüyorum, bir şey söylenince onun -siz hukukçusunuz- hayatın doğal akışına uygunluğu öncelikle göz önüne alınmalı. Şimdi bu Anayasa taslağı çalışmaları neye istinaden yapılmış?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi lütfen.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) - Cumhurbaşkanlığı seçimi 2'nci tura kalırsa istifade edilecek bir çalışma olarak gündeme getirilmiş. Cumhurbaşkanlığı seçiminin 1'inci turu ile 2'nci turu arasında on beş gün var. Türkiye Büyük Millet Meclisinde yeni seçilmiş Parlatentonun üyeleri yemin bile etmemiş, böyle bir durumda Anayasa değişikliğini hayal etmek bile ancak akıldan vareste olan insanların yapabileceği bir iş. Buradan size bir malzeme çıkmaz, buradan size bir siyasi spekülasyon alanı doğmaz.

Ben bir hususu tekraren soracağım Cahit Bey'e, her şeye cevap verdi, ona vermedi: Osman Öcalan'la görüşülmesi meselesinden Milliyetçi Hareket Partisinin haberi var mıdır, yoksa niye vermediniz?

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Akçay...

24.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Sakarya Milletvekili Engin Özkoç ve İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Şimdi, belli durumlarda köşeye sıkışınca birtakım spekülasyonlar filan yapıyor. Şunu ifade edeyim: Konuşmamın başında da söyledim, her partinin bir Anayasa çalışması olduğu gibi partiler arasında da bu çalışmalar yapılabilir, bunda bir sorun yok. Kaldı ki Sayın Özkoç'un ifade ettiği 2011 yılında İsmail Kahraman'ın başkanlığında değil, çok önce, 2007 yılı Ekim ayında ilk grup toplantısında Genel Başkanımız Sayın Devlet Bahçeli'nin çağrısıyla Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu bulan siyasi partilerce oluşturulacak bir Anayasa uzlaşma komisyonunun oluşturulması teklifi Sayın Genel Başkanımızdan gelmiştir ve bu ara ara da tekrarlanmıştır 2011 seçimlerinden sonra da. O zaman Meclis Başkanı Sayın Köksal Toptan'dır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Genel Başkanımızın bu konuyla ilgili Sayın Köksal Toptan'a, kamuoyuna açık bir mektubu da söz konusudur fakat bu dört yıl boyunca mümkün olmadı, Anayasa Uzlaşma Komisyonu 2011'de kurulmuştur. 2015 yılında Cumhuriyet Halk Partisinin birtakım agresif davranışları nedeniyle bu masa devrilmiştir. Partiler de o zaman Milliyetçi Hareket Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi, AK PARTİ ve HDP olarak açık, şeffaf bir şekilde yapılmıştır. Bizim dediğimiz mesele

siyasi partilerin gizli kapaklı, halktan, milletten saklayarak ve 24 Haziran seçimlerinden dört ay önce bir araya gelerek -Sayın Dervişoğlu'nun bahsettiği gibi on beş gün için yapılan bir hadise değil- "Eğer seçimler 2'nci tura kalırsa bir Anayasa deklare edelim kamuoyuna." çalışmasını, eskisini ve taslağı, ilkelerini...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Şimdi, burada Sayın Kılıçdaroğlu'nun açıklamaları var, 21 Haziran 2018'de Tele1'e verdiği demeçte "Biz daha önceden Millet İttifakı'nı oluşturan partilerle bir araya geldik zaten. 'Biz Anayasa değişikliği için neler yapabiliriz?' diye ilkeler belirlendi. O komisyonun başkanlığını da Sayın İbrahim Kaboğlu yapıyordu." dedi. İbrahim Kaboğlu Hocamız da zaten açık, net bir şekilde bunu ifade etti.

2 Haziran 2018, yine Kılıçdaroğlu'nun "Millet İttifakı olarak çalışma yaptık, mutabakat metni elimizde." açıklaması var. Nerede? Sözcü gazetesinde yani başka gazetelerde değil, CHP'nin yandaş gazetesinde.

Yine, Sayın Kılıçdaroğlu 2 Haziran 2018'de "Millet İttifakı'nı oluşturan partilerin Anayasa değişikliğinde hangi ilkelere uzlaşabileceğine ilişkin çalışma yapıldı. Bu çalışmayı yapanların başında Sayın Kaboğlu vardı. Üç aşağı beş yukarı bir mutabakat metni şu anda elimizde var." dedi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Yine Kılıçdaroğlu "Eğer biz bir Anayasa konusunda çalışma yaparsak önce başvuracağım, kapısını çalacağım parti elbette İYİ PARTİ, Sayın Meral Akşener olacaktır, onun görüşlerini almak olacaktır." ifadesini kullanıyor.

16 Kasım 2020'de yine Sayın Kılıçdaroğlu "Anayasa'nın bir toplumsal uzlaşmayla hazırlanması lazım. Bizim dört partiyle bir araya gelip, oturup Anayasa taslağı hazırlamamız asla söz konusu olmadı, böyle bir şey yok." diyerek inkâr yoluna gitti ve "Başka, böyle bir Anayasa çalışması olmadı." diye inkâr edilip daha sonra da tevil edilmeye çalışıldı. Bunlar birer hakikat. Cumhuriyet Halk Partisi, İYİ PARTİ, HDP'nin temsilcileriyle birlikte...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Akçay, rica ediyorum, son cümlelerinizi alayım, lütfen.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Yani bizim üzerinde durduğumuz bu çalışmaların milletten saklanarak yapılmış olması. Cumhuriyet İttifakı gibi şeffaf olun. 2017 Anayasa referandumundaki Anayasa değişikliğini biz aziz milletimize muhtelif periyotlarda açıklamak suretiyle açık, şeffaf, net çalışmaları yaptık, kamuoyuna sunduk, Türkiye Büyük Millet Meclisine sunduk ve aziz milletimizin iradesine, reyine sunduk ve bu Anayasa değişikliği de kabul edildi. Bizim dediğimiz bu.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Akçay.

Değerli milletvekilleri, Sayın Grup Başkan Vekilleri; bir daha, üçüncü turu yapmayacağım, onu söyleyeyim size. Gerekiyorsa bir saat ara veririm.

Buyurun Sayın Özkoç.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Ne yapmayacaksınız?

BAŞKAN – Bir tur daha yapmayacağım diyorum yani.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Anladım.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – O zaman ne yapalım Sayın Başkan, araya laf mı atalım?

BAŞKAN – Araya girin, hiç olmazsa vakit kaybı olmaz.

Buyurun.

25.- *Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Şimdi, birincisi şu: Milliyetçi Hareket Partisi birisine soru sormak istiyorsa desteklediği Cumhur İttifakı'ndaki AKP'ye sorsun, “Siz bu Oslo görüşmelerinde ne gördünüz?” diye sorsun, “Neden milletten sakladınız?” diye sorsun, “Dolmabahçe Sarayı'nda neler gördünüz?” diye sorsun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – O, Cumhur İttifakı'ndan önceydi; Cumhur İttifakı'ndan sonrasını söyle.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – O zaman yaptıkları “Habur Sınır Kapısı'ndan teröristleri niye geçirdiniz?” diye sorsun. Bunları sordular; bunların ne cevaplarını, hangi cevaplarını aldılar da birlikte oldular, halka anlatsınlar. “Her vatan evladından Cumhurbaşkanı olur, Recep Tayyip Erdoğan'dan Cumhurbaşkanı olmaz.” diyen Milliyetçi Hareket Partisi neden şimdi Cumhur İttifakı'nın içindedir, bunu millete anlatsın, bunu halka anlatsın. (CHP sıralarından alkışlar)

Onun için, Cumhuriyet Halk Partisinin öyle gizleyeceği falan, demagoji falan, onlarla siz Cumhuriyet Halk Partisini cevap...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Açacağım ama şu maskeyi takın da öyle açayım yani.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Mesafe var, önüm açık, yanımdakiler de maskeli, herhangi bir mahzuru yok. Ancak öyle konuşabiliyorum.

BAŞKAN – Ama biliyorsunuz... Sayın Ali Şeker nerede? Sayın Ali Şeker, yani stenograf arkadaşları bulur mu? Sayın Şeker, sizin lafınız.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Lütfen, sözümü kesmeyin, tamamlayayım.

BAŞKAN – Sözüünüzü kesmiyorum, Sayın Ali Şeker'in bir uyarısını hatırlatıyorum.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Daha sonra ona söz verirsiniz, o size açıklar.

BAŞKAN – Buyurun.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Siz de bizi manipüle etmeye çalışmayın, sizden rica ediyorum.

BAŞKAN – Yok, yok, öyle bir şey yapmam, ben direkt, biliyorsunuz, yani benim işim direkt.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Onun için, siz görevinizi yapın, biz görevimizi yapalım.

BAŞKAN – İyi ama benim görevim, aynı şekilde de sizlerin sıhhatini de korumak...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Aynen öyle, ben de...

BAŞKAN – ... çalışan arkadaşlarımızın sıhhatini de korumak.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Önümde 4 metrelik...

BAŞKAN – Sayın Özkoç, yapmayın, rica ediyorum, lütfen.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Ben Erkan Akçay'ın ne konuştuğunu anlamadım, hiç anlamadım. Neden? Yüzünde maske var, anlamıyorum.

BAŞKAN – O zaman hepimiz çıkaralım maskeleri.

Buyurun.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Tamam.

Onun için açık ve net olarak söylüyorum, İbrahim Kaboğlu, kendisi bir sivil toplum örgütünün temsilcisi olarak CHP...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Gözlerim şimşek gibi çakıyor Sayın Özkoç. Tutanaklara geçiyor.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Ben Erkan Bey’i ilk defa böyle görüyorum. Bir Grup Başkan Vekili konuşurken ilk defa müdahale ettiğini görüyorum.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Özkoç, gözlerimin ifadelerine bak. Ayıp yani.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Yani ilk defa böyle görüyorum Erkan Bey.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Ben de seni ilk defa böyle görüyorum.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Ama ben konuşuyorum, ben siz konuşurken hiç karışmadım. Onun için sizden biz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Özkoç, tamamlayın.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Kendisi sivil toplum örgütü temsilcisi ve CHP üyesidir, CHP milletvekilidir; katılabilir, tartışabilir, akademisyenler bir araya gelir, konuşabilir, her şeyi yapabilirler.

Cumhuriyet Halk Partisi, varlığı boyunca ne terör örgütleriyle bir araya gelmiştir, ne terör örgütlerini desteklemiştir, ne kapalı kapılar ardında Fettullahçı terör örgütüyle birlikte olanlarla bir araya gelip de plan ve hesap yapmıştır; ne yapıyorsa milleti için yapıyor, ülkesi için yapıyor, bayrağı için yapıyor. (CHP sıralarından alkışlar) Milliyetçiyim diye Türkiye Cumhuriyeti’nde, kendi ilkeleri içerisinde milliyetçiliği olan, Katar ordusuna varıncaya kadar açık, şeffaf politika uygulayan bir tek parti vardır, adı Cumhuriyet Halk Partisidir. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

BAŞKAN – Evet, Sayın Özkan...

Sayın Özkan, siz buyurun.

Söz talebiniz olduğunda sisteme girin lütfen.

Buyurun.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Bana cevap hakkı olmadan ara verirsiniz, bundan sorumlu... Son demiştiniz...

BAŞKAN – Son tur Beyefendi, son tur. E, ne yapayım yani.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Bana cevap hakkı vermeden olmaz.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sataşma var Sayın Başkan.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sataşma olursa...

BAŞKAN – Efendim, ben mikrofonlarınızı açmam, beklerim kayıtlara geçirirsiniz.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Bakınız, yaptığımız konuşmanın, tartışmanın özü belli. Birinci turda bizim sorduğumuz sorular vardır, biz bunların yanıtını istiyoruz.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Cevabını aldınız.

BAŞKAN – Başka tur yok, “birinci tur” demeyin lütfen.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Farklı farklı siyasi partilerle uzlaşa içerisinde olmak onur duyulacak bir şey.

BAŞKAN – Başka tur yok, çok özür diliyorum Sayın Özkan.

Sayın Özkan, bu birinci tur, ikinci tur, üçüncü tur; bu iş böyle gitmez yani.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Sayın Başkan, müsaade ederseniz, biraz önce doğrudan hesap sordu, bakın, bir cevap vereceğim şimdi.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – O soruyor, ben cevap veriyorum. O zaman burada ara verin yani madem öyle samimisiniz.

BAŞKAN – Benim ne kadar samimi olduğumu biliyorsunuz.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Tamam, ben bunu biliyorum. Ama o konuştuktan sonra bana söz vermeden ara verirsiniz kabul etmem.

BAŞKAN – Peki, siz konuştuktan sonra o söz ister de ona vermezsem ne olacak? Akşama kadar o zaman bu devam etsin, yumurta-tavuk.

Buyurun.

26.- Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın, Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Biraz önce sorular soruldu. Bakın, net söylüyoruz; orada, burada, şununla, bununla... Bu ülkede millî iradenin hâkimiyetini, milletin vermiş olduğu yetkiyi kullanan Sayın Cumhurbaşkanımız ve AK PARTİ olarak bugüne kadar terör örgütüne “Ey terör örgütü, silahı bırakacaksın, gömeceksin. Bunun haricinde sana yaşam hakkı vermeyiz.” dedik ve biz “Silahları bırakın.” dedik. Silahlara davrandığı zaman kimin terör örgütleriyle beraber olduğu da milletimizin huzurundadır.

Teşekkür ediyorum.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Sorunun cevabını alamadık.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Grup Başkan Vekilleri.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

İYİ PARTİ Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VII.-ÖNERİLER

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

1.-İYİ PARTİ Grubunun, 23/12/2020 tarihinde Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu ve 19 milletvekili tarafından, sayısı 2 milyonu geçen mahalle esnafının zincir marketlerin ezici rekabeti nedeniyle oluşan sorunlarının tespit edilmesi ve çözüm yollarının üretilmesi amacıyla verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 23 Aralık 2020 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

23/12/2020

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 23/12/2020 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Dursun Müsavat Dervişoğlu

İzmir

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu ve 19 milletvekili tarafından “Sayısı 2 milyonu geçen mahalle esnafımızın, zincir marketlerin ezici rekabeti nedeniyle oluşan sorunlarının tespit edilmesi ve çözüm yollarının üretilmesi” amacıyla 23/12/2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis Araştırma Önergisi’nin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 23/12/2020 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere İYİ PARTİ Grubu adına Sayın Arslan Kabukcuoğlu.

Buyurun. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; zincir marketlere karşı mahalle esnafının korunması hakkındaki önergemiz üzerine söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlarım.

Mahalle esnafı, bakkalı, kasabı, manavıyla oluşan, lokal bir çevrede hizmet yürüten belli bir esnaf grubudur. Esas olarak, mahalleyle ilişkileri zincir marketlerden çok farklıdır. Bugün zincir marketler çevrelerine tamamen yabancıdır, müşteriyle aralarındaki ilişki mal alıp satmaya dayanır ve metalik bir yapısı vardır; çalışanları da çok defa mahalle dışındadırlar ve mahalleye yabancılardır. Oysa, klasik anlamda bildiğiniz mahalle esnafının hizmet sunduğu çevreleriyle olan ilişkisi çok farklıdır. Mahallelinin cebinde ödeyecek parası olmadığı zaman kolaylık sağlar, ufak tefek sorunlarına aşınadır, bunlara çözüm getirir ve aralarında manevi bir bağ oluşur. Zincir marketlerden daha da fazla personel çalıştırırlar, böylece istihdama katkıları da fazladır. Aynı zamanda, yanlarında çalıştırdıkları insanlara öğretmenlik yapar, onları hayata yetiştirirler.

Global dünyada küçük işletmelerin gelişip büyümesi şeklinde bir dönüşüm yaşanmaktadır. Ekonominin barometresi olan 2 milyon 250 bin esnafımızın en büyük yaralarından birisi budur. Maalesef bunlar gelişmemiştir, kendi aralarında organize olamamışlardır ve piyasada bir boşluk oluşmuştur, bu boşluk da global sermaye tarafından doldurulmuştur.

Esnafın korunup geliştirilmesine yönelik Anayasa’mızın 173’üncü maddesi, uygulanarak esnafa daha fazla hissettirilmelidir. Beş yıl önce çıkan Perakende Yasası’na daha fazla işlerlik kazandırılmalıdır. Zincir marketlerin mantar gibi çoğalmasına kurallar konularak küçük esnafın ayakta kalması sağlanmalıdır. 2012 yılında toplam 13.415 yerel ve ulusal zincir market var iken, bu sayı 2020 yılında 34.045’e çıkmıştır. Yerel ve ulusal zincir marketlerin kurlsız büyümesi hem ekonomik dengeleri bozuyor hem de küçük esnafın yok olmasına sebep oluyor.

Büyük perakendecilerle rekabet etmek zorunda kalan küçük işletme niteliğindeki esnafın durumu özellikle son yıllarda daha da olumsuz hâle gelmiştir. Hipermarket ve süpermarketlerin şehir merkezinde kurulmaları yakın çevrede bulunan küçük esnafın pazar payının neredeyse ortadan kaldırılmasına ve iş yerlerinin kapatılması sonucunda işsizliğe neden olmuştur. Aynı şehirde ve bölgede çok fazla sayıda kurulmalarının yanı sıra, çalışma gün ve saatlerinde de bir kısıtlama bulunmayışı sorunun daha da büyümesine yol açmıştır.

Mali serbestleşmeyle artan sermaye hareketliliğinden yararlanmak için ülkeler, dış yatırımlara fırsat sunmaktadır. Yabancı sermayeye hazır bulunan gelişmiş ülkelerdeki piyasa yapısı gelişmemiş ülkelere göre daha müspettir ve gelen sermayeye daha fazla koruma sağlamaktadır; dolayısıyla bunlar, yatırımı daha fazla çekmektedirler. Gelişen ülkeler gelişmemiş ülkelere göre dış sermaye yatırımlarına -örneğin zincir marketlere- daha fazla sınırlandırma getirebilmekte, sermayenin talebine göre değil de kendi sosyoekonomik yapılarına göre sermaye yatırımlarına izin vermektedirler. Örneğin Fransa’da,

Almanya’da, İtalya’da sınırlandırmalar vardır; hiçbir yerde zincir marketler ülkemizde olduğu kadar serbest değildir.

Yine, dünyadaki pek çok ülke gibi ülkemizde yabancı sermayeye birtakım kolaylıklar getirilmiştir. Örneğin, ülkemizde kurumlar vergisi 1986 yılında yüzde 46 iken günümüzde yüzde 20’ye kadar düşmüştür.

Ülkemizde maddi getirisi pek çok şüpheye açık olan zincir marketler ve süpermarketlerin ayrıca sosyal yapıya da katkısı olmadığı açıktır.

Mahalle esnafımızın yaşadığı zorluklarla var olma mücadelesi verdiği bugünlerde tüm bu durumların gerektirdiği gibi ele alınarak, zincir marketlere karşı mahalle esnafımızı güçlü tutmak için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması yapılmasını arz ve talep ediyoruz.

Teşekkür eder, saygılar sunarım. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, bir kez daha hatırlatmak istiyorum: Bugün -kapatana kadar veya ne zamana kadar devam ederse ki pazar gününe kadar çalışma kararı var- ek süre hiç vermeyeceğim bundan sonra.

Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Mehmet Ruştı Tiryaki, buyurun.

HDP GRUBU ADINA MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

2 milyonu aşkın küçük esnafı bitirme noktasına getiren zincir marketlere karşı onları korumak ve yaşatmak için sınırlama getirilmesi, ezici rekabetin giderilmesi ve Perakende Yasası’nın bir an önce düzenlenerek 2 milyon esnafın korunması amacıyla verilen araştırma önergesi üzerine birkaç söz söyleyeceğim.

Öncelikle, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Büyük bölümünde Adalet ve Kalkınma Partisinin iktidar olduğu son yirmi yılda perakende market zinciri 10 kat artarken bakkal ve küçük esnaf sayısı yüzde 57 oranında azaldı, kalan küçük esnaf da varlık yokluk mücadelesi veriyor. Bakın, pandemi nedeniyle AVM’lerin durumunun da çok iyi olduğu söylenemez. Ancak ve buna rağmen AVM’ler haftanın yedi günü ve günde on iki saat açık; oysa Fransa ve Almanya başta olmak üzere gelişmiş Batı ülkelerinde hem haftalık hem de günlük sınırlamalar var. AVM’ler haftada bir gün, çoğunlukla pazar günü kapalı, günlük çalışma saatleri de saat sekizde sona eriyor ama Türkiye’de haftada yedi gün, günde on iki saat AVM’ler açık. Bu, küçük esnafı olumsuz biçimde etkilemenin yanında, çoğu asgari ücretle çalışan AVM’deki çalışanları da olumsuz biçimde etkiliyor. AVM emekçileri insani koşullardan çok uzakta çalışıyorlar, iş güvenceleri yok, büyük market zincirlerinin şubeleri dışında AVM çalışanlarının neredeyse tamamı sendikasız. AVM’ler, kentlerin en işlek merkezlerini işgal ediyorlar. Kuşkusuz ve ivedilikle AVM’ler, şehir merkezi dışına taşınmalı çünkü AVM’ler, buldukları bölgede sadece esnafın çalışma yaşamlarını, ticari yaşamlarını olumsuz etkilemiyorlar, aynı zamanda büyük bir trafik sorunu da yaratıyorlar.

Bakın, 2010 yılında 10.254 olan market sayısı bugün 35 bini aşmış durumda, en agresif büyüme ise indirim marketlerinde yaşanmış. Adalet ve Kalkınma Partisinin iktidarda olduğu 2010-2018 yılları arasında indirim marketlerinin sayısı da yüzde 293 artmış. Agresif tutumlar aynı zamanda küçük esnaf yanında yerel zincir marketlere de zarar veriyor, maliyetlerini artırıyor; maliyet de tüketicilere ve bizlere yansıyor. Ayrıca, her köşebaşında ve yan yana market zincirlerinin açılmasının gerçekten -tırnak içerisinde söylüyorum- müşteri memnuniyeti yarattığı da tartışmalı.

Şimdi, Sayın Ticaret Bakan diyor ki: “Biz ihracata yönelmek isteyen esnafı, sanatkârları destekleyeceğiz. Marketler kendi imkânlarıyla üretim yaptırıp satıyorlar; buna karşı sınırlandırma getireceğiz. Diğer üreticilerin de bu marketlerde yer almasını zorunlu kılacağız.” Bir sürü konuşması var ama bu konuda atılmış tek bir tane adım yok.

Esnaf ve sanatkarlar camiası o kadar büyük bir camia ki yaşadıkları her sorun bu ülkenin nüfusunun yüzde 15'ini doğrudan, 83 milyonu da dolaylı olarak etkiliyor. Bu nedenle, bu konuda bir araştırma komisyonu açılması hepimiz için yararlı olacak diyorum.

Saygılar sunuyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Veli Ağbaba, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, dokuz aydan beri esnafın iş yeri kapalı, maalesef esnafın iş yeri iflasa sürükleniyor. Dünyada örneği olmayan bir şey yapıyoruz; hem dükkânını kapat hem çalışma diyoruz hem de esnaftan para istiyoruz. Esnaftan yaklaşık 20 kaleme yakın vergi alıyoruz; damga vergisi, çevre temizlik vergisi, doğal gaz gibi birçok vergi alıyoruz. Allah aşkına, elinizi vicdanımıza koyun, esnaf kapalıyken bu parayı nereden alsın, bir düşünün. Esnaf evine ekmek götüremez duruma gelmiş, Malatya'da yaşadık. Cumhurbaşkanı “Abartıyorsunuz.” dedi ama esnaf mecazi anlamda değil, gerçekten evine ekmek götüremiyor ve esnaf ilk kez gıda paketine muhtaç kalmış durumda. Sağına soluna, çevresine yardım eden esnaf, şu anda gıda paketine muhtaç ve AKP'li belediyeler, Malatya'da olduğu gibi, esnafa törenle gıda paketi dağıtıyorlar.

Değerli arkadaşlar, esnaf vergilerini ödeyemiyor, borcunu ödeyemiyor; ayrıca elektrikleri kesiliyor. Ya böyle vicdansızlık olur mu? Bu devirde, bugünlerde esnafın elektrikleri kesiliyor.

Değerli arkadaşlar, esnaf şu anda “entübe” olmuş durumda ve yaşaması zor gözüküyor. Şimdi, dokuz aydan beri söylüyoruz, Genel Başkanımız söylüyor, bizler söylüyoruz, bu kürsüden söylüyoruz “Esnaf perişan, iyi değil.” diyoruz. Esnafa bir paket açıklandı, 2 milyon 200 bin esnaftan yaklaşık 432 bin esnaf faydalanıyor, onlara da günlük 33 TL para veriliyor. Ya, Allah aşkına, elinizi biraz vicdanınıza koyun; siz saraylarda eğlence yapıyorsunuz, saraylarda Lale Devri'ni yaşıyorsunuz, esnafa 33 TL veriyorsunuz.

Değerli arkadaşlar, bakın, bir resim var elimde, aslında Türkiye'nin resmi bu. AKP'nin en büyük sloganıydı bu: “Hayaldi, gerçek oldu.” Bu bir esnafın dükkânı, dükkânın kepengini indirmiş, kilit vurmuş. Sadece 2020 yılında 85.551 esnaf kepenk kapatmış durumda, 85.551 aile ekmeğe muhtaç durumda sadece bu dönem. Bu, AKP'nin resmi. Hayaldi, gerçek oldu değerli arkadaşlar.

Şimdi konumuza gelelim değerli arkadaşlar. Konu ne diyor? İYİ PARTİ “Zincir marketlerle ilgili bir düzenleme yapılınsın.” diyor. Çok doğru ve haklı bir düzenleme isteniyor, bunu biz destekliyoruz.

Değerli arkadaşlar, aslında bu zincir marketlere... Hepsı 3 harfli olan, AKP döneminde türeyen, AKP döneminde gelişen ve ismine “zincir market” değil “7 başlı ejderha” diyeceğimiz şey... Bakkalı yiyen, şarkütericiyi yiyen, kasabı yiyen, züccaciyeciyi, manavı, kırtasiyeciyi, herkesi yiyen 7 başlı bir ejderhayla karşı karşıyayız. Buna “zincir market” değil “zincir market terörü” demek lazım değerli arkadaşlar. Bakın, turşu zamanı turşuluk malzeme satıyor, okul zamanı kitap satıyor.

Değerli arkadaşlar, dünyanın hiçbir ülkesinde böyle saçma bir düzen olamaz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VELİ AĞBABA (Devamla) – Bu zincir market terörüne son verecek bir düzenleme mutlaka getirilmelidir.

Ben İYİ PARTİ'nin teklifini destekliyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Mehmet Erdoğan.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MEHMET ERDOĞAN (Gaziantep) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; verilen önerge üzerinde AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün 23 Aralık. 25 Aralık itibarıyla tam doksan dokuz yıl önce Gaziantep, Fransız işgalinden kurtarıldı. Tabii, Gaziantep'in kurtarılması, Mustafa Kemal Atatürk'ün bahsettiği gibi, sadece Gaziantep'in kurtulması değil, bütün Türkiye'nin kurtulması oldu. Çünkü önce İngilizlerin işgali oldu. Daha sonra İngilizler, Fransa'yla anlaşarak Musul, Kerkük ve benzeri yerleri kendileri almış; Kahramanmaraş, Gaziantep, Şanlıurfa'yı Fransızlara vermişlerdi. Tabii, bu mücadele sonucunda 6.317 bilinen şehit verdik ve şehrimiz bu belayı başından attı ama şehrin dörtte 3'ü yıkılmıştı. Fransızlar bu savaşta insanlık suçu işlediler; 150'lik toplar kullandılar ve yine sarin gazına benzer gazlar sivil halkın üzerine atıldılar.

ATILA SERTEL (İzmir) – Yabancı marketler mi yaptı bunu?

MEHMET ERDOĞAN (Devamla) – Tabii, bugün marketlerle ilgili... Tabii, her iki yılda bir Meclisimizde düzenlemeler yapılıyor ve yapıldı, bunların içinde de bulunduk. Tabii, sadece marketler zinciri de değil arkadaşlar, e-ticaretin de çok büyük etkisi var bakkallar üzerinde, küçük esnaf üzerinde; e-ticaretle beraber internet alışverişlerinin çok etkileri var. Bunlarla ilgili bir sürü yasa çıkarıldı ve şu anda da gündemimizde yeni bir perakende ticaret yasası var. O konuda müsterih olun, bir çalışma içerisindeyiz. Bu da yakında Parlamentomuza inşallah gelir diye düşünüyorum.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Zincir marketler için çıkartıyorsunuz!

MEHMET ERDOĞAN (Devamla) – Tabii ki değerli arkadaşım, AK PARTİ hükümetleri olarak biz her zaman esnafımızın yanındayız, bundan sonra da olmaya devam edeceğiz, bundan kimsenin kuşkusu olmasın. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

Yine, Türkiye'de istihdama büyük bir yer katmakta...

ATILA SERTEL (İzmir) – AVM'leri şehir dışına...

MEHMET ERDOĞAN (Devamla) – O AVM'lerle ilgili yasa geçen sene görüşülürken sizler de Meclisteydiniz, o kanun da bu Meclisten geçti. Ha, bu yasayla ilgili, AVM'lerle ilgili düzenlemelerle ilgili her zaman çalışmalarımız oldu, yasalar görüşüldü, bundan sonra da olacaktır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Özellikle esnaf ve sanatkârlarla ilgili, mikro bazdaki birleşimleri sağlayarak onların alımlarında özellikle kooperatifleşme yönündeki gayretlerine de büyük destek verilecek.

Değerli arkadaşlar, sürecin gidişatına göre de yeni destekler hayata geçirilmeye her zaman devam edecek. Hükümetimiz, doğrudan esnaf ve sanatkârlarımızın korunması ve hızlı bir şekilde büyümesini sağlamak için, geçmişte olduğu gibi bundan sonra da her zaman esnafımızın yanında olacaktır.

Hepinizi saygı ve muhabbetle selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkan, yoklama talebimiz var.

BAŞKAN – İYİ PARTİ grup önerisinin oylamasından önce bir yoklama talebi vardır, oylamadan önce onu yerine getireceğim.

Sayın Özkoç, Sayın Bakan, Sayın Yıldız, Sayın Karadeniz, Sayın Bülbül, Sayın Köksal, Sayın Başevirgen, Sayın Hakverdi, Sayın Sertel, Sayın Kaya, Sayın Biçer Karaca, Sayın Şeker, Sayın Tanal, Sayın Kılınc, Sayın Tuncer, Sayın Antmen, Sayın Ünver, Sayın Sezgin, Sayın Tokdemir, Sayın Bingöl.

Değerli arkadaşlar, yoklama için üç dakika süre veriyorum.

Yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 15.48

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 16.06

BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ**KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), Enez KAPLAN (Tekirdağ)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 37’nci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN – İYİ PARTİ grup önerisinin oylamasından önce, istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemi tekrarlayacağım.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum.

Yoklama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

VII.-ÖNERİLER (Devam)**A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)**

1.-İYİ PARTİ Grubunun, 23/12/2020 tarihinde Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu ve 19 milletvekili tarafından, sayısı 2 milyonu geçen mahalle esnafının zincir marketlerin ezici rekabeti nedeniyle oluşan sorunlarının tespit edilmesi ve çözüm yollarının üretilmesi amacıyla verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 23 Aralık 2020 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Halkların Demokratik Partisi Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır.

Okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

2.-HDP Grubunun, 23/12/2020 tarihinde Siirt Milletvekili Grup Başkan Vekili Meral Daniş Betaş ve İstanbul Milletvekili Grup Başkan Vekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından, Roboski katliamının tüm sorumlularının araştırılması amacıyla verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 23 Aralık 2020 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

23/12/2020

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 23/12/2020 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Meral Daniş Betaş

Siirt

Grup Başkan Vekili

Öneri:

23 Aralık 2020 tarihinde Siirt Milletvekili Grup Başkan Vekili Meral Danış Beştaş ve İstanbul Milletvekili Grup Başkan Vekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından, 10288 grup numaralı, Roboski katliamının tüm sorumlularının araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 23/12/2020 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Ebrü Günay.

Buyurun Sayın Günay.(HDP sıralarından alkışlar)

(Uğultular)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, çok uğultu var. Lütfen biraz yavaş.

HDP GRUBU ADINA EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sizleri ve ekranları başında bizleri izleyen değerli halkımızı buradan selamlıyorum.

İnsanlığa karşı işlenmiş suçları ve katliamları unutturmak ya da üstünü kapatmak elbette mümkün değildir çünkü onlar, sorumluları uykularından korkuyla her uyandığında tam karşılarında olmaya, er ya da geç, faillerinden hesap sormaya kadirler; hakikatle yüzleşilmedikçe ve gerçek adalet tesis edilmedikçe her daim sorumluların önüne çıkmaya da devam ederler.

28 Aralık 2011 tarihinde, Şırnak'ın Uludere ilçesi Roboski köyünde, Türk Silahlı Kuvvetlerine ait savaş uçaklarının bombardmanı sonucu 19'u çocuk olmak üzere toplam 34 yurttaşımız hayatını kaybetmiş ve bu olay tarihe, tarihin sayfalarına “Roboski katliamı” olarak geçmiştir. Roboski katliamı gece boyunca gizlenmiş ve ertesi gün sabah saatlerinde bile haber kanallarında maalesef yer almamıştı. Medyanın bu katliamı duyurması için Genelkurmay Başkanlığının resmî sitesinde yayınlanacak açıklama beklenmekteydi çünkü medyası, yargısı, Genelkurmay Başkanlığı ve iktidar ağız birliği yapmayı planlamışlardı. Battaniyelere sarılarak katırların üzerinde taşınan parçalanmış insan bedenleri Türk halkının toplumsal hafızasında çok derin izler bırakmış, aradan geçen dokuz yıla rağmen katliamda sorumlu olan asker, sivil, bürokrat veya siyasetçiler hakkında tek bir soruşturma dahi açılmamıştır; tam tersi, failler sürekli korunmuştur. Dönemin muhalefet partilerinin tüm çabalarına rağmen Mecliste komisyon çoğunluğunun oyuyla çıkarılan raporda “34 Roboskili köylüyü kim öldürdü?” sorusunun cevabı ise maalesef yanıtız bırakılmıştır. İktidar Roboski katliamında asla kendi idari ve siyasi sorumlularının hatırlanmasını istememiştir.

Dönemin Başbakanı Genelkurmay Başkanına ve tüm komuta zincirine başarılarından ötürü teşekkür etmiş, dönemin İçişleri Bakanı ise bombardımanın emrini Ankara'da Hava Kuvvetlerinde görüntüleri analiz eden komutanların verdiğini açıklamıştır.

Aradan geçen bunca yılda bütün soruşturmalar kapatıldı, ailelerin adalet talepleri yanıtız kaldı, protestolar ise bastırıldı. Ocak 2014'te askerî savcı ordunun suçu olmadığına ve yargılanmayacağına hükmetti. Bunun üzerine, Roboski'de hayatını kaybedenlerin yakınları Temmuz 2014'te Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru yaptı ancak mahkeme başvuruyu Şubat 2015'te reddetti. İnsan hakları kurumlarının, siyasi partilerin, emek ve demokrasi güçlerinin, anne babaların, ailelerin “Sorumlular bulunsun ve yargılsın.” çağlıkları karşılıksız bırakılmış, katliamın yaşandığı tarihten bugüne kadar katliamın siyasi ve askerî sorumlularının yargılanması yerine, ölen çocukları için hak mücadelesi veren Roboskili ailelere defalarca soruşturma açılmış, cezalar verilmiştir.

OHAL döneminde çıkarılan kanun hükmünde kararnameyle Roboski İçin Adalet Yeryüzü İçin Barış Derneği yani ROBOSKİ-DER kapatılmış, son olarak da Kayapınar Belediyesinin diktiği Roboski anıtı atanan kayyumun emriyle gece yarısı yerinden sökülmüştür.

Önceki dönem Şırnak Milletvekilimiz sevgili Ferhat Encu bu kürsüde iktidara “Roboski failleri yargılsın.” derken iktidar cephesinden, evet, tam da şu sıralardan “Teröristler dışarı, sizin yeriniz hapisane.” sesleri yükseliyordu ve sonra ne mi oldu? Tam da iktidarın düşman hukuku politikaları sonucu, Ferhat Encu ve birçok arkadaşımızın yeri Meclis iken cezaevine atıldılar. O gün bu Mecliste yaşananlar -sevgili Ferhat Encu’nun deyimiyile- Roboski’ye olan tahammülsüzlüğün göstergesiydi.

“Roboski katliamında harekâtı hangi otorite düzenledi? ‘Vur!’ emrini kim verdi?” bu soruları sormaya devam edeceğiz. Aradan değil dokuz yıl, doksan yıl dahi geçse bizler sorumluların yargılanması için mücadele edeceğiz.

Bu katliamı karanlık dehlizlerde kaybetmeye çalışarak üstünü örtmek isteyenler bilsinler ki elimiz yakanızda olmaya devam edecektir, Roboskili ailelerinin eli sizin yakanızda olmaya devam edecektir çünkü bizim, insanlığa karşı, Roboski’de gözü yaşlı analara karşı, katır sırtında taşınan cenazelerimize karşı tarihî sorumluluğumuz vardır. Nasıl ki Hitler, Mussolini, Kenen Evren isimlerinin anılması dahi bir utanç vesikası oldu, Roboski katliamını yapanların da adları utanç tablosuna elbet yazılacaktır.

Yargı, asker, polis, güç, ihtişam ve şiddet sizlerin elinde olabilir ama adalet bir kere tecelli etmeye karar verdi mi ne önü ilikli yargıçlar ne demir dolusu silahlar ne tanklar ne de makamlar adaletin karşısında duramazlar. (HDP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Ek süre vermiyorum, biliyorsunuz.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Levent Gök. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; “Uludere’de adalet niye gelmiyor, Uludere’de adalet niçin gelmiyor?” sorusunun cevabını hepimiz vermek durumundayız.

Bundan tam dokuz yıl önce Türk Silahlı Kuvvetlerinin vurduğu 34 gencimizi konuşuyoruz; 4’ü 13 yaşında, 20’si 18 yaşın altında olan Roboskili gençlerimiz, aileler. Olay karanlık mı? Karanlık değil. Az önce konuşan hatip “‘Vur!’ emrini kim verdi?” diye sordu, cevabını ben geçen gün bütçe konuşmamda vermiştim, tekrarlıyorum: Uludere’de, Roboski’de PKK’nın askerî kanat sorumlusu Fehman Hüseyin’in kaçakçıların arasına girdiği farz edilerek insansız hava araçlarıyla izlenmesi ve görüntülerin Genelkurmay Harekât Dairesinde değerlendirilmesi sonucunda, Uludere’deki bombalama olayını şimdiki Genelkurmay Başkanı -o zamanki Genelkurmay İstihbarat Daire Başkanı- Yaşar Güler ve şu andaki Millî Savunma Bakanı -o zamanki Genelkurmay İkinci Başkanı- Hulusi Akar’ın birlikte aldığı ve o anda Millî Güvenlik Kurulu toplantısında bulunan Genelkurmay Başkanı Necdet Özel’e bildirilmesi üzerine Yaşar Güler, Hulusi Akar, Necdet Özel ve Millî Güvenlik Kurulunun tüm üyelerinin sorumluluğunda -alınan bir kararla- bu karar alınmıştır.

Değerli arkadaşlarım, Uludere olayının aydınlatılmamasının nedeni budur. Zamanın İçişleri Bakanı İdris Naim Şahin bunu üç yıl sonra Meclis kürsüsünden açıkladı ve o gün toplantıdayken kendilerine MİT’ten gelen yazılı ve sözlü bilgilerle istihbaratın verildiğini ve Uludere olayının bu şekilde gerçekleştiğini ifade etmiştir. Kimdir bu MİT yetkilisi? Bu çok mu zor bir soru. Bütün devlet kayıtlarında olan bu bilgiyi araştırmak devletin asli görevidir.

Adaleti getirmeyince ne oldu? Bu ölen 34 çocuğumuzun -az önce belirttim- 4'ü 13 yaşındaydı. Değerli milletvekilleri, ölen çocuklarımızın 27'sinin ailesi korucuydu. 1'inin de kendisi köy korucusuydu. Sonuçta, adaletin gelmediği Uludere'de, devletine bağlı bir köyden, devletine kızgın, umutsuz, kendilerini itilmiş ve değersiz hisseden ve devletine karşı duygusal kopuş yaşayan, büyük bir öfke içinde, içine kapanık bir köy yarattık. Adalet gelmeyince, yurttaşlar arasındaki birliği sağlamakta devletimiz bu konu üzerine gitmeyince, sonuçta, devlete bağlı bir köyden devletine karşı öfke duyan bir köy yarattık. O nedenle, Uludere olayına Meclisimiz mutlaka el koymalı ve araştırmalıdır. Biz, bu araştırma önergesini destekliyoruz.

Hepinize saygılar sunuyorum. (CHP ve HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın İsmet Yılmaz, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA İSMET YILMAZ (Sivas) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; HDP Grubunca, 28/12/2011 tarihinde Şırnak'ın Uludere ilçesinde sınır ötesi hava operasyonu ile 34 vatandaşımızın ölümünde sorumluluğu olanların ortaya çıkarılması amacıyla verilen Meclis araştırması önergesi hakkında söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle AK PARTİ Grubumuz adına sizleri saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104'üncü maddesi, Meclis araştırmasının tarifi ve açılmasını düzenler, burada Meclis araştırmasının belli bir konuda bilgi edinmek için yapılan incelemeden ibaret olduğu açıkça belirtilir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; öncelikle, Irak'ta can veren 34 kardeşimize Allah'tan rahmet diliyorum, ailelerine sabırlar diliyorum. Sözler acıyı, ailelerin yaşadıklarını, hissettiklerini ifadeye yetmez; hâl gerekir, anlamak gerekir, anlamak için 83 milyonu kardeş bilmek gerekir.

23 Ekim 2011'de Erciş'te bir deprem oldu, Erciş'e gittiğimde güzel bir pankart vardı, İstanbul Esenler'den gelenler yazmış: "Erciş depremi Esenler'de hissedildi." Van Erciş depremi İstanbul'da nasıl hissediliyorsa, bu, nasıl milleti bir ve beraber etkilediyse Irak'ta ölen kardeşlerimiz için de Türkiye bir ve beraber oldu, aynı acıyı hissetti. Irak'ta vuku bulan elim olay da deprem gibi -hiç şüphenez olmasın- tüm Türkiye'de hissedildi; taziyeye Bakanlar gitti, Başbakanın ailesi gitti, Ana Muhalefet Partisi Genel Başkanı gitti. 83 milyonu bir vücudun parçaları gibi görenler ve bilenler için bunun doğal olduğunu ifade etmeye gerek yok, bunu anlar ve hisseder.

Kültürümüzde acıyı paylaşmak vardır. Bizim kültürümüzde bir insanı kaybetmek âlemi kaybetmek gibidir. Olayda evladını kaybeden anneyi, babayı, kardeşi anlarız; ne dese haklıdır, ona karşı söz olmaz, yangını var, ateş düştüğü yeri yakar. Evine hırsız girip de tüm eşyaları götürüldüğü hâlde uyanmayan ev sahibine "Nasıl bu kadar uyuyabildiniz?" diyen Hazreti Ömer'e, ev sahibi "Biz Hazreti Ömer'i uyanık biliyorduk." diyen bir kültürden geliyoruz. Ailelerin, devletinden, kaçakçı ile teröristi ayırabilmesini, yurt içinde de yurt dışında da ayırt etmesini beklediğini de biliyoruz.

Hava operasyonundan iki ay önce askerden gelen kardeşini kaybeden ve buna rağmen "Türk-Kürt kardeşdir, biz Müslümanız, katliamı gerçekleştirenleri Allah'a havale ediyoruz." diyenlerin acısını ifade eden bir abla var, "Sekiz yıldır çocuğumuz olmuyordu, iki aylık hamileyim, çocuğumu yetim bıraktılar, günah değil mi?" diyen var. Bu olaylara duyarsız kalınmaz.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bu olayla ilgili olarak da Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunda Uludere inceleme komisyonu vardı, bu Komisyonunda hâlâ Meclisimizde görev yapan milletvekilleri vardı, Halkların Demokratik Partisinden de Mersin Milletvekili Ertuğrul Kürkcü vardı. Detaylı bir araştırma, bir yargı süreci var, bu da “kaçınılmaz hata” olarak kesinleşti. Anayasa Mahkemesine gidildi, belgeler yeteri kadar zamanında verilemedi, bundan reddedildi. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine gidildi, yine belgeler zamanında verilmediği için reddedildi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Yılmaz.

İSMET YILMAZ (Devamla) – İnsan sormaz mı; bu millete karşı sorumluluğu olanlar bir davayı takip edemiyorlar. Biz inanıyoruz ki hak, adalet mutlaka yerini bulacaktır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Adana) – Belgeyi kim verecek? Pardon, bir de Irak’tan bahsettiniz siz. Irak neresi?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Beştaş.

TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Adana) – Hiçbir şey anlamadık bu konuşmadan Başkan, hiçbir şey anlamadık.

BAŞKAN – Efendim? Bir sataşma falan yok Sayın Beştaş.

TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Adana) – Anlamadık, anlamadık.

BAŞKAN – Anlamadıysanız o sizin probleminiz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ben yerimden söz istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Efendim?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sataşma yok, yanlış bilgi var Sayın Başkan.

BAŞKAN – Olur mu efendim böyle bir şey? Siz bilgiyi ortaya koyarsınız, orası bir şey söyler. Yani...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ben 60’a göre söz istiyorum Başkan, 60’a göre söz istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Ya, 60’a göre söz istiyorsunuz da Sayın Beştaş yani her verilen bilginin doğru olup olmadığını yani...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, isterseniz sataşma çıkarırım burada.

İSMET YILMAZ (Sivas) – Başkan, her söylediğim söz doğrudur. Eğer bunun aleyhinde bir söz söylenirse o doğru değildir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Adana) – Sizin söylediğiniz hiçbir şey anlaşılmıyor. Bir şey konuşmadan “Konuşma yaptım.” diyorsun ya!

BAŞKAN – Sayın Beştaş, yerinizden bir dakika, 60’a göre bir dakika söz vereceğim.

Buyurun.

V.-AÇIKLAMALAR (Devam)

27.- Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, Sivas Milletvekili İsmet Yılmaz'ın HDP Grup önerisi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, hatibin söylediği cümlelerin yüzde 80'i Roboski'yle ilgili değil, kardeşlik hikâyesi anlattı. Şunu söyleyeyim: Türk savaş uçakları tarafından, Irak'ta değil -sayın hatibe özellikle söylüyorum- Türkiye'nin sınırının Türkiye tarafında 34 insan öldürüldü. TSK'ya ait savaş uçakları ve emirlerin en üst düzeyde verildiği, emir komuta zinciri içinde bu emirlerin uygulandığı, MİT'ten olan isimlerin inceleme komisyonunun raporuna rağmen açıklanmadığı ve devletin -iktidarın özellikle- birinci derecede sorumlu olduğu bir katliamdan söz ediyoruz. Ve burada, tarihinde ilk defa “kaçınılmaz hata” diye bir kavram ortaya çıkarıldı. Hava Kuvvetleri Komutanlığındaki yargıda -askerî mahkemeye gönderildi- “Kaçınılmaz hata sonucu 34 insan öldürülmüştür”e getirdiler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bir kere...

BAŞKAN – Sayın Beştaş...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Tutanaklara geçsin Sayın Başkan, bu çok önemli.

BAŞKAN – Sayın Beştaş, baki, tutanaklara geçsin ama 60'a göre bir dakikanın üzerinde açmayacağım mikrofonu.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Şunu söylüyorum: İktidar partisi hatibi daha olayın nerede gerçekleştiğini bilmiyor, “Irak'ta.” diyor.

İSMET YILMAZ (Sivas) – Evet, Irak'ta. Evet, Irak'ta. Tutanak soruyordu, o şahıs gitti, Komisyona baktı.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ne alakası var? Irak'ta falan değil. “Bunlar kaçakçıdır diye ölümü hak ediyor.” yaklaşımıdır bu.

Ayrıca, kendileri dediler ki: “Ankara'nın dehlizlerinde bunun kaybolmasına izin vermeyeceğiz.”

İSMET YILMAZ (Sivas) – Davayı takip etmek lazım.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Söylediği evraklar da... Birkaç evrakın eksikliği, 34 kişinin katilinin aklanması sebebiyetini doğurmaz. Oradaki sorumluluk neyse zaten baro, avukatlar o ortaya çıkar. Burada önemli olan, yargıya verilen talimattır. Ben daha önce de defalarca söyledim, Kürtlerin öldürüldüğü hiçbir katliamda ceza çıkmamıştır.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Roboski de Kürt çocuklarına karşı yapılan bir katliamdır ve şu anda da ceza zaman aşımı olmamıştır.

BAŞKAN – Sayın Beştaş, teşekkür ediyoruz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – İktidarın iradesi varsa, kendi iktidarları döneminde 34 çocuk öldürülmüştür.

BAŞKAN – Söyledikleriniz kayıtlara geçmiştir.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – İktidar bunun sorumluluğunu üstlenmiyorsa, bu konuda sorumluluk; yargısal sorumluluk da idari sorumluluk da uluslararası mahkemelerle ilgili olanda sorumluluk da onlardadır.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

VII.-ÖNERİLER (Devam)*A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)*

2.-HDP Grubunun, 23/12/2020 tarihinde Siirt Milletvekili Grup Başkan Vekili Meral Daniş Beştaş ve İstanbul Milletvekili Grup Başkan Vekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından, Roboski katliamının tüm sorumlularının araştırılması amacıyla verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 23 Aralık 2020 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Yoklama istiyoruz.

BAŞKAN - Evet, Halkların Demokratik Partisi grup önerisini oylarınıza sunacağım ama öncesinde bir yoklama talebi var.

Sayın Özkoç, Sayın Bakan, Sayın Biçer Karaca, Sayın Yıldız, Sayın Karadeniz, Sayın Bülbül, Sayın Köksal, Sayın Özkan, Sayın Ünsal, Sayın Aytekin, Sayın Bingöl, Sayın Güzelmansur, Sayın Tıgılı, Sayın Tutdere, Sayın Yüceer, Sayın Kadıgil, Sayın Emre, Sayın Durmaz, Sayın Tüzün, Sayın Gök.

Değerli milletvekilleri, yoklama işlemi için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.31

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 16.43

BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ**KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), Sibel ÖZDEMİR (İstanbul)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 37’nci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN – Halkların Demokrat Partisi grup önerisinin oylamasından önce, istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemini tekrarlayacağım.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum, yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

VII.-ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

2.-HDP Grubunun, 23/12/2020 tarihinde Siirt Milletvekili Grup Başkan Vekili Meral Daniş Beştaş ve İstanbul Milletvekili Grup Başkan Vekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından, Roboski katliamının tüm sorumlularının araştırılması amacıyla verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 23 Aralık 2020 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Değerli milletvekilleri, arka arkaya yoklamalarımız var, oylamalarımız var ve sürekli olarak zaman kaybediyoruz. Rica ediyorum, milletvekillerimiz, Genel Kuruldan demiyorum ama Genel Kurul civarından lütfen ayrılmasınlar.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

3.-CHP Grubunun, Türkiye Büyük Millet Meclisi gündeminin “Genel Görüşme ve Meclis Araştırması Yapılmasına Dair Öngörüşmeler” kısmında yer alan, Tokat’ın Erbaa ilçesindeki madencilik faaliyetlerinin bölgeye olası etkilerinin belirlenmesi amacıyla verilmiş olan (10/3474) esas numaralı Meclis Araştırması Önergesi’nin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 23 Aralık 2020 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

23/12/2020

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 23/12/2020 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Engin Özkoç

Sakarya

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Türkiye Büyük Millet Meclisi gündeminin “Genel Görüşme ve Meclis Araştırması Yapılmasına Dair Öngörüşmeler” kısmında yer alan, Tokat’ın Erbaa ilçesindeki madencilik faaliyetlerinin bölgeye olası etkilerinin belirlenmesi amacıyla verilmiş olan (10/3474) esas numaralı Meclis Araştırması Önergesi’nin görüşmesinin Genel Kurulun 23/12/2020 Çarşamba günlü (bugün) birleşiminde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Kadim Durmaz.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Durmaz, değil iki dakika, bir dakika dahi uzatmıyorum, bilginiz olsun.

Buyurun.

CHP GRUBU ADINA KADİM DURMAZ (Tokat) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, ülkemizde gün geçmiyor ki doğup büyüdüğümüz toprakların her bir coğrafyasından içimizi inciten doğa ve çevre talanlarıyla ilgili haberler alıyoruz. İşte, bu noktada o güzel ilimiz Tokat’ın nadide ovalarından Erbaa, Niksar ve Taşova’dan yaşamı tehdit eden, devamında Reşadiye’den yine üzücü haberler almaktayız. İşte, tam da bu noktada yüce Meclisi yeni yıla girmeden bilgilendireceğim. Ortak bir anlayışla doğaya, çevreye, bizden sonraki nesillere ilimize sahip çıkarak iyi bir ülke bırakma noktasında değerli katkılarımızı ortak bir anlayışla isteyeceğim.

Olayı öğrendiğimizde -Erbaa’da altın arayışı konusunu- hemen gerekli bilgileri aldım ve alırmaz yöreye gidip şehri emin olan Erbaa Belediye Başkanımızı, Erbaa’daki bütün siyasi partileri, devamında Niksar Belediye Başkan Yardımcısını, devamında Niksar’daki bütün siyasi partileri, sivil toplum örgütlerini, meslek odalarını, ziraat odalarını, muhtarları hepsini ziyaret edip bilgilendirdik. Bu konuda partilerüstü bir anlayışla doğduğumuz topraklara sahip çıkmanın önemini karşılıklı konuştuk ve bu noktada duyarlılık gösteren yöremiz insanlarına ve gurbette yaşayan Tokatlı hemşehrilerime, doğa ve çevre gönüllülerine huzurunuzda teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Arkadaşlar, Erbaa ilçemizde, Erbaa ilçe merkezine yaklaşık olarak 18 kilometre mesafede Kozlu ve Fındıcak köyleri merkezinde arayış izni alınmış. Ancak buranın öyle bir özelliği var ki kıymetli arkadaşlar, burada, çok nadide Anadolu yaylalarından Boğalı ve Sakarat Yaylaları var. Bu yaylaların eteği su kaynaklarıyla dolu. Nüfusu 80 bine dayanan Erbaa ilçemizin içme suyunun yüzde 70’i; Tokat -Turhal, Amasya-Taşova’daki köylerimizin ve civardaki köylerin içme sularının yüzde 40’a yakını bu yaylanın eteklerinde, bu maden arayışının yapılacağı yerlerdeki ormanlardan beslenen kaynaklardan olmaktadır. Ve yine, biz Erbaa noktasında bir duyarlılık gösterirken Niksar’dan bir ses geldi. Niksar’a gittiğimizde de baktık, o bölge, hemen Niksar’a karşı bakan, dik, sarp -Niksar Ovası’ndan 8 kilometre çıkıyorsunuz, bin metre rakıma ulaşıyorsunuz yani 300 metreden bin metreye- böyle bir alanda çok dik yamaçları olan heyelanlı bir bölgede. Yine, Reşadiye’de meşhur Selemen Yaylası, Demircili ve Kuyucak denilen bölge ve devamında yine Ordu Mesudiye’ye doğru uzanan bir hat var. Burada da şeyler var.

Arkadaşlar, 1 gram altın için 5 bin litre suyun lazım olduğunu Türkiye’de artık herkes biliyor ve küresel ısınmayla da su kaynaklarımızdaki azalmayı, ülkemizi de zor günlerin beklediğini hepimiz biliyoruz. Bakın arkadaşlar, 5 bin ağaç kesilecek bu bölgeden. Şu gördüğünüz alana bir bakın, lütfen. Hepinize soruyorum: Buraya kıyılır mı? Ve bölgeyi gezdik. Arkadaşlar, bu bölgedeki, Erbaa’daki, Kozlu’daki o Sakarat Yaylası’ndaki alan, milattan önce 5700’lü yıllara dayanmakta. İlginç olan,

Anadolu'nun ilk madeni 110 metrelik bir galeri, galerinin içinde sağa sola giden dehlizler ve buralarda da o yıllarda kullanılan bütün makineler, takımlar duruyor yani olsa olsa buranın bir açık hava müzesi olması lazım. Ama Erbaa ilçemize bakıyoruz, Niksar'a bakıyoruz; 1939 ve 1942'deki depremde çok büyük acılar yaşamış. Hatta bunu -hepiniz de bilirsiniz- ünlü ozan Zaralı Halil şöyle dile getiriyor: "Niksar'da kalmadı dikili bir taş/ Erbaa'yı sormayın döker kanlı yaş/ Tokat'ta geçirdi zorlu bir savaş/ Şikâyetim kimden kime ne deyim."

Arkadaşlar, Türkiye'nin deprem kuşağı var biliyorsunuz. Kuzey Anadolu Fay Hattı, işte tam da buradan, altın çıkarıcı madenin, hattın biri eteğinden biri yanından biri üzerinden gitmekte.

Yine, D100 Kara Yolu var arkadaşlar. D100 Kara Yolu...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KADİM DURMAZ (Devamla) – Sayın Başkanım, toparlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Durmaz, uzatma vermiyorum.

KADİM DURMAZ (Devamla) – O zaman sessiz bitiriyorum.

Arkadaşlar, bu D100 Kara Yolu'yla ilgili CİMER'e başvurduk. CİMER'den aldığımız yazıda -aynen bizim söylediğimiz gibi arkadaşlar, bakın- diyor ki: "Burası deprem kuşağı, burası fay hattının olduğu yer, buradaki ovaları biz kıymetli ova ilan ettik ve biz buradaki toprakların korunması adına, heyelan adına bu D100 Türkiye-İran Transit Yolu'nun güzergâhını değiştireceğiz."

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Durmaz.

KADİM DURMAZ (Devamla) – Toparlıyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Toparladınız Sayın Durmaz, teşekkür ediyorum.

KADİM DURMAZ (Devamla) – Son kez toparlıyorum.

MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Efendim?

MURAT BAKAN (İzmir) – Tutanağa geçirsinler.

BAŞKAN – Yani bence kürsüyü toparlayalım.

KADİM DURMAZ (Devamla) – Kıymetli arkadaşlar, ortak bir anlayışla gelin, değişik bir şey yapalım yeni yıl öncesi. Bu önergeye destek verin, hep birlikte bir araştırma heyeti oluşturalım, o güzel coğrafyaya gidelim.

BAŞKAN – Sayın Durmaz, rica ediyorum, lütfen.

KADİM DURMAZ (Devamla) – Bakın, o güzel coğrafyanın omega 3 deposu olan bir cevizi ve yine hepinizin sofrasındaki coğrafi işaretli Erbaa'nın sarması ve 100 binin üzerinde büyükbaş, 180 bin küçükbaş hayvan burada telef olacak. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Durmaz, teşekkür ediyorum.

KADİM DURMAZ (Devamla) – Toparlıyorum Başkanım.

BAŞKAN – Hayır toparlamayın, bir tek kürsüyü toparlayalım.

KADİM DURMAZ (Devamla) – Kürsüyü toparlıyorum.

BAŞKAN – Kürsüyü toparlayalım Sayın Durmaz, lütfen, rica ediyorum. Sayın Durmaz, siz İdare Amirliği yaptınız.

KADİM DURMAZ (Devamla) – Bakın, Hükümetinizin çıkardığı Yerüstü Sularını Koruma Yönetmeliği ve bu Yeraltı Sularını Koruma Yönetmeliği...

BAŞKAN – Sayın Durmaz, rica ediyorum...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Anladık, anladık. Konu anlaşıldı.

KADİM DURMAZ (Devamla) – Bu da Avrupa Birliğinin Hükûmetimize verdiği, Hükûmetin de taahhütte bulunduğu Yeraltı Sularını Koruma Yönetmeliği arkadaşlar.

BAŞKAN – Sayın Durmaz, rica ediyorum, lütfen.

KADİM DURMAZ (Devamla) – Bütün bunlarla çelişen bir maden arama ruhsatı. Buna izin verilmemesi lazım.

MURAT BAKAN (İzmir) – İptal edilsin.

KADİM DURMAZ (Devamla) – Hepinizi saygıyla selamlıyor, ortak bir anlayış bekliyorum. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

BAŞKAN – İYİ PARTİ Grubu adına Sayın Metin Ergun.

Buyurun. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA METİN ERGUN (Muğla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Tokat ilimizin Erbaa ilçesinde gerçekleştirilen madencilik faaliyetlerinin araştırılması hakkında verilmiş olan önerge üzerinde İYİ PARTİ adına görüşlerimizi ifade etmek için huzurlarınızdayım. Bu vesileyle yüce heyetinizi saygılarımla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bir ülkede değerli bir maden rezervinin bulunmasının o ülke vatandaşlarını memnun etmesi gerekir. Fakat iktidarın şimdiye kadar uyguladığı madencilik politikalarını dikkate aldığımızda her bulunan maden rezervi bizleri çevre için endişeye sevk etmektedir. Çünkü mevcut iktidarın madencilik konusunda ne yaptığı, hangi doğa tahribatlarına göz yumduğu herkesin malumdur. Zira Kaz Dağları’ndaki madencilik bilançosu ortadadır. Kaz Dağları’nda 200 bin ağaç kesilmiş, bölgenin ekosistemine ve biyoçeşitliliğine darbe vurulmuştur. İktidar madencilik için bir başka çevre felaketine Fatsa’da sebep olmuş, on binlerce ağaç maden için yok edilmiştir.

Muhterem milletvekilleri, bir süre önce Tokat’ın Erbaa ilçesindeki bakır maden sahasında altın rezervi bulunduğu duyurulmuştur. İktidarın daha önceki uygulamalarına bağlı olarak Erbaalılar, Yeşilirmak ve Kelkit Vadileri ile bu vadileri besleyen Sakarat ve Boğalı Yaylalarındaki tarımın riske gireceğinden endişe etmeye başlamışlardır. Zira altın ayrıştırma kullanılan siyanür; toprağı, suyu ve canlıları öldüren tehlikeli bir maddedir onlar için. Sadece Erbaa ve köyleri değil, aynı zamanda Amasya’nın Taşova ilçesinin 24 köyü de siyanür riski altındadır. Bu bölge böyle bir tehditle karşı karşıya kalırsa yoğun bir göç hareketinin başlaması kaçınılmaz olacaktır. Bundan dolayı Erbaa ve Taşova’da yaşayan vatandaşlarımız, yaratacağı siyanür riskinden ötürü çalışmaların durdurulmasını talep etmektedirler. Biz İYİ PARTİ olarak bu konuda vatandaşlarımızın yanındayız. Kaz Dağları’nı, Fatsa’yı vahşi madencilik ve rant için feda eden iktidara çağrı yapıyoruz: Erbaa’nın ve Taşova’nın su kaynaklarını, yaban hayatını ve tarım alanlarını tehdit eden bu girişimlere bir an önce “Dur.” deyin.

Sayın milletvekilleri, İYİ PARTİ olarak madencilığe karşı değiliz, lakin yer altı kaynaklarımızın sürdürülebilir şekilde kullanılmasını savunuyoruz.

Konuşmama son verirken yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Necdet İpekyüz.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Aslında Anayasa’da belirtilmiş. Anayasa’da belirtilen nedir? Normalde, devlet, toprağı korumak zorunda, iyi kullanıma açmak zorunda; talan etmemesi gerekir, tam tersine iyi tarım alanlarını geliştirmesi lazım. Dünya şu anda neyi konuşuyor? Tüm dünya, pandemi sürecinde, doğayla nasıl barışık yaşayabiliriz, tarımı nasıl geliştirebiliriz, gıda krizine girmemek için neleri yapabiliriz... Peki,

burada ne oluyor? Burada nasıl ki her şey birilerine, yandaş dediğimiz kesime aktarılıyorsa, Anadolu dediğimiz, Türkiye dediğimiz çok zengin alanlar resmen talan ediliyor; dağlar, ırmaklar, nehirler, doğası, tarihi yok ediliyor. Ne için? Para için. Para ne için? İnsanların sağlığı için. Siz sağlığı tehdit ederseniz, siz dikkate alamazsanız her şey biter.

Nedir, ilk altın muhabbeti 1996 yılında -hepimiz gözümüzde canlandıralım- Bergama köylüleri sayesinde Türkiye'nin hafızasında yer edindi. Çizgili pijamasıyla, zinciriyle, boğaz köprüstiyle... Ve bu kadar süre geçti, bu güne geldik, aynı şeyleri konuşuyoruz. Baktığımızda Hasankeyf yok oluyor, baktığımızda Sason'da HES'ler kuruluyor, baktığımızda Artvin'de bir yığın işlem yapılıyor, Kaz Dağları'nda bir yığın işlem yapılıyor. Ne oluyor? Yeşil yok ediliyor. Ne oluyor? Yer altı yok ediliyor, yer üstü yok ediliyor ve artık buna itiraz eden sadece siyasi partiler değil köylüler ve oradaki yaşayanlardır. Çünkü bu girişimlerde hiçbir zaman onlardan görüş alınmıyor.

Buradan, Halkların Demokratik Partisi olarak Yeşil Erbaa Çevre Platformu'na da saygılarımızı sunuyoruz çünkü büyük bir mücadele yürütüyorlar. Ve şunu da biliyoruz: 1 gram ham altın için 5 milyon gram toprak, çakıl işleniyor ve yaklaşık 5 ton su harcıyor. Tokat Erbaa'da yapılan alanda ne olacak biliyor musunuz? Erbaa'nın suyunun yüzde 60'ını karşılayan bir bölgenin suyu zehirlenebilecek, havası zehirlenebilecek, ortam yok olacak, orman yok olacak, hayvancılık yok olacak; birçok şey bitecek.

Siz, dağlarla barışık değilsiniz, ormanlarla barışık değilsiniz, ovalarla barışık değilsiniz, yaylalarla barışık değilsiniz. Eğer bunları düşünyörsanız araştırılması lazım, bunların önlenmesi lazım. Bunlara yanaşmadığımız gibi sadece ismi belli olan, belli firmalara, belli yerlerde çalışanlara da ülkenin altın için altını üstünü yerle bir ediyorsunuz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Mustafa Arslan... (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; CHP grup önerisi üzerine AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle, Genel Kurulu, aziz milletimizi ve Tokatlı hemşehrilerimi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Maden İşleri Genel Müdürlüğü tarafından 2018 yılında yapılan çalışmayla Tokat'ımızın Erbaa ilçesinde önergede adı geçen firmaya altın arama ruhsatı değil, maden arama ruhsatı verilmiştir.

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Ne farkı var?

MUSTAFA ARSLAN (Devamla) – Firma 5 maden zikretmiş, bu konuda talepte bulunmuştur. Şu ana kadar herhangi bir arama faaliyeti yapılmamıştır. Mevzuatımıza göre, maden arama faaliyeti ayrı, maden arama ruhsatı ayrı, maden işletme ruhsatı ayrıdır. Henüz arama faaliyeti için izin verilmiştir. Arama bölgesinde maden bulunduğu takdirde, bu alan yeniden Bakanlığımız tarafından ihaleye çıkarılmaktadır. İhalenin gerçekleşmesi hâlinde de madenin işletilmesi için çevresel etkilerin değerlendirilmesi anlamında ÇED raporu alınacak, ayrıca il özel idaresinden de işletme ruhsatı alınacaktır. Bu işlemler gerçekleştirilmeden maden sahasında herhangi bir faaliyette bulunmak mümkün değildir.

Grup önerisinde imzası bulunan hemşehrımız Kadim Bey'in samimiyetinden, iyi niyetinden şüphemiz yok.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – O zaman destek verin.

MUSTAFA ARSLAN (Devamla) – Firmaya 2 bin hektar alan için ön arama izni verilmiş de an itibarıyla firmanın arama faaliyeti için müracaat ettiği alan 2 bin metrekaredir. Biraz önce Kadim Bey'in konuşmasında arz ettiği gibi geniş bir alanda değil, sadece 2 bin metrekare alanda arama faaliyeti yapılacaktır.

KADİM DURMAZ (Tokat) – 20 hektar, 20 hektar.

MUSTAFA ARSLAN (Devamla) – Maden arama faaliyetinde de hiçbir şekilde siyanür kullanılması söz konusu değildir.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Siyanüre hayır!

MUSTAFA ARSLAN (Devamla) – Değerli milletvekilleri, son yirmi beş yıl içerisinde ülkemiz 4 bin ton altın ithal etmiştir; 2019 yılında da 160 ton altın ithal ettik.

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Saman bile ithal, saman.

MUSTAFA ARSLAN (Devamla) – 2003 yılında Merkez Bankası rezervlerimiz 300 tonken, bugün Merkez Bankasının altın rezervi 583 tona ulaşmıştır.

Biz, AK PARTİ Tokat milletvekilleri olarak konuyu yakından takip ediyoruz. Arama aşamasında da maden çıkarma aşamasında da ormana, çevreye, bitki yapısına, su kaynaklarına, tarım alanlarına, hemşehrilerimize ve bölgede yaşayan her türlü canlıya hiçbir şekilde zarar verilmesine izin vermeyeceğiz. Eğer böyle bir hadise olursa biz bu mücadelenin en önünde hareket edeceğiz.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Destek verin önergeye, destek verin!

MURAT BAKAN (İzmir) – Geçmiş olsun, geçmiş olsun; zarar olduktan sonra, doğa tahrip olduktan sonra ne kıymeti var?

MUSTAFA ARSLAN (Devamla) – AK PARTİ milletvekilleri olarak, siyanürle veya başka bir usulle insanımıza zarar verecek hiçbir çalışmanın yanında olmadık, olmayacağız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Tamam “evet” deyin o zaman, destekleyin.

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Yanında değil, önünde oldunuz zaten; mesele o ya. Bak, içindediniz, önüdesiniz!

MUSTAFA ARSLAN (Devamla) – AK PARTİ hükümetleri, 2002 yılından bu yana çevreye en büyük yatırımı yapmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Arslan.

MUSTAFA ARSLAN (Devamla) – Son on sekiz yılda yapılan çevre yatırımları, seksen yılda yapılan yatırımların 100 katından fazladır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Arslan, teşekkür ediyorum.

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisinin grup önerisinin oylamasından önce bir yoklama talebi vardır.

Sayın Özkoç, Sayın Bakan, Sayın Biçer Karaca, Sayın Yıldız, Sayın Bülbül, Sayın Köksal, Sayın Beko, Sayın Karadeniz, Sayın Ünsal, Sayın Sertel, Sayın Aytekin, Sayın Tanal, Sayın Özer, Sayın Kılınc, Sayın Keven, Sayın Durmaz, Sayın Tuncer, Sayın Önal, Sayın Zeybek, Sayın Bayraktutan.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.09

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 17.15

BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ**KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), Sibel ÖZDEMİR (İstanbul)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 37’nci Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisinin oylamasından önce, istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemini tekrarlayacağım.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum.

Yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklamaya başlandı)

BAŞKAN – Pusula verenler lütfen Genel Kurul salonundan ayrılmasınlar.

(Elektronik cihazla yoklamaya devam edildi)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

VII.-ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

3.-CHP Grubunun, Türkiye Büyük Millet Meclisi gündeminin “Genel Görüşme ve Meclis Araştırması Yapılmasına Dair Öngörüşmeler” kısmında yer alan, Tokat’ın Erbaa ilçesindeki madencilik faaliyetlerinin bölgeye olası etkilerinin belirlenmesi amacıyla verilmiş olan (10/3474) esas numaralı Meclis Araştırması Önergesi’nin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 23 Aralık 2020 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Değerli milletvekilleri, son derece yoğun bir gündemimiz var ve önümüzde bitirmemiz gereken önemli işler var ve belli bir takvime bağladık. Rice ediyorum, lütfen Genel Kurul salonu civarından ayrılmayalım. Yani şu an kaybetmiş olduğumuz süre bugün için tam bir saat.

Alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyoruz ve gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

1’inci sıraya alınan, Konya Milletvekili Selman Özboyacı ve Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ile 60 milletvekilinin Türkiye Çevre Ajansının Kurulmasıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Çevre Komisyonu raporunun görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

VIII.-KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.-Konya Milletvekili Selman Özboyacı ve Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ile 60 Milletvekilinin Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3133) ve Çevre Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 232) (x)

BAŞKAN - Komisyon? Yerde.

3 Aralık 2020 tarihli 23’üncü Birleşimde İç Tüzük’ün 91’inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülen 232 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin birinci bölümünde yer alan 13’üncü maddenin önerge işleminde kalınmıştı.

13’üncü madde üzerinde 3 adet önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre okutup işleme alacağım.

(x) 232 S. Sayılı Basmayazı 2/12/2020 tarihli 22’nci Birleşim Tutanağı’na eklidir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansı Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 13'üncü maddesinin çerçeve hükmüne "sekizinci" ibaresinden önce gelmek üzere "altıncı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş" ibaresi ile maddeye aşağıdaki fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederiz.

"Hanelerde günlük 100 litreye kadar kullanımlar için su faturası tahsil edilemez. 100 litre üzeri kullanımlar her ilave 50 litrede kademeli artarak faturalandırılacaktır. Tüm hanelerde su tüketim bedeli dışında hiçbir ad altında su kullanımı, atık bedeli ve benzeri adlar altında tahsilat yapılamaz. İşletmelerde atık su tüketim bedeli tahsil edilebilir."

Murat Çepni	Ömer Faruk Gergerlioğlu	Züleyha Gülüm
İzmir	Kocaeli	İstanbul
Muazzez Orhan Işık	Kemal Peköz	Ali Kenanoğlu
Van	Adana	İstanbul

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Murat Çepni'nin.

Buyurun Sayın Çepni (HDP sıralarından alkışlar)

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Teşekkürler Başkan.

Genel Kurul ve değerli halkımız; evet, toplumda yasayla ilgili fikirlerimizi fazlasıyla ifade etmiştik. Bu yasa, bu torba yasa bir paralel bakanlık kurmayla ilgili bir yasa. "Ülkeyi bir şirket gibi yöneteceğiz." diyenlerin Bakanlığı da şirketler koalisyonuna devretmesiyle ilgili bir düzenlemeyle karşı karşıyayız. Yani tümüyle ruhuna şirket mantığının, kâr mantığının, esas olarak da sonuçlarla ilgilenen bir mantığın hâkim olduğu bir yasa. Şimdi, evet, bu yasa Bakanlık yetkilerini şirketlere devrediyor ve bu anlamda da denetimden çıkarıyor.

Şimdi, suyun doğal hâli yani sularımız, derelerimiz zaten şirketlere havale edilmişti, şirketlerin kâr hırslarına teslim edilmişlerdi, peşkeş çekilmişlerdi. Şimdi de bu yetmiyor, aynı zamanda, atık sular, "atık suların yönetimi" denildiği üzere de yine şirketlere aktarılıyor.

İktidara göre boşa akan sular zaten zarar, "Sular akarken bakmamalı." diye düşünüyor. Dolayısıyla bu maddede buna dair de bir düzenleme var.

Şimdi, Türkiye su fakiri bir ülke; buna dair dün epeyce kapsamlı tartışmalar yapmıştık. Türkiye'nin orta ve güney bölgeleri kuraklaşmayla karşı karşıya, Karadeniz Bölgesi de yine yakın bir zamanda diyelim ki orta ve güney bölgelere dönüşebilecek durumda, bu risk altında. Yani iklim krizinin yarattığı sonuçlar ve yine doğa, orman ve su talanının yarattığı sonuçlarla karşı karşıyayız.

Öncelikle şunu söyleyelim: Su bir kaynak değildir. Yani suyu bir kaynak olarak gördüğünüzde doğal olarak ondan rant elde etmeyi, kâr elde etmeyi doğal olarak görürsünüz. Su bir varlıktır; yani su, doğayla barışık bir biçimde ele alınması gereken bir varlıktır. Dolayısıyla "kaynak" dediğinizde bu, insana ait bir tanımlama olur; dolayısıyla kaynak yerine biz varlık kavramını kullanıyoruz. Zaten mesele de esas olarak bu kavramsallaşmadan çıkıyor; siz doğayı kaynak olarak görüyorsunuz, bizse doğayı bir varlık olarak görüyoruz, insana ait olmayan bir varlık olarak görüyoruz. Şimdi, burada "Kirlen ve temizle; zehirle ama temizle; talan et ama yasalara uygun yap ama bugün yasaları da buna uygun hâle getir." aşamasındayız. Yani, zaten dün itibarıyla bütün yasalar ve devlet kurumları bu talan

politikalarının önünü açmak için canhıraş çalışırlarken bugün şirketler şunu talep ediyorlar: “Biraz daha sorunsuz, biraz daha acele kâr etmeye ihtiyacımız var, dolayısıyla yasaları da buna uygun hâle getiriyoruz.”

Şimdi, bu çalışmayla su sağlığı açısından büyüyen kentler meselesi var; yani suyun korunması meselesi yani varlık olarak ele alınması meselesinin ele alınırken uyulması gereken, dikkat edilmesi gereken belli başlı meseleler var. Bunların başında iklim krizi geliyor yani küresel iklim krizi geliyor. Dolayısıyla iktidarın suyu koruma politikasının başında iklim krizine karşı adımlar atması geliyor. İkincisi, kentlerin yeniden yeniden büyütülmesi ve beton mezarlıklarına dönüştürülmesi politikalarından vazgeçilmesi gerekiyor. Örneğin -Kanal İstanbul politikası- Kanal İstanbul Projesi bu konuda çok tipik bir proje. Yani siz Kanal İstanbul’u yaparken bir kente bir kent daha ekliyorsunuz. Dolayısıyla su kullanımını çok daha fazla artırırken, aynı zamanda, yaptığınız projenin kendisi zaten barajların, su barajlarının, su kaynaklarının, su varlıklarının tahribatının üzerine kuruluyor. Dolayısıyla su varlıklarına üç türlü bir saldırı söz konusu. Bir: Küresel iklim krizine karşı yapmadığımız politikalar. İki: Talan, doğa talanı. Üçüncüsü de bu kentlerin betonlaştırılması. Dolayısıyla şimdi burada, aynı zamanda bir kooperatifleştirme politikası da var bu maddede. Şimdi, dünyada da kooperatifler var. Fakat kooperatif nedir? Kâr gütmeyen, insanların kolektif olarak dâhil olduğu mekanizmalar. Şimdi AKP elindeyse bu kooperatifler kaçınılmaz olarak şirketleşecektir -yani bunun örnekleri çok sayıda var- bu, aynı, yenilenebilir enerji meselesine benzeyen bir mesele. Yenilenebilir enerjiyi savunmakla beraber, AKP tarzı bir kâr siyasetinin elinde bu araçlar ne oluyor? Kâr hedefleyen araçlara dönüşüyor. Dolayısıyla bu maddenin kendisi esas olarak suyu şirketlere devreden bir maddedir. Reddettiğimizi belirtiyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 13'üncü maddesinde yer alan “Bakanlıkça” ibaresinin “Bakanlık tarafından” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Vecdi Gündoğdu	Aydın Özer	Murat Bakan
Kırklareli	Antalya	İzmir
Süleyman Bülbül	Mahir Polat	Nurhayat Altaca Kayışoğlu
Aydın	İzmir	Bursa
Barış Karadeniz	Gülizar Biçer Karaca	Ednan Arslan
Sinop	Denizli	İzmir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Gülizar Biçer Karaca'nın.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Denizli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle -maddeye geçmeden- bu kürsüden teşekkür etmeyi borç biliyorum.

Sayın Genel Başkanımızın “Bir şehit yakınına 121 lira maaş bağladınız.” ifadesinden sonra Malatya Milletvekili Sayın Öznur Çalık bugün bir açıklama yaptı, açıklamada dedi ki: “Polis şehit 6 bin küsur, şu şehit bin küsur...” Yani şehitler arasındaki ayrımı açıkça itiraf etti. Ben bu kürsüden kendisine öncelikle teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, buradan soruyorum: Şehitleri kaç sınıfa ayırdınız? Bu şehitler hangi sınıfta yer alıyor? Sınıflandırmada dayanağınız nedir? Bir polis şehidimizin yakını 6 bin kusur maaş alır iken aynı saldırıda şehit düşen genç arkadaşımızın annesine 121 lira maaşı hangi vicdanla, hangi dayanakla, hangi gerekçeyle bağlayabiliyorsunuz? Bunun, bu kürsüden hesabını sormak istiyoruz.

Biz yıllardan beri şunu söyledik: Şehitlerde ayırım gayrım olmaz; 15 Temmuz şehidi, terör şehidi, polis şehit, sivil şehit, asker şehit... Bu topraklar için, bu bayrak için, bu millet için, bu vatan için şehit düşen herkes şehittir ve bunlar arasındaki ayırımı kaldırın, bunlara eşit haklar tanıyın dedik, her seferinde inkâr ettiniz. Öznur Çalık bugün, bu şehitler arasında bizim bütün savlarımızı, bütün iddialarımızı kanıtladı ve itiraf etti.

Değerli arkadaşlar, şimdi, Çevre Ajansı kuruluşuna değinmek isterim. “Çevre Ajansı kurulacak.” dendiğinde gerçekten çok heyecanlandım; zannettim ki Avrupa Çevre Ajansı kapsamında bir ajans olacak ama önümüze gelen teklife baktık ki hiç alakası yok. Çevre Ajansında kimler görev alacak; hangi nitelik, hangi özelliğe göre görev alacaklar; yönetim kuruluna atanacakların ya da Çevre Ajansı başkanının nitelikleri ne olacak, hiç belli değil. Şimdi, ben bu nitelikleri sizlere buradan saymak istiyorum: Öncelikle saraya koşulsuz biat edecek ya da “Konusurum ha!” diyerek böyle bir ajansta yer kapacak. İkincisi, ya önceki vekil olacak ya daha önce yönetim kurulu üyelikleri olacak, yardımcı olacak ve 2’nci, 3’üncü, 4’üncü maaşı almaya hak kazanmış birisi olacak. Eğitim durumu aranıyor mu diye baktım, boşuna arıyorum; eğitim durumuna gerek yok ki, zaten siz nasıl olsa atayacağınız yönetim kuruluna sahte bir diplomalı bulur, oraya oturtursunuz. Yani bu Ajans yeni Hamza Yerlikayalara yer açacak ve milletin alın teriyle ödediği vergileri yandaşlarınıza aktarmanın bir başka formülü olarak kullanılacak.

Peki, Ajansın bütçesi neye göre harcanacak? Aynen şöyle: “Uygun görüldüğü durumlarda belediyelere, il özel idarelerine, kurumlara, derneklere, vakıflara.” Yani kime harcayacaksınız yani kime kaynak aktaracaksınız bu ajans görüntüsüyle? Şunlara: Kendi belediyelerinize, çoğunlukta olduğunuz il özel idarelerine, Ensar, TÜGVA, TÜRGEV gibi vakıflara kaynak yaratmak için yeni bir yapı oluşturuyorsunuz.

MURAT BAKAN (İzmir) - 5’li çeteye, 5’li çeteye.

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Devamla) – 5’li çeteye tabii ki.

Yine, amacına baktım, amacında diyor ki: “Çevre kirliliğini önlemek, yeşil alanların korunmasına, iyileştirilmesine, geliştirilmesine katkı sağlamak.” Çevre ve Şehircilik Bakanlığının neler yapacağına, görevlerine baktım, aynı şey.

Değerli arkadaşlar, siz, Çevre ve Şehircilik Bakanlığına paralel bir yapı mı oluşturuyorsunuz? O zaman ya Çevre ve Şehircilik Bakanlığının görevlerini, Bakanlığın yaptıklarını beğenmiyorsunuz, alternatifini yaratıyorsunuz ya da Çevre ve Şehircilik Bakanlığı denetime tabi, buradan harcayacağınızın, kaynak aktaracak olduklarınızın denetime tabi olmasını istemiyorsunuz, denetimsiz, denetlenmeyen, ülke kaynaklarını, vatandaşların alın terini kaynak olarak aktaracağınız paralel bir bakanlığı hayata geçirmek istiyorsunuz.

MURAT BAKAN (İzmir) – Rant ajansı!

GÜLİZAR BİÇER KARACA (Devamla) – Değerli arkadaşlar, öncelikle şunu ifade etmek isterim: Gerçekten, ajanslar, yapılar kurarak ülkeye katkı verdiğinizi ifade ediyorsunuz ama bu millet artık inanmıyor çünkü kurduğunuz her ajansı, her birimi, her kuruluşu, her yeni yapıyı kendi yandaşlarınızın ikinci, üçüncü, dördüncü, beşinci maaşları alması için, bu ülkenin kaynaklarını aktarmak için aracı olarak kullanıyorsunuz.

O nedenle, Çevre Ajansının hem yapısı hem denetlenemiyor olması hem de kaynaklarının, bütçesinin nasıl ve nereye aktarılacağına ilişkin açık ve net ibareler olmadığı için biz bu kuruluşa ve bu maddeye “hayır” oyu vereceğimizi buradan ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 13'üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “eklenmiştir” ibaresinin, “ilave edilmiştir” ibaresiyle değiştirilmesine arz ve teklif ederim.

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

Fahrettin Yokuş

Ayhan Altıntaş

Adana

Konya

Ankara

Şenol Sunat

Erhan Usta

Zeki Hakan Sıdralı

Ankara

Samsun

Mersin

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Erhan Usta'nın.

Buyurun, Sayın Usta. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 232 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 13'üncü maddesi üzerindeki önergemiz üzerine söz aldım. Genel Kurulu ve sizleri saygıyla selamlarım.

Şimdi, tabii, bu katı atıkların geri dönüşüm meselesi çok önemli, Türkiye milyarlarca dolarını burada heba ediyor maalesef. Fakat AK PARTİ birçok konuda çok kötü performans gösterdiği gibi, bu konuda hele hiç performans göstermedi, karneniz tamamen zayıf. Yani şu andaki bu kanun teklifiyle getirilen düzenlemelerin de herhangi bir etkisinin olacağını çok fazla düşünmüyorum.

Ancak benim bugün üzerinde durmak istediğim esas konu, bugünkü Resmî Gazete'de bir Cumhurbaşkanlığı kararı yayımlandı, -3321 sayılı Kararname- burada, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nda bir değişiklik yapılıyor, daha doğrusu bir kıyak yapılıyor, ben onu gündemimize getirmek istiyorum. Yapılan şey şu -belli bir süre için bu yapılıyor- kararname diyor ki: Bankalar borçlanma kâğıdı, tahvil veya bono ihraç ederlerse bunlardan elde edilecek faiz gelirlerini de kademeliyor, sıfıra kadar vergiyi, stopajı düşürüyor. Ayrıca, bunların alım satımından elde edilen gelirlerde vergiler düşürülüyor. Vadesi veya elde tutma süresi bir yıldan fazla olursa burada da stopajı sıfırlıyor.

Şimdi, bunu nasıl bir ortamda yapıyor? Bugün, bir pandemi var, zaten ekonomik kriz var, millet zorda, esnaf sıkıntıda. Asgari ücretlinin yüzde 15'ten, yüzde 20'den vergilendirildiği bir ortamda, kirasını ödeyemeyen esnafın kira stopajının yüzde 10 olarak tutulduğu bir ortamda üst gelir grubuna, faiz geliri elde edenlere bir vergi kıyağı yapılıyor. Dolayısıyla bu anlamda çok manidar bulunduğu ortam.

Şimdi, arkadaşlar, dünyada sıfır faiz var diyoruz. Ülkemizde politika faizi yüzde 15, şu anda mevduat faiz oranları yüzde 18 civarında, kredi faizlerinin yüzde 30'lara yaklaştığı bir ortamda yani faiz geliri elde edenlerin kazancının, göreceli olarak baktığımızda, çok ciddi olarak yükseldiği bir ortamda, yani onların gelirlerinin zaten arttığı bir ortamda, onlara bir vergi avantajı sağlanıyor. Yani bu ne kadar mantıklı, ne kadar anlamlı bunu siz düşünün. Hem yüksek faiz oranlarından geliri arttı hem de vergilerini düşürerek onların gelirini bir miktar daha artıracak bir düzenleme yapılıyor, bunun mantığını anlamak mümkün değil.

Biliyorsunuz, bu pandemi sadece ülkemizde değil bütün dünyada gelir adaletsizliğini artırdı. Yani Türkiye’de de dünyanın diğer ülkelerinde de pandemiden dolayı çünkü sabit gelirli olanlar gelirini istediği gibi artıramıyor, küçük esnafların, efendim, iş yerleri kapalı, dünya kadar işsiz var, dolayısıyla gelir adaletsizliği arttı. Böyle bir ortamda dünyanın tartıştığı ne biliyor musunuz? Biz üst gelir gruplarından nasıl daha fazla vergi alırız da bu geliri azalan veya hiç geliri olmayanlara nasıl para transfer ederiz diye dünyanın bunu düşündüğü bir ortamda, Cumhurbaşkanının kararnamesi üst gelir gruplarına bir vergi kıyağı yapıyor. Yani bunu artık sizlerin aklına ve vicdanına emanet ediyorum; bu kabul edilebilir bir şey değil arkadaşlar.

Bakın, bütçe dediğimizde, vergi dediğimizde, bunlar bir tercihler sistemidir. 2021 yılı bütçe açığı, biliyorsunuz ki 245 milyar lira olarak öngörülüyor. Geçen yıl bütçede 100 milyar lira sapma olduğunu varsayarsak -hadi bu yıl biraz mali disiplin oldu ama en az bu 50 milyar, 100 milyar lira sapacaktır- 300 milyar liranın üzerinde bir bütçe açığının öngörüldüğü bir dönemde, gelir adaletsizliğinin arttığı bir dönemde, devletin vergiye ihtiyacının olduğu bir dönemde bir avuç -AK PARTİ’nin tabiriyle söylüyorum- faiz lobisine bir kıyak yapılmasını hangi vicdanla yapıyorsunuz, hangi akılla yapıyorsunuz? Bunun iktisadî mantığı da yok, bunun ahlaki mantığı da yok; dolayısıyla bu son derece yanlıştır.

Tabii, bunun niye yapıldığını da anlamak çok zor değil. Niye? Çünkü maliye tamtakır; hazine tamtakır; merkez bankası rezervleri bitmiş, eksiye düşmüş tamtakır; kamu bankaları ciddi risk altında, sıkıntıda; e, belli ki şimdi özel bankalar da borçlanmakta zorlanıyor, onların borçlanmasını kolaylaştırmak için bir kısım üst gelir gruplarına faiz kıyağı yapıyoruz; bunlar kabul edilebilir bir şey değildir. Biz zaman zaman, evet, AK PARTİ’nin politikalarını eleştirdik. Biz dedik ki: “Piyasayla restleşmeyin.” Biz “Piyasayla restleşmeyin.” dedik, siz piyasalara teslim oldunuz. Bu, piyasaya teslim olmaktır. Şu anda alınan kararlara dikkat edin, hepsi piyasanın talep ettiği ve acımasızca kararlar almıyor, bu kararların Türkiye’yi iyi yere götüreceğini düşünmek mümkün değildir. Bir hatayı başka bir hatayla düzeltme gibi bir yolu tercih ettiniz. Bu yol, yol değil, bu yoldan dönmek lazım. Burada yapacağımız şey -tekraren söylüyorum- üst gelir gruplarının ve özellikle sermaye kazançlarının daha fazla vergilendirilmesini gündemine alması gerekir Hükümetin de bu Meclisin de; bu yapılmıyor, bunun tam tersi yapılıyor. Üst gelir gruplarına vergi kıyağı yapılıyor “Altta kalanın canı çıksın.” deniliyor, bunu kabul etmek mümkün değildir.

Ben Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi...

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

BAŞKAN – ...oylarınıza sunuyorum.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Yoklama istedik.

BAŞKAN – Peki, önerge oylamasından önce bir yoklama talebi vardır: Sayın Özkoç, Sayın Özer, Sayın Beko, Sayın Yıldız, Sayın Sümer, Sayın Kaya, Sayın Köksal, Sayın Bülbül, Sayın Ünsal, Sayın Aytekin, Sayın Şahin, Sayın Gaytancıoğlu, Sayın Kılınc, Sayın Keven, Sayın Durmaz, Sayın Tıgılı, Sayın Tuncer, Sayın Önal, Sayın Karadeniz, Sayın Hancıoğlu.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum, yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı yoktur, birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.42

BEŞİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 17.47

BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ**KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), Sibel ÖZDEMİR (İstanbul)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 37’nci Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN - 232 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 13’üncü maddesi üzerinde Samsun Milletvekili Erhan Usta ve arkadaşlarının önergesinin oylamasından önce istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemi tekrarlayacağım.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum.

Yoklama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklamaya yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

VIII.-KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)**

1.-Konya Milletvekili Selman Özboyacı ve Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ile 60 Milletvekilinin Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3133) ve Çevre Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 232) (Devam)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

13’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

232 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

14’üncü maddede 2’si aynı mahiyette olmak üzere 4 önerge vardır. İlk okutacağım 2 önerge aynı mahiyette olup okutup birlikte işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 14’üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

Fahrettin Yokuş

Metin Ergun

Adana

Konya

Muğla

Şenol Sunat

Erhan Usta

Zeki Hakan Sıdralı

Ankara

Samsun

Mersin

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Vecdi Gündoğdu

Ahmet Önal

Murat Bakan

Kırklareli

Kırıkkale

İzmir

Aydın Özer

Süleyman Bülbül

Nurhayat Altaca Kayışoğlu

Antalya

Aydın

Bursa

Bariş Karadeniz
Sinop

Mahir Polat
İzmir

Ednan Arslan
İzmir

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk söz talebi Sayın Metin Ergun’un.

Buyurun Sayın Ergun. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

METİN ERGUN (Muğla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan teklifin 14’üncü maddesi hakkında İYİ PARTİ Grubu olarak verdiğimiz önerge üzerinde söz almış bulunuyorum. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Konuşmama biz Milaslıları sevindiren güzel bir haberi sizlerle paylaşarak başlamak istiyorum. Muğla’mızın en önemli bitkisel ürünlerinden birisi olan Milas zeytinyağının Avrupa Birliği tarafından coğrafi işaretli Türkiye’de 5’inci ürün olarak tescil edildiğini öğrendik. Bu konuda emeği geçen Milas Ticaret ve Sanayi Odasının Değerli Başkanı Reşit Özer’e, yönetim kurulu üyelerine, Muğlalı ve Milaslı hemşehrilerimiz adına teşekkürlerimi iletiyor, tebrik ediyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar) Milas zeytinyağı üreticilerimize hayırlı olmasını diliyorum.

Muhterem milletvekilleri, çevreyle ilgili bir teklifi görüşüyoruz ama bu teklifte acil çözüm bekleyen çevre sorunlarına karşı sadra şıfa bir düzenleme göremiyoruz. Hâlbuki, Türkiye’nin çok ciddi çevre sorunları vardır. Her yıl on binlerce vatandaşımız hava kirliliğinden dolayı erken yaşta hayatlarını kaybetmektedir. Mesela, Avrupa İklim Eylem Ağı’nın raporuna göre, Muğla’da 3 termik santralin sebep olduğu hava kirliliğinden dolayı otuz yedi senede 45 binden fazla vatandaşımızın hayatını erken yaşta kaybettiği hesaplanmaktadır. Yer altı ve yer üstü sularımız büyük oranda kirlenmiş durumdadır. Ülke olarak su stresi yaşayan ülke kategorisinden su fakiri bir ülke kategorisine girmek üzereyiz. Topraklarımızı erozyonla kaybettiğimiz yetmiyormuş gibi, siyanürle ve çeşitli kimyasallarla âdeta bilerek yok ediyoruz. Her şeye rant gözlüğünden baktığı intibasını veren iktidarın acımasız politikaları sebebiyle ormanlarımızı ve tarım arazilerimizi kaybediyoruz. Yani âdeta intihar edercesine doğayı ve çevreyi yok ediyoruz.

Muhterem milletvekilleri, hem ülkemizi hem de dünyayı ciddi şekilde etkilemeye başlayan iklim krizinin artık içinde bulunuyoruz. İklim değişikliğine bağlı olarak ortaya çıkan kuraklık ve susuzluk riski tüm Türkiye’yi kuşatmış durumdadır. Mesela, Edirne’de Meriç Nehri’nde su seviyesinin düşmesi sonucu kum adacıkları ortaya çıkarken Karadeniz’de yağış miktarları geçmişe göre yarı yarıya azalmıştır. Yine, İzmir’de geçen kasım ayında metrekareye 92 kilogram yağmur düşerken bu yıl 1,5 kilogram yağmur düşmüş ve barajların dibi görünür olmuştur. Kısacası, Anadolu susuzluktan âdeta kavrulmaktadır. Çiftçi buğdayını ekemezken zeytin ve incirler dalda kurumuştur. İktidar, iklim değişikliğinin sebep olduğu kuraklık, sel ve aşırı sıcak tehlikelerine karşı harekete geçmek yerine bu riskleri artıran bir siyaset izlemektedir. Mesela ormanları ve sit alanlarını kurutma pahasına madencilik faaliyetleri teşvik edilmektedir; filtresiz termik santraller yıllarca görmezden geldiği gibi, yer altı ve yer üstü su kaynaklarımızı kirleten endüstriyel tesisler de görmezden gelinmektedir.

Sayın milletvekilleri, konuşmama son vermeden evvel, iktidarın çevre siyasetinin bir laboratuvarı hâline gelen seçim bölgem Muğla’dan da bahsetmek isterim. İktidar gözlerini Muğla’ya dikerek “Hangi kıyıdan, hangi ormandan, hangi sit alanından ne gibi rant sağlayabiliriz?” diye tüm gücüyle âdeta savaş vermektedir. TEMA Vakfına göre, Muğla’nın yüz ölçümünün yüzde 59’u, ormanlık alanların ise yüzde 65’i maden ruhsatlı hâle gelmiştir. Bu haritada gördüğümüz gibi, bütün sarı, kırmızı ve kahverengi olanların tamamı ruhsatlı alan. Denetimsiz maden ocakları Milas gibi beldelerimizi tehdit etmeye

başlamıştır. Âdetâ akıllı orman yangınlarıyla dolaylı olarak yağmalanan Muğla'nın beldeleri artık doğrudan imar değişiklikleriyle, madencilik çalışmalarıyla ve sözde kıyı projeleriyle ranta ve talana kurban edilmek istenmektedir. Bugün de Akyaka'da, Gökova'da, Bodrum'da ve Muğla'nın her bir köşesinde aynı oyun oynanmaktadır.

İYİ PARTİ olarak iktidara bir kez daha sesleniyoruz: Muğla'yı sizin rant projelerinize kurban ettirmeyeceğimizi aklınızdan çıkarmayın ve bir an önce elinizi cennet Muğla'mızdan çekin. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Bu duygu ve düşüncelerle konuşmama son verirken hepimizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci söz talebi Sayın Ahmet Önal'ın.

Buyurun Sayın Önal. (CHP sıralarından alkışlar)

AHMET ÖNAL (Kırıkkale) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 14'üncü maddesi üzerinde parti grubum adına söz almış bulunuyorum. Öncelikle aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, getirilen düzenlemenin 14'üncü maddesiyle Çevre Kanunu'nun 10'uncu maddesinde yer alan “proje tanıtım dosyası” ibresi “başvuru dosyası” şeklinde değiştirilmektedir. Teklifin 14'üncü maddesi yürürlüğe girerse ÇED başvuru dosyası üzerinden olumlu ya da olumsuz kararı verilebilecektir. Teklifin ilk hâlinin yarattığı sorunlar partimizce de eleştirilmiş, bazı maddeler kanun teklifinden çıkarılsa da kanunun bütünü çevreyi koruyucu düzenlemelerden uzak kalmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; on sekiz yıllık AK PARTİ iktidarı çevreye ve doğaya verdiği zararlarla hatırlanacak. İktidarınızda maden ocakları, HES'ler, termik santraller, hayali mega projelerle doğa katliamları yaşandı. Yine sizin döneminizde yaklaşık Çanakkale büyüklüğünde ormanlık alan yok oldu. Olası bir depremde -Allah göstermesin- vatandaşımıza toplanacak alan kalmadı. Dünyada birçok ülke nükleer santralleri kapatırken bizde tam tersi oldu.

Değerli arkadaşlar, sizlere bir hatırlatmada bulunmak istiyorum: Vatandaşımızın derdi getirdiğiniz kanun teklifi değildir. Vatandaşımızın sorunu ekmek kavgası, geçim sıkıntısıdır. Ülkemizde işsiz sayısı 10 milyonu geçmiş durumda. Asgari ücret asıl ücret olmuş. Yurttaşlarımızın yüzde 70'i yoksulluk hatta açlık sınırının altında maaş alıyor. Getirdiğiniz bu kanun teklifi yerine asgari ücretlilerimizin ya da ortalama 1.500 TL emekli maaşı alıp torununa harçlık veremeyen emeklilerimizi konuşuyor, onların sorunlarını çözüyor olabildik. Üniversite mezunu olmasına rağmen iş bulamayan, babasından, annesinden harçlık almaya utanan 20-25 yaşındaki gençlerimizin kaybolan umutlarını yeniden yeşertmek için çalışma yapabildiğiniz. Yine, getirdiğiniz bu kanun teklifi yerine atanamayan, atanamadığı için tezgâhtarlık, seyyar satıcılık yapan öğretmenlerimizin sorunlarını tartışabildik, belki bir çözüm getirebilirdik. (CHP sıralarından alkışlar) Bilgisayarı, tableti, interneti hatta televizyonu olmadığı için uzaktan eğitime erişemeyen yüz binlerce çocuğumuza nasıl eğitim vereceğiz, onların sorunlarını nasıl çözeceğiz diye bir çalışma yapabileceksen siz bu ülkenin eğitim hakkından mahrum kalan çocukların çaresizlikten evine giremeyen babalarının sesini duymamayı tercih ettiniz. Pandemi döneminden beri insanüstü gayret ve çabalarla mücadele eden, toplum sağlığını kendi sağlığının önüne koyan fedakâr sağlık çalışanlarımızın sorunlarını konuşabildik. Tüm sağlık çalışanlarımıza istisnasız birer maaş ikramiye verebilirdik. Performans ödemelerindeki adaletsizliği kaldırabilir, tüm sağlık çalışanlarımıza seyyanen zam yapabildik. Mesela, yazın 40 derece sıcakta tarlada, bağda bahçede çalışan, üreten ama son on sekiz yıldır emeğinin karşılığını alamayan çiftçilerimize sahip çıkabilirdik. Bugünyada, arpada, mısırdâ gümrük vergisini kaldırıp yabancı çiftçiye sahip çıkmak yerine, bu ülkenin öz evladı

olan, hepimizi doyuran Türk çiftçisine sahip çıkabilirdik. (CHP sıralarından alkışlar) Hangisini sayalım değerli arkadaşlar? Artık vatandaş evine ekmeğe götürüyor, çocuğunun yüzüne bakamıyor.

Bakın, sizlere birkaç temel gıda maddesinin ortalama güncel fiyatlarını vermek istiyorum: 5 kilo ayçiçek yağı 70 TL, 1 kilo zeytinin, 1 kilo peynirin fiyatı 40 TL olmuş. Yarım kilo çay 20 lira. Un fiyatları, şeker fiyatları almış başını gitmiş. Kırıkkale’de 210 gram ekmeğin fiyatı 1 liradan 1,5 liraya çıkmış. Sizin umurunuzda mı bilmiyorum. Seçim bölgem, memleketim, doğduğum, büyüdüğüm şehir Kırıkkale her gün eriyor, küçülüyor, göç veriyor. İçimiz yanıyor ama bunları sizlere anlatamıyoruz değerli arkadaşlar. Tüm bunları konuşmak, tartışmak, çözüm üretmek gerekirken siz ne yapıyorsunuz? Birtakım sanal gündemlerle bu Meclisi, aslında milletimizi oyalamaya devam ediyorsunuz. (CHP sıralarından alkışlar) Amacınız, gerçekler konuşulmasın, duyulmasın, tartışılmasın istiyorsunuz ama nafile.

Bakın, başta Kırıkkale olmak üzere Türkiye’imizin her yerinden yurttaşlarımız telefonla, mesajla bize ulaşıyorlar. Toplumun her kesiminden, her meslek grubundan, her yaştan yurttaşımız: “Erken seçim var mı?” “Ne zaman seçim olacak?” “Bu iktidarı biz getirdik, ilk seçimde biz götüreceğiz.” diyorlar.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önermeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

(CHP sıralarından “Efendim, yoklama talebimiz var.” sesi)

BAŞKAN - Geç kaldınız.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Ben dedim efendim.

BAŞKAN - Kabul edilmemiştir.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Geç kalmadım efendim.

BAŞKAN – Geç kaldınız Üstat.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Hayır, geç kalmadım.

BAŞKAN – İşlem başladıktan sonra...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Ben geç kalmadım.

MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Başkan, konuşma bitti, ayağa kalktık.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Geç kalmadım, tam zamanında kalktım.

BAŞKAN – İşlem başladıktan sonra Sayın Özkoç.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Hayır, kalktık biz.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Peki, Sayın Başkan, her şeyde isteriz, hepsinde isteriz. Hayhay Başkanım, hayhay.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 14’üncü maddesinde yer alan “gelmek üzere” ibaresinin “gelecek şekilde” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Züleyha Gülüm

Murat Çepni

Ali Kenanoğlu

İstanbul

İzmir

İstanbul

Kemal Peköz

Abdullah Koç

Ömer Faruk Gergerlioğlu

Adana

Ağrı

Kocaeli

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Abdullah Koç’un.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 14’üncü maddesi üzerinde partim adına söz almış bulunmaktayım.

Değerli milletvekilleri, günümüz üretim ilişkileri, küresel ve bölgesel çatışmalar, ekonomik, sosyal ve siyasal krizlerin yanında ekolojik felaket ve krize neden olan bir dizi siyasal yönetim biçimleri âdeta günümüz koşullarında kendi karnelerini oluşturmaktadır. Ekolojik faaliyetler aynı zamanda doğa-toplum metabolizmasını da bozan, tahrip eden felaketlerdir. Yönetim anlayışları dünyada dokunmadığı, kirlenmediği hiçbir şey bırakmamıştır maalesef. Canlı olan ne varsa metalaşturmaya, kâra dönüştürmeye çalışan bir anlayışa sahiptir bu mevcut olan düzen. Dünyanın bir ucundaki bir canlı avcısı elindeki dolarlarla başka bir uçtaki coğrafyada bir katile dönüşebiliyor ve bir hayvan avcısına dönüşebiliyor ne yazık ki. Bu katletme zevkine yereldeki iş birlikçileri de ortak oluyor ne yazık ki.

Bakın, Dersim ve Toroslardaki dağ keçileri, deniz aşırı bir ülkeden gelen bir avcının hedefi hâline gelebiliyor maalesef. Kutsal olarak addedilen “Hızır’ın davarı” bu şekilde hedef hâline geliyor değerli arkadaşlar. Bu kanuni katliama bir kanuni düzenleme de destek veriyor ne yazık ki. Bakın, Türkiye’de yürürlükte olan Kara Avcılığı Kanunu bu düzenlemeyi getiren bir kanun. Bu kanunun amacının millî ekonomi açısından faydalı olacak şekilde değerlendirilmesi ve ilgili kamu ve özel tüzel kişilerle birlikte iş birliğini yapmak suretiyle bu kara avcılığını destekleyen bir kanun maddesi. Yine bu kanunda birtakım komisyonlar oluşturuluyor, bu komisyonun başında ise merkezde bakan ve bakan yardımcısı, illerde ise valiler yer almakta.

Değerli arkadaşlar, bu kanunun diğer bir maddesinde ise 5’inci maddesinde ise algı yaratmak adına -bu hayvan katliamlarına neden olmak üzere- av ve yaban hayatının korunması, geliştirilmesi ve sürdürülebilir yönetiminde kamuoyu desteğinin sağlanması için toplumun bilgilendirilmesi bilinçlendirilmesi ile avcılarının ve toplumun eğitilmesi ve bu işin bir şekilde desteklenmesi amacıyla ulusal ve yerel düzeyde televizyonların desteğini sağlayacak bir ibare yer alıyor.

Diğer bir maddesinde, değerli arkadaşlar, av ve yaban hayatı yönetimi ile avlanma planlarına göre yapılacak avlanmalar için ücret belirleniyor “Avlanma ücretleri, Genel Müdürlükçe tahsil ediliyor.” diye bir kanun maddesi var. Bu sistemler içinde her canlı metadır ve bir kazanç alanı hâline getirilmiş durumda.

Değerli arkadaşlar, yine bu kanunda, 16’ncı maddede avcı turistler beraberlerinde ok-yay, yivli ve yivsiz tüfeklerini beraberinde getirebiliyor yani bu, aynı zamanda bir spor alanı olarak değerlendiriliyor. Bu kanunla, gelen paralı avcılar, cephaneleriyle birlikte maalesef bu ülkeye gelebiliyor. Bu katliama “spor” deniliyor. Bu anlayışı tümünden reddediyoruz değerli arkadaşlar.

Bu kanunun ortadan kaldırılması için, bu kanunun rafa kaldırılması için Meclise sunmuş olduğumuz bir kanun teklifi var. Onun için bu kanun teklifini de desteklemenizi istiyoruz. Bakın, bu hayvanlara bu kanun kapsamında kıyılıyor değerli arkadaşlar. Bu hayvanlar her sene hedef hâline geliyor. Dersim’de kutsal kabul edilen “Hızır’ın davarı” olan bu hayvanlar maalesef hedef hâlinde.

Değerli arkadaşlar, bu katletme zevki, yereldeki iş birlikçilerle birlikte -aynı zamanda bu kanuni düzenleme- yılda binlerce canlı türünün yok olmasına neden oluyor. Bakın, yılda 3 binin üzerinde canlı

türü yok ediliyor, her geçen gün canlıların yok olma hızı daha da artıyor. Bakın, bu canlıları hedef alan bu Kara Avcılığı Yasası'nın tamamen ortadan kaldırılması için gereken bütün tedbirlerin alınması gerektiğini biz burada haykırıyoruz.

Bu kadar ülke kaynağını çarçur eden iktidar gözünü bu hayvanlara mı dikti değerli arkadaşlar? Buradan kazanılacak paranın nasıl harcadığını da çok iyi biliyoruz. Bu nedenle, doğanın katliamına ve hayvanların katledilmesine engel olunması için bu Kara Avcılığı Kanunu'nun derhâl ortadan kaldırılması gerektiğini düşünüyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Yoklama talep ediyoruz.

BAŞKAN – Önergenin oylamasından önce bir yoklama talebi vardır, onu yerine getireceğim.

Yoklama talebinde bulunan arkadaşlarımızın isimlerini tespit edeceğim: Sayın Özkoç, Sayın Bakan, Sayın Özer, Sayın Yıldız, Sayın Sümer, Sayın Kaya, Sayın Köksal, Sayın Bülbül, Sayın Ünsal, Sayın Aytekin, Sayın Şahin, Sayın Arı, Sayın Gaytancıoğlu, Sayın Girgin, Sayın Keven, Sayın Durmaz, Sayın Zeybek, Sayın Aygun, Sayın Tanal, Sayın Beko.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum.

Yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Nasıl var Başkan, nasıl var?

VIII.-KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.-Konya Milletvekili Selman Özboyacı ve Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ile 60 Milletvekilinin Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3133) ve Çevre Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 232) (Devam)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 14'üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 14- 2872 sayılı Kanununun 12 nci maddesini birinci fıkrasında yer alan “Sahil Güvenlik Komutanlığına, 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununa göre belirlenen denetleme görevlilerine” ibaresi “Türkiye Çevre Ajansına, Emniyet Genel Müdürlüğüne, Jandarma Genel Komutanlığına ve Sahil Güvenlik Komutanlığına” şeklinde değiştirilmiştir.”

Muhammet Emin Akbaşoğlu

Ramazan Can

Ergün Taşçı

Çankırı

Kırıkkale

Ordu

Muhammed Avcı

Muhammed Fatih Toprak

Sadur Durmaz

Rize

Adıyaman

Ankara

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Takdire bırakıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi yok.

Gerekeci okutuyorum:

Gerekeci:

Önergeyle, çevre mevzuatı kapsamındaki denetim yetkisinin Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca Türkiye Çevre Ajansının yanı sıra Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığına da devredilebilmesi amaçlanmaktadır.

BAŞKAN – Evet, önergeyi...

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

BAŞKAN – Önerge üzerindeki oylamadan önce bir yoklama talebi var, onu yerine getireceğim.

Sayın Özkoç, Sayın Bakan, Sayın Özer, Sayın Yıldız, Sayın Sümer, Sayın Kaya, Sayın Köksal, Sayın Bülbül, Sayın Ünsal, Sayın Aytekin, Sayın Şahin, Sayın Arı, Sayın Gaytancıoğlu, Sayın Girgin, Sayın Keven, Sayın Durmaz, Sayın Zeybek, Sayın Hakverdi, Sayın Aydın, Sayın Aygun.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklamaya başlandı)

BAŞKAN – Pusula veren arkadaşlar Genel Kuruldan ayrılmasın, sisteme giren arkadaşlar pusula vermesinler lütfen.

(Elektronik cihazla yoklamaya devam edildi)

BAŞKAN – Sayın Erkan Balta?

ERTUNÇ ERKAN BALTA (Artvin) – Buradayım.

BAŞKAN – Burada.

Toplantı yeter sayısı vardır.

VIII.-KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.-Konya Milletvekili Selman Özboyacı ve Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ile 60 Milletvekilinin Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3133) ve Çevre Komisyonu Raporu (S. Sayısı:232) (Devam)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

15'inci madde üzerinde 3 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 15'inci maddesinde yer alan "eklenmiştir" ibaresinin "dâhil edilmiştir" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Vecdi Gündoğdu

Aydın Özer

Murat Bakan

Kırklareli

Antalya

İzmir

Süleyman Bülbül

Mahir Polat

Barış Karadeniz

Aydın

İzmir

Sinop

Ednan Arslan

Erkan Aydın

İzmir

Bursa

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerine söz talebi Sayın Erkan Aydın'ın.

Buyurun Sayın Aydın. (CHP sıralarından alkışlar)

ERKAN AYDIN (Bursa) – Sayın Başkan, değerli üyeler; 232 sıra sayılı Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 15'inci maddesi üzerine Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz aldım, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Elimizdeki şu kitapçığa baktığımız zaman ve kanunun Çevre Ajansı kurulması ve depozito yönetim sistemiyle ilgili genel gerekçelerini okuduğunuzda, Adalet ve Kalkınma Partisini, doğayla, çevreyle, yeşille çok uyumlu, on sekiz yıllık iktidarında da bunu koruyan, kollayan bir parti sanırsınız. Ancak, biz, on sekiz yıllık uygulamalara baktığımızda, durumun aslında böyle olmadığını da çok iyi biliyoruz.

Peki, bu kanun niye geldi? Depozito yönetim sistemi, aslında on sekiz yıllık AKP iktidarında alışık olduğumuz, yandaşa yeni bir rant alanı yaratmakla ilgili bir kanun. Burada, yandaşa depozito yönetim sistemiyle ilgili yıllık 10 ila 20 milyar TL gibi bir kaynak yaratılacak. Nasıl yapılacak? Yine bildik bir yöntemle, kamu-özel iş birliği yöntemiyle bu kaynak, rantı bitmiş olan yandaşa aktarılacak. Nerelerde yapıldı bu? Otoyollarda yapıldı, havaalanlarında yapıldı, şehir hastanelerinde yapıldı; şimdi de burada yapılmak isteniyor. Aslında çok da bildik bir yöntem “yap-işlet-kırışalım” yöntemi burada da ortaya çıkıyor. (CHP sıralarından alkışlar)

Peki, AKP'nin doğayla, ormanla sınavını söyledik. Kendi seçim bölgem olan Bursa'da Yenişehir ilçesinin Kirazlıyayla bölgesinde maden için, o madenin orada yapılmaması için köylüler bir buçuk yıldır direniyorlar, “Buraya bunu yapmayın; atamızdan, dedemizden gelen toprakları mahvetmeyin.” diyorlar ancak AKP iktidarı Lübnanlı şirkete bir söz vermiş, şirket de mahkeme kararlarına rağmen orayı talan etmeye devam ediyor.

Yine Uludağ'da, Uludağ'ın eteklerinde, orada, yüz yıllardır yaşanılan köylerde düz kesim yapılıyor, ağaçlar katlediliyor. Bakın, kuraklık var; yağmur duasına çıkıyorsunuz, hep birlikte çıkıyoruz yağmur yağsın diye ama ağacı keserseniz, yeşili yok ederseniz o yağmur nasıl yağacak?

9 köy muhtarı geçen hafta bana ulaştı; Soğukpınar, Bağlı, Hüseyinalan, Kirazlı Muhtarları; “İçimiz yanıyor. Bu ağaçları, yeşili yok etmeyin; daha sonra bunun sıkıntısını hep birlikte yaşayacağız.” diyorlar ancak AKP aynı bildiğini okumaya devam ediyor.

Kasım ayı sonu gibi TEMA Vakfının maden ve kömür işletmeleriyle ilgili bir raporu elimize ulaştı. Türkiye'de 2.800'e yakın ihale yapıldı, Kayseri ili kadar bir alanın ise talan edildiğini raparla ilettiler. Biz de Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanına sorduk: “Kaç tane ihale yapıldı, kaç ruhsat verildi?” Sağ olsun, cevap vermiş, burada cevapta yazıyor. 546 adet ihale yapılmış, ne zaman? 2019'un Temmuzundan 2020'nin ortasına kadar. 264 adet de ruhsat verilmiş. Bunun 13 ihalesi Bursa, 7 tane de yine ruhsat olarak Uludağ'ın eteklerinde... Yani günde yaklaşık 2 ihale yapmışsınız, ne için? Doğayı, yeşili talan edip maden şirketlerine peşkeş çekmek için ki bu şirketlerin 118 tanesi de yabancı menşeli. Hani “yerli, milli” diyoruz ya, 118 tanesi gelmiş -elin oğlu- buraları talan edip yerin üstünü, altını mahvetmiş.

Arkadaşlar, vaktimiz kısa, eğer bunu bu şekilde yapmaya devam ederseniz içecek su, yiyecek ekmek, yaşayacak bir alan bulamayacağız. Bu ajans adı altında getirdiğiniz, Çevre Ajansı adı altında getirdiğiniz kanun teklifi de aslında on sekiz yıldır yapıldığı gibi alanların birilerine peşkeş çekilmesi diyorum.

Son olarak da bir Kızılderili atasözüyle bitirmek istiyorum: “Beyaz insan paranın yenmeyen bir şey olduğunu akacak bir ırmak, altında serinlenecek bir orman ve yiyecek bir balık olmadığına anlayacak.” diyorum ve bütün bunlar yaşanmadan bu talanı durdurun diyor, hepinize saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 15'inci maddesinde yer alan "ile" ibaresinin "ve" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ömer Faruk Gergerlioğlu

Züleyha Gülüm

Hişyar Özsoy

Kocaeli

İstanbul

Diyarbakır

Ali Kenanoğlu

Murat Çepni

Hüseyin Kaçmaz

İstanbul

İzmir

Şırnak

Kemal Peköz

Adana

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz talebi Sayın Hüseyin Kaçmaz'ın.

Buyurun Sayın Kaçmaz. (HDP sıralarından alkışlar)

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve ekranları başında bizleri izleyen değerli halklarımız; hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Konuşmama başlamadan önce cezaevinde siyasi rehine olarak tutulan tüm yoldaşlarımızı selamlıyor ve en yakın zamanda hepsinin özgürlüğüne kavuşmasını temenni ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

Görüşülmekte olan kanun teklifi ve gerekçesinde çevre kirliliğini önlemek, yeşil alanların iyileştirilmesine katkı sağlamak, ulusal ölçekte depozito yönetim sisteminin kurulmasına, işletilmesine, izlenilmesine ve denetimine yönelik faaliyetlerde bulunmak üzere Türkiye Çevre Ajansının kurulmasının amaçlandığı belirtilmiştir. Ancak bu yasa teklifinin kamuoyuna yeterince duyurulmaması, TEMA Vakfı, Kaz Dağları Platformu, Ekoloji Birliği ve Çevre Mühendisleri Odası gibi, bu alanlarda faaliyet yürüten çevre örgütlerinin ve meslek odalarının görüşlerinin alınmaması başlı başına eleştirdiğimiz bir husustur. Bu husus bile AKP'nin çevreye karşı rantçı yaklaşımını bir kez daha gözler önüne sermektedir.

Değerli arkadaşlar, bilindiği üzere, 2015 yılında partimizin seçimlere -parti olarak- girmesi sonrasında AKP iktidarı kendini en güçlü hissettiği dönemde aslında tek başına iktidar olamadı ve bu sebeple, o gün bugündür, 2015 yılından beri partimize yönelik siyasi soykırım operasyonları devam ediyor. Bugüne kadar 16 bin yoldaşımız gözaltına alındı ve yaklaşık 5 bin partili arkadaşımız tutuklandı.

Değerli arkadaşlar, peşinen söylemek isterim ki bizler için bu ülkede her bir sözün ağır bir bedeli vardır; biz bunun farkındayız, söylediğimiz her sözün bir bedelinin olduğunu farkındayız ve bunu bilerek tüm sözlerimizi kuruyor ve siyasetimizi yapıyoruz. Burada tek bir söz bile insanın hayatına mal olabilir bizler için. Evet, özgür ülkelerdeki gibi ucuz değil burada konuşmak. Ancak şunu da söylemek isterim ki halkımız için, hakikat için bedel ödemek bizler için onurdur. Her dönemin firavunları, nemrutları olduğu gibi, her dönemin de Musaları, İbrahimleri vardır ve bizler de bugün bu zulme karşı, yapılan zalimliklere karşı Musa'nın ve İbrahim'in yolunda ilerlemeye ve mücadele etmeye devam ediyoruz çünkü biliyoruz ki hiçbir şey özgürlük kadar değerli değildir.

Leyla Güven yoldaşımız birkaç gün önce yine hukuksuz bir şekilde gözaltına alındı ve tutuklandı hakkında verilen hükümlerle birlikte. Leyla Güven'e yapılan bu hukuksuzluğun temel sebebi, Leyla Güven'in aslında mücadele azmi, direngen karakteri sebebiyleydi. Leyla Güven başlatmış olduğu açlık grevini sonuçlandırdı ve İmralı'da uygulanan tecridin son bulmasını sağladı. O dönem bedenini iki yüz gün açlık grevine yatan Leyla Güven, bugün yine AKP eliyle, siyasete malzeme edilen yargının kararıyla siyasi rehine olarak tekrar tutsak edildi.

Değerli arkadaşlar, neredeyse her gün burada katledilen yoldaşlarımızı, yurttaşlarımızı anıyoruz. AKP'nin çözümsüzlük politikalarındaki ısrarı sonrasında yaşadığımız kıyamet gibi tablonun acıları daha ilk günkü gibi taze ama biliyorum AKP iktidarı iflah olmaz artık. Çünkü sizde cenazesi yedi gün yedi gece dışarıda bırakılan Taybet ananın, cenazesi derin dondurucuda bekletilen Cemile'nin, Roboski'de katledilen 34 Kürt'ün, 12 yaşında 13 kurşunla katledilen Uğur'un, yataklarında panzerle katledilen Muhammet ve Furkan kardeşlerin, cenazesi zırlı araçla sürüklenen Hacı Lokman Birlik'in, helikopterli işkenceyle katledilen Servet Turgut'un ahi var; iflah olmazsınız.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – İflah olmayan sizsiniz.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Devamla) – Artık size kızmıyoruz çünkü dün kibrin olduğu bir görüntü vardı burada. Sağduyunun olmadığı yerde arkadaşlar, felaket vardır felaket.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – İflah olmayan sizsiniz.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Devamla) – Çıplak arama işkencesini bile neredeyse savunur pozisyona geldiniz ama biz intikam peşinde koşmayacağız, sadece adaletin sağlanması için mücadele edeceğiz. Çünkü biliyoruz ki intikam sonu olmayan kötülüklerin de kapısını açar. Geçmişle yaşamayacağız ancak geçmiş de unutmayacağız. AKP eliyle son yıllarda Kürt halkının onuruna, haysiyetine kasteden uygulamalara sebep oldunuz; Kürt halkı bunu görüyor ancak size net bir şekilde söylemek isterim ki bize söylediklerinizi unutabiliriz, hatta bize yaptıklarımızı da unutabiliriz ancak şunu bilin değerli arkadaşlar; bize nasıl hissettirdiğinizi asla unutmayacağız ve bu hukuksuzlukların da hesabını er geç soracağız.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Özkan.

Sayın Özkan, biliyorsunuz yerinizden sadece bir dakika söz veriyorum 60'a göre.

Buyurun.

V.-AÇIKLAMALAR (Devam)

28.- Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın, Şırnak Milletvekili Hüseyin Kaçmaz'ın 232 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 15'inci maddesi üzerinde verilen önerge hakkında konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Öncelikle, Türkiye, Türk'üyle, Kürt'üyle, Laz'ıyla, Çerkez'iyile, Alevi'siyile, Sünni'siyile tek millettir. Milletimizin birlik, beraberlik ve kardeşliğine gölge düşürülmesine asla müsaade etmeyiz. Evet, biz, Musalar, İbrahimler ve bu coğrafyada, medeniyetimizde adalet ve barış dağıtan, fitneye müsaade etmeyen anlayışla görevimizi yapıyoruz. Bu anlamda, Kürt vatandaşlarımızı temsil hakkını kimse kendi tekelinde göremez. Biz, Allah'ın izniyle, Kürt'üyle, Türk'üyle, Laz'ıyla, Çerkez'iyile bütün milletimizin temsilini gerçekleştiriyoruz. Bu arada, fitne sokmaya çalışanların da Nemrut'a ve firavuna hizmet ettiklerine inanıyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) - Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Beştaş, buyurun.

29.- Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Çok ikna edici konuştu Sayın Özkan. Doğrusu, neredeyse...

BAŞKAN – O zaman niye söz aldınız?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bu cümlelere ne denir, bilmiyorum. Biz, hiç kimsenin arasına fitne sokmuyoruz; biz, sadece hakikati savunuyoruz.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Dağdakilere bir cümle etseniz yeter bize.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) - Bunu her söylediğinde, bunu devam edeceğiz söylemeye.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Dağdakilere bir cümle istiyoruz, hepsi o.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) - Hatibimizin söylediği tek bir cümlenin aksini ispatlasın. “Panzer bir eve girip Muhammet ve Furkan’ı öldürmedi.” desin, “Roboski’de 34 çocuğu Türk Silahlı Kuvvetlerine ait uçaklar bombalamadı.” desin.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Yasin Börüler, dağa kaçırılan küçücük çocuklar...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) - “Yalan atıyorsunuz.” desin bize, “Bununla ilgili takipsizlik kararı verilmedi.” desin.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – ...dağda infaz edilen kadınlar, işkenceyle öldürülenler...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Şimdi biz gerçekleri söyleyeceğiz, o “birlik ve beraberlik” diyecek...

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Hepsinin hesabını...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) - ...ve ben konuşurken tutanaklara geçsin diye aksini söyleyecek bir Grup Başkan Vekili.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Tecavüz edilen kadınlar, çocuklar... Örgüt elebaşını...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) - Sadece gülünç oluyorsunuz. Emin olun, Grup Başkan Vekili, ben konuşurken konuşmaya devam ederek sadece gülünç oluyor, gerçekleri herkes görüyor.

VIII.-KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.-Konya Milletvekili Selman Özboyacı ve Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ile 60 Milletvekilinin Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3133) ve Çevre Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 232) (Devam)

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 15'inci maddesinde yer alan “eklenmiştir” ibaresinin “ilave edilmiştir” ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

Fahrettin Yokuş

Ayhan Erel

Adana

Konya

Aksaray

Şenol Sunat

Erhan Usta

Zeki Hakan Sıdralı

Ankara

Samsun

Mersin

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi, Sayın Ayhan Erel’in.

Buyurun Sayın Erel. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

AYHAN EREL (Aksaray) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, yüce Türk milleti; Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 15’inci maddesi üzerine partim İYİ PARTİ adına söz almış bulunmaktayım, hepinizi saygıyla selamlarım.

Trabzonspor, bir kulüpten daha fazladır. Trabzonspor; dalgaların sesidir, yaylaların sisidir, ormanların gizidir, kemençenin sözüdür; bebelerin ninnisi, ninelerin türküsü, yaşlılarımızın öyküsü, gençlerimizin tutkusudur. (CHP sıralarından alkışlar)

Eski futbolcu, eski başkan, şampiyon teknik direktör, kendi yanlısının öz eleştirisini verecek kadar mütevazı, Türk futbolunun, Trabzonspor’un efsane ismi, Rahmetirahman’a kavuşan Sayın Özkan Sümer’e Allah’tan rahmet, ailesine, sevenlerine ve Trabzonspor camiasına sabır ve başsağlığı diliyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Nevşehir Avanos ilçesinde bulunan Ziyaret Dağı; geçmişten günümüze adına şiirler, türküler söylenen, bir yüzü Özkonak kasabasına diğer yüzü Avanos’a bakan, antik, anaerkil çağlarda çok kadim bir dağ olma özelliğiyle birlikte “Aliyi” olarak adlandırılan bir eren türbesini bağrında yatıran, adakların adandığı, ziyaretlerin yapıldığı, daha birçok manevi değere sahip olmakla birlikte bölgenin coğrafi konumuyla iklim dengesinde büyük önemi olan bir yerdir. İç Anadolu’nun kırsal arazisinde yıllardır ağaçlandırma mücadelesiyle, en son özel bir şirkete ihale edilerek 1 milyon ağaç dikme girişimleri sonucu ormanlık bölgeleriyle yabani hayvanlara ev sahipliği yapan, dünya genelinde su sorunları yaşanırken bölgenin önemli yer altı su kaynaklarına sahip bu fedakâr Ziyaret Dağı’nı altın madeni arama çalışmalarına kurban ediyoruz; etmeyin. Yazıktır, günahtır, gelecek nesillere ihanettir; bir kurban daha vermeyelim.

27 Kasım Cuma günü Özkonak Belediye Başkanı nezdinde, kasaba muhtarları ve maden arama şirketinin bölge başmühendisiyle yapılan toplantıdaki bilgileri mühendisin beyanıyla aktarıyorum. Kayseri’nin Develi ilçesinde şirketlerine ait hâlihazırda çalışmakta olan altın madeni ocakları olduğunu, 2015 yılından itibaren bulunduğumuz bölgeden örnekler alarak araştırmalar yapmaya başladıklarını, 2018 yılında Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının, Ziyaret Dağı’nda maden araması yapılması için ihale açtığını, ihaleyi kendi şirketlerinin kazandığını, 406 hektarlık alanda olmak üzere 3 adet kuyunun açıldığını, yine 3 adet daha kuyu açarak 12’ye tamamlayacaklarını belirtmişlerdir.

Sondaj çalışmalarının yapıldığı yer, yerleşim merkezine 500 metre uzaktadır. Göynük ve Özkonak kasabalarının yerleşim yerlerinin değişmesine sebep olacaktır, Belha Kilisesi’nin ve Özkonak Yeraltı Şehri’nin tahrip olmasına sebep olacaktır. Bölgenin diğer geçim kaynağı olan tarıma, bağcılığa ve hayvancılığa çok olumsuz yönde etkide bulunacaktır.

Bu firmaya “katil firma” diyorlar, biliyor musunuz neden? Çünkü Kırgızistan’da 400 bin kişinin zehirlenerek hayatını kaybetmesine sebep olan bu firma, şimdi Nevşehir yöresinde yaşayan insanlarımızın canına kastetmek üzeredir. Bölge halkı sağlıklı yaşamak istemektedir, bölge halkı üretmek istemektedir. Buradaki bölge halkı bu maden aramasına şiddetle karşıdır. Altuncuların Türkiye üzerinde el atmadıkları, ruhsat sahibi olmadıkları yer neredeyse yok gibi. Sadece Avanos değil, Türkiye’nin, cennet vatanın her köşesinde katliamlar devam etmektedir. Bu katil şirket, çoğu faaliyetlerinde ÇED’e bile gerek görmemiştir.

Bu dünya sadece insanların değil, tüm canlılarındır. Hayvanlar ve bitkiler dünyayı kendi doğrularına göre değiştiren insanların sorumluluğu altındadır ve onların da hakları vardır. Bu haklar, insanlar tarafından güvence altına alınmalıdır. Mesela, memleketim Aksaray'dan Meltem Hanım gibi binlerce vatandaş soruyor: “Hayvan hakları koruma kanunu neden çıkmıyor? Tüm partiler, tüm siyasiler bu konuda mutabık olduğu hâlde çevreyi katledeceğinize, insanların ve canlıların ölümüne sebep vereceğiniz yerde, gelin, hayvan hakları yasasını çıkarın.” diye vatandaşın talebi var.

Hepinize saygılar sunuyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkan, yoklama talebimiz var.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunacağım ama önerge öncesi bir yoklama talebi vardır, onu gerçekleştireceğiz.

Sayın Özkoç, Sayın Bakan, Sayın Özer, Sayın Yıldız, Sayın Bülbül, Sayın Sümer, Sayın Köksal, Sayın Girgin, Sayın Gaytancıoğlu, Sayın Arı, Sayın Şahin, Sayın Aytekin, Sayın Ünsal, Sayın Aygun, Sayın Aydın, Sayın Karadeniz, Sayın Zeybek, Sayın Durmaz, Sayın Keven, Sayın Budak, Sayın Polat.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

VIII.-KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.-Konya Milletvekili Selman Özboyacı ve Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ile 60 Milletvekilinin Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3133) ve Çevre Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 232) (Devam)

BAŞKAN – Önergeyi oylarına sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

15'inci maddeyi oylarına sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

16'ncı madde üzerinde 3 adet önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 16'ncı maddesinde yer alan “ve lisansı olmayan faaliyetler” ibaresinin “ve lisansı bulunmayan faaliyetler” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ömer Faruk Gergerlioğlu

Züleyha Gülüm

Serpil Kemalbay Pekoğezü

Kocaeli

İstanbul

İzmir

Murat Çepni

Kemal Peköz

İzmir

Adana

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Serpil Kemalbay'ın.

Buyurun.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Genel Kurulu ve değerli halkımızı saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, Çevre Ajansının kurulması neden gerekli? Bunu, bu Meclis kendisine açıklayabiliyor mu acaba? Neden biz, bir Çevre Ajansı kurulması için bu pandemi koşullarında bu kadar olağanüstü koşullarda burada mesai yapıyoruz? Aslında bakarsak doğayı, ekolojiiyi, ekosistemi korumak için elimizde bulunan yasalarda da delikler açmak, o yasaları da baypas edebilmek için yeni bir mekanizma kuruluyor. Çevreyle ilgili olarak şirketlerin elini daha da kolaylaştırmak için böyle bir yasa teklifiyle geldiniz. Aslında, bir kez daha AKP'nin, sermayedarların hizmetkârı olduğunu gösteriyorsunuz. Aksi olsaydı eğer, o zaman biz şunu yapardık: Kaz Dağları'nda on binlerce yurttaşın "Doğa talan ediliyor." diye protestolar yapması ve o koşullarda doğayı savunmak için çadırlar kurarak doğaya sahip çıktıkları alanda yükselttikleri sese kulak verebilirdik ama böyle bir şey yapıyor muyuz? Hayır.

Aydınlılara kulak verebilirdik. Aydın'da JES'ler ve doğayı tahrip eden enerji şirketleri, kanser hastalığının artmasını ve Aydınlıların geçim kaynaklarının ortadan kalkmasını hem ekosistemi tahrip ederek hem de tarihi alanları, SİT alanlarını ortadan kaldırarak sağlıyorlar, bunun önüne geçebilirdik; İzmir Çeşme'de yine "ÇED Gereki Değildir" kararı iptal edilmesine rağmen, Germiyan Kıslecik mevkinde arkeolojik ve orman alanlarının ortadan kaldırılmasına engel olabilirdik; Muğla Köyceğiz'deki ormanların kesilmesine engel olabilirdik, İzmir ve Manisa'da Gediz havzasındaki yer altı sularının kirlenmesinin önüne geçmek için bir çaba içerisinde olabilirdik; Ege Bölgesi'nin en önemli ovalarını sulayan nehirlerin kaynağı olan Murat Dağı'nda doğayı katletmek için girişimlerde bulunmayabilirdik. Değerli arkadaşlar, size daha yığınla böyle şeyler sayabilirim.

AKP döneminde özellikle gidip Aydın'a bakarsak, aslında yerin üzerindeki bu zenginliklerin nasıl yok edilmeye çalışıldığını görebiliriz. Aydın'ın İncirliova ve Efeler ilçeleri ile Kızılcaköy, Dereağzı ve Gerenkova Mahalleleri mevkiilerini kapsayan Sarı Zeybek JES Projesi'nin ne kadar büyük yıkıma sebep olduğunu, doğayı nasıl tahrip ettiğini anlatamam. Aydın'da daha önce kurulan JES'ler nedeniyle ağaçların kanser olduğunu, incirlerinin çürüyüp dalından düştüğünü söyleyen Kızılcaköylüler, yanı başlarında bir jeotermal daha istemiyorlar fakat bu Parlamento bunu duymak istemiyor; özellikle bu Parlamentoda AKP-MHP bloğu bunu duymak istemiyor. Yine Aydın bölgesinde kurulan -Menderes havzasında, Gediz havzasında- üzüm bağlarının yok edildiğini burada söylemek istiyorum. Kuyucak ilçesine bağlı Pamukören'de aynı şekilde incir tarlalarının ortasına JES'ler kurulduğunu ve bir doğa cinayeti işlendiğini söyleyebilirim.

Bu cinayetler için, bu doğa katliamları için ben daha önce İzmir Orhanlı'ya gittim ve açılmakta olan, aslında ÇED raporu olmamasına rağmen, hukuki süreç devam etmesine rağmen kurulan bir JES'in önünde basın açıklaması yaptım. Biliyor musunuz, bu basın açıklaması için jandarma, Orhanlı köylülerine gidiyor, tek tek kapılarını çalıyor ve diyor ki: "Bu kimdir, geliyor burada açıklama yapıyor? Siz kiminle böyle yan yana duruyorsunuz?" diye Orhanlı köylülerini tehdit ediyor. Ben İzmir Milletvekiliyim ve halkın çıkarlarını savunmak için, Orhanlı köylülerinin çıkarlarını savunmak için bu Mecliste nefes tüketiyorum. Siz kimin için nefes tüketiyorsunuz? JES'lerin patronları oh çeksin diye nefes tüketiyorsunuz, yandaşlar oh çeksin diye nefes tüketiyorsunuz diyorum.

Teşekkürler. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum:

Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 16'ncı maddesinde yer alan "eklenmiştir" ibaresinin "dahil edilmiştir" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Vecdi Gündoğdu	Aydın Özer	Murat Bakan
Kırklareli	Antalya	İzmir
Bariş Karadeniz	Mahir Polat	Süleyman Bülbül
Sinop	İzmir	Aydın
	Ednan Arslan	
	İzmir	

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerine söz talebi Sayın Bariş Karadeniz'in.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – Sayın Başkan, değerli Divan, saygıdeğer milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 16'ncı maddesi üzerine söz almış bulunmaktayım.

Yoklama istiyorum, biliyorum, kızılıyorsunuz. Kızmayın, bunu da sizin için yapıyoruz çünkü dışarı çıktığımızda Çevre Ajansı ile ilgili birtakım soru sorarlarsa en azından burada bilgi sahibi olmuş oluyorsunuz. (CHP sıralarından alkışlar) Çünkü komisyonlarda her şey olduğu gibi geçiyor. Çevre Ajansı ile ilgili sorunumuz yok ama içeriğiyle ilgili, bir paralel bakanlık yaratılmasıyla ilgili bazı tereddütlerimiz var; bunları komisyonlarda sizlere anlattık ama her zaman olduğu gibi virgülüne bile dokunulmadan buraya talimatla geldi.

Sicil bozuk. Sicil neden bozuk? Nükleer santralde bozuk, termik santralde bozuk, HES'lerde bozuk, 1.107 tane şirkete maden arama izni verdiniz, su kirliliği var, HES'lerle denizlerin oksijenini bitirdiniz, söz verdiğiniz bacaların filtrelerini bile taktıramadınız, kanunu ötelediniz, bozuk da bozuk. Ama bu çevre hepimizin, bu çevreyi beraber korumamız lazım. Bunu korumamız için de her zaman dediğimiz ortak akli ortaya koymamız lazım.

Şimdi, söylediğimiz çok şey var ama yani geçen konuşmamda biliyorsunuz dedim, kızdınız bana ama gerçekten gittiğiniz için yarın muhalefet sıralarına düştüğünüz zaman biz iktidarımızda sizi dinleyeceğiz arkadaşlar, sizin de hakkınızı savunacağız. Onun için burada konuşulanlara dikkat etmeniz ve dinlemeniz bizim için gerçekten çok önemli. (CHP sıralarından alkışlar) 138 Cumhuriyet Halk Partisi milletvekili, Millet İttifakı inandı, iktidara geleceğimize inandı. "İnanmak, başarmanın yarısıdır." derler ve çok kısa sürede bunu göreceksiniz. Seçim bölgemize gittiğimiz zaman bunu vatandaşlar söylüyor.

Verilen sözleri, vaatleri yerine getireceğiz arkadaşlar. Üretime destek vereceğiz, üreticiye üretmesi için ne gerekiyorsa onu yapacağız; mazotu indireceğiz, çiftçi, balıkçı, esnaf ne derseni herkese destek vereceğiz. Özellikle adalette ülkeyi eski hâline geri getirmek zorundayız. Gelirde adalet, vergide adalet. Adalet çok önemli hepimize lazım. Bilime, bilim insanına değer vereceğiz, akademiye değer vereceğiz arkadaşlar. Eğitim... Eğitime çok değer vermemiz lazım. Söz verdiğiniz "3600 ek gösterge" deyip beklettiğiniz polislere, memurlara, hemşirelere, öğretmenlere bu hakkı vereceğiz, sizin sözünüzü

biz yerine getireceğiz. Buna inanın yani. EYT'ye söz verdiniz, seçimden önce vadettiniz; bunları getirmediğiniz, bunlar da inşallah bize nasip olacak. Atanamayan birçok öğretmenimiz var. Onlara da söz verdik; onu da başaramadınız.

Ama şuna emin olun: Bu iktidar sıralarından bu tarafa geldiğiniz zaman sizin sözleriniz bizim için çok kıymetli olacak. Çünkü doğru söylediğiniz şeyleri ortaklaşmamız gerektiğine inanan bir anlayışımız var. Bunu başarmamamız için hiçbir neden yok ama maalesef şu anda başaramıyoruz.

En önemlisi de ne biliyor musunuz? Tarikat liderlerinin konuşmasında ağlamayacağız, o ötediğiniz “Yağmur yağdı, yan yattı çamura battı.” dediğiniz millî bayramlarda İstiklal Marşı'nı söylerken millî gururla ağlayacağız. (CHP sıralarından alkışlar) Hedeflerimiz bunlar.

Bir söz vardır bizim Sinop'ta... Aslında anlatacağımız çözüm önerileri çok ama vaktimiz sınırlı, onun için burada kısıtlı kalıyoruz. “Tebdilimekânda ferahlık vardır.” derler. Derler değil mi Türkiye'de? Evet, bu çok önemli bir sözdür. Bu atasözünün sözlük anlamına baktım. İnsan sürekli yaşamak zorunda olduğu ortamdan zaman zaman bunalırmış arkadaşlar. Her gün yapılan işler hayatı tekdüzeleştirilmiş, dolayısıyla insan yer değiştirince ferahlarmış, tekrar yaşama sevinci artarmış. Onun için sizin tekrar yaşama sevincinizi artırmak için, daha mutlu olabilmeniz için “Tebdilimekânda ferahlık vardır.” deyip sizi bu taraflara almak için buradaki Millet İttifakı da ülkeyi yönetmeye talip. (CHP sıralarından alkışlar) Sizin hakkınızı da Cumhuriyet Halk Partisi savunacak, bundan emin olun.

Teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 16'ncı maddesinde yer alan “eklenmiştir” ibaresinin “ilave edilmiştir” ibaresiyle değiştirilmesine arz ve teklif ederim.

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

Fahrettin Yokuş

Behiç Çelik

Adana

Konya

Mersin

Şenol Sunat

Erhan Usta

Zeki Hakan Sıdalı

Ankara

Samsun

Mersin

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Behiç Çelik'in. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Buyurun.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; söz konusu 232 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 16'ncı maddesi için söz aldım. Bu vesileyle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bu teklif, ülkemizde bir Çevre Ajansı kurulmasını ve diğer birtakım hususlarda düzeltmeler, ilaveler yapılmasını içermektedir. Günümüzde “çevre” deyince sadece ülkemizi ilgilendiren bir faktör olmayıp önemli ölçüde küresel göstergelere dayandığı herkesin malumudur. Bu sebeple, çevre kavramını yerel görmek yerine daha kavrayıcı ve bilimsel, hukuksal bir zeminde düşünmek gerekmektedir.

Çevre ile ekoloji, çölleşme, atık, atık döngüsü ve ekosistem; yaşamımızın temel unsurlarının ihtiyacı olan kavramlardır. Hızlı nüfus artışı, daha fazla enerji ihtiyacı, üretimin artması, tüketimin

yine aynı şekilde artması, plansız kentleşme ve yapılaşma, yer altı ve yüzey sularının kirlenmesi, atık yönetimi ve atığın bertaraf edilmesi, sanayileşme hariç tutulursa kırsal kesimin iticiliğinin kentlerde oluşturduğu yığılmalar, hava kirliliği, toprak kirliliği, nüfuzlu kişilerin, zümrelerin pervasızca orman, su, toprak, hava ve denizlere müdahalesi, aynı kişilerin kent mimarisine müdahaleleri, küresel ısınma ve iklim değişiklikleri ve sıklıkla imar değişikliği, ozon tabakasının delinmesi, radyasyon etkisi, ormanların yok edilmesi, sanayileşme ve bunun gibi birçok madde sayılabilir ama konuyu aydınlatma babında bu kadar başlığın yeterli olduğunu zannediyorum.

Değerli milletvekilleri, çevreyle ilgili olarak dünyada birçok çalışma yapılmıştır. Vahşi kapitalizmin çevre düşmanı pratiklerinin Batı dünyasına çıkardığı fatura çok büyük olmuştur. Batı ülkeleri ve ABD yaptıkları onca çevre yıkımından sonra günah çıkartırcasına çevre mükteşabatıyla ilgili ülkelere yavaşma yapmaktadır. Çevrenin küresel bir konu olduğu artık herkesçe kabul edilmektedir.

Evet, değerli arkadaşlarım, sürece bir göz atarsak 1972 yılından başlayan bir süreci görüyoruz, bu konuda, bilinçlenme konusunda. 1972 Birleşmiş Milletler Stockholm Konferansı -ki çevre, yerleşim, devletlerin çevre konusundaki yetersizliklerini konu alan bir konferans yapıldı- ve 1992 Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi, 1997 Kyoto Protokolü, 2002 Birleşmiş Milletler Güney Afrika Johannesburg Konferansı -sürdürülebilir kalkınma ve geleceğimizle ilgili- ve AB çerçeve anlaşmaları.

Tabii, bu tür çalışmalar, küresel ölçekte “çevre” kavramının bilime, hukuka, literatüre, siyasete yerleşmesi sonucunu doğurmuştur; dolayısıyla “çevre etiği” kavramı yerleşmiştir. Çevre bilimi, artık, gelişmekte olan bir bilim dalıdır. Çevre hukuku, öncelikle Anayasa’da üçüncü kuşak hak ve özgürlükler olarak değerlendirilmektedir. Dolayısıyla, çevre hakkı, bir dayanışma hakkı olarak karşımıza çıkmaktadır. Evet, çevre politikaları onarımcı olabileceği gibi, önleyici ya da karma da olabilir.

Değerli arkadaşlar, bizim mükteşabatımızda, Devlet Planlama Teşkilatınca Üçüncü Plan’dan itibaren çevreye atıf yapıldığını, bunun Beşinci Plan’da, Altıncı Plan’da tekrar ettiğini görüyoruz. Çevre konusunda örgütlenmemizde, ilk kez 1978 yılında Çevre Müsteşarlığının kurulmasıyla başlayan bir sürece girmiş oluyoruz ve nihayetinde, tabii, Çevre Bakanlığıyla bu belli bir zirveye taşınıyor.

Biz son yıllara kadar bu derece hoyrat, acımasız bir çevre tahribatı da yaşamadık değerli arkadaşlarım. Çevreye bir hırs ve iştihayla saldıranlar var. İstanbul imar faaliyetleri, keza Ankara da aynı şekilde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Çelik.

BEHİÇ ÇELİK (Devamla) – Dolayısıyla, 15’inci maddeyle ilgili düzenlemede Çevre Ajansına verilen yetkinin, amacı hasıl etmeyeceği gerçeğiyle karşı karşıyayız.

Hepinize saygılar sunuyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

16’ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

17’nci madde üzerinde 4 adet önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan “Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 17’nci maddesinin beşinci fıkrasının 2 numaralı bendinin ve altıncı fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“2) Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslara aykırı olarak plastik poşetleri üretene, tedarik edene; üreticinin Türkiye dışında olması halinde, üretici tarafından yetkilendirilen temsilciye ve/veya ithalatçıya, tedarik edilen ürünün fatura bedelinin yüzde 15’i kadar”

“cc) 11’inci maddede belirlenen sıfır atık yönetim sistemini kurmayanlara ve kurduğunu belgeleyemeyenlere 20 bin Türk lirası idari para cezası verilir.”

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

Fahrettin Yokuş

Şenol Sunat

Adana

Konya

Ankara

Erhan Usta

Zeki Hakan Sıdali

Samsun

Mersin

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Şenol Sunat’ın.

Buyurun Sayın Sunat. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 232 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 17’nci maddesi üzerine İYİ PARTİ Grubu adına söz aldım. Yüce Meclisi saygılarımla selamlarım.

Sayın milletvekilleri, Yale Üniversitesinin çevresel performans endeksi var. 180 ülke arasında 99’uncu sıradayız. Son on yıllık ilerleme puanına bakıldığında da 100 puan üzerinden sadece 2,1 puanlık bir iyileşme söz konusu.

Evet, kentleri rant alanına çevirip betona boğan siz iktidar sahipleri, millet bahçeleriyle doğanın ve yeşilin koruyucusu mu oldunuz? Millet bahçeleriyle, yine rantla yandaşlar köşeleri dönüyor maalesef. Sıfır atığı da parayla poşet almaya bağlayan bu AK PARTİ yöneticileri, şimdi Çevre Ajansını kuruyor, sorumluluk yok, yetki çok, kadro ve bütçe alabildiğince var, bağış almak var. Ne diyelim? Yeni rant alanı hayırlı olsun diyelim mi? Evet, mesele Ajans değil değerli milletvekilleri, mesele zihniyet meselesi.

Sayın milletvekilleri, kaynakların giderek kısıtlı olduğu günümüzde, doğal kaynakların bilinçsizce kullanımı, küresel ısınma ve çevre kirliliğinin giderek artması, tüketim çılgınlığı, nüfus artışının devam etmesi, geri dönüşüm faaliyetlerinin hızlanmasına yol açmıştır. Türkiye bu konuda maalesef çok gerilerde. Kalkınma çabasında olan ve ekonomik zorluklarla karşı karşıya bulunan bizim gibi ülkelerin atık israfına son vermeleri, ekonomik değeri olan maddeleri geri kazanma ve tekrar kullanma yöntemlerini bir an önce hayata geçirerek hem ekonomik değer hem de istihdam alanlarını oluşturması gerek. Atığın bir problem mi yoksa kaynak mı olduğu tamamen onu nasıl yönettiğinize bağlıdır. İYİ PARTİ olarak hedefimiz, döngüsel ekonominin önemli bir alanı olan kaynakların daha etkin ve verimli kullanılması için, her şeyi yeniden kullanan ve geri dönüştüren, sürdürülebilir, çevreci, inovasyona dayalı istihdam ve çeşitliliğini artıracak atık yönetimini en iyi şekilde yönetmektir. Geri dönüşümle değerlendirilebilir atıkların çeşitli yöntemlerle tekrar üretim sürecine dâhil edilmesinin verimli bir ekonomik yatırım, istihdam alanı ve stratejik olduğunun bizler bilincindeyiz. Siz de bu bilinçte olun artık diye ifade etmek istedim.

Atık yönetimi, evet, maliyetlidir değerli milletvekilleri; toplama, ayırma ve geri dönüşüme yönelik altyapının oluşturulması maliyetlidir. Ancak bir kere hazır olduğunda geri dönüşüm, gelir ve çok çeşitli iş imkânları ve istihdam sağlayacaktır. Avrupa Birliği, mesela, plastiklerin tasarımının, üretiminin ve kullanımının ve bertarafının değiştirilmesi için tüm yaşam döngüsünü temel almış, daha

uzun ömürlü, geri dönüşümü, yeniden kullanımı ve toplanması daha kolay olmalarını hedeflemiştir. Bu doğrultuda 2030 yılında piyasaya sürülen tüm plastik ambalajların yeniden kullanılabilir ve geri dönüştürülebilir olması zorunlu olacaktır.

Şimdi, bir örnek vermek istiyorum, tabii zaman yetmediği için konuşacak çok konu var ama bir başka maddede bunları ifade edeceğim: Türkiye’de, mesela, tüketilen 5,5-6 milyon ton evsel ambalaj atığının ancak yarısı, belirli yerlere konulan kâğıt, karton toplama kutuları veya sokak toplayıcıları sayesinde toplanabilmektedir. Türkiye’de toplanan 3 milyon ton ambalaj atığının geri dönüştürülmesiyle 8,5 ila 9 milyar TL değerinde tasarruf yapılabilmektedir ki elektronik atıklar ele alındığında...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ŞENOL SUNAT (Devamla) - ...tekstil atıkları ele alındığında, plastik cam ve metal gibi atıklar ele alındığında bu gerçekten kazanılması gereken bir değer olarak hepimizin görmesi gereken bir konudur.

Saygılarımla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Sunat.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 17'nci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "(e) bendinde yer alan 'sürecine başlamadan veya bu süreci tamamlamadan inşaata başlayan ya da faaliyete geçenele yapılan' ibaresi 'süreci tamamlamadan inşaata başlayan ya da faaliyete geçenele' şeklinde değiştirilmiş," ibaresinin madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Vecdi Gündoğdu

Aydın Özer

Murat Bakan

Kırklareli

Antalya

İzmir

Mahir Polat

Jale Nur Süllü

Süleyman Bülbül

İzmir

Eskişehir

Aydın

Ednan Arslan

Barış Karadeniz

İzmir

Sinop

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Jale Nur Süllü'ye aittir.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; yoğun bütçe döneminin ardından kısa Meclis tatilinde sizinle Ruanda'ya gidelim desem size belli uyarılarda bulunmam gerekiyor. Yanınıza alacağımız hiçbir şeyi naylon poşetlere koymamanız gerekiyor çünkü eğitilmiş köpekler havaalanına girer girmez valizlerinizdeki naylon poşetleri buluyor ve ülkeye tek bir naylon poşet bile sokamıyorsunuz.

2008 yılından beri Afrika'nın pek çok ülkesinde naylon poşet kullanımı yasaklanmış. Dünyada her tür plastiğin kullanımını hatta meyve sularındaki pipetlerin bile kullanımını yasaklayan ülkeler var. Bizim gibi paralı poşet uygulaması olan ülkeler de var kuşkusuz ancak plastik poşet kullanımının azaltılması için biyobozunur seçeneler, naylon poşet üreticilerinin tezgâhlarının dönüşümü, pamuklu bez ve kâğıt üzerindeki vergilerin kaldırılması gibi çalışmalarla birlikte yürütülüyor. Ülkemizde ise poşet kullanımını azaltmanın yükü sadece vatandaşın üstüne yüklenmiş durumda, hani o "tok"

dediğiniz vatandaşın cebinden 25 kuruştan 6 poşet parası, dolayısıyla bir kuru ekmeğe parası eksiliyor. 2019 yılında vatandaşın cebinden çıkan 266 milyon lira devletin, 92 milyon lira marketlerin kasasına gitmiş durumda. Naylon poşet kullanımını azaltmak için gelir getirici paralı poşet uygulaması gibi şimdi de atık depozito yönetimi için Çevre Ajansı ile kasaya gelsin paralar. (CHP sıralarından alkışlar)

Donald Duck çizgi filmi hepimiz bilirsiniz, Varyemez amcanın gözünde nasıl dolar işaretleri varsa, çevre deyince sizlerin de gözünde paralar havada uçuşuyor. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın milletvekilleri, çevreye zarar veren atıkların azaltılmasına, geri dönüşümün sağlanmasına asla karşı değiliz ancak çevreyi sürekli gelir getirici gören anlayışa karşıyız. Çöp ithalatı, Bakanlıkların imar planlarıyla çevre talanları, bilimsel gerçeklere karşı Kanal İstanbul konusundaki inat, hepsinin paraya, çevreye tercih edildiğinin birer göstergesi.

Görüşüğümüz 17'nci madde, tehlikeli atıkların bertarafında yükümlülüklerde kamu alacağı hükümlerine göre tahsil edilmesini düzenliyor. Peki, kamu eliyle yaratılan tehlikeler ne olacak? Verilen maden izinleri, ihalelerin yol açtığı çevre tehditleri yok sayılıyor. Şehir Eskişehir'in Sivrihisar Kaymaz Mahallesi'nde Kaymaz'ın merasını yok edecek, havasını, suyunu zehirleyecek ikinci bir siyanür havuzu inşa ediliyor. Alpu Termik Santrali Projesi Eskişehirliilerin direnişi ve hukuksal kazanımlarla durdurulmuş görünse de MAPEG tarafından yapılan 47 bin hektardaki 39 kömür ihalesi endişelerimizin sürmesine yol açıyor. Mihalicçık, Beylikova, Sivrihisar'daki krom, manyezit, demir, nikel ocağı kırma eleme tesisiyle 25 bin ailenin geçimini tarımdan sağladığı alan, kızılgeyiklerin yaşam alanı zarar görecek, 400 bin ağaç kesilecek, metal konsantrasyonlu tozla hava ve su kirlenecek, patlatılacak dinamitler biyoçeşitliliğe zarar verecek, tarihi Yalınlı Hamamı yok edilecek.

Bunlar sadece Eskişehir'de kamu eliyle yaratılan çevresel tehlikeler. Kaz Dağları'ndan Munzur Gözeleri'ne çevresel tehlikelere göz yuman, bilimsel gerçeklere, demokratik kitle örgütleri ve muhalefetin uyarılarına kulak tıkayan anlayışla uzlaşmamız çok zor. Daha bugün Tokat ilindeki madenle ilgili araştırma önergemiz AKP ve MHP oylarıyla reddedildi.

Sayın milletvekilleri, maskelerle zor nefes aldığımız küresel salgında, gözle göremediğimiz ufak bir virüs bile bize doğanın önemini anlatamadı. Depremler, artan kanser vakalarıyla çevre bize ders vermeyi sürdürüyor ancak "Para, para, para." diyerek çevre talanı sürüyor.

Ben yeni bir yıla girmeye hazırlanırken çevre talanlarına son verilmesi, çıkaracağımız yasalarda çevre bilincinin ön planda tutulması çağrısında bulunuyorum. Yeni yılın ülkemize sağlık ve huzur getirmesini, çevresel tehditler olmaksızın yaşayacağımız bir yıl olmasını diliyorum, Genel Kurulu saygı ve sevgiyle selamlıyorum. (CHP ve HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 17'nci maddesinde yer alan ikinci "24.000 Türk Lirası" ibaresinin "100.000 Türk Lirası" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Züleyha Gülüm

Murat Çepni

Ali Kenanoğlu

İstanbul

İzmir

İstanbul

Kemal Peköz

Ömer Faruk Gengerlioğlu

Kemal Bülbül

Adana

Kocaeli

Antalya

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Kemal Bülbül’ün.

Buyurun Sayın Bülbül. (HDP sıralarından alkışlar)

KEMAL BÜLBÜL (Antalya) – Sayın Başkan, değerli Genel Kurul üyeleri; herkesi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, size sataşmak durumundayım. Sayın Süreyya Sadi Bilgiç, dün İstanbul Kadıköy meydanında insanlığa, engellilere, siyaset yapma hakkına, demokrasiye karşı bir suç işlendi. Sevgili engelli Vekilimiz Musa Piroğlu, tekerlekli sandalyesinden yere düşürüldü ve yerde çırpındı. Bu utanç verici, bu ahlaksızca saldırı karşısında Kadıköy Emniyet Müdürü ve Kadıköy’deki yetkililerin derhâl istifa etmesi gerekiyordu.

Sayın Başkan, size de defalarca iletildi ama hâlâ bir açıklama yapılmadı Sayın Bostancı; hâlâ bir açıklama yapılmış değil. Ayıp, utanç verici bir şey bu. Bir engelli babası olarak söylüyorum bunu. Bu, yenilip yutulacak bir şey değil değerli arkadaşlar. Bu, herhangi bir saldırı değil; bu, insan hakları ihlalini de aşan bir durumdur. Bununla ilgili derhâl bir açıklama yapılmalıdır.

İkincisi, sevgili arkadaşlar, Saddam’ın sonunu bir Leyla getirdi, Leyla Kasım. Filistin halkının destansı mücadelesi Leyla Halid ve Türkiye’de barışın, demokrasinin, özgürlüğün mücadelecisi Leyla Güven. (HDP sıralarından alkışlar) Egemenlerin Leylalarla sorunu vardır. “Mecnun’um, Leyla’mı gördüm / Bir kerece baktı, geçti / Ne sordum ne de söyledi / Yıldız gibi aktı, geçti.” demiştim. Yıldız gibi akıp geçmedi tabii “Mücadelemizi içeride de dışarıda da sürdürürüz.” dedi.

Üçüncü nokta: Her talep dile getirdiğimizde “Anayasa’mız diyor ki” diye başlayan söylemlerinizle Anayasa’nın 90’ıncı maddesini -Cumhurbaşkanından başlayarak- ihlal ediyorsunuz ve suç işliyorsunuz. Anayasa’nın 90’ıncı maddesi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının Türkiye’de yasa hükmünde olduğunu, uluslararası sözleşmelerin de imza konulan sözleşmelerin maddelerinin de Türkiye’de yasa hükmünde olduğunu söylüyor. Bunu ihlal ederek suç işliyorsunuz. Bu suçlar birbirine eklendiğinde insanlığa karşı bir suç çıkıyor ortaya. Bunu da bertaraf edebilmek için bir şey dile getirdiğimizde yok “mezhepçi” yok “bölücü”... Şu -cı, -ci, -cu, -cü ile bitenlerin hepsini size iade ediyorum; -cılık, -cilik, -culuk, -cülük’le bitenleri de iade ediyorum. Biz mezhepçi değiliz, biz bölücü değiliz; biz, insan hak ve özgürlüklerini savunan, eşit yurttaşlığı, Türkiye’de ortak yaşamı, herkesin kendi kültürü, inancı, kültürü ve inancından doğan haklarıyla birlikte yaşamasını savunan, laik ve demokratik Türkiye ve eşit yurttaşlık mücadelesi veren bir partiyiz. Bunun böyle bilinmesi lazım.

Bu yasa maddesi, bir kere “çevre” kavramından tutalım, “Ajansı”na eklendiği uydurmadan da tutalım... “Çevre” ne ya? Allah aşkına ne demek çevre? “Doğa” varken “ekosistem” varken kapitalizmin ürettiği bu “çevre” kavramı insan-doğa ilişkilerini açıklamıyor.

Daha yakın zamanda yitirdiğimiz dünyaca ünlü bilim insanı Hawking ne demişti? “Dünyanın bin beş yüz yıllık ömrü kaldı, kendinize yaşayacak yer bulun.” demişti. Dünyanın bin beş yüz yıllık ömrü kalmışken biz ağaçları, biz toprağı, biz suyu, biz doğayı, biz havayı, biz rüzgârı sizin yağmalama yaklaşımınızdan kurtarmaya çalışıyoruz; olacak şey mi bu? Peki, bu dünyanın bin beş yüz yıllık ömrü bizim için mi kaldı? Sizin için de, bütün insanlık için, bütün canlılar, bütün varlıklar için. Bizim inancımız şöyle diyor: Kevn-ü mekân, suret-i Hak’tandır. Var olan her şey, suret-i Hak’tandır, Hakk’ın kendisidir. İnsan da suret-i Hakk’ın candaki tecellisidir. Bu anlamda biz, içinde yaşadığımız doğayla birlikte varız ve bu doğaya “çevre” deyip dışlamayız. Doğa, bizi kuşatan, bizi var eden, birlikte yaşayacağımız bir ortamdır. Bu yasa, doğayı, doğal yaşamı, doğanın kendi süre ve süreçlerini, aktivitelerini, doğallığını dikkate almamakta, ihlal etmekte, paralel bakanlık yaratmakta, yağma ve talan yaratmakta. Bu yağma ve talanın adı yeni bir yapılanma, yeni bir talep, yeni bir sunum olamaz. Bu nedenle reddini talep ediyoruz.

Saygılar sunuyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.
Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 17'nci maddesinin çerçeve hükmüne "(i) bendinin" ibaresinden önce gelmek üzere "(h) bendine "belirlenen önlemleri" ibaresinden sonra gelmek üzere "veya gerekli izinleri" ibaresi," ibaresinin, madde ile 2872 sayılı Kanunun 20'nci maddesinin birinci fıkrasının değiştirilen (bb) bendinin (1) numaralı alt bendine "15,16 Türk Lirası," ibaresinden sonra gelmek üzere "elektronik ortamda satış yapanlara ise 3.000 Türk Lirasından 30.000 Türk lirasına kadar," ibaresinin eklenmesini ve fıkraya eklenen (dd) bendinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"dd) Ek 15 inci madde uyarınca yetki belgesi bulunmaksızın motor yağı değişimi yapan işletmelere altmış gün içinde yetki belgesi alınması için yazılı ihtarda bulunulur. Yazılı ihtara rağmen yetki belgesi bulunmaksızın motor yağı değişimi yapan işletmelere 10.000 Türk Lirası idari para cezası verilir."

Cahit Özkan	Ramazan Can	Mücahit Durmuşoğlu
Denizli	Kırıkkale	Osmaniye
Ravza Kavakçı Kan	Çiğdem Erdoğan Atabek	Oğuzhan Kaya
İstanbul	Sakarya	Çorum
	Cengiz Demirkaya	
	Mardin	

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Takdire bırakıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Söz talebi yok.

Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Önergeyle, canlı müzik yapabilecek eğlence yerlerinin ilgili mevzuat hükümlerine göre belirlenen önlemlerin yanı sıra gerekli izinleri almasına yönelik düzenleme yapılmaktadır. Ayrıca, Çevre Kanunu'nun Ek 13'üncü maddesine aykırı olarak elektronik ortamda satış yapanlara da idari para cezasının uygulanması amaçlanmaktadır. Diğer taraftan, yetki belgesi bulunmaksızın motor yağı değişimi yapan işletmelere öncelikle altmış gün içinde yetki belgesi alınması için ihtarda bulunulacağı düzenlenmekte ve ihtara rağmen yetki belgesi alınmaması hâlinde idari para cezasının uygulanacağı düzenlenmektedir.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 17'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

18'inci madde üzerinde 2'si aynı mahiyette olmak üzere 3 önerge vardır. İlk okutacağım 2 önerge aynı mahiyette olup birlikte işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 18'inci maddesinde yer alan "Bakanlıkça" ibaresinin "Bakanlık tarafından" ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Metanet Çulhaoğlu	Zeki Hakan Sıdali	Fahrettin Yokuş
Adana	Mersin	Konya
Şenol Sunat	Erhan Usta	Arslan Kabukcuoğlu
Ankara	Samsun	Eskişehir

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahipleri:

Vecdi Gündoğdu	Aydın Özer	Murat Bakan
Kırklareli	Antalya	İzmir
Süleyman Bülbül	Mahir Polat	Barış Karadeniz
Aydın	İzmir	Sinop

Ednan Arslan	Baha Ünlü
İzmir	Osmaniye

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önerelere katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önereler üzerinde ilk söz Sayın Arslan Kabukcuoğlu'nun.

Buyurun Sayın Kabukcuoğlu. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 18'inci maddesi üzerine İYİ PARTİ adına söz almış bulunmaktayım. Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Çevre, insanlar tarafından kötü kullanılan ve faturası gelecek yıllara çıkan bir biyolojik, sosyal yaşam alanıdır. Çevre kirliliği o hâle geldi ki gelişmiş ülkeler çevrede yaratılan bu tahribattan dolayı başka gezegenlere göçme hayali içindedir.

Günümüzde en önemli çevre sorunlarının bazılarını şöyle sıralayabiliriz: Su hayat için vazgeçilmezdir. Canlıların ağırlıklarının yüzde 75'ini su oluşturur. Su çevresinin korunması son derece önemlidir. Su ve toprak kirliliği, suyun ve toprağın kullanımını bozacak şekilde organik, biyolojik ve radyoaktif maddelerin karışmasıdır; ayrıca, havadaki ve sudaki kirliliklerin de toprağa, suya dökülmesiyle kirlenmeler yaşanmaktadır. Tarla verimliliğini artırmak için kullanılan yapay gübreler, hayvan artıkları, tarımsal mücadele ilaçları toprağa katılmalarıyla birlikte su kaynaklarına da ulaşmaktadır. Kirli havaya neden olan zehirli maddeler ve kirletici gazların toprağa birikmesi, çeşitli yollarla kirlenen sularla sulanan toprağın yapısının bozulması, tarım faaliyetlerinde ilaç ve yapay gübrelerin aşırı şekilde kullanılması, uzun süre bozulmayan katı atıkların gerekli süreçlerden geçirilmeden depolanması ve benzeri uygulamalar toprağı kirletmekte, verimliliği düşürmekte ve toprağı kullanılmaz hâle getirmektedir.

Ülkemizdeki toprakların yüzde 66'sı erozyon tehlikesi altındadır. Erozyon da bir çevre sorunu olarak ele alınmalıdır.

Ses kirliliği, insan veya hayvan yaşamını olumsuz etkileyen, dengesini bozan; insan, hayvan, makine kaynaklı ses oluşumlarıdır. Gürültü, insan sağlığı üzerinde hem davranışsal hem de sağlık bakımından olumsuz etkilerde bulunur. Gürültü, insanda saldırganlık, sinirlilik, hipertansiyon, kulak çinlaması, uğultu, işitme kaybı, uyku bozukluğu gibi fizyolojik bozukluklar yapar.

Işık kirliliği ise ışığın canlıları rahatsız edecek şekilde yanlış kullanılmasıdır. Uygunsuz ışık kullanımı hem ekonomik olarak bir kayıp yaratır hem de fiziken rahatsız edici bir durumdur. Işık ihlali nedeniyle 2018 yılında 300 milyon lira paranın boş yere harcandığı düşünülmektedir.

Işık kirliliğinin çevreye biyolojik etkilerinden bazılarını şöyle söyleyebiliriz: Organizmalar yirmi dört saat, gece-gündüz çevrimine uygun olarak evrimleşmişlerdir. Biyolojik ve moleküler saatler hemen hemen tüm bitkiler ve hayvanlarda görülmektedir. Bunun bazı örnekleri şöyledir: Kumsallarda yavrulayan deniz kaplumbağalarının yavruları gereksiz ışık olursa denize ulaşamaz. Yıldızdan, aydan yararlanan göçmen kuşlar yollarını şaşırmakta, yorulup ölmektedir. Kuşların üreme dönemi değişmektedir. Geceleri çalışan kadınlarda meme kanseri daha fazla görülmektedir. Biyolojik saat için ışık kadar karanlığa da ihtiyaç vardır. Her ne kadar yasa teklifinin 1'inci maddesi "Bu kanunun amacı çevre kirliliğini önlemek ve yeşil alanların korunmasına, iyileştirilmesine ve geliştirilmesine katkı sağlamak" olarak başlasa da gerçekte çevrenin korunması, farklılığın sağlanması yerine poşet, depozito ve skuter kanunundan ibaret gibi gözükmektedir.

Oysaki başlangıçta belirttiğim konuları içine alan daha kapsayıcı bir yasa teklifi olabilirdi. Çevre hassasiyeti gösterilmeliydi. Bu takdirde tüm vatandaşlarımızın takdirini ve kabulünü alacaktı. Ayrıca, Hükümetin gizlilik prensibi nedeniyle açıklamadığı, ülkeye getirisi bilinmeyen "maden arama faaliyetleri" adı altında kıyılan ormanlar, parçalanmış topraklar, kirlenen sular, milyonlarca tonluk atıklar, yaylalardan geçirilen yollar, kömürlü termik santralleri varken; Kaz Dağı civarındaki köylüler, Bozüyük Muratdere civarındaki köylüler, Alpu Ovası köylüleri, Sivrihisar köylüleri, Fatsalılar, Erbaahlılar ve konunun farkında olan vatandaşlarımız tarafından Hükümetin çevreyi koruyacağı vaatleri samimiysiz bulunmakta ve tereddütle karşılanmaktadır.

Yüce Meclisi saygıyla selamlarım. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci söz talebi Sayın Baha Ünlü'nün.

Buyurun Sayın Ünlü. (CHP sıralarından alkışlar)

BAHA ÜNLÜ (Osmaniye) – Teşekkürler Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben de 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 18'inci maddesiyle ilgili Cumhuriyet Halk Partisi adına söz aldım. Hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Cumhuriyet Halk Partisi olarak çevrenin korunmasıyla ilgili düzenlemeye her zaman hazırız. Ancak bugün Genel Kurulda görüşmekte olduğumuz kanun teklifinin gerekçesi, çevre kirliliğini önlemek ve yeşil alanların korunmasına, iyileştirilmesine, geliştirilmesine katkı sağlamak ve sıfır atık yaklaşımı doğrultusunda kaynak verimliliğini artırmak gibi görünse de maddeleri incelediğimizde amacın ve gerekçenin çok farklı olduğunu görmekteyiz.

İlk olarak, Çevre Ajansının kurulma gerekliliği, bu gerekliliği doğuran gerekçelerin bilimselliği ve yeterliliği konularına değinmek istiyorum. 14 binden fazla personele sahip bir Bakanlığın varlığına rağmen bu kadroların teknik yeterliliklerinin artırılması yerine neden fazlaca yetki, kadro ve bütçe alan, mali muafiyetleri olan, denetim yetkisiyle Çevre ve Şehircilik Bakanlığına rakip hatta paralel bir kamu kurumu kurulması istenmiştir? Geçmiş Sayıştay raporlarında şartlı bağışların amacına uygun kullanılmadığı ve usulsüzlükler yapıldığına dair tespitler yer almışken ve yine aynı raporlarda yer

almış denetim usulsüzlüklerine, tespitlerine rağmen Bakanlıktan çok daha serbestliğe sahip ve denetim yetki muafiyetleri genişletilmiş, özel sektörün ve bağışçıların içine alındığı bu yapıya neden gerek duyulmuştur?

Değerli milletvekilleri, kurulmak istenen Ajansın yapısına baktığımızda ise Ajans, Başkan ve Danışma Kurulu olmak üzere, 7 kişilik Yönetim Kurulundan oluşacak ve Yönetim Kurulu Başkanı Ajans Başkanı da olabilecektir. Başkan ve üyeler, Çevre ve Şehircilik Bakanı tarafından belli kriterler olmadan atanabilecek. Bakan isterse üç yıllık süre dolmadan üyeleri görevden de alabilecektir. Bu durumda, Ajans liyakat esasına aykırı olarak belirlenen kişiler tarafından yönetilebilecek ve Danışma Kurulunda özel sektör temsilcileri olacaktır. Kamusal denetim yetkisinin bu kişilere verilmesi kabul edilebilir değildir. Aslında bugün burada yapılması gereken, teklifte yer alan kanun değişikliklerine bakmadan önce, kurulmak istenen Ajansın gerekliliğinin ve yapısının tartışılmasıdır.

Teklifin 18'inci maddesine baktığımızda ise 2872 sayılı Kanun'un 14'üncü ve 15'inci maddelerinde değişiklik ve düzenleme yapılarak ÇED olumlu kararı alınmaksızın başlanan faaliyetlerin Bakanlık ve Valilik tarafından süre verilmeksizin durdurulacağı hüküm altına alınmıştır. Teklifin tüm maddelerine baktığımızda ise Türkiye'deki sorunlu ÇED uygulamalarının daha da sorunlu hâle getirdiği görülmektedir.

Teklifin ilgili maddesinde, proje tanıtım dosyalarının kaldırılması ve yerine ÇED başvuru dosyalarının getirilmesi öngörülmektedir. Bu değişiklikte "ÇED gerekli değildir." ibaresi kaldırılarak tüm kuruluşlar için ÇED raporu hazırlanmasını yani ÇED olumlu ve olumsuz kararlarının çıkması öngörülmektedir. Burada da kavram kargaşası bulunmaktadır. Kapsam dışı kuruluşlara da ÇED raporu alma zorunluluğu getirilmesi, aslında olumlu gibi görünse de ancak değişiklikte, Çevre Kanunu'nda "ÇED raporu" ibaresi yer almayacak, ÇED raporu hazırlanmayacak ve raporun hazırlanması için hilelere başvurulacaktır. Bu da halkın katılım toplantıları gibi inceleme ve değerlendirme komisyon toplantılarının yapılmaması sonucunu doğuracaktır.

Ayrıca, teklifte ÇED raporu dosyasının somut içeriği yani hangi şartların arandığı ve hangi değerlendirme kriterlerinin istendiği yer almadığı için teklifin olumsuz yorumlara açık bir uygulama olduğunu da belirtmek istiyorum.

Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından "Bravo!" sesleri ve alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önerileri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 18'inci maddesinde yer alan "aşağıdaki" ibaresinin "aşağıda bulunan" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ömer Faruk Gergerlioğlu

Züleyha Gülüm

Abdullah Koç

Kocaeli

İstanbul

Ağrı

Murat Çepni

Ali Kenanoğlu

Kemal Peköz

İzmir

İstanbul

Adana

Meral Danış Betaş

Siirt

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Meral Danış Beştaş'ın.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Evet, bugün iktidar partisi grup toplantısında -daha önce İçişleri Bakanının da defalarca söylediği- bir Batasuna örneği verildi. Dünden bu yana -her ne kadar buranın gündemi olamıyorsa da- Türkiye'nin asıl, temel gündemi Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Demirtaş kararı. Ve dünden beridir on binlerce, yüz binlerce, milyonlarca insan bu kararı tartışıyor ama Mecliste tartışılmıyor.

Şimdi, bu kadar iş bilmezlik hakikaten insanı üzüyor yani bütün ülke adına üzüyor. Bugün niye bunu söylüyorum? Bugün, Cumhurbaşkanı, grup toplantısında dedi ki: “Batasuna kararıyla Demirtaş kararı çelişiyor.” Şimdi ben bunun neresinden tutayım? Batasuna kararı bilinmiyor, Demirtaş kararı da bilinmiyor, daha da vahimi Erdoğan'ın üyesi olduğu Refah Partisinin kapatılmasına dair kararı da bilinmiyor. Çünkü -tane tane anlatayım- Batasuna kararında Refah Partisinin kapatılmasına dair atıf var, referans var yani Refah Partisiyle Batasuna'yı eşleştiriyor. Ama aynı kararda, aynı kararın devamında başka bir parti kapatma davası var; DTP. Demokratik Toplum Partisi davası da Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin önüne gitti ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi DTP'yi haklı buldu, Ahmet Türk ve Aysel Tuğluk'a tazminat ödendi ve Türkiye'yi mahkûm etti. Şimdi HDP'yle bir parti karşılaştırılacaksa Batasuna değildir, DTP'dir. Ayrıca, Erdoğan'ın ve AKP'nin Batasuna örneğine sarılması çok acıklı bir durum çünkü Refah Partisinden gelen bir parti, o partinin kapatılmasını haklı buluyor, bilmeden birbiriyle eşleştiriyor ve Demirtaş'la ilgili verdiği kararlar da karşılaştırıyor. Bilmiyorum, çok mu karıştırdım; sanırım anlaşıldı.

Şimdi, gelelim; Batasuna kararı nedir? Sevgili arkadaşlar, Batasuna kararıyla, Batasuna ile HDP karşılaştırılmaz. Ya, İspanya'da 17 özerk bölge var, İspanya'da demokrasi var, İspanya'da siyasi çoğulculuk var; Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararında bunlar tane tane anlatılmış. Ayrılıkçı partiler bile İspanya'da faaliyet gösterebiliyor. Ha, diyorsanız ki “İspanya'daki demokratik standartları, özgürlükleri Türkiye'de yaşama geçirelim” Biz zaten bunun için mücadele ediyoruz, Türkiye demokratikleşsin diye mücadele ediyoruz. Eğer o standartlar; kişi hak ve özgürlükleri, adil yargılanma, bütün farklılıkların bir arada yaşaması, eşit, özgür yurttaşlık koşulları oluşacaksa size söz veriyorum -eğer yaşarsam ve bu Parlamentoda olursam- bir daha biz “Kürt meselesi” demeyeceğiz, bir daha “inanç farklılıkları” demeyeceğiz, bir daha “dillerin özgürlüğü” demeyeceğiz zaten hepsi yaşanmış olacak. O zaman daha çok yoksulluk anlatacağız, daha çok işsizlik anlatacağız, daha çok ekoloji anlatacağız, daha çok kadın hakları anlatacağız, anlatacağız.

Yani demem o ki: Batasuna kararını Süleyman Soylu da bilmiyor, Recep Tayyip Erdoğan da bilmiyor. Bir daha okusunlar ve bence bir an önce o danışmanları değiştirsinler. Bu kararlar nasıl kıyaslanır? Demirtaş kararını bugün Cumhurbaşkanı bir kez daha doğruladı. Niye doğruladı biliyor musunuz? “İkiyüzlüsünüz.” dedi. “Siz siyasi karar veriyorsunuz.” dedi ama aynı Erdoğan, 3 defa AİHM'e başvurmuş: 1999'da siir okuduğu için ceza almış. 2001'de sabıka kaydının silinmemesi sebebiyle başvurmuş. 2002'de YSK “Milletvekili olamazsın.” dediği için başvurmuş. Şimdi, siz başvurunca AİHM, yargı mercisi, kararı bağlıyor ama biz başvurunca bağlamıyor. Bu ne yaman çelişki gerçekten? Yani gelin, şu hukuku aslına uygun yorumlayalım; HDP de Demirtaş da bu kararlar haklı çıkmıştır hem de yüzde yüz haklı çıkmıştır. Karar bir manifestodur ve bu, sadece Demirtaş için değil, şu anda cezaevinde tutulan bütün siyasi mahpuslar için, HDP'liler için, DTK'den dolayı ceza alanlar, içeride olanlar, Leyla Güven en son tutuklama... Hepsinin saat farkıyla -saat diyorum, dakika

diyorum- özgürlüklerine kavuşması lazım çünkü siyasi darbeyi AIHM not etmiştir “AKP, HDP’ye darbe yapmıştır.” demiştir. (HDP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Beştaş.

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkan, yoklama talebimiz var.

BAŞKAN – Önerenin oylanması öncesinde bir yoklama talebi vardır, onu gerçekleştireceğim.

Sayın Özkoç, Sayın Bakan, Sayın Yıldız, Sayın Gündoğdu, Sayın Bülbül, Sayın Köksal, Sayın Biçer Karaca, Sayın Antmen, Sayın Kılınc, Sayın Gaytancıoğlu, Sayın Arı, Sayın Girgin, Sayın Hancıoğlu, Sayın Şahin, Sayın Aygun, Sayın Tuncer, Sayın Keven, Sayın Deniz Yavuzyılmaz, Sayın Özer, Sayın Bankoğlu.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum.

Yoklama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.42

ALTINCI OTURUM

Açılma Saati: 19.49

BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ

KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), Sibel ÖZDEMİR (İstanbul)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 37’nci Birleşiminin Altıncı Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN – 232 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 18’inci maddesi üzerinde Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve arkadaşlarının önergesinin oylanmasından önce istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi, yoklama işlemi tekrarlayacağım.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum.

Yoklama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

VIII.-KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.-Konya Milletvekili Selman Özboyacı ve Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ile 60 Milletvekilinin Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3133) ve Çevre Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 232) (Devam)

BAŞKAN – 232 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon? Yerde.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

18’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Birinci bölümde yer alan maddelerin oylamaları tamamlanmıştır.

Şimdi ikinci bölümün görüşmelerine başlıyoruz. İkinci bölüm Geçici Madde 1 ve 2 dâhil, 19 ila 35’inci maddeleri kapsamaktadır.

İkinci bölüm üzerinde gruplar adına ilk söz, İYİ PARTİ Grubu adına Sayın Zeki Hakan Sıdalı, Mersin.

Buyurun. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ZEKİ HAKAN SIDALI (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle teklifin çoğunluğu üzerinde olumlu bir yaklaşıma sahip olduğumuzu fakat bazı hususlarda ciddi sıkıntılar tespit ettiğimizi ifade etmemiz gerekiyor. Hükûmetin Meclise getirdiği 238 sıra sayılı Kanun Teklifi’yle, dönüşemeyen atıkların yani “değersiz atık” diye tabir ettiğimiz kent çöplerinin enerjiye dönüştürülmesinin önü açılmıştı. Böylece fiilî durum hukuki hâle getirilirken değersiz atıklar da yakılarak bertaraf ediliyor. Bu niçin yapıldı? Çimento sanayisi için. Anlatayım: Toplam ihracatımızın yarısını gerçekleştirdiğimiz AB 2019’da Avrupa Yeşil Mutabakatı’nı ilan etti. Bu ilanla, ithalat sırasında sınırda karbon düzenlemesi yoluna gitti yani Avrupa ithalatta bir tür karbon

vergisi alacak. Ürettiğimiz çimentonun yüzde 36'sını AB'ye satıyoruz. Şayet bu vergi düzenlemesiyle çimento sektörüne sınırda ton başına 30 avro vergi konursa, 170 milyon avro ödemek zorunda kalacağız yani çimento sektörünün Avrupa Birliği pazarına yaptığı her 100 avroluk ihracat için 13,2 avro ödeyeceğiz. Ton başına vergi 50 avroya çıktığında bu oran yüzde 22 olacak.

Peki, bu fon bedeli nasıl azalacak? Normal şartlarda çimento sektörünün sürdürülebilir yöntemlerle karbon ayak izini azaltması gerekiyor ama biz ne yapıyoruz? Ali Cengiz oyunuyla kent çöplerini yenilenebilir enerji olarak tanımladık ve karbon ayak izimizi yasayla küçülttük. Çimento sektörünün rekabetçiliğini bu şekilde artıramazsınız. Bu bakış açısıyla devam ettiğiniz, sürdürülebilirliğe ve yeşil büyümeye odaklanmadığınız sürece dünyanın ithal çöp deposu olmaya devam ederiz.

Hükümet şimdi de bu hafta görüşmelerine devam ettiğimiz 232 sıra sayılı Kanun Teklifi'yle bu kez değerli atıkların yönetimi konusunda adım atıyor. Dolayısıyla bu arıd 2 teklifin atık yönetiminde birbirini tamamlayan teklifler olduğunu görmemiz gerek. Hükümet, bu 2 düzenlemeyi tek bir pakette Çevre Komisyonuna getirmek yerine torba yasa; kanunları saklayarak, gölgeleyerek sunmayı uygun buluyor ve sonuçta, kârlı atıkları bir avuç seçkinin yönetimine bırakırken, kârsız atıkları, yarattığı kirlilik ve getirdiği yüksek bedelli elektrik faturalarıyla vatandaşa bırakıyor. İşin ucunda menfaat varsa çevreci, yoksa çevreye kör olarak gündelik kararlarla çevre sorunlarımızı çözemeyiz.

Kıymetli milletvekilleri, Hükümet, teklifi Çevre Komisyonuna sıfır belge, sıfır rapor, sıfır dayanakla getirdi. Böylesi bir kanunun çıkarılabilmesi için onlarca rapor, yüzlerce tablo olması gerekirdi. Teklif öncesi hazırlanmış bir dizi çalışma sunulmalıydı ki alanı atık yönetimi olmayan milletvekilleri vatandaşlarının hakkını koruyabilsin. Muhtemelen bu raporlar vardır. Peki Çevreci uzlaşma için bu raporların ne kadarı Komisyonla, muhalefetle paylaşıldı? Devletin elindeki bilgiler olmadan kanun teklifi nasıl müzakere edilir? Bir ülkenin atık sektörü gibi koca bir alan sıfır veri, sıfır rapor, sıfır bilgiyle nasıl düzenlenebilir? Depozito sistemi kurmak için bugüne kadar kaç defa düzenleme yapılmış? Yapılan her yeni düzenlemenin sonucu ne olmuş? Kime yaramış, kime yaramamış? Düzenlemeye konu olan alanda ne kadarlık bir ekonomiden bahsediyoruz? Dünya bu işi nasıl yönetiyor? Düzenleme nasıl işleyecek? Hâlihazırda atık şirketleriyle kurulacak yapı arasındaki ilişkiler nasıl olacak? gibi pek çok sorumuza cevap olacak bir tane rapor açıklanmadı.

Bu durumda, Türkiye Çevre Ajansı ile Çevre Bakanlığının içi boşaltılarak, kârlı kısmı buraya aktarılarak bir tür çevre varlık fonu kurulmasından endişeliyiz. Yani para getiren atıklar Türkiye Çevre Ajansının olacak, getiremeyen atıklar biyokütle sayılacak ve fahiş devlet teşvikleri halka ödetilecek. Hâlbuki kanun teklifi sahipleri Komisyonla bu başlıkları açabilmiş olsaydı, bugün getirdikleri teklifin 21'inci maddesiyle corona salgınına gerekçe göstererek Depozito Yönetim Sistemi'nin kuruluş çalışmalarının bir yıl süreyle ertelenmesi teklif bile edilemezdi. Pandemide çöp üretmiyor muyuz ki uygulamayı neden en az bir yıl erteliyoruz? 2018'de meşhur poşet yasası çıkarken Depozito Yönetim Sistemi'nin kuruluşu 2020'ye uzatılmıştı. O günden itibaren aradan geçen yirmi iki ayda Bakanlık tek bir adım atmadı. 2020 Mart ayında salgının başladığını dikkate alırsak salgından önceki on beş ayda Bakanlığın niçin hiçbir adım atmadığının herhangi bir izahı yok. Şimdi de başlangıç tarihini bugünden on dört ay ileriye atıyorsunuz. Peki, neden? Bu süre içerisinde kimin beklentilerini koruyorsunuz? Devlet idaresinin işleyebilmesi kimsenin keyfini bekleyemez, beklememelidir. Türkiye Büyük Millet Meclisi sizin fiili sorumsuzluklarınızı hukuki hâle getirme mercisi değildir. Kuralsızlığı kural ilan ederek devlet idare edilemez.

Benzer şekilde kamu yönetiminde keyfilığe o kadar çok alıştınız ki getirdiğiniz her yeni düzenlemede olduğu gibi bu düzenlemeyi de Kamu İhale Kanunu'nun dışına çıkarıyorsunuz. Kamu tüzel kişiliğini haiz bir kuruluş kuruyorsunuz ama kurulması ve işletilmesi sırasında yapılacak

harcamaları şeffaf yapmaktan, kamuya hesap vermekten kaçırıyorsunuz. Buna karşın geçici maddede düzenleme yaparak Gelir İdaresi Başkanlığına gelir olarak kaydedilen geri kazanım katkı paylarının yüzde 15'ini Ajansa istiyorsunuz. Kullanmayı hedeflediğiniz bu kaynak kamunun kaynağı değil mi? Keşke 195 kere değişen İhale Kanunu'nu bir kere yapsak; adil ve rekabetçi yapabilesek ihaleye göre kanun çıkarmasak...

Değerli milletvekilleri, yüce Meclise sunulan teklifin bir başka dikkat çekici düzenlemesi ise 31'nci maddede. Teklifte, otopark yapma ve işletme görevleri büyükşehir belediyelerinden alınıp ilçe belediyelerine verilecek; böylece büyükşehir belediye bütçelerinde azımsanamayacak bir gelir olan otopark gelirleri ilçe belediyelerine aktarılmış olacak. Bu düzenlemeyi masum bulmuyor; Millet İttifakı belediyelerini zayıflatmaya yönelik bir çaba olarak değerlendiriyoruz. Bugüne kadar neden yapmadınız? “Seçim kazan, hazır cezan.” diyorsunuz. Aziz milletimiz 31 Mart yerel seçimlerinde bir mesaj verdi. Ancak Hükümetiniz hâlâ o mesajı almamakta ısrar ediyor. Millet siyasi partilerden kutuplaşma, siyasi kavga değil, hizmet bekliyor. Mecliste, Millet İttifakı belediyelerini zayıflatacağız diye uğraşacağımıza milletin sorunlarını çözecek kanunlara odaklanalım, milletin mesajına kulak verelim.

Muhterem milletvekilleri, uluslararası alanda ülke ekonomimizi olumsuz etkileyecek çevresel düzenlemeler yapılıyor. Meclisimizin ve Bakanlığımızın bu düzenlemeler karşısında proaktif olması gerekiyor. Uluslararası Denizcilik Örgütü 1 Ocak 2020'den itibaren uygulamaya koyduğu 2020 düzenlemesiyle gemi yakıtlarındaki kükürt oranını yüzde 3,5'ten azami yüzde yarım olacak şekilde sınırladı. IMO, bu uygulamayla gemilerden kaynaklanan kükürt dioksit oranında yılda yaklaşık olarak 8,5 milyon metrik ton azalımıyla yüzde 77'lik bir düşüşü öngörmekte, böylece sektörün sera gazı emisyonlarına katkısını azaltarak iklim değişikliğine, azaltım hedeflerine uymayı planlıyor. Aralık 2019'da Napoli'de yapılan, taraf olduğumuz Akdeniz deniz çevresinin korunması ve sürdürülebilir kullanımını sağlamak için imzalanan Barselona Sözleşmesi'yle Akdeniz'in Kükürt Emisyon Kontrol Alanı yani SECA ilan edilmesi yönünde çalışmalara başlandı. En geç 1 Mart 2024 tarihine kadar yürürlüğe girmesine yönelik bir yol haritası belirlendi. Tüm bu gelişmeler Türk denizcilik sektörünün hızlı bir şekilde yapısal reform yapması gerekliliğini, bu kapsamda Meclisimizin ve Bakanlığımızın proaktif olarak hareket etmesi gerektiğini ortaya çıkarıyor. Aksi hâlde, denizcilik sektöründe yaşanılacak rekabetçilik kaybı dış ticaretimizin yüzde 89'unu deniz yoluyla yapan ülkemizde dikkate değer ekonomik kayıplara neden olacak. Bu önemli konuların da kayıtlara geçirilmesi ve gerekli adımların hızla atılması çağrımızı dikkatinize sunar, yüce Meclisimizi hürmetle selamlarım. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gruplar adına ikinci söz talebi Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın Hasan Kalyoncu'nun.

Buyurun Sayın Kalyoncu. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA HASAN KALYONCU (İzmir) – Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin ikinci bölümü üzerine Milliyetçi Hareket Partisi adına söz aldım.

Anma haftası vesilesiyle millî hisleri şiiiriyle abideleştiren, iman, ahlak ve mücadelenin örnek şahsiyeti, istiklal şairi, merhum Mehmet Akif Ersoy'u rahmet ve minnetle yâd ediyorum. Gazi Meclisimizi ve aziz Türk milletini saygıyla selamlarım.

Covid-19 salgınıyla kişisel temizliğin sağlık için öneminin tekrar anlaşıldığı ve “Sıfır Atık” kampanyalarıyla plastiğin kirletici olduğunu herkesin öğrendiği bir dönemde çevre ve ekoloji daha da önem kazanmıştır. Etkileri arttıkça daha fazla ölümlere sebep olan küresel ısınma ve iklim değişikliğinin oluşturduğu sorunları tek başımıza çözmemiz mümkün değildir fakat etkilerini azaltmak için önlem

alabiliriz. Bu durumda, Sayın Genel Başkanımız Devlet Bahçeli “Çevre konusuna her şeyden önce herkes kendi ülkesi ve milletinin mutluluğu için çözüm bulmayı öncelikli hedef olarak benimsemelidir. Doğal, tarihî ve kültürel kaynaklarımızın kirlenmesi, tahrip edilmesi ve yok olmasını önlemek için meseleye bilimi, aklı esas alarak tarih, kültür, inanç ve millî menfaatlerimizle çatışmayan bir bakışla yaklaşmalıyız.” diyerek görüşlerini ifade etmiştir.

Bir karış toprağı, bir çakıl taşıyı başkasına vermemek için can veren, kan döken bir milletin o toprakların kirlenmesine müsaade etmeyeceğı aşikârdır. Bu durum, Atatürk’ün tespitiyle uyum göstermektedir. “Eğer vatan denilen şey kupkuru dağlardan, taşlardan, ekilmemiş sahalardan, çıplak ovalardan, şehirlerden ve köylerden ibaret olsaydı, onun zindandan hiçbir farkı olmazdı.”

Sayın milletvekilleri, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Sıfır Atık Projesi’ni destekliyoruz. Plastik torbaların kullanımını azaltmak, muhakkak, çok önemli bir girişim olmuştur. Ancak, sıfır atık uygulaması, poşet sorununun çok ötesine geçmiş durumdadır. Kaynakta ayrıştırma hem çevre kirliliğı hem de ekonomik kaynak kullanımı açısından kıymetlidir. Bu amaçla, yerel yönetimlerin de çöp toplama faaliyetlerini yeniden düzenlemesi gerekmektedir. Hem hanelerin hem de bu atıkları toplamakla yükümlü yerel yönetimlerin sorumlulukları belirlenmelidir. Ayrıştırma işleri konutta başlamalı, toplama konteynerleri ve depolama alanları ayrı olmalıdır. Bazı şehirlerimizde görüldüğü üzere, göstermelik ayrıştırılmış atık toplama noktaları hayatın gerçeklerine uymamaktadır.

Çevre sorunlarıyla mücadelenin ekonomik ve teknik boyutları olduğu kadar sosyal bir boyutu da vardır. Bireylerin farkındalığının ve duyarlılığının yükseltilmesi ve davranışlarında oluşturulacak olumlu değişim için çevre eğitimi gerekmektedir. Bu konuda, önceki konuşmalarımızda da ifade ettiğimiz gibi, Millî Eğitim Bakanlığıyla iş birliği yapılmalı ve çevre eğitimi anaokullarından başlatılmalıdır.

Sayın milletvekilleri, mümkün olan ambalajların depozitolu hâle getirilmesi önerisini önemsiyoruz. Ayrıca, ambalajlarda plastik yerine cam ve kâğıt kullanımı imkânlarının değerlendirilmesini de gerekli görüyoruz.

Yapılaşmaya en çok maruz kalan kentsel alanlarda bitki örtüsü ile geçirimsiz yüzeylerde meydana gelen değişimlere bağlı olarak ortaya çıkan yüzey sıcaklığı farklılıkları ve kentteki ısı adalarının değişimi oldukça önemlidir. Dirençli kent tasarlarken bu konuya dikkat edilmelidir. Dirençli kent tasarımında hava koridorları, kentsel ısı alanlarının oluşumuna çözüm yönünde etkin rol oynayacaktır. Mevcut yapı alanlarının kent termal konforu üzerinde oluşturduğu etkilerin giderilmesine yönelik olarak farklı bitki türlerinin farklı bölgelerde termal çevre üzerinde yarattığı etki araştırılmalı ve kentsel tasarım çalışmalarında bitkilerin farklı özelliklerinden yararlanılmalıdır. Ayrıca, kent içi bitkilendirme çalışmalarında karbon emilimi yüksek ve suyu az isteyen bitkiler tercih edilmelidir. Buna bağlı olarak günümüzde daha yaygın kullanılmaya başlanan uzaktan algılama ve coğrafi bilgi sistemleri kullanılarak bir kentsel termal çevre bilgi sistemi oluşturulmalıdır.

Bunların yanı sıra küresel ısınmayla birlikte şehirlerde su sıkıntısı baş göstermekte ve her geçen yıl daha da artmaktadır. Bu duruma çare bulmak için, yeryüzüne düşen yağmurun tutulması ve buharlaşmasının engellenmesi gerekmektedir. Türkiye’de var olan tüm atık su arıtma tesisleri yeniden düzenlenmeli, artırılmış suyun tarım ve şehir içi su kaynağı olarak kullanılması sağlanmalıdır. Aynı zamanda, deşarj standartları tüm kurum ve kuruluşlar için uygulanmalı, titiz bir şekilde denetlenmeli ve mevcut su kaynaklarımızın kalitesi artırılmalıdır. Sadece deşarj aşamasında değil, alıcı ortamlarda da denetim yapılmalıdır.

Ayrıca, ülkemizde kayıp kaçak oranları çok yüksek seviyededir. Bu, kaynakta var olan suyu heba etmek anlamına gelmektedir. Öncelikle, var olan kaynakların tam kullanımını sağlamak belediyelerin sorumluluğundadır. Bir an önce bu kayıp kaçak oranını en aza indirmek gerekmektedir. Hangi kanunu çıkarırsanız çıkarın, hangi önlemleri alırsanız alın, etkin bir denetim sistemi oluşturmadığınız sürece sonuca ulaşamazsınız.

Ayrıca, Çevre Ajansı iklim değişikliği etkileri üzerine de faaliyet göstermeli ve oluşabilecek olaylarla ilgili önlemler paketi oluşturulmalıdır. Bugün asli işlevini yerine getiremeyen Türkiye Su Enstitüsü durumuna gelmemelidir. İşlevsiz kurumlar çevre ve su üzerine yük oluşturmaktadır. Çevre Ajansı kurulduktan sonra işlevsiz hâle gelen birimler tespit edilip kapatılmalı ve bir an önce, vakit kaybetmeden su kanunu çıkarılmalıdır. Küresel ısınma nedeniyle oluşacak iç ve dış göç hareketliliği sorunlar arasında yer almaktadır. İklim değişimi ile başta su olmak üzere tarım ve sosyal hayat üzerinde oluşturacağı etkilerin de dikkatle ele alınması gerekmektedir.

Milliyetçi Hareket Partisi, kirliliğin tümüne, karşı duruş sergilemektedir. Siyasetin kirlenmesine, toplumumuzun yozlaşmasına, fikirlerdeki kan lekesi taşıyan kirliliğe, çevre kirliliğine ve doğal alanların yok edilmesine karşıdır. Bu karşı duruş, sadece tepkisel bir karşı duruş olmayıp üretime ve sorunların çözümüne odaklı bir karşı duruştur. Bu karşı duruş, sadece günümüzde yaşanan sorunları esas almayıp aynı zamanda gelecekte oluşabilecek sorunların tespitini, öngörüsünü ve çözümünü de kapsamaktadır. Ülke ve millet önceliğimiz olup Türk milletine faydalı her şeyin yanındayız, zararlı olan her şeye karşıyız.

Sözlerime burada son verirken... Türk milliyetçiliğinin çevre duyarlılığını, Başbuğ Alparşlan Türkeş “Türk ahlakı hiçbir zaman tabiat kanunlarına aykırı olmayacak, tabiat kanunlarıyla da bağdaşan birtakım temellere dayanmış bir ahlak olacaktır.” sözüyle ifade etmiştir. Milliyetçi, ülkücü hareketin lideri Sayın Doktor Devlet Bahçeli de dünyanın gelecek nesillere devredilecek bir emanet olduğunun unutulmaması gerektiğini belirterek “Daha temiz, daha yeşil bir dünyada yaşamak gelecek nesillerin en doğal hakkıdır. Onların haklarını korumak ve gözetmek bizlere düşmektedir.” diyerek çevreye verilen önemi ifade etmiştir.

Bu duygu ve düşüncelerle çevrecilik milliyetçiliktir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Oya Ersoy.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA OYA ERSOY (İstanbul) – Sayın Başkan, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, bu teklifle Çevre Ajansı kuruluyor. Ne bu Çevre Ajansı? Çevre politikaları üzerindeki kamu denetiminin kaldırıldığını öncelikle söylemek istiyorum. Yani bir nevi çevre alanının varlık fonunu kuruyorsunuz. Böylesine önemli bir teklifin görüşüldüğü, tartışıldığı salon, herkes tanık olsun, evet, halkımız ekranlardan görmüyor ama biz burada bir müzakere yürütmüyoruz, bir münazara da yürütmüyoruz ancak kendi kendimize konuşuyoruz.

Şimdi, kurulacak Ajansın faaliyetleri neler? Çevre kirliliğini önleme ve yeşil alanların korunmasına, iyileştirilmesine ve geliştirilmesine katkı sağlama. Sadece İstanbul’da vapurla karşıdan karşıya geçerken bakın, AKP iktidarının on sekiz yıl boyunca İstanbul’u ne hâle getirdiğini görün. Mezarlıklar ile askerî alanlar dışında bir tane yeşil alan kalmadı. Kuzey Ormanları’ndan tutun Kaz Dağları’na, Karadeniz’in ovalarına, yaylalarına kadar memlekette yeşilin ne olduğunu ve AKP’nin sadece doların yeşilini bildiğini bütün halkımız biliyor.

Bir de ne var? Ulusal ölçekte depozito yönetim sistemi kurmak, kurdurmak, işletmek ve işletirmek. İşte, burada, asıl nokta bu. Yani bundan sonra depozito yönetim işi özel şirketler tarafından yapılacak. Ajansa kadro ayrılıyor, kadrosu var, bütçesi var. Ne bu bütçe? Bir, genel bütçeden aktarılan tutarlar, her türlü bağış ve yardımlar ve Ajansın faaliyetlerinden elde edilen gelirler, bunlar ajansın bütçesi. Her türlü vergi muafiyeti var. Veraset ve intikal vergisinden muaf; damga vergisinden, harçlardan, emlak

vergisinden, her türlü dava ve icra işlemlerinde teminat yatırma mükellefiyetinden muaf tutulacak. Ajansın depozito yönetim sisteminin kurulması ve işletilmesi için yaptığı mal ve hizmet alımları Kamu İhale Kanunu'na tabi olmayacak, bu konudaki usul ve esasları da Cumhurbaşkanı belirleyecek. Şimdi şunu sormak istiyorum tabii: Peki, bu Ajansı, kamu kaynaklarını yandaşlarınıza yağmalatmak için on sekiz yılda 186 kez değiştirdiğiniz Kamu İhale Kanunu'nun bile dışında tutmak istemenizin altında ne tür bir ihtiyaç var? Bunu anlamıyorum.

Ajansın kadrosu, bütçesi, vergi muafiyetleri, yetkisi çok ama sorumluluğuna bakıyoruz, sorumluluğu yok, üstelik denetime de kapalı, ne iç denetim var, ne dış denetim var. Bir de şartlı şartsız bağış toplama yetkisi var ki evlere şenlik. Şimdi, bu bağışları kim verecek? Bir ajansa bağış neden verilir ve karşılığında veren ne alacak? Nasıl denetlenecek bu bağışlar? Doğaya en fazla zarar veren şirket en çok bağışı yaptığında buna ne yapacaksınız? Alacak mısınız bağışı? Ceza verecek misiniz peki? Bağış mı alacaksınız, ceza mı vereceksiniz? Örneğin, çevreyi katbekat kirleten termik santralleri işleten şirketlere, bacalarından havaya milyonlarca küp karbonmonoksit salınımı yapan ve filtre takmayan işletmelere idari para cezası uygulanacak mı yoksa bunlardan bağış mı alacaksınız?

Değerli milletvekilleri, çevre gibi büyük rant ve doğa yıkımlarının yaşandığı bir alanda bağış düzenlemesi "bağış" adı altında rüşvet verilmesine yol açacaktır, bu herkes tarafından biliniyor. Bugün bu Ajansa şartlı, şartsız bağış toplama yetkisi verilecek burada. Şimdi burası boş ama birazdan gelecek vekiller aracılığıyla eller kalkacak inecek, bu yetki çıkacak. Peki iki gün sonra ne görüşeceğiz? STK'lerin yardım toplamasını engelleyen yasayı görüşeceğiz. AKP için, bir ajansın denetimsiz toplayacağı ve nereye harcayacağı belli olmayan bağış sorun değil ama tedaviye ulaşamayan SMA hastası çocuklar için toplanan bağışlar tehlikeli çünkü sizin için, halkın kendi dayanışmasını örgütlemesi, birbiriyle dayanışması tehlikeli. Bu arada, bir şey daha var: Çevre Ajansı, uygun görülmesi hâlinde belediyelere, il özel idarelerine, eğitim kurumlarına ve diğer kurum ve kuruluşlara mali ve teknik destek sağlayacakmış. Kim uygun görecektir? Ajans uygun görecektir yani siz belediyeleri, il özel idarelerini bu Ajansın inisiyatifine bırakıyorsunuz. Peki, diğer kurum ve kuruluşlar neler? Hangi eğitim kurumları? Denetimsizlik varken bu kaynaklar nereye aktarılacak yani Kızılay gibi yeni vakalarla karşılaşacak mıyız? O şartlı, şartsız bağışların muhtelif tarikatlara, cemaatlere gitmeyeceğinin garantisi var mı?

Değerli milletvekilleri, şimdi, bu teklifin Komisyon aşamasında kimler vardı? Ankara Sanayi Odası vardı, TOBB vardı, TÜSİAD vardı, Belediyeler Birliği vardı; sermaye örgütlerinin çağrıldığı ama çevre, ekoloji örgütlerinin, meslek örgütlerinin, şehir plancılarının gelmediği, katılmadığı çünkü çağrılmadığı bir Komisyon sürecinde sözde teklif tartışıldı. Şimdi, görüşükleriniz sizin niyetinizi ve amacınızı da belirler; kiminle görüşüyorsunuz o, içeriği belirler. Sizin on sekiz yıldır yarattığınız yıkıma karşı ormanını, doğasını, deresini, suyunu, kentlerini, yaşam alanlarını savunanlar; sizin rant politikalarınıza karşı havasını, suyunu savunanlar, bunun için mücadele edenler bu Ajansın kurulmasına karşı çıkıyor. Bakın, yıllardır karşı çıktığımız HES'lerin sonucunda her yıl mutlaka bir selle karşılaşırız ve insanların yaşamını, mallarını sellerde kaybettiğini görüyoruz Karadeniz'de.

Diğer yandan, kuraklık tehlikesine karşı bilim insanları uyarıyorlar; yer altı sularında her yıl düzenli olarak azalma tespit edildiğine, kuraklığın önümüzdeki yıllarda giderek artacağına dikkat çekiyorlar ve bu durumdan en çok Marmara, Batı ve Orta Karadeniz Bölgelerinin etkileneceğini söylüyorlar. Süreci yavaşlatabilmek için de önerileri var: "İklim değişimiyle uyumlu, kapsamlı bir plan yapılmalıdır." Yani bizim bugün burada bunu tartışmamız lazım, sizin rant projelerinizi değil. "Doğayla uyumlu projelere, şehir düzenlemelerine ağırlık verilmesine ve su tasarrufuna ihtiyaç var." diyor bilim insanları. Peki, siz ne yapıyorsunuz, kimin için yapıyorsunuz ve kimin yararına yapıyorsunuz? İşte, önümüze gelen bütün tasarılarıdaki kritik soru budur.

Şimdi, “Çevre, siyaset üstü” deniliyor her bir toplantıda, komisyonda. Çevre, siyaset üstü mü? Hayır, çevre, siyasetin bu yüzden tam da kendisi. Çevre Ajansının Kurulmasına Dair Kanun Teklifi neden bugünlerde geldi? Aynı anda Meclise gelen yasalara bakalım: Elektrik Piyasası Kanunu, maden alanlarına dair düzenleme yapan birtakım teklifler geldi ve bunların hepsi, bir bütünün parçaları; tek bir çıkar çevresinin yani sermayenin çıkarlarını koruyan teklifler. Şimdi, gelinen noktada, artık yer üstü bitti, yer altına dönük talan projeleri söz konusu ve sermayenin kârı için memleketin altını üstüne getiren projelerin içindeyiz. Siz, bu teklifle Çevre Ajansı kurarak aslında, sermayeyi bizzat karar süreçlerine dâhil ediyorsunuz. Üstüne, denetim yetkisi de veriyorsunuz yani kuzuğu kurda teslim ediyorsunuz. Ajansın Danışma Kurulunda özel sektör temsilcileri yer alacak ve bu Ajansın Başkanı, Yönetim Kurulu kimlerden oluşacak o bile belli değilken, böyle bir oluşumun kamusal denetim yetkisi olacak. Burada, bu kadar yıldır yağma ve talan projelerine imza atmış, hani, halka küfreden Cengizin, Limakın, Kolinin vesaire Yönetim Kurulunda olmayacağını garantisi var mı? Yine, depozito sisteminin denetlenmesi beklenen bir ajansa, Çevre Kanunu’nda kamu kurumlarına verilen denetim yetkisini de vererek aslında rant projelerini siz bu yasa teklifiyle denetimden kaçıyorsunuz. Teklifte hangi ürünlerin depozito kapsamına alınacağı belirtilmemiş. Kim tarafından, nasıl belirlenecek, belli değil ama sonuçta, depozito bedelleri halka zam olarak geri dönecek ve bunlara ilişkin mal ve hizmet alımı yapacak olan işletmeler ihaleyle belirlenecek. Bu şirketler faaliyetlerinden büyük miktarda kâr elde edecekler. Yani söz konusu olan, yandaş şirketlere açılan yeni bir rant kapısı ve burada soruyorum yine: Peki, çöplerden şişe, kâğıt toplayarak geçimini sağlayan binlerce yurttaş ne olacak?

Çok süre kalmadı ama bir başka konu daha var: Belediyelerin, özellikle iktidarın kaybettiği belediyelerin gelirlerine el koymak için yaptığı düzenlemeler var bu teklifte. Yine, atık yönetiminin yerel yönetimlerin görev ve yetkisinde olan kısmı Bakanlık tarafından çıkarılan yönetmeliğe bırakılarak yerel yönetimler bu alanda da etkisizleştiriliyor ve aynı zamanda yeni yükler de getiriliyor. Ne yapılıyor? Gelirleri azaltılıyor ama bisiklet yolu, skuter yolu, bisiklet park istasyonunun kurulması öngörülüyor. Kaynak nerede? “Nasıl bulursan bul.” deniyor.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Vecdi Gündoğdu.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA VECDİ GÜNDOĞDU (Kırklareli) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; getirilen her düzenleme vatandaşlarımızın yaşam kalitesini doğrudan etkilemektedir. Adil ve eşit bir toplum inşa etmenin ön koşulu, doğa hakları yönünde davranış ve tutum geliştirmek, çevre adaletini sağlamakla mümkündür.

Plansız ve rant odaklı sözde büyüme, gelişme ve kalkınma gibi iktisadi kavramlar ne yazık ki süreç içinde ekolojik yıkımın, talanın bir perdesi olarak da kullanılmaktadır.

Bizler, insanı merkeze alan, doğayı insanın mülkü olarak gören, doğal kaynakları sınırsızca ve sorumsuzca tüketen politikaların yerine doğanın haklarının teslimi ve çevre sorunlarının çözümü için etkin mücadeleyi herkesin görevi olarak kabul ediyoruz çünkü doğa hakkı yaşam hukukunun temelidir, vazgeçilecek ve ertelenecek bir hak da değildir.

Sayın milletvekilleri, temiz doğa-yeşil çevre dengesi korunan bir atmosfer, çağımızın ve modern insanın en temel idealidir. Böyle bir ortamda yaşamak ise bireylerin en temel hak ve özgürlüğüdür. Akılcı, çağdaş ve modern yönetimler ve yöneticiler, büyüme hedef ve stratejilerinin belirlenmesinde doğal kaynakların sınırlılığını dikkate alır. Akılcı yöneticiler, 21’inci yüzyılın küresel ve çevre sorunlarının başında gelen küresel ısınma ve iklim krizi, çölleşme, kuraklaşma, erozyon süreçlerinin yakın geleceğin evrensel tehdidi olduğu bilinciyle hareket eder.

Değerli arkadaşlar, gelmiş geçmiş en sıcak yılları, en sıcak mevsimleri yaşadığımız, buzulların eridiği, havadaki karbondioksit yoğunluğunun zirveye ulaştığı, pandeminin tüm dünyayı sardığı, yaşamı tehdit ettiği, her gün yüzlerce canlının dünya yüzünden silindiği günümüzde sürdürülebilir yaşam elli

veya yüz yıl sonrasının sorunu değil, tam olarak da bugünün sorunudur. İklim krizinin etkilerine maruz kalan en hassas bölgelerden birinde yer alan ülkemizde sera gazı emisyonu son on yılda 2 kat artış göstermektedir. İklim krizi, tekil anlamda varlık gösteren bir kriz türü değildir. Bugün yaşadığımız gıda krizi ve ekonomik kriz, iklim krizinin de etkisiyle doğan krizlerdir. Yaşadığımız çağ pek çok bilim insanı ve yaşam savunucusu tarafından “çoklu krizler çağı” olarak da tanımlanmaktadır.

Değerli arkadaşlar, yaşamın vazgeçilmez bir unsuru olan su, yerine başka bir madde ikame edilemeyen sınırlı bir doğal kaynaktır. Sağlıklı suya ulaşmak temel bir insanlık hakkıdır ve bu nedenle aynı zamanda toplumsal bir değer olarak da düşünülmektedir. Su kıtlığı dünyanın en önde gelen sorunlarından biri olarak öne çıkmaktadır ve ülkemizde de durum farklı değildir. Türkiye, üç tarafı denizlerle çevrili bir ülke olmasıyla beraber son derece zengin göl ve akarsu kaynakları olmasına rağmen su stresli ülkeler arasında maalesef yer almaktadır. Türkiye'nin göllerinde yaşanan kuraklık bu tablonun en önemli göstergesidir. Ülkemiz yıllar önce, 200'ü haritalarda görülebilen, Marmara Denizi büyüklüğünde 300'e yakın irili ufaklı göle sahipken bu göllerin yüzde 60'ı kurumuş, küçülmüş veya kirlilik nedeniyle neredeyse tümü göl olma özelliğini dahi kaybetmiştir. Vahşi tarımsal sulama tekniği, dere ve çayların önüne plansız yapılan çok sayıdaki gölet ve baraj, küresel ısınma tehdidi altındaki göllerimizin yok olmasını da hızlandırmıştır. İklim krizi ve rant odaklı projeler nedeniyle su kaynaklarımız her geçen gün azalırken aynı zamanda kirlilik tehdidi altındadır. Nüfus arttıkça sorunun daha da derinleşeceği ortada. Bugün, su kaynaklarımız, yer altı sularımız, toprağımız, havamız da maalesef kirlenmiş durumdadır. Yapılan bilimsel araştırmalarla ilgili kamu kuruluşlarının değerlendirmeleri ve TÜİK işsizlikleri de bu gerçeği önümüze koymaktadır. Yüzey sularının yüzde 80'i, yer altı sularının da büyük kısmı kirlenmiş vaziyette. Vatandaşlarımızın yüzde 50'si, artık, sağlıklı içme suyuna maalesef ulaşamıyor. Kentlerimizdeki hava kirliliğinin boyutları artıyor, yeşil alanlar yok denecek kadar azaldı; tarım alanlarımız, meralarımız yapılaşma, sanayi, enerji ve benzeri yatırımlarla amaç dışı kullanılmaya başlandı.

Türkiye, Avrupa Birliği bölgesi, sayısı ve kapasitesi baz alındığında, en fazla linyit ve taş kömürü yakıtlı termik santrallere sahip bir ülkedir. Kömür kaynaklı elektrik üretimi güneş enerjisinin yaklaşık 15 katı, rüzgâr enerjisinin de yaklaşık 6 katıdır. Temiz Hava Hakkı Platformu tarafından yapılan analizlere göre, 2017 yılında Türkiye'de hava kirliliği kaynaklı ölümlerin sayısı maalesef trafik kazası kaynaklı kayıpların tam 7 katı olmuştur. Ülkemizde en büyük çevresel yıkım ve talan maden, madencilik faaliyetlerinde yaşanmaktadır.

Kaz Dağları'nda yürütülen altın arama faaliyetleri bölgeyi ekolojik yıkıma sürüklemiş; TEMA Vakfı'nın raporuna göre, Kaz Dağları'nın yüzde 79'una maden ruhsatı verilmiş, Anadolu'nun akciğerleri olan Kaz Dağları âdeta bozkıra çevrilmiştir. Kaz Dağları'nda bir gram altın için tam 4 tondan fazla su kullanılmaktadır.

Dünyanın doğa harikası Istranca Ormanları, Kırklareli'mizin en önemli coğrafi zenginliklerinden biridir. Kırklareli ili sınırları içerisinde faaliyet gösteren maden ocakları ve sanayi tesisleri Istranca Ormanları'mızı âdeta hançerlemektedir sayın milletvekilleri. Kırklareli'mizin, Pınarhisar'ımızın bereketli toprakları taş, kalker ocaklarıyla kuşatılmış ve son bir haftadan bu yana da -rant uğruna talan ve yıkıma devam etmek için- Bakanlığın tahsisli arazileri yandaş şirketlere bedelsiz verilerek cennet bölgemiz âdeta cehenneme çevrilmektedir.

Bir hançer de Saros'ta yapılmaktadır. Bilim insanlarının 90 ayrı bilim dışılık tespiti yaptığı proje her şeye rağmen zorla -bakın, üstüne basa basa söylüyorum, zorla- devam ettirilmektedir. Saros Körfezi'nde fay hattına 7 kilometre uzaklıkta bulunan sit alanına doğal gaz limanı yapılacak olması ise tam bir cinayettir. Katar sevda için Saros'u feda ediyorsunuz ve Saros'u satıyorsunuz; Saros'un çevresinde yatan binlerce şehitten de hiç ama hiç utanmıyorsunuz.

Bir başka ihanet de İstanbul'a. Kanal İstanbul projesi yapılmak isteniyor. Kanal İstanbul bir ihanet projesi değil, bir cinayet projesidir sevgili milletvekilleri, bir cinayet projesidir. (CHP sıralarından alkışlar) 16 milyonun varlığına, 82 milyonun güvenliğine yönelik bir felaket projesidir Kanal İstanbul;

kimlere ne rant vadedilmiş olursa olsun derhâl de vazgeçilmelidir. Hep söylüyorsunuz ya “Bizi millet getirdi. Milletin kararı, milletin vermiş olduğu karar başımızın üstünde.” diyorsunuz ya, o zaman milletin önüne bir sandık koyalım. Milletin iradesine saygı duyanlar, milleti önemseyenler millete sormaktan kaçmamalıdır. Ne zaman, nerede isterseniz koyun İstanbulunun önüne sandığı, alın boyunuzun ölçüsünü. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın milletvekilleri, bu eşsiz cennet vatanımızı âdetâ cehenneme çevirdiniz. Ne doğayı sevebildiniz ne de doğal kalabildiniz. Rantçıların, çok uluslu maden şirketlerinin ve mutlu azınlığın kısa vadeli çıkarları için kendi çocuklarınıza, torunlarınıza dahi ihanet ediyorsunuz. Rantını uluslararası şirketlere, dönüşü olmayan zararlarını ise ülkemizin bugününe ve yarınına yükleyen anlayışınıza da artık bir zahmet son verin. Unutmayın, doğaya karşı işlenen bir suçun öcü insanın adaletinden daha zorlu olur.

Değerli arkadaşlar, biz “Çevreyi düşünün.” diye haykırdıkça sizin aklınıza yakın çevreniz, eşiniz dostunuz geliyor; biz doğanın yeşilinden bahsediyoruz, siz doların yeşili anlıyorsunuz. Unutmayın, doğanın ekonomisinde birim para değildir, yaşamdır, yaşamdır, yaşamdır ve herkesin olduğu gibi siz de yaşama muhtaçsınız.

Genel Kurula saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Kayıtlara geçsin: Çevreci icraatlarımıza devam ediyoruz. Dünyanın en çevreci iktidarı görevi başında, milletin emrinde.

BAŞKAN – Gruplar adına söz talepleri karşılanmıştır.

Şahıslar adına ilk söz Sayın Mahir Polat’ın.

Buyurun Sayın Polat. (CHP sıralarından alkışlar)

MAHİR POLAT (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin ikinci bölümü üzerine şahsım adına söz almış bulunmaktayım. Genel kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, rejim karşıtı yobazlar tarafından katledilen, cesaretiyle hepimize örnek olan cumhuriyet sevdalısı devrim şehidimiz Asteğmen Mustafa Fehmi Kubilay’ı saygı ve minnetle anıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Depozito yönetimi ve işletmesi başta olmak üzere elektrikli skuter kullanımıyla ilgili kurallar getiren, yerel yönetimlere bisiklet yolları yapmayı, şarj istasyonları yapmayı öngören düzenlemeyle Türkiye Çevre Ajansı kurulması teklifi karşımızda duruyor. Ne kadar sempatik değil mi? Özellikle büyük kentlerdeki genç nüfusa hitap eden birtakım düzenlemeler var. Depozito uygulamasının zorunlu hâle getirilmesi, çevremizi kirleten insanlara karşı ağır cezaların öngörülmesi sempatik geliyor fakat öyle değil. Yine bir torba yasa. Anayasa’mıza göre torba yasa yapma mantığı aykırıyken sizin bakanlıklarınız da torba hâline geldi. Çevre Bakanlığının torbasına da bu Ajans giriyor değerli arkadaşlar.

Anayasa’ya göre devletin çevre kirliliğini önleme, çevreyi koruma ve geliştirme ödevi vardır. Çağdaş devletlerin yükümlülüğü çevreye saygı göstermek, korumak ve geliştirmektir değerli arkadaşlar. Bu anlamda ÇED süreçlerinin ortadan kaldırılması değil, güçlendirilmeye ihtiyacı vardır. Çevre kirliliğini önlemek, ulusal ölçekte depozito yönetim sistemi kurulması, işletilmesine yönelik faaliyetlerde bulunmak amacıyla, sorumluluk almadan fazlaca yetki, kadro ve bütçe alan, mali muafiyetleri olan, denetim yetkisiyle Çevre ve Şehircilik Bakanlığına rakip, hatta paralel bir yapı kurulmak isteniyor; iç ve dış denetimden muaf olan yeni bir kamu kurumu kurulmak isteniyor.

Çevre Ajansı bir kamu kurumu mudur peki? Çevre Ajansı organlarının bilimsel ve objektif kriterlere göre değil, siyasi saiklere göre belirlenecek olması, organ ve birimlerin nasıl denetleneceğinin belli olmaması ve kendi bütçe mali muafiyetleri ve denetim yetkisi olan depozito yönetim sistemini kuran, işleten, işlettiren, izleyen, denetleyen bir yapı. Yalnız, Çevre Ajansı Kamu İhale Kanunu’na tabi değil. İhale Kanunu’na tabi olmayan kamu kurumu olur mu değerli arkadaşlar? Ajansın faaliyet

görme biçimiyle şirket görüntüsünde olduğunu ve muafiyetleriyle bir rant paylaşım sistemi yaratacağı aşikârdır. Dolayısıyla kamu kaynaklarının peşkeş çekileceği yeni bir kurum oluşturulacaktır.

Değerli arkadaşlar, iki konuya değinmek isterim. Bugün bazı basın organlarında GÜBRETAS'ın Bilecik Söğüt'teki maden ocağında 6 milyar doların üzerinde bir kaynak bulunduğu söyleniyor. Bu kaynak yeni değil, 2008'den önce bulunmuş bir kaynaktır. Türkiye'nin kaynaklarının nasıl peşkeş çekildiğine bakalım. 2008'de bu kaynak o zamanın prensi, bugünün teröristi Akın İpek'in şirketi olan Kozaya devredilmiş, bugün mahkeme kararlarıyla geri dönmüş. Söylenildiği gibi 6 milyar dolar değil, bahsedilen kaynağın üçte 1'i üretilebilme kapasitesine sahip kaynaktır.

Değerli arkadaşlar -sürem kısıtlı- "Yeter artık." diyoruz. Huzurdaki kanun teklifi, çevre denetimi süreçlerinin özelleşmesinin önünü açacak bir adımdır; sempatik, faydalı maddeler arasında serpiştirilmiş vahşi rant maddeleri çevreye ve memlekete ihanet gibidir.

Yine, değerli arkadaşlar, son günlerde Sayın Genel Başkanımızın konuşmalarından mal bulmuş Mağribî gibi cimbızlanan, seçilen kopyala yapıştırıla şekilde partimize saldırılmaya başlandı partinizin her kademesinden, Genel Başkanınızdan yöneticilerine kadar; en son pergolacı Fahrettin de -bunu kullanmaya- mal bulmuş Mağribî gibi saldırdı.

Ben size bir şey okumak isterim -bu, devlete bir ait tutanak- değerli arkadaşlar. 8 Aralık gece 20.25'te Hamzabeyli Gümrük Kapısı'na bir araç girer 34 plakalı, şoförünün adı Veysel Filiz. Şahıs aranmak istemez, diplomatik dokunulmazlığı olduğunu söyler fakat pasaport ibraz edemez, kimlik gösterir, o kimlikle birlikte itibar etmez gümrük görevlileri. Tam tespiti aldıklarında zula yakalanır; zulada 182 paket içerisinde 98.740 gram eroin yakalanır.

Şimdi, pergolacı Fahrettin, dersine iyi çalış. Her şeyi bilecek durumda olan devletimiz bu zulanın kaç defa kullanıldığını, 8/12 tarihinden bugüne bunun neden açıklanmadığını, bu vatandaşı kimlerin koruduğunu ve sonra kimlerin uyuşturucuyu sakladığını, savunduğunu bize bir anlat diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Şahıslar adına ikinci söz Sayın Sefer Aycan'ın.

Buyurun Sayın Aycan. (MHP sıralarından alkışlar)

SEFER AYCAN (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin ikinci bölümü üzerine şahsım adına söz almış bulunuyorum.

Kanun teklifinde depozito yönetim sisteminin kurulması ve işletilmesi ile çevre kirliliğinin önlenmesi amacıyla Çevre Ajansının kurulmasıyla ilgili düzenlemeler vardır. Milliyetçi Hareket Partisi olarak çevre kirliliğini önlemeye yönelik her türlü girişimi bu zamana kadar destekledik, bundan sonra da desteklemeye devam edeceğiz. Özellikle depozito yönetim sistemiyle inorganik atıkların bu şekilde çevreyi kirliletmesinin önlenmesi amaçlanmaktadır. Bu ambalaj malzemelerinde, özellikle geri dönüşüm çok önemli hâle gelmektedir.

Cam en sağlıklı ambalaj malzemesidir. Cam kullanımını artırmak gerekir. Kullanılmaması gereken ambalaj malzemesi ise plastik malzemelerdir. Plastik malzemelerin toprakta en az dört yüz yıl içerisinde çözüldüğünü dikkate alırsak, kesinlikle plastiklerin atık olarak toprağı kirliletmesine müsaade etmemek gerekir. Hatta plastik atıkların çözünmesi sırasında ortaya çıkan mikroplastiklerin balıkların organizmalarına girmesi ve balıkların toksik hâle gelmesi de önemli bir konudur. Bu nedenle, mutlaka atık konusunda duyarlı olmak lazım. En ideali sıfır atıktır; sıfır atık bir kültürdür, bir yaşam tarzıdır. Evde ayrıştırarak toplamak ve bunu tekrar geri dönüşüme vermek hem çevre kirliliğini önlemek açısından hem de ekonomi açısından çok önemlidir. Bu nedenle, toplumda atık kültürü oluşturmak, atık toplamak ve sıfır atık idealine ulaşmak için bilinçlendirmeyi, eğitim yapılmasını gerekli görüyoruz. Bu

bilinçle toplumumuzda atık geri dönüşümünü de geliştirmemiz lazım. Ama bir şey yapmamamız lazım: Özellikle plastik atık alıyoruz dışarıdan, ithal ediyoruz, bundan vazgeçmek gerekir. Çin'den plastik atık alma faaliyetlerine izin vermemek gerekir. Özellikle bu dönemde plastik atıkların çok kirli olduğunu da dikkate alarak bu atık ithalatını durdurmamız gerekir diye düşünüyorum.

Kanun teklifinde var olan bir diğer konu ise egzoz emisyonunu azaltmak için bisiklet ve skuter yollarının yapılmasıyla ilgili düzenlemelerdir. Bunu da destekliyoruz Milliyetçi Hareket Partisi olarak, çok yararlı buluyoruz. Çünkü hava kirliliğinin en önemli sebeplerinden biri egzoz emisyonudur, hava kirliliğinin yüzde 20'si egzoz emisyonuna bağlıdır. Bunu ne kadar azaltırsak, hava kirliliğini ne kadar önlersek küresel ısınmayı ve iklim değişikliklerini de önleriz. Küresel ısınmaya ve iklim değişikliğine bağlı olan zararların geri dönüşümü de yoktur. Bunu ne kadar azaltırsak, dünyamız için, geleceğimiz için o kadar yararlı bir iş yapmış oluruz.

Kanun teklifinde yer alan bir diğer konu ise çevresel etki değerlendirmesi raporu olmayan, ÇED raporu olmayan faaliyetlerin durdurulmasıyla ilgili düzenlemelerdir. Bu konu da çok önemli; hatta ÇED uygulamasını, ÇED raporu uygulamasını çok yaygınlaştırmak gerekir, hatta her faaliyette, her politikada istemek lazım.

Yapılan her şeyin çevre üzerine etkisinin tanımlanması işidir ÇED düzenlenmesi ve burada çevreye verecek zararın belirtilerek bu zararı önlemeye yönelik tedbirlerin alınmasını düzenlemektedir. Bunun için ÇED raporu düzenlenmesiyle ilgili kararı daha da genişleterek bütün faaliyetlerde mutlaka ÇED raporu istemeliyiz ve bu raporu titizlikle yerine getirmeliyiz diye düşünüyorum.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak çevre konusunda yapılacak her türlü düzenlemeyi destekliyoruz, bundan sonra da desteklemeye devam edeceğimizi belirtiyorum. Kanun teklifinin hayırlı olması dileğiyle, saygılarımla sunarım.

Teşekkür ederim. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – İkinci bölüm üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştır.

Şimdi, on beş dakika süreyle soru-cevap işlemi yapacağız.

Sayın Taşkın...

ALİ CUMHUR TAŞKIN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın bugün üniversite öğrencilerine verdiği müjdeyi, önemine binaen, buradan bir kez daha ifade etmek istiyorum.

Gençlik ve Spor Bakanlığımız tarafından 2021 yılında öğrencilerimize verilecek kredi ve burs miktarları lisans öğrencileri için 650 lira, yüksek lisans öğrencisi için 1.300 lira, doktora öğrencisi için 1.950 lira olarak belirlendi. Millî sporcularımıza bu rakamların 2 veya 3 katı, üniversite sınavında ilk 100'e girenlere de 3 katı olarak ödenecek. Ocak ayında 452 bin öğrencimizin hesabına burs, 1 milyon 11 bin öğrencinin hesabına kredi olarak bu miktarlar yatırılacaktır. Sayın Cumhurbaşkanımıza öğrencilerimize verdiği destekler dolayısıyla şükranlarımı arz ediyorum. Yeni kredi ve burs miktarlarının öğrencilerimize hayırlı olmasını diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Durmuşoğlu...

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Mevlâna Celâlettin Rûmi hazretlerinin beka âlemine irtihalinin 747'nci yıl dönümü pandemi nedeniyle ağırlıklı olarak dijital ortamda seyircisiz olarak kutlandı. Mevlâna'yı anma, naat ve ayin ritüellerinin 2008 yılında UNESCO tarafından "Somut Olmayan Kültürel Miras" olarak koruma altına alınması, bu konuda ilgili bakanlığın yetkilileri görevlendirmesine rağmen ne yazık ki İstanbul

Büyükşehir Belediyesinin düzenlemiş olduğu programda hiçbir zaman görülmemiş bir istismara neden oldu. Törende Kur'an-ı Kerim, tekbirler ve naatşeriflerin aslına uygun olarak okunmaması asla kabul edilebilir bir durum değildir. Mevlevi geleneklerinde ve inancımızda yeri olmayan bu basit davranış, en hafif tabirle, maneviyatımıza saldırıdır.

Mevlâna'nın değerlerinden son derece uzak olan bir kesimin, kendi iç hesaplarına alet etmek uğruna, yüzyıllardır devam eden bir geleneği tahrip etme cürretini kınıyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Karayel...

İSMAİL EMRAH KARAYEL (Kayseri) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Mevlâna hazretlerinin “Hakk’a yürüdüğüm gün bir düğün gecesi gibi tören yapın bana çünkü o gece en büyük sevgili olan Allah’a kavuştuğum gece.” vasiyetine binaen her yıl aralık ayında düzenlenen Şebiarus törenleri Mevlevihanelerde sema ayini ve Kur'an-ı Kerim okunması geleneğinin sürdürülmesini 1925'ten 1940 yılına kadar yasaklayan CHP zihniyetini neredeyse yüz yıl sonra yine görmekteyiz. CHP'nin başta Kur'an-ı Kerim'e, sonra Mevlâna'ya yaptığı saygısızlık bugün tam da konuşmamız ve çokça üzerinde düşünmemiz gereken bir konudur. Neden ileriye değil, geriye doğru yöneliyorlar? Neden biz bugün yine Kur'an-ı Kerim'in Türkçe okunmasını tartışıyoruz? Bir parti nasıl olur da yüz yıllık serüveninde bir arpa boyu yol alamaz? Mevlevilik büyük halk kitlesinin kalbi ve ahlaki terbiyesine yön verirken ne yazık ki CHP zihniyeti bu tefekkür dünyasından hiçbir ışık alamadan günbegün solmaya devam etmektedir.

BAŞKAN – Sayın Kılıç...

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Günümüzde doğal sorunlar giderek artış göstermiş ve ülkeler bu konunun ciddiyetini giderek daha fazla anlamıştır. Sebebi, bu sorunların sınır tanımaksızın canlılığı her yerde tehdit eder olmasıdır. Son yıllarda dünyada olan iklim değişiklikleri, sıcaklıkların artması, buzulların erimesi uluslararası alanda birçok ülkenin beraber hareket etmesini sağlamış, tabiatı tehdit eden bu tarz durumlar uluslararası sorun olarak sayılmaktan çok küresel sorunlar olarak kabul edilmiştir. Ozon tabakasının delinmesi, buzulların erimesi, mevsimlerin değişmesi, sel felaketleri, ormanların yanması ve azalması, kuraklık tehdidi gibi tehlikelerin farkına varılması uluslararası iş birliği sağlanmasını gerekli kılmıştır.

BAŞKAN – Sayın Gaytancıoğlu...

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öğretmenlerimizin bir talebini buradan Millî Eğitim Bakanına iletmek istiyorum: Öğretmenlerimiz ocak ayında il, ilçe emrine eş durumu tayinlerinin açılmasını istiyor. Salgın döneminde binbir güçlükte çalışan öğretmenlerimiz bir de aile birliğinin olmamasından dolayı sıkıntı yaşıyorlar. Eşleriyle farklı yerlerde bulunan öğretmenlerimiz norm kadro uygulaması nedeniyle aynı yerlere tayin olamamaktadır. Bu nedenle, Millî Eğitim Bakanlığı bu öğretmenlerimize il veya ilçe emrine tayin hakkı vermelidir. Bu dönemde çocuğundan, eşinden ayrı bırakılan öğretmenlerden yeterli verim alınmaz. Kaldı ki aile birliğini sağlamak anayasal bir gerekliliktir. Bu öğretmenlerimizin büyük çoğunluğu sözleşmeli öğretmenlik nedeniyle yıllardır eş ve çocuklarından ayrıdır. Kadroya geçtikten sonra da ayrı kalmaya devam etmesinler. Millî Eğitim Bakanından bir kez daha bu öğretmenlerimizin sesini duymasını istiyoruz. Öğretmenlere özlük haklarını vermiyorsunuz, en azından eş ve çocuklarından ayrı bırakmayın.

BAŞKAN – Sayın Arı...

CAVİT ARI (Antalya) – Antalya ili Korkuteli ilçesi Dereköy mahallesi'ne açılmak istenen kömür ocağına “Hayır.” diyoruz. Dereköy halkı bu ocağa kesinlikle karşı. Kömür ocağı açılması hâlinde 11 bin dönüm tarım alanı yok olacaktır, Korkuteli içme ve sulama suyu kaynakları zarar görecektir. Hani tarım önemliydi, hani üretim önemliydi. Dereköy'de kömür ocağı açılmasını; tarıma, üretime zarar verilmesin. Dereköy'de kömüre “Hayır.” diyoruz.

BAŞKAN – Sayın Ünsal...

SERVET ÜNSAL (Ankara) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Türkiye’de su kaynaklarının durumu ve alınması gereken tedbirler... Genel su durumu şudur arkadaşlar: Araştırmalara göre önümüzdeki yirmi yıl içerisinde birçok nehir havzasının su potansiyelinde yüzde 50’ye varacak oranda azalma yaşanacak; başta büyükşehirler olmak üzere kentler kuraklıkla karşı karşıya kalacak. Bu riske engel olmak için su politikaları mutlak geliştirilmeli. Su politikaları nasıl olmalı? Suyun insan hakkı olduğu ilkesi unutulmadan toplumcu ve gerçekçi bir politika üretilmeli, ilave su temini ve mevcut suyun verimli kullanılması için mutlak tedbirler alınmalı, sürdürülebilir su politikaları öncelikli hedef olmalı.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Sayın Yıldız...

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Türkiye’de turizm seyahat acenteleri 13 bin civarında. Bu acenteler yıllardan beri döviz getiriyor ülkemize. 2019’da yaptığı harcamalar... Pandemi dolayısı ile 2020’de turizm yapamadılar. Yaklaşık 13 bin acenteci her gün beni arıyor, diyorlar ki: “Biz yıllardan beri Türkiye’ye döviz getiriyoruz ama Türkiye kırk gün bize bakmıyor. Turizm Bakanı, sadece 3 tane büyük firmaya beş yıl vadeli kredi sağladı; geri kalan 13 bin tane seyahat acentesi zor durumda maalesef. Acilen bu insanlara beş yıl vadeli, faizsiz kredi vermemiz lazım. Aksi takdirde 2023’teki 75 milyar hayaliniz suya düşecek. Acilen bu firmalara muhakkak destek vermemiz gerekiyor.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Aycan...

SEFER AYCAN (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, Covid-19 virüsünün mutasyona uğradığı haberleriyle umutsuzluk ve kaos havası estirmeyi doğru bulmuyorum. Virüslerde mutasyon sürekli görülebilen bir durumdur. İngiltere merkezli son mutasyon haberlerini panik yapmadan izlemekte fayda vardır. Şu anki iddia, virüsün bulaşma hızının arttığına yöneliktir. Onun dışında, genel şekli, hareketi ve hastalık yapma gücüyle ilgili bilgi yoktur, bu özellikleri izlemek gerekir. Bu aşamada alınacak önlemlerde ve tedavide değişiklik yapmaya gerek yoktur. Virüsün mutasyonu, şu an itibarıyla aşı için olumsuz bir durum değildir. Özellikle Sağlık Bakanlığının Çin’den alma bağlantısı yaptığı aşının şu an için etkinliğini etkileyen bir durum söz konusu değildir. Aşı, ölü viral aşı olduğu için tüm virüsü antijen olarak değerlendirmektedir. Virüsün genel şekli değişmediği için aşının etkinliğiyle ilgili bir sorun görülmemektedir.

Son olarak, bana aşı sırası geldiğinde aşı yaptıracağımı belirtirim.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN – Komisyon...

Buyurun.

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Öncelikle, ben de Türk sporuna çok büyük hizmetleri olan, Trabzonspor’un hem futbolcusu hem hocası Sayın Özkan Sümer’i ve üniversiteden hocam olan, çevre adına da çok büyük çalışmaları olan Sayın Orhan Kural Hocamızı rahmetle ve minnetle anıyorum.

Şimdi, burada çok değerli milletvekili arkadaşlarımızın çevresel sorunlarla alakalı, Çevre Ajansı ile alakalı yapıcı eleştirileri oldu. Ben hepsine teşekkür ediyorum ama burada gördüğüm hep eleştiriler; yapılanlarla ilgili de bir teşekkür etmelerini bekledim esasında.

Şu anda Türkiye’de çevresel sorunlara baktığımız zaman AK PARTİ iktidarından önce, 2002 öncesine baktığımız zaman, 90’lı yıllarda çöplerin, çöp dağlarının patladığı bir İstanbul’u görüyoruz. Bunu da geçmişe bir baktığımız zaman, o dönemde Türkiye Büyük Millet Meclisinde soru önermelerinde ve milletvekillerimizin de burada bunu gündem yaptıklarını, aylarca gündem yaptıklarını, hatta 39 kişinin rahmetli olduğunu, 12 kişinin cesetlerinin bile bulunamadığı bir dönemi hatırlıyoruz. Yani, burada gazete manşetlerine baktığımız zaman “Çöp Yanardağı” “Bu ayıp bize yeter!” diye böyle yüzlerce gazete manşetleri var.

Diğer konuya baktığımız zaman, Sayın Cumhurbaşkanımızın 1994 yılında İstanbul’da Büyükşehir Belediye Başkanı olduğu zaman Haliç’in durumu burada, resimde görülüyor.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Ergene ne oldu?

CAVİT ARI (Antalya) – Bugüne bakın, bugüne.

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – AK PARTİ dönemine baktığımız zaman Haliç burada, tertemiz olmuş. Yani, havanın solunamadığı, suyun içilemediği, suyun kirlendiği bir dönemde, insanların maskeyle dolaştığı bir dönemde... (CHP sıralarından gürültüler)

CAVİT ARI (Antalya) – Mahvettiniz...

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Değerli arkadaşlar, sizin görüşlerinizi dinledik. Ben görüşlerimi burada ifade ediyorum.

Suyun içilemediği bir dönemde, şimdi, bu döneme bakıyoruz, 2002 sonrasında bakıyoruz: Patlayan çöplükler park olmuş, çocuklarımızın rahatça yürüyebileceği, insanların rahatça gezebileceği bir yer hâline gelmiş, katı atık düzenli depolama sahaları yapılmış. 15 tesis vardı, şu anda 90 tesise çıktı, yani şu anda 65 milyon insanımıza hizmet veriyoruz. Artık, sular arıtılarak doğaya bırakılıyor. 145 tesis vardı, 1.170 tesise çıktı. Yani, yüzde 35 nüfusa hizmet verirken, şu anda yüzde 89 nüfusa -belediyelerin yaşadığı yerlerde- hizmet veriyoruz. Yani, 5 ilde, 5 büyük ilimizde doğal gaz vardı, şu anda 81 vilayetimizde ve ilçelerimizde bile doğal gaz var. Yenilenebilir enerji kaynaklarını kullanınca havayı, suyu, toprağı artık rahatlıkla temiz hâle getirdik. Plastik poşet kullanımıyla alakalı bir kanun, yine bütün arkadaşlarımızın desteğiyle bir kanun düzenlemesi yaptık. Bununla birlikte, plastik tüketimi yüzde 80 azaldı. Yani, 1,5 milyar tasarruf sağlandı, bu da çevresel sorunlara harcanıyor. Şu anda da Çevre Ajansıya da bizim çöplere attığımız esasında ekonomik değeri olan ham maddeleri ekonomiye kazandırmak için sıfır atık yönetim sisteminin bir altlığını oluşturuyoruz. Burada da amacımız esasında bu çöpleri ekonomik değeri olan bir ham madde hâline getirip çevresel sorunları da çözüp çevreye bırakmadan ekonomiye kazandırmak. Yani burada 20 milyar civarında olan içecek ambalajlarının yüzde 90’ını geri dönüşüme kazandırıp geri dönüşüm oranını da yüze 13’ten yüzde 35’e çıkaracağız. 20 milyar bir tasarruf yani çöpe attığımız paradan 20 milyar tasarruf yapacağız, 100 bin kişiye de iş, aş sağlayacağız.

Yani 2002 yılında Türkiye’de 8 olan hava ölçüm istasyonu bugün 355. Yani bütün bunlara baktığımız zaman; atık su arıtma tesisleri, katı atık düzenli depolama sahaları, hava ölçüm istasyonları, yenilenebilir enerji kaynaklarıyla birlikte kullandığımızda yani Türkiye geçmişe göre çevresel sorunlar açısından çok çok iyi bir seviyede, bunu söylemek isterim. Yani insanlarımızın bütün şehirlerimizde havasının, suyunun, toprağının temiz olduğunu rahatlıkla görüyoruz. Bu yeterli mi? Yeterli değil, yeterli olmadığı için de işte gerekli olan yasal düzenlemeleri yapıyoruz.

Ben bu konuyla alakalı Çevre Ajansına özellikle Komisyonunda destek veren, bu kanun teklifine destek veren bütün milletvekillerimize teşekkür ediyorum; yine Bakanlığımıza, Bakanımıza, bütün bürokratlara teşekkür ediyorum. Burada sizlerin desteğiyle, milletvekillerimizin desteğiyle bu Çevre

Ajansı kurulduğu zaman, inşallah, ülkemiz daha temiz olacak. Temiz bir Türkiye hayaliyle beraber bu kanun çalışmalarını yapıyoruz.

Ben tekrar, destek veren, eleştirileriyle beraber destek veren bütün milletvekillerimize teşekkür ediyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, ikinci bölüm üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sayın Başkanım, korkunç, rahatsız edici bir ses var, hiçbir Şey anlamadık.

BAŞKAN – Kıstırdım sesi, kıstırdım, biliyorum.

Şimdi ikinci bölümde yer alan maddeleri, varsa o madde üzerindeki önerge işlemlerini yaptıktan sonra ayrı ayrı oylarınıza sunacağım.

Birleşime otuz dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 20.58

YEDİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 21.30

BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ

KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), Sibel ÖZDEMİR (İstanbul)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 37’nci Birleşiminin Yedinci Oturumunu açıyorum.

232 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon? Yerinde.

19’uncu madde üzerinde 3 adet önerge vardır. Önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 19’uncu maddesinin birinci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 19 - 2872 sayılı Kanun’un ek 12’nci maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “ambalajlı” ibaresi madde metninden çıkarılmış, ikinci fıkrasına “esaslar” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile sisteme ilişkin teminatlar ve ücretler” ibaresi ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.”

Ayhan Altıntaş

Dursun Müsavat Dervişoğlu

Bedri Yaşar

Ankara

İzmir

Samsun

Aylin Cesur

İmam Hüseyin Filiz

Arslan Kabukcuoğlu

Isparta

Gaziantep

Eskişehir

Feridun Bahşi

Antalya

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Feridun Bahşi’nin.

Buyurun Sayın Bahşi. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

FERİDUN BAHŞİ (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 232 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 19’uncu maddesi üzerine söz aldım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

106’ncı yılında Sarıkamış şehitlerimiz başta olmak üzere vatan, millet ve bayrak uğruna gözlerini kırpmadan toprağın kara bağrına düşen tüm şehitlerimizi saygı, minnet ve rahmetle anıyorum, ruhları şad olsun.

Değerli milletvekilleri, Doğu Türkistan’da o toprakları beklemeye kalan soydaşımız Uygur Türkleri geçmişin intikamı peşindeki emperyalist kızıl Çin Hükûmeti tarafından zulme tabi tutulmakta, soykırma uğratılmaktadır. Doğu Türkistan vahşi bir zulümle üç yüz yıldır tek başına boğuşmaktadır. Son yıllarda zulmün artmasına, soykırma tüm dünya ses yükseltirken Türkiye üç kuruşluk kredi beklentisi uğruna, maalesef, üzülerek belirtiyoruz ki sessiz kalmaktadır. Hatta bir parti genel başkanı

Uygur Türklerini bebek katili bölücü terör örgütü PKK'yla bir tutan açıklamalar yapmakta, buna da sessiz kalmaktadır. Türk vatandaşı soydaşlarımızın Doğu Türkistan'da bulunan yakınları her türlü işkenceye tabi tutulmakta, iktidar ise kendi vatandaşlarımız olan bu insanlar için kılıcı bile kıpırdatmamaktadır. Türk vatandaşı Ömer Faruh, yine Türk vatandaşı kızları 2015 doğumlu Zarife ile 2016 doğumlu Zahide'den bin beş yüz kırk üç gündür haber alamadığı gibi yetkili makamlara yaptığı müracaatlardan da sonuç alamamaktadır. Yine bir ay kadar önce, dört yıldır Türkiye'de yaşayan ve Çin zulmünü dünyaya duyurmaya çalışan Uygur Türk'ü Abdülşükür bir gece yarısı evinden alınarak gözaltına götürülmüştür. Durumunu soru önergesiyle sormamıza rağmen bugüne kadar cevap alamadık. Abdülşükür'ün Türk vatandaşı kardeşleri de yine Çin'de esir tutulmaktadır. 5,5 milyon Suriyeliye her türlü imkân, para sağlanırken Türk vatandaşı Uygur Türklerine reva görülen bu uygulamalar kabul edilemez. Al bayrağa ve gök bayrağa Meclisin bu kürsüsünden selam gönderiyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, insan çoğu zaman çevreye verdiği zararın farkında değildir veya önemsiz gibi görünen bir çevre kirliliğinin küresel olarak hangi boyutlara ulaşabileceğini kavrayamaz. Çevre duyarlılığı eğitimi ailede başlayarak planlı ve düzenli olarak okul ve hayatın her alanında ömür boyu sürmeli, buna ilişkin tedbir alınıp hayata geçirilmelidir. Anayasa'nın 56'ncı maddesinde yer alan "Herkes sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek devletin ve vatandaşların ödevidir." ifadesiyle her bireye ve devlete yükümlülük yüklemiştir. Ülkemizde yaşanan çevre sorunları artarak devam etmektedir. Bu sorunlar kimi zaman devlet eliyle kimi zaman da bilinçsiz vatandaşlar eliyle meydana getirilmektedir. Verilen çevre eğitimleri hem yetersiz hem de sadece kâğıt üzerinde kalmaktadır.

Değerli arkadaşlar, kısaca "Meclis demek, millî iradenin tecelli ettiği yer demektir." diyerek sözlerime devam etmek istiyorum. Seçilen milletvekilleri devletin temsilcileridir. Bunun içindir ki hiçbir milletvekili millettten aldığı bu iradeyi ipotek altına vermemelidir çünkü akıl yürütmek kişiye meseleler üzerinde düşünmeyi, nedenini araştırmayı sormayı, sorgulamayı gerektirir. İnsanı her canlıdan üstün kılan bu kazanım iyiye güzele dair, aklını işleterek topluma ve çevreye değer katmasıdır. Aklı işletmenin yolu ise özgür düşünmekten geçer. Çünkü özgürlük özünü bilmenin önündeki engelleri kaldırır. Büyük Atatürk'ün dediği gibi "Sorgulamayan cahil, sorgulatmayan zalimdir." Buraya gelen yasa tekliflerinin hangisini sorgulayabiliyoruz ya da hangisini sorgulamamıza izin veriliyor. En kutlu özgürlük Tanrı'dan başkasına kul olmamak, zulme baş eğmemektir. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

FERİDUN BAŞŞİ (Devamla) – Ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 19'uncu maddesinde yer alan "tabi tutulan" ibaresinin "tabi kılınan" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Murat Çepni	Mehmet Ruştü Tiryaki	Kemal Peköz
İzmir	Batman	Adana
Abdullah Koç	Kemal Bülbül	Mahmut Celadet Gaydalı
Ağrı	Antalya	Bitlis

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Kemal Peköz’ün.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ilgili kanunun 19’uncu maddesi üzerine grubum adına söz aldım. Sizleri ve ekranları başında bizleri izleyen halkımızı saygıyla selamlıyorum.

Görüşmekte olduğumuz kanunun 19’uncu maddesinde depozito yönetiminin başlangıç tarihinin Covid-19 nedeniyle bir yıl ertelenmesi gündeme alınmış, ek olarak da depozito kapsamına alınması söz konusu olan ambalaj, ürün üreticileri, ithalatçıları ve piyasaya sürenlerin bu kapsamda uyması gereken kurallar belirlenmiştir.

Depozito olayına baktığımız zaman normal ve olumlu bir şey gibi görünüyor ama ciddi belirsizlikler içeriyor. Birincisi, bunun Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yapılacak bir yönetmelikle daha sonra açıklanacağı ifade ediliyor ve burada depozitonun nasıl uygulanacağı, üretim maliyetine girip girmeyeceği, daha sonra insanlardan depozito için alınırken onlar iade edildiğinde nasıl bir iade yapılacak, bu konuda belirsizlikler var. O nedenle de belirsizlik içeren bir kanun maddesi. Bu şekilde olduğu zaman da üzerine söylenecek çok fazla şey olmuyor ancak kanun hazırlanırken bu ayrıntılar konulmuş olsaydı üzerine daha fazla söz söyleme şansımız olabilirdi.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; başka bir konudan söz etmek istiyorum. Arkadaşlarımız, bugün hemen hemen herkes dile getirdi ama ben biraz daha ayrıntıya girmek, bir adım daha ileriye götürmek ve Leyla Güven’den söz etmek istiyorum.

DTK Eş Başkanı Hakkâri Milletvekilimiz Leyla Güven’in milletvekilliği geçen haziran ayında hukuksuzca düşürüldü. Dün de yargıldığı davada yirmi iki yıl üç ay hapis cezasına çarptırıldı. Diyarbakır’daki evine baskın yapıldı, bulunduğu arkadaşımızın evinden gözaltına alındı, jet hızıyla tutuklamaya götürüldü ve oradan da daha sonra bir gün içerisinde Diyarbakır’dan Elâzığ’a sürgün edildi. Bu, arkadaşlarımızın da ifade ettikleri gibi, önceden planlanan bir şey olduğu açıkça ifade ediliyor burada.

Leyla Güven kimdir? Leyla Güven, en az yirmi beş yıldır birlikte siyaset yaptığımız, Konya’daki Kadın Kolları Başkanlığıyla başlamış olan, daha sonra HDP Kadın Kolları yöneticiliği, Demokratik Halk Partisi parti meclis üyeliği, DEHAP adına Kadın Kolları Başkanlığı, Adana’nın Seyhan ilçesine bağlı Küçük Dikili Belediye Başkanlığı, daha sonra Şanlıurfa Belediye Başkanlığı yapmış, Haziran 2015’te de de genel seçimlerde Şanlıurfa Milletvekili olarak seçilmiş, 2018 seçimlerinde de Hakkâri Milletvekili olarak Meclise seçilmiştir. Leyla Güven, bu ülkeye barış gelsin diye iki yüz gün açlık grevi yaptı, ölümün sınırından döndü. Yine, ömrünü kadınların ve Kürt halkının mücadelesine adanmış ve bu uğurda bedeller ödemiş, haksızlıkların ve hukuksuzlukların karşısında olmuş kadınların iradesidir. Leyla Güven rehlin alınırken şunları söyledi: “Ben kaçacak olsam sizin ruhunuz bile duymazdı. Hiçbir yere gitmiyorum. Bu ülkede siyaset yapmaya devam edeceğim. Zalimin üstüne böyle yürümek cesaret ister.” Sızca bu, sizden korkan bir kadının sözleri olabilir mi? Sızca Leyla Güven korkutulabilir mi? Sızca Leyla Güven’i mücadelesinden vazgeçirebilir misiniz? Tabii ki hayır. Leyla Güven’in dediği gibi, hiçbir yere gitmiyoruz; bu ülke, bu Meclis bizim. On binlerce yoldaşımız içeride, biz dışarıda siyaset yapmaya devam edeceğiz. Çünkü biz gücümüzü halkımızdan alıyoruz ve haklarımızdan alıyoruz. Mücadelemizi devam ettireceğiz. Bugün, yarın ya da öbür gün ama mutlaka biz kazanacağız.

Saygıyla selamlıyorum sizleri. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 19'uncu maddesinde yer alan "eklenmiştir" ibaresinin "ilave edilmiştir" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Vecdi Gündoğdu	Aydın Özer	Murat Bakan
Kırklareli	Antalya	İzmir
Süleyman Bülbül	Barış Karadeniz	Mahir Polat
Aydın	Sinop	İzmir
Ednan Arslan		Alpay Antmen
İzmir		Mersin

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Alpay Antmen'in.

Buyurun Sayın Antmen. (CHP sıralarından alkışlar)

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yine bir torba yasa görüşüyoruz ama torba değil, bildiğiniz çorba.

Bakınız, özellikle yandaşlar eliyle enerji, maden, ulaştırma ve inşaat sektörü Türkiye'de yağmalanıyor. Barajlarla ekosistem değişiyor, HES'lerle akarsular kuruyor, RES'lerle ormanlar kesiliyor; gelmiş burada Çevre Ajansının kurulmasıyla ilgili kanunu konuşuyoruz. Hangi çevreyi bıraktınız ki neyi konuşacağız?

Değerli milletvekilleri, İstanbul'a ihanet ettiklerini itiraf ederek şehirleri betona gömen, rant için orman katleden, "Yerli ve milliyiz." diyerek Kaz Dağları'nı Kanada'ya, Mersin Akkuyu'yu Ruslara, Artvin'i beşli çeteye yağmalatanlar mı çevreye duyarlı olacak? Bu ülkenin toprağını, havasını, suyunu Kanada'ya satmanın adı ne zamandan beri yerli ve millî oldu. "Mavi boncuk takışına, ırmağının akışına ölürüm Türkiyem." diyerek, ırmağı Kanadalı bir şirkete kurutturmanın neresi yerli ve millî? Vatan sevgisi sadece lafta; orman yeşilini sevmiyorlar, sevdikleri tek şey doların yeşili.

Hele o Salda Gölü, hele o Salda... Kuldan utanmıyorsanız Allah'tan utanın diyorum. Dünyada eşî ve benzeri yok. Amerikan Ulusal Havacılık ve Uzay Dairesi (NASA) diyor ki: "Tek benzeri Mars'ta." Herhâlde bunu tekrar görmek için Mars'a gitmeniz gerekecek. İnsan bakmaya, dokunmaya kıyamıyor, beylerin yaptığı rezillîğe bakın arkadaşlar. Dünyada Salda Gölü'nün eşî benzeri yok. Gitmişler, bu kumlara evler ve bir şeyler inşa ediyorlar. Arkadaş, siz güzel olan her şeye mi düşmansınız? Güzel bir ağaç, su, göl görünce dayanamıyor ve hemen onu yok mu etmek istiyorsunuz?

Bakınız, Alpler'den sonra oksijenin en fazla olduğu yerler arasında bulunan Kaz Dağları Kanadalılara peşkeş çekildi. 200 binden fazla ağaç kesildi, bunu düşman bile yapmaz.

Bakın, devam edelim. Cennet vatanım, cennet şehrim, cennet memleketim Mersin Akkuyu, yemyeşil bir koydu. Şimdi, atom bombası düşmüş gibi, çöle dönüşmüş. Ruslara peşkeş çekildi. Bu yetmiyor, bize bir de elektrik satacaklar ve biz de buna yerli ve millî diyeceğiz.

Peki, bu fotoğrafa bakınca içiniz acımıyor mu? 12 bin yıllık Hasankeyf, tam 12 bin yıllık. Bakın, vicdanınız kaldıysa bakın. Bir de utanmadan Anadolu Ajansı haber yapıyor, bu fotoğrafla haber servisi ediyor: Yeni yüzüyle misafirlerini bekliyormuş efendim! Alay mı ediyorsunuz siz Allah aşkına? Şu liyakatsiz bürokratlarınızı da alın, bir gidin.

Peki, bu, ihanetin resmî: bu, dünya güzeli, Avrupa ve Asya'nın incisi İstanbul Boğazı'nın hâli. Ne istiyorsunuz İstanbul'dan? Dünyada eşi ve benzeri yok. Ne diyor sizin beşli çetenizden biri: "Meyve veren ağaç taşlanır." Allah aşkına, taşlayacak ağaç bile bırakmadınız.

Değerli milletvekilleri, Avrupa'da kişi başına düşen yeşil alan miktarı 20 metrekare, Türkiye'de ise sadece 5 metrekare. Türkiye AKP döneminde Arnavutluk büyüklüğünde tarım alanını, Çanakkale büyüklüğünde de orman alanını kaybetti. Biz böyle söyleyince diyorlar ki: "Biz kestik ama bilmem kaç tane de ağaç ektik." Milletten aklıyla alay ediyorsunuz. Belediyelerimizin 12 bin dolara aldığı ve sonra da kuruyan ağaçlardan mı bahsediyorsunuz? Almışlar yurt dışından paravan şirketlerle yüz binlerce fidan; kurumuş, bir daha almışlar; kurumuş, bir daha almışlar, dolarları basmışlar. Ey yerli ve millî AKP vekilleri, sizin Orman Bakanlığınız yok mu Allah aşkına? Hem ucuz hem de Türk lirasına fidan veriyor. Neden yerli ve millî Türk lirası üzerinden ve ucuz fidan veren kendi Bakanlığınızdan fidan almıyorsunuz? Niye yabancılardan alıyorsunuz?

Peki, son söz, hakkınızı yemeyelim: Sizin de diktiğiniz bir ağaç var, evet, kesinlikle; bu güzelim vatanın vatandaşlarının, halkımızın ocağına incir ağacı diktiniz.

Teşekkür ederiz. (CHP sıralarından alkışlar)

Saygılar sunarım.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

19'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

20'nci madde üzerinde 3 adet önerge vardır. Önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 20'nci maddesiyle 2872 sayılı Çevre Kanunu'na eklenen "EK MADDE 14"ün son cümlesinde yer alan "haricinde" ibaresinin "dışında" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Vecdi Gündoğdu

Aydın Özer

Murat Bakan

Kırklareli

Antalya

İzmir

Süleyman Bülbül

Barış Karadeniz

Mahir Polat

Aydın

Sinop

İzmir

Ednan Arslan

Ahmet Tuncay Özkan

İzmir

İzmir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Ahmet Tuncay Özkan'ın.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; bugün biraz da özel bir konu anlatarak başlayacağım.

23 Eylül 2008 günü evime gelen polisler tarafından Ergenekon örgütüne üye olduğum iddiasıyla gözaltına alındım. Sorgulamam beş gün sürdü, savcılıkta sürekli sormam üzerine “Nedir benim Ergenekon delilim?” demem üzerine “Evinizde Atatürk Nutku var, Bursa Nutku var, bu Nutuk’un evde bulunması delildir.” dediler. “Bunu tutanağa geçirin.” dedim, geçirdiler; tutanakta mevcut, isteyen arkadaşşıma sunabilirim, internette de bulabilirsiniz. Tutuklanmak üzere sevk edildim. Aşağıda bu savı dile getirdim “Bu yok.” dedi yargıç. “Ne var?” dedim “Siz Ergenekon terör örgütünün medya kolunu yöneten kişisiniz.” dedi. “Delil var mı?” dedim “Bu nereden çıktı, bana sorulmadı.” dedim “Şema var.” dedi. Şimdi içeride yatıyor kendisi, FETÖ terör örgütünden. “Şemada nasıl yer alıyorum ben?” dedim “Başta yer alıyorsun.” dedi. “Görebilir miyim?” dedim “Hayır, göremezsiniz, gizlilik kararı var.” dedi. “Avukatım görebilir mi?” dedim “Hayır, göremez.” dedi. “Peki, kim görecektir Sayın Yargıç?” dedim “Ben yargıçım, benim görmem yeterli.” dedi.

Şema, ısrarlı sorularım üzerine, beş yıl iki ay sonra açıldı, benim adımdan başka herkesin adı vardı ve bana 2 tane ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası verdiler. Ben, Beşiktaş Adliyesinden, tutuklandığım açıklandıktan sonra cezaevine götürüldüm. Hayatımda hiç karakola gitmişliğim yok. Gazeteciyim, her yere giderim ama yani böyle bir şey yok. Davalara girip çıkıyoruz, saygın birer yurttaş olarak, hak ettiğimiz şekilde yaşıyoruz. Metris Cezaevine götürüldüğümde beni bir odaya koymak istediler. Tutuklanmışım, cezaevine geldim, bir odaya sokulmak isteniyorum zorla. “Niçin beni bu odaya koyuyorsunuz?” diye sorduğumda “Arama yapacağız.” dediler. Dedim ki: “Ne araması? Zaten gözaltından geldim.” Çıplak aramayla orada tanıştım. “Yoktur.” demekle acılarımız yok olmaz arkadaşlar. “Yoktur.” deyince olmaz; “Vardır.” demeliyiz ve birbirimizin acıları üzerine hiçbir şey inşa etmemeliyiz, hiçbir şey ama. Ve askerlerin zoruyla bu aramaya maruz kaldım. Şimdi, buradan söylüyorum: Bu, acı bir şeydir. Gelin, bunu başka çocuklar... Biz çok acı gördük; sizler, bizler bir kavganın ürünüyüz; kavga mertçe olsun, başım üstüne, her şey razı, her şey kabul ama böyle namertlikleri, gelin, çıkaralım bu kitaplardan, yönetmeliklerden çıkaralım; gelin, birbirimize saygımızı şahika yapalım. (CHP, HDP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar) Sizden rica ediyorum; biz yaşadık, bizim çocuklarımız yaşamasın, sizin çocuklarınızı yaşamasın, Allah göstermesin. Ve birbirimizin acısına saygı duyalım. “Yoktur.” diyerek, “Olmamıştır.” diyerek bunu kapatamayız arkadaşlar. Devir değişti; Allah korusun, her birinize ya da çocuklarınıza, Allah korusun... Benim yattığım yerde Fetullahçı yatıyor, bana her türlü iftirayı eder; o hücrede insan yatmaz arkadaşlar. Ben Fetullahçıyı savunmuyorum. Mücadele, 80’li yıllardan beri mücadele ediyorum ama benim yattığım yere, haftada üç gün kanalizasyonun bastığı ve bunun bir taşla ayarlandığı ve o pislige uyandığımız ve uyandığımız yeri sizin temizlediğiniz ve duvarlarında küflerin çiçek açtığı, küfün çiçeğini gördüğünüz bir yere çıplak aramayla sokulup “Çıplak arama yoktur.” diye burada yıllar sonra duyduğumda, topluma karşı, sizlere karşı duyduğum saygının işareti olarak size diyorum ki arkadaşlar: Gelin, bu acılara son verelim. Bu acılara son vermezsek bu acılar bizi yok edecek. Birbirimizin onuruna, insan onuruna saygı duyalım. Doğadan kopmuş bu hakların tamamını, bu uygulamaların tamamını insana onuruyla beraber iade edelim. Burada herkes çok saygın, saygın yüreklerle ve vicdanlara seslendiğimi umuyorum. Bu var, bunun önüne geçelim çünkü -Allah korusun- çocuklarımızın felaketi olur.

Hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum, hepinize en derin muhabbetlerimi sunuyorum efendim. (CHP, HDP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansı Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 20'nci maddesi Ek Madde 14'te yer alan "gönüllülük" ibaresinin "mecburi" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Murat Çepni

Mehmet Ruştü Tiryaki

Erdal Aydemir

İzmir

Batman

Bingöl

Kemal Peköz

Abdullah Koç

Mahmut Celadet Gaydalı

Adana

Ağrı

Bitlis

Kemal Bülbül

Antalya

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Erdal Aydemir'in.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

ERDAL AYDEMİR (Bingöl) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şu anda huzurda bulunan bütün partilere mensup olan bütün milletvekillerini saygıyla selamlıyorum.

Arkadaşlar, dün itibarıyla, bir milletvekilimize, Kadıköy meydanında, bir basın açıklaması yapmak için, sadece basın açıklaması yapmak için orada bulunan Musa Piroğlu Vekilimize yönelik yapılan saldırı, tartaklama, kabul edilir bir durum değildir.

Öncelikle, siyasi kimliklerimizi bir tarafa bırakarak, parti aidiyetlerimizi bir tarafa bırakarak olayı değerlendirdiğimizde, olay yasama Meclisine yani meşruluğunu tamamen halkın iradesinden alan, AKP'siyle, CHP'siyle, HDP'siyle, MHP'siyle, İYİ PARTİ'siyle hepimize, bu yüce Meclisin tüzel kişiliğine yapılmış bir saldırdır arkadaşlar. Yapılan bu saldırıyı AKP vekilleri kabul eder mi arkadaşlar? Bakın, orada yerde olan, tartaklanan, ayaklar altında olan milletvekili bu yasama Meclisinin bir üyesi. Musa Piroğlu'na yapılan, Musa Piroğlu'nun şahsında, yasama Meclisini temsil eden Sayın Mustafa Şentop ve bütün yasama Meclisi vekillerine yapılmıştır. Bundan dolayı derhâl, ivedi bir şekilde bu olayın sorumluları hakkında idari ve hukuki işlem başlatılmalıdır.

Arkadaşlar, özellikle koalisyon Hükümetinin küçük ortağının, son bir haftadan beridir partimiz HDP'ye yönelik, kapatılmasıyla ilgili ve tabiri caizse bir soykırıma tabi tutulmasıyla ilgili çağrıları söz konusu. Arkadaşlar, bundan tam altı yıl önce, 2014 yılında, koalisyonun küçük ortağı MHP'nin Genel Başkanı Devlet Bahçeli Bey, 17-25 Aralığı rüşvetle, yolsuzlukla, hırsızlıkla mücadele haftası ilan etti. Biz beklerdik ki bu 17-25 Aralığında geçen dokuz günlük süre zarfında MHP'li vekiller, teşkilatlarıyla ve mensuplarıyla birlikte, Sayın Devlet Bahçeli'nin dediği gibi, bu süreç içerisinde, dokuz günlük bu süre içerisinde, yaşanan hırsızlıkların, yolsuzlukların ve de rüşvetin üzerine cesaretle gitsinler; cesaretle gideceklerini beyan etmişlerdi. Şimdi soruyoruz: Siz bu cesaretinizi kaybettiniz mi? (MHP sıralarından gürültüler)

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Oraya konuş, oraya!

ERDAL AYDEMİR (Devamla) – İşte, eğer kaybettiyseniz kapatılmasını istediğiniz HDP cesarettir; HDP, cesaretin ta kendisidir.

Yine aynı tarihlerde MHP Genel Başkan Yardımcısı Celal Adan, cumhuriyet tarihinin en büyük yolsuzluğu olarak, 17-25 Aralık arasında yaşanan soygun, talan, hırsızlık, rüşvet iddialarını cumhuriyet tarihinin en büyük soygunu olarak niteledi ve bu tarihler arasında Türkiye'nin dokuz ayrı yerinde hırsızlığı, rüşveti deşifre edeceklerini, bu olayın takipçisi olacaklarını söylerken cumhuriyet savcılarını da göreve davet etti. Evet... Ve aynen şunu dedi arkadaşlar: “Nefesimiz, bu soygunu yapanların ensesinde olacaktır.” Siz acaba nefesinizi yitirdiniz mi? İşte, o nefesin de savunucusu HDP'dir. Evet, arkadaşlar, işte, kapatılmasını istediğimiz partimiz HDP Türkiye'dir, Türkiye halklarıdır. HDP en başta Türk'tür, HDP Kürt'tür, HDP Ermeni'dir, HDP Arap'tır, HDP Boşnak'tır, HDP Laz'dır, HDP Türkiye halklarının tümüdür; HDP Müslüman'dır, HDP Hristiyan'dır, HDP Alevi'dir, HDP Sünni'dir, HDP Yezidi'dir, HDP Süryani'dir.

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Çorba oldu, çorba.

ERDAL AYDEMİR (Devamla) – HDP kadındır, HDP gençliktir, HDP doğadır, HDP doğada akan ırmaktır şarıl şarıl.

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Sen çorba yaptın.

ERDAL AYDEMİR (Devamla) – İşte, hiç kimsenin gücü HDP'yi kapatmaya yetmez.

(AK PARTİ sıralarından gürlütüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

ERDAL AYDEMİR (Devamla) – Çünkü HDP mücadele edenlerin partisidir, HDP direnenlerin partisidir. İşte, diyoruz ki mücadele edenler, direnenler özgürleşir...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERDAL AYDEMİR (Devamla) – ...özgürleşen insanlar güzelleşir, güzelleşen insanlar sevgili...

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Aydemir.

ERDAL AYDEMİR (Devamla) – HDP bütün bunların bileşkesidir.

Saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Buyurun Sayın Akçay, süreniz bir dakikadır.

V.-AÇIKLAMALAR (Devam)

30.- *Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Bingöl Milletvekili Erdal Aydemir'in 232 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 20'nci maddesi üzerinde verilen önerge hakkında konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Konuşmacı ve başka konuşmacılar da söylüyor, geçen hafta cevaplarını vermiştim. Tabii, Milliyetçi Hareket Partisi politikalarıyla çok büyük geldiği için canları yanıyor, sıkılıyor. Milliyetçi Hareket Partisinin politikalarından rahatsız olmalarını gayet iyi anlıyoruz. Partimizin görüşü deklare edilmiştir. Ayrıca, 17-25, 2013, aradan yedi yıl geçti. Milliyetçi Hareket Partisi hiçbir zaman cesaretini kaybetmez; ilkeli, sorumlu tutumunu her zaman alır ve almaya da devam eder. Yalnız, 2013'ten 2020'ye gelen süreçte Türkiye'de ortaya çıkan gerçekleri göz ardı etmemek gerekir. Bilhassa 15 Temmuz 2016 hain darbe girişimi ve bu 17-25 operasyonlarının bir FETÖ operasyonu olduğu da ayan beyan ortadadır, bunu asla göz ardı edemezsiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Hemen tamamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Akçay, mikrofonu açmıyorum biliyorsunuz. Söyleyin, kayıtlara geçsin. Sataşmadan kürsüden söz verebilirim.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Tutanaklara girmesi kâfidir yani çok fazla cevap vermeye de gerek yok.

Ayrıca, bu tür bir kumpası da hiç kimse onaylayamaz. Yani, bunu referans göstererek yedi yıl sonra bu konu bu şekilde ele alınamaz. FETÖ operasyonu olduğunu kabul ediyorlar mı, etmiyorlar mı; onu bir önce açıklığa kavuşturmaları gerekiyor.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

VIII.-KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.-Konya Milletvekili Selman Özboyacı ve Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ile 60 Milletvekilinin Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3133) ve Çevre Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 232) (Devam)

BAŞKAN – Önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 20'nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “eklenmiştir” ibaresinin “ilave edilmiştir” ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Dursun Müsavat Dervişoğlu

Bedri Yaşar

Ayhan Altıntaş

İzmir

Samsun

Ankara

İmam Hüseyin Filiz

Arslan Kabukcuoğlu

Gaziantep

Eskişehir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) –Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın İmam Hüseyin Filiz'in.

Buyurun. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

İMAM HÜSEYİN FİLİZ (Gaziantep) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 232 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 20'nci maddesiyle ilgili İYİ PARTİ Grubumuzun verdiği önerge üzerinde söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bu maddeyle 2872 sayılı Kanun'a “Çevre etiketi” başlığıyla bir ek madde eklenmektedir. Bu maddenin konusu, gönüllülük esaslı çevre etiketi sisteminin oluşturulmasıdır. Bu maddeyi olumlu buluyoruz.

Değerli milletvekilleri, Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğüne ülkemizde ulusal çevre etiket sisteminin kurulmasına yönelik olarak yapılan Ulusal Çevre Etiket Projesi kapsamında Avrupa Birliği Eko-Etiket Direktifi'ne uyumlu olarak 3 sektörde -tekstil, seramik, temizlik kâğıdı- kriterleri yayımlamıştır. Ancak ürün veya hizmet grubu kriterleri kararlaştırılırken ve uygulanırken işletmelere getirilecek idari ve ekonomik yüklerle dikkat edilmesi gerektiğini hatırlatmak istiyorum. Özellikle KOBİ'lerin durumu göz önüne alınmalı ve gönüllülüğü ters yönde etkilememesi için bu konuya azami dikkat sarf edilmelidir.

Değerli milletvekilleri, eko etiket çeşitli ürün gruplarında yer alan doğa dostu, ekolojik duyarlılığı yüksek ürünlere verilmektedir. Bu yüzden de ürün ve hizmet üretilirken ekolojik dengeyi gözeten belirli şartlara uyulmalıdır. Herkese düşen görev ise, mümkün olduğunca eko etiketli ürünleri almak olmalıdır çünkü bilinçsiz ve doğayı umursamadan üretilen ürünler yüzünden kirlenen dünyamız, yaşanabilirliğini gittikçe kaybetmektedir. Ayrıca, bilinçsiz tarım ilaçları yüzünden her gün tükettiğimiz sebze ve meyveler kanser dâhil birçok hastalığa sebep olmaktadır.

Değerli milletvekilleri, suyun ve toprağın temiz olması da çok önemlidir. Akarsularımız, sulama amaçlı barajlarımız maalesef hâlâ atık sularla kirlenmektedir. Halk sağlığı tehdit altında kaldığı gibi, civarında yetişen ürünlerin insan sağlığına zarar verdiği de muhakkaktır. Buna kendi bölgemden -daha önce de bahsettiğim- bir örnek vererek devam etmek istiyorum. Bir zamanlar suyu güzel ve temiz, pırlıl pırlıl akan, etrafına hayat veren Nizip Çayı sanayi atıkları, evsel atıklar, köylerin atık suları, zeytin yağı imalat tesisleri gibi tesislerin suları doğrudan dereye verildikten sonra zehir saçan bir çay haline geldi. Gerekli ve yeterli arıtma yapılmadan Nizip Çayı'na verilen sular doğrudan Nizip Çayı'na kurulu Hancağız Barajı'na verince, Hancağız Barajı da olağanüstü kirlenmiştir. Nizip Çayı'nın güzergâhı boyunca ve Hancağız Barajı rezervuarındaki suların yöre çiftçileri tarafından sulama amaçlı kullanılması sonucunda bitkilerde verimsizlik, hastalık ve kurumaların olağan hâle geldiği görülmektedir. Yetiştirilen ürünlerin insan sağlığını da olumsuz etkilediği bilinmektedir. 2019 yılından bu yana çeşitli şekillerde gündeme getirilen Nizip Çayı ve Hancağız Barajı'nın sorunları hâlen tam olarak çözülmemiştir. Benzer durum Oğuzeli ilçemizde de mevcut olup Oğuzeli'nden geçen Sacır Deresi atıklar sebebiyle kirlenmiş olarak akmaktadır. Bu konularda gerek Valimizin gerekse de Büyükşehir Belediye Başkanımızın ve yerel yöneticilerin gayretlerini biliyorum ancak yine de Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Tarım ve Orman Bakanlığının ek desteklerine ihtiyaç bulunmaktadır. Ek desteklerle Nizip Çayı, Hancağız Barajı ve Oğuzeli Sacır Deresi'nin suları temiz ve sulamaya elverişli hâle gelecek ve eko etiketli yeşil ürünler yetiştirilmesine vesile olacaklardır.

Değerli milletvekilleri, Gaziantep'te Sof Dağı bizim oksijen kaynağımızdır. Maalesef uzun zamandan beri mıcır üreten taş ocakları Sof Dağı'nı delik deşik ederek dağın şeklini bile değiştirdiler. Taş ocakları için gerçekleştirilen patlamalar yüzünden ekosistem yıllardan beri zarar görüyor ve endemik bitkiler, canlılar yok ediliyor. Taş ocaklarının yerleri değiştirilerek bu yanlış son verip Sof Dağı'na yani oksijen kaynağımıza sahip çıkalım diyor, Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

20'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

21'inci madde üzerinde 3 adet önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 21'inci maddesiyle 2872 sayılı Çevre Kanunu'na eklenen "EK MADDE 15"nin ilk cümlesinde yer alan "yetki verilen" ibaresinin "yetkilendirilen" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Vecdi Gündoğdu

Aydın Özer

Murat Bakan

Kırklareli

Antalya

İzmir

Süleyman Bülbül

Barış Karadeniz

Mahir Polat

Aydın

Sinop

İzmir

Ednan Arslan

Burak Erbay

İzmir

Muğla

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Burak Erbay'ın.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

BURAK ERBAY (Muğla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Son dönemde Muğla'mızda üst üste acı kayıplar yaşadık. Ula Belediye Başkanı İsmail Akkaya, AKP Muğla Milletvekili Yelda Erol Gökcan'ın eşi Süleyman Şah Gökcan ve Menteşe ilçemizin Göktepe Mahallesi'nden cumhuriyet ve Atatürk sevdalısı Ali Öztürk ağabeyimizi maalesef kaybettik. Hepsine Allah'tan rahmet, ailelerine ve Muğla'mıza başsağlığı diliyorum.

Değerli milletvekilleri, görüşmekte olduğumuz Çevre Ajansı Kanun Teklifi'nin gerekçelerine ve içeriğine baktığımızda, çevreyle ilgili pembe tablolar çizildiğini görüyoruz. Ancak AKP'nin çevreyle ilgili karnesi zayıftır, uygulamaları samimiyetten uzaktır.

Dünyamız ve ülkemiz büyük bir iklim kriziyle karşı karşıyadır; su kaynaklarımız, toprağımız, havamız her geçen gün daha fazla kirlenmektedir.

Sayın vekiller, kuraklık tehlikesiyle karşı karşıyayız; göller kuruyor, dereler ve yer altı su kaynakları yok oluyor. Gün, doğamıza ve su kaynaklarımıza sahip çıkma günüdür. Bunun sağlanmasının en önemli yolu da ÇED süreçlerini doğru yürütmektir ancak bu süreçler sağlıklı yürütülmektedir. ÇED Yönetmeliği'nin yayımlandığı 1993 yılından 2019 yılına kadar her 100 projeden sadece 1'i ÇED raporu alamamıştır. Yine bu süreçte 63.112 proje için ÇED gerekli görülmemiştir.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığının yayınladığı 2907 sayılı Genelge'yle, olumsuz rapor verilen projelerin tekrar incelenmesi için bir komisyon kurulmakta, böylece yargı kararları baypas edilerek doğa katledilmektedir. Sayıştay raporlarına göre, işletmeler ÇED başvurusu raporlarında proje bedellerini düşük göstermekte ve Bakanlık tarafından bir kontrol süreci işletilmemektedir. Örneğin; bir hazır beton santralinin 20 bin TL olarak gösterildiği projeler bulunmaktadır. Bu bedeller düşük gösterildiğinden, bedellerin yüzde 2'sine göre kesilen cezalar caydırıcı olmamakta ve kamu zararına yol açmaktadır. İşletmeler proje başvurularında üretim kapasitelerini düşük göstererek ÇED raporu hazırlama yükümlülüğünden kaçınabilmektedir. Sayıştay raporlarında, bitişik ada parsellerine, işletmelerin ÇED Yönetmeliği dışında kalabilmek için ayrı ayrı muafiyet başvuruları yaptığı tespit edilmiştir. Doğamızın katledilmesinin önünü açan bu tür kötü niyetli uygulamalar maalesef Bakanlığın gözünün önünde meydana gelmektedir.

Değerli milletvekilleri, seçim bölgem Muğla'da da ÇED süreciyle ilgili ciddi sorunlarla karşı karşıyayız. 2013-2020 yıllarında Muğla'da toplam 1.244 ÇED başvurusu yapılmış, bu başvuruların 508 tanesi için "ÇED Gerekli Değildir" kararı verilmiştir. Muğla'da, ne hikmetse, bugüne kadar hiç ÇED olumsuz kararı verilmemiştir. Muğla'mız gerçekten dünya harikası bir bölgedir ve tarımıyla, turizmiyle birçok, ülke ekonomisine katkı verilmektedir.

Arkadaşlar, bu süreçte Muğla'mızda öyle doğa talanlarıyla karşı karşıyayız ki, yakın zamanda 4'ü işletme olmak üzere, 32 tane jeotermal arama sahasının Resmî Gazete'de ilana çıktığını gördük. Bu süreçte bu yerleri incelediğimizde, Bodrum Türkbükü, Yalıkavak, Gündoğan, Marmaris Turunç gibi doğa harikası sit alanları olduğunu gördük. İtiraz ettiğimizde -şimdi Turizm Bakanlığına sorulmak üzere- geçici olarak durdurulduğunu gördük.

Yine, Ula Akyaka'da, Çevre ve Şehircilik Bakanlığında askıya çıkan bir proje var; koruma amaçlı olduğu iddia ediliyor. Akyaka bölgemiz de dünya cennetidir. Kanalizasyonu, trafiğiyle, yoğun

yaşandığında sıkıntı olabilecek bölgedir. İçerisinde, liman yapılacağı söylenen, mülkiyet hakkı ihlal edilen, rekreasyon alanları olan bir projeye karşı karşıyayız. Gene doğaya zarar veren bir projedir, geri çekilmesi gerekmektedir.

Doğduğum, büyüdüğüm Köyceğiz bölgesinde Sandras Dağı bölgenin su kaynağıdır; civarındaki Köyceğiz köyü, Kavakarası, Beyobası, Akköprü, Ortaca, Dalaman buradan beslenmektedir. Şu anda bir sürü maden sahasının ÇED süreci devam ediyor. Patlatmalar yapılarak bu su kaynaklarının yok olması tehlikesiyle karşı karşıyayız.

Yine, Bodrum Ortakent'te 1 milyon metrekaarelik alanın Özelleştirme İdaresine devredildiği ve burada da arkasında Katarlıların olduğu söylenen bir yatırımdan bahsediliyor. Bodrum zaten sıkışmış durumda, bu projeyi de kaldırması mümkün değildir.

Yine, Fethiye bölgesi dünya cenneti bir bölgedir. Şimdi birtakım yat limanlarıyla zaten kirlenmekte olan Fethiye körfezi, daha fazla kirlenmeye yüz tutmaktadır. Biz yatırıma karşı olduğumuz için değil, ama doğayı katleden projeler olduğu için bu uyarıları yapıyoruz. Muğla halkı, Fethiyeli, Akyakalı, Bodrumlu, Köyceğizli yok sayılarak hazırlanan projelerdir bunlar, uzmanlardan görüş alınmamıştır. O yüzden, tam da bu yasalar görüşülürken, ilgili, Çevre ve Şehircilik Bakanına, Turizm Bakanına, Ulaştırma Bakanına bir kez daha sesleniyorum: Bu projeler Muğla'yı öldüren projelerdir.

Gelin, masabaşında oturalım, gerçekten Muğla'ya faydalı olacak şekilde bu projeleri yenileyelim diyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 21'inci maddesinde yer alan "veya" ibaresinin "ya da" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Murat Çepni	Mahmut Celadet Gaydalı	Kemal Peköz
İzmir	Bitlis	Adana
Mehmet Ruştü Tiryaki	Abdullah Koç	Kemal Bülbül
Batman	Ağrı	Antalya

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Celadet Gaydalı'nın.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; partim ve grubum adına, görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 21'inci maddesi üzerinde söz almış bulunmaktayım, hepimizi saygıyla selamlarım.

Sözlerime başlamadan önce, Sayın Selahattin Demirtaş özelinde tüm siyasi tutsaklara saygılarımı sunarım. Bilindiği üzere, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Büyük Dairesi Sayın Demirtaş'ın tutukluluğunun siyasi bir tutukluluk olduğunu belirterek derhâl serbest bırakılmasını talep etti. Şu dakikadan sonra Demirtaş'ın içeride geçirdiği her saniye adalet mekanizmasının daha da zarar

görmesine sebebiyet verecektir. Aslında alınan bu karar Türkiye'deki tutuklama faaliyetlerinde siyasetin yargı üzerindeki etkisinin de birer kanıtı niteliğindedir. Öyle trajik zamanlardan geçiyoruz ki hukuk üzerinde siyasi baskılar oluşturanlar Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarını "siyasi" olarak nitelendirmektedir. Yargıyı kendi arka bahçesi olarak gören bu zihniyetin adalet üzerindeki gölgesinin en kısa sürede kalkacağına olan inancımız da tamdır.

Değerli milletvekilleri, 21'inci maddeyle 2872 sayılı Çevre Kanunu'na ek madde eklenerek atık motor yağlarının toplama miktarının artırılması, takibinin sağlanması ve yasa dışı kullanımının önlenmesi amacıyla motor yağı değişimi yapılan noktaların Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca yetkilendirilmesinin ve motor yağı değişimlerinin Bakanlıkça yetkilendirilmiş noktalar tarafından yapılmasının veya bu yerlere teslim edilmesinin zorunlu hâle getirilmesi amaçlanmaktadır. Özü itibarıyla da doğaya ve çevreye kalıcı zararı olan motor yağlarının -hatta her türlü atık yağın- belli bir denetime tabi olması tabii ki olumlu bir durumdur hatta geç kalındığını da belirtmek isterim. Bu hususta bir denetim mekanizmasının oluşturulması ciddi önem taşımaktadır. Fakat bir hususun da açıklığı kavuşturulmasında fayda var. Çevre ve Şehircilik Bakanlığının bu yetkilendirme sürecinde ekonomik bir talepte bulunacağı anlaşılmaktadır. Bakıldığı zaman, bu işlerle uğraşan birçok küçük işletmemiz var. Zaten, mevcut durumda, birçok esnafımız maalesef, Covid-19 virüsünün yarattığı olumsuz ekonomik tablo karşısında her gün biraz daha fakirleşirken artan maliyetlerle birlikte ekonomik açıdan zorluk yaşamaktadır. İktidar tarafından uygulanan yanlış politikalar devletin de ekonomik göstergelerini olumsuz etkilemiştir. Söz konusu bu madde merkezî iktidarın sıkıştığı nakit açısından faturayı esnafa kesme gayretinin bir ürünü müdür? Dünyada olduğu gibi, ülke olarak da çok zorlu günlerin yaşandığı, artık sadece TÜİK ve iktidar tarafından inkâr edilen bir gerçektir. Burada esnafa yönelik yeni maliyetlerin oluşturulması değil, onların ekonomik canlılığını sağlayacak olumlu adımların atılması gerekmektedir fakat halkın zor gününde IBAN paylaşanların bu maddeyi esnafın yararına getirdiğine olan inancım çok düşük. Kötü bir ekonomik sarmal içine girmiş olan ekonominin pandemi dolayısıyla daha da kötü bir duruma düştüğü bir ortamda "Ekonomi pik yapıyor." diyen anlayışın olsa olsa pike yapan bir ekonomiyi, BMC'yi "bi-em-si" diye okuyan, İngilizce özentisi içinde olan bir zihniyetin okuması olabilir yani "pike"yi "pik" okumadan başka bir şey değildir.

Değerli milletvekilleri, bu maddedeki amacın salt bir çevre duyarlılığı olduğuna inanmayı gerçekten çok isterdik fakat burada amacın yeni bir gelir kapısı oluşturulma çabası olduğu anlaşılmaktadır. Bakıldığı zaman, özellikle, doğaya karşı işlenen bütün suçların altında Çevre ve Şehircilik Bakanlığının bizzat imzası bulunmaktadır. HES, JES, orman katliamları, kum ocakları, madenler bu iktidar ve sermaye iş birliğiyle doğaya geri dönüşü imkânsız zararlar verdi. Umarım yanılıyorum fakat şu ana kadar gerek merkezî iktidarın gerekse ilgili Bakanlığın pratikleri bizlere bu gerçeği de göstermiştir.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 21'inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "eklenmiştir" ibaresinin "ilave edilmiştir" ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Dursun Müsavat Dervişoğlu

Ayhan Altıntaş

İmam Hüseyin Filiz

İzmir

Ankara

Gaziantep

Arslan Kabukcuoğlu

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

Bedri Yaşar

Eskişehir

Adana

Samsun

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Mehmet Metanet Çulhaoğlu'nun.

Buyurun. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

MEHMET METANET ÇULHAOĞLU (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 21'inci maddesi üzerinde İYİ PARTİ Grubum adına görüşlerimi ifade etmek üzere söz aldım. Yüce heyetinizi saygıyla selamlarım.

Değerli arkadaşlar "Çoğunluğumuz var, istediğimizi yaparız." mantığıyla hareket etmenin bedeli ağır olmakta. Muhalefetin uyarı ve önerilerini dikkate almadan, komisyonlarda ilgili STK'lerin görüşlerini dinlemeden çıkarılan yasaları bazen bir yıl geçmeden tekrar Genel Kurula getirmenize şahitlik ediyoruz, on dokuz yılda 192 defa İhale Yasası değiştirdiğimiz gibi. Tüm bu sıradanlaşan olumsuzluklar bir kenarda dururken iktidar Genel Kurula yeni bir torba kanun teklifi getirmiştir. Söz konusu kanun teklifinin esas amacı Türkiye Çevre Ajansının kurulmasıyla ilgiliyken geri kalan maddeleri ise elektrikli skuterlardan alınacak işgal harç bedellerinin uygulanması, atık motor yağlarının yönetimi, yerel yönetimler ile Karayolları Genel Müdürlüğüne bisiklet yolları ve şeritleri, bisiklet park istasyonları, elektrikli şarj istasyonları ve gürültü bariyerlerini yapma görevi verilmesi gibi oldukça farklı ve teknik konulardan oluşan bir kanun teklifiyle karşı karşıyayız.

Pandemi sürecinde, çevre dostu olan kamp ve karavan alanı yapılması yönünde Karayolları ve belediyeleri görevlendirme konusunda da bir düzenleme olmalıydı; bu konuda eksik kaldığımı görüyoruz.

Biz İYİ PARTİ milletvekilleri olarak, milletin kürsüsünde konuşma yapmak için buraya her geldiğimizde büyük Türk milleti adına AK PARTİ iktidarına gördüğümüz eksiklerini, yanlışlarını, milletimizin yapılmasını istediği taleplerini bütün açıklığıyla dile getiriyor ve çözüm önerilerini de sunuyoruz. AK PARTİ kurulduğunda "Önce milletim ve devletim, sonra partim ve ben." diyordu. Şimdi, devlet ve millet gitti, sadece parti ve ben kaldı. Ne yazık ki bugün acı da olsa gerçek budur değerli arkadaşlar.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 21'inci maddeyle 2872 sayılı Kanun'a ek 15'inci madde eklenerek motor yağı değişimlerinin Bakanlıkça yetki verilen işletmeler tarafından yapılması veya atık motor yağlarının bu yerlere teslim edilmesi zorunlu hâle getiriliyor. Akaryakıt istasyonlarına, tamirhanelere, servislere, kamu kurum ve kuruluşlarına, belediyelere, şantiyelere, kısaca, motor yağı değiştiren büyük küçük tüm firma ve işletmelere 1 Ocak 2021 tarihine kadar motor yağı değişim noktası izin belgesi alması zorunlu hâle getiriliyor. "Buradaki maksat, aynı araç muayene istasyonları gibi tekel oluşturmak, insanları işlerinden güçlerinden ederek kuyruk oluşturmak mı ya da birilerine bu işleri tekelleştirin diye imkân mı sağlamak istiyorsunuz?" sorusu insanın aklına gelmiyor değil.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bundan böyle Atık Yönetimi Yönetmeliği'nin 13'üncü maddesindeki hükümler doğrultusunda, yukarıda saydığımız işletmeler geçici depolama alanı kurmak zorunda. Tabii, bunun için öncelikle ilinizdeki Çevre ve Şehircilik il müdürlüğüne başvurarak motor yağı değişim noktası izin belgesi alacaksınız. Tabii, bu kadarla bitmiyor, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının çevrim içi programlarına kayıt yaptıracaksınız. AK PARTİ'nin getirdiği bu Kanun Teklifi'nin 17'nci maddesiyle, bu kurallara uymayan tüm işletmelere 10 bin Türk lirası idari para cezası kesilecek, özellikle sanayilerdeki tamirhane sahibi kardeşlerime önemle duyurulur. Buradan, şimdi, özellikle küçük tamirci atölyesinde evine eklemek götürmek için ter akıtan kardeşlerimin, serzenişlerini duyuyor gibiyim. AK PARTİ yakında işletmelerinize kamera takma zorunluluğu getirip sizleri merkezden kontrol etmeye kalkarsa lütfen şaşırmayın.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkenin çevresel ve doğal kaynakları artık bitme noktasına gelmiştir. Milletimiz, AK PARTİ iktidarı tarafından, üretmeyen ve sadece satan, tüketen bir toplum

hâline getirildiğinden ekonomi de durmuştur. Kısa vadeli pansumanlarla bu doğa katliamındaki yara kolay kolay kapanmayacaktır. Bunu göz önünde bulundurarak iktidardan talebim, artık satmadan fabrika kurun, ithal etmeden üretim yapın, tarımı bitirmeden çiftçimizin girdi maliyetlerini düşürün ve bu kesimi güçlendirin diyor, heyetinizi saygılarımla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

21'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

22'nci madde üzerinde 2'si aynı mahiyette 3 önerge vardır, ilk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 22'nci maddesinde “yer alan” ibaresinin “bulunan” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Murat Çepni	Kemal Peköz	Abdullah Koç
İzmir	Adana	Ağrı
Mahmut Celadet Gaydalı	Kemal Bülbül	Mehmet Ruştü Tiryaki
Bitlis	Antalya	Batman
	Necdet İpekyüz	
	Batman	

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Necdet İpekyüz'ün.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Aslında, dünden beri arkadaşlarımız aynı konuyu gündeme getiriyorlar. Dün, bir, Musa Piroğlu Vekilimizin yaşadığı olay. Az önce kendisiyle konuştum, ne İstanbul Valisi ne İstanbul Emniyet Müdürü ne de Meclisten gerek Meclis Başkanı veya Meclis Başkan Vekillerinden kimse aramamış. Az önce hatibin de dile getirdiği, arkadaşımızın dile getirdiği, sabah da Grup Başkan Vekillerimizin, dün de Grup Başkan Vekilimizin dile getirdiği gibi bu, Türkiye’de bir vekilin İstanbul’un göbeğinde yaşadığı olayın ne kadar acı ve elzem olduğunun, yurttaşların kendi demokratik haklarını yerine getirmesi için ne kadar zulümkâr, kabul edilemez bir durum olduğunun göstergesidir ve eğer, aranmadıkları hâlde, hâlâ aynı kişiler görev başındaysa da bu yine Meclisin ayıbıdır.

Bir diğer konu, Leyla Güven. Gerçekten, arkadaşlarımızın anlattığı gibi, Leyla Güven’in yaşadığı olay tarihe bir nottur; tarihe şöyle bir nottur: Aslında son dönemde bu yaşadıklarımız, gerek cezaevinde olanların gerekse bizim yaşadıklarımız -hem tarihi yaşıyoruz hem tarihi yazıyoruz- eninde sonunda ortaya çıkacaktır.

Bir diğeri: Leyla Güven, alındığı gibi, usulsüz bir şekilde gözaltında tutulmaya çalışıldı; daha yirmi dört saati dolmadan Elâzığ’a sevk edildi. Burada birkaç kez dile getirdik, insanların buldukları yerde olması gerekirken, bu pandemi koşullarında bile -cezaevi koşulları dışında- gönderdiğiniz yerleri de işkenceye dönüştürüyorsunuz.

Ve sevgili Demirtaş... Demirtaş davası aslında Türkiye’de şunu gösterdi: Türkiye’deki hukukun bittiğini. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi şunu söyledi: “Olağan dönemlerde yasal faaliyetler suç sayılmaz.”

Bir diğeri -uzun bir gerekçe var, Demokratik Toplum Kongresiyle beraber- aslında Demokratik Toplum Kongresinin yaptığı çalışmaların legal olduğu ve bu nedenle içerde olanların, yargılananların hepsinin dosyasının düşmesi gerektiği...

Arkadaşlar, burada bir konuyu gündeme getirmemiz lazım: Kayyum, artık bir yönetme biçimine dönüştü; bir işgal, bir gasp, gayrimeşru değil, meşru bir yönetim şekline dönüştürüldü. Burada çıkıp HDP’nin aldığı belediyelerle ilgili ileri geri konuşanlar, Sayıştay raporlarına rağmen -ki bu Sayıştayın nasıl yaptığı belli, en azı, en görünmezi- bunlarla ilgili hiçbir işlem yapılmıyor. Biz geçen yıl Plan ve Bütçe Komisyonunda Sayıştay Başkanına sormuştuk “Kayyum atanan kaç belediyede usulsüzlük var?” diye “31 tane.” demişti. Biz 31 belediyeyle ilgili İçişleri Bakanı Soylu’ya demiştik: “Bir işlem yaptınız mı?” Yanıt yok; soru önergesi verdik, yok; araştırma önergesi verdik; yok, “Araştırılmasın.” denildi. Ne oldu? Yeni açıklanan raporlarda usulsüzlükler saymakla bitmez, hırsızlıklar saymakla bitmez, yapılanlar artık aşikâr ama biz biliyoruz ki meşru değil ve gasptır, işgaldir; en büyüğü de siz, seçilmiş insanların iradesine gasp koyuyorsunuz. Kayyum yönetimini öyle bir şekilde dönüştürdünüz ki meclis üyeleri toplanamıyor. Az önce Batman Belediyesindeki Eş Başkanımızla konuştum ben -kendisi de normal seçilme prosedürüyle encümen- 39 üyeli meclisi -8’i Adalet ve Kalkınma Partisinden- kayyum, geldiğinden beri toplamıyor, meclisi bile toplamıyor. O zaman siz kayyumları aday gösterseydiniz seçilmezlerdi; o zaman, yaptığınız bu iş olmaz. Bakın, en yakın şey: Geçtiğimiz hafta cumartesi, pazar tatildi, Batman Belediyesi “Caddeleri temizleyeceğiz, yıkayacağız.” diye yola çıktı -yaptığı işlemlerden biri- caddeleri temizlerken Batman’ın 5 mahallesinde iki gün boyunca su akmadı, iki gün boyunca. Siz kimi kandırıyorsunuz, kime işlem yapıyorsunuz, nasıl bir yöntemdir; tümüyle ortada.

Mardin Belediyesi... Manevi kızı diye tanıtmış, düğününü oradan yaptırmış; baklavası, çerezi değil, düğününü oradan yaptırmış. Şu anda hepsi içeride, Sevgili Selçuk Mızraklı, Batman’da Mehmet Demir içeride ama bütün kayyumlar -kayyuma kayyum atadınız- dışarıdalar; bu kabul edilemez.

Teşekkür ediyorum.(HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 22’nci maddesiyle 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununa eklenen 3’üncü maddenin birinci fıkrasında yer alan “eklenmiştir” ibaresinin “ilave edilmiştir” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Vecdi Gündoğdu

Aydın Özer

Murat Bakan

Kırklareli

Antalya

İzmir

Mahir Polat

Barış Karadeniz

Serkan Topal

İzmir

Sinop

Hatay

Süleyman Bülbül

Ednan Arslan

Aydın

İzmir

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Dursun Müsavat Dervişoğlu

Ayhan Altıntaş

İmam Hüseyin Filiz

İzmir

Ankara

Gaziantep

Arslan Kabukçuoğlu

Bedri Yaşar

Aylin Cesur

Eskişehir

Samsun

Isparta

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk söz Sayın Serkan Topal'ın.

Sayın Topal, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

SERKAN TOPAL (Hatay) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, hepinize saygılarımı sunuyorum.

Çevre ve çevreciliğin yaşamsal bir konu olduğunu hepimiz çok iyi biliyoruz ancak AK PARTİ'nin iktidara gelmesiyle Çevre Bakanlığı bazı bakanlıklarla birleştirilerek maalesef işlevsizleştirilmiştir. Son olarak Şehircilik Bakanlığıyla birleştirilmesi Hükûmetin çevreye olan bakışının da maalesef göstergesi olmuştur. Şehircilik endüstriyel dönemin getirdiği bir kavramdır. Çevrecilik ise tam da bu yapıya karşı mücadele eden bir anlayıştır. Yani suçluyu ve mağduru aynı kefeye koyuyorsunuz ve mağduru suçluya bırakıyorsunuz. Şimdi, Çevre Ajansı kuruluyor. Peki, bu Ajans kimin kontrolünde olacak? Tabii ki Şehircilik Bakanlığının kontrolünde olacak. Yani açıkçası burada zaten başarısız olunmasının nedeni de budur arkadaşlar.

Bakınız, çevrecilik ideolojik bir kavramdır, hükûmetlerin günlük politik argümanlarının alt versiyonu olmamalıdır. Bir taraftan kentlerde TOKİ aracılığıyla gökyüzüne yükselen hançer misali yapılar dikerken diğer taraftan “Yeşili koruyacağız.” diyerek doğa korunmaz. Ülkenin her yerinde zehir saçan termik santral balarına ses çıkarmazken emisyon kirliliğini skuterlerle çözmeye çalışan bir politika asla başarılı olamaz, çevreci olamaz.

Bir taraftan doğal dengeyi koruma iddiasıyla ajans kurulacak, diğer taraftan İstanbul'u ortadan ikiye bölecek. Böyle bir politika olmaz arkadaşlar. Çevre sadece parklara çim ekerek, atıkları dönüştürerek korunacak bir varlık değildir. Sürdürülebilir çevre; sürdürülebilir toplumsal yaşamdan, ekonomik düzenden geçer. İnsanları yoksullaştırır, kentlerimizi fakirleştirirseniz nüfus hareketlerini önleyemezsiniz. Bakın, yoksulluk virüs gibidir, ülkenin her kaynağına bulaşır. Yoksulluk insanları endüstriyel alanlara doğru süreler, nüfus yoğunluğunu belirli bir merkezde toplar. Eğer rant adına dereleri yok ederseniz, altın adına dağlarımızı delik deşik ederseniz, maden adına Kaz Dağları'nı harabeye çevirirseniz hangi ajansı kurarsanız kurun çevreyi koruyamazsınız. Ülkenin altını üstüne getirirken ülkenin üstünde yaşayanları açlık sınırına getirirseniz asla çevreci olamazsınız.

Tabii, şimdi Çevre Ajansları bir yandan kuruluyor, bir yandan da Hatay'da yangın olmasına rağmen, yüz binlerce ağacımız orada yanmasına rağmen Arsuz ilçemizin Akçalı Mahallesi'nde toplamda 880 dönümlük arazi üçüncü derecede sit alanı ve -müze denetiminde- mevzuata uygun olmadan maalesef şu anda ağaçlar kesiliyor, zeytin ağaçları. Oranın yüzlerce sahibi yıllarca ecrimisil ödüyor, yıllarca ecrimisil ödemesine rağmen, sit alanı olmasına rağmen -şu anda benim bugün telefonum susmadı ve maalesef Kültür ve Turizm Bakanlığına tahsis gerçekleştirildiği için- şu anda ağaçlar kesiliyor. Bunun acilen durdurulması gerekiyor. Bir yandan “çevreciyiz” diyorsunuz, öbür yandan ağaç katliamı yapıyorsunuz. Zaten Hatay'da orman yangını daha yeni oldu. Bu konuda değerli AK PARTİ Hatay milletvekillerinin düşüncelerini ve de Hatay halkı bu konuda desteklerini bekliyorlar, kendilerinden de açıklama bekliyoruz.

Ayrıca son olarak şunu da ifade etmeden geçemeyeceğim: Hatay'da pandemi tüm hızıyla can almaya devam ediyor, vatandaşlarımızı maalesef aramızdan ayırmaya devam ediyor. Kaç defa

söyledik, Hatay halkı karantina istiyor, maalesef şu anda öyle bir karar çıkmadı. Ancak defalarca bu kürsüde söyledik, Arsuz'da hastane yok, proje aşaması ne durumda? 150 bin nüfuslu Defne ilçemizde hastane yok, hastane ne zaman yapılacak? Samandağı'nda hastane bir yıldır tamamlanamadı, ne zaman tamamlanacak? Yani, gerçekten Hatay'daki vatandaşlarımızla ilgili Hatay'ın taleplerini maalesef Hükümet şu ana kadar karşılamadı. Muhtemelen bu konuda da açıklama yaparlar.

Çok teşekkür ediyorum.

Hepinize saygılarımı sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci söz talebi Sayın Aylin Cesur'un.

Buyurun. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

AYLİN CESUR (Isparta) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

21'inci yüzyıldayız ve bu yüzyılın en önemli farkı önceki yüzyıllardan, devletlerin kendilerini doğanın üstünde değil, doğayla uyumlu şekilde yeniden konumlandırması gereken bir dönem olması belki de ve yine, devletlerin münferit olarak davranamayacağı, doğanın ve bugünkü dünyanın gerçeklerinden kaçınmayacağı bir dönemdeyiz. Devletlerin kendi egemenlik alanlarında üzerine düşeni yapması gereken ve küreselleşmeyle gelen sorunların çözümü için kolektif hareket etmenin de zorunlu olduğu bir dönem bu. Bu, şu demek: Çevre, sağlık ve yoksulluk konusunda üzerinize düşeni yapmalısınız. Bu parlamentolar da gerekli kanun ve yasal düzenlemeleri yapmalılar. Çevre için de durum aynı. Çok uzağa gidip olmadık senaryolar aramaya gerek yok; dünyanın ortak tecrübesinden ve bilimden yararlanacaksınız, kılavuzunuz bilim olacak.

Uluslararası kuruluşlar ve geleceğe dönük politika geliştirme kabiliyeti olan devletler kısa, orta ve uzun vadeli haritalar oluşturuyorlar, yol haritaları ancak bunları oluşturmak için siyasi irade göstermek ve takip etmek gerekiyor. Doğanın dengesi bozulursa geri getirilmesi zor ve geç kalırsınız arkadaşlar. Vatandaşlarımıza maliyeti yaşarsal, dünyaya borcunuz ise iki cihana sığmayacak kadar büyük olur. Bizde durum ne peki? Hortum görülmeyen şehirlerde hortumlar, dolu atakları, fırtınalar, seller sıklaşıyor, kurak dönemler uzuyor, ilçelerimizde, illerimizde, köylerimizde su sorunu yaşıyoruz, derelerimiz, köylerimiz kuruyor, kimyasallarla kirleniyor, ormanlarımız yanıyor, siteler, villalar inşaata ve ranta kurban ediliyor ve canımız, kalbimiz Eğirdir Gölü'müz can çekişiyor, suları kirleniyor ve suları bitiyor. Burada defalarca dile getirdik ve çırpınıyor Eğirdirli, biz de onların sesi olarak çırpınıyoruz, duyuramadık bir türlü sesimizi. Cılız bir şekilde sesimizi duyurmuş olmalıyız ki dostlar alışverişte görsün misali, koca koca manşetlerle "Eğirdir dip temizliği yapılıyor." diye yanınıza 3-5 tane de araç aldınız ve Eğirdir Gölü'nü kurtarmaya gittiniz.

Şimdi, unuttukları, artık global dünyada köylümüz de vatandaşımız da bilgiye çok kolay ulaşıyor ve takip ediyor. Ben hak yemek istemem, belki de on sekiz yıl sonra, hani, iyi niyet hasil olmuştur sonunda ama yetmiyor işte. Dünyada örneği var, hemen şurada Aral Gölü var, dünyanın en büyük 4'üncü tatlı su gölüydü, var olan suyunun yüzde 90'ını kaybetti, çok çok sonra Kazakistan ve Özbekistan 2000'lerin ortasından itibaren ciddi çabalarla bir kısmını kurtarabildiler. Bakınız, Eğirdir Gölü kurursa çevrede yaşam biter ve köylüler, civardaki köyler, kasabalar gölle beraber ölürlere.

Defalarca söyledim, yetmez, hidrolojik modelleme yapmanız lazım, atık kontrolü yapmanız lazım, Eğirdir Gölü özel hükümlerinin revize edilerek bir an önce uygulanması lazım. Göl kenarına göstermelik birkaç tane araç dikerek düzensiz, sistemsiz bir basit dip temizliğiyle bu işin içinden çıkamayız, Eğirdir Gölü'müzü kurtaramayız; tam tersi, gölün tabiatı var, canlılara zarar verirsiniz.

Bakın, bize inanmıyorsanız eğer, vatandaşımız çırpınıyor, Doktor Şehnaz Şener, Su Ürünleri Müdürü diyor ki: “Otuz kırk yıl ömrü kaldı gölün.” Ve bilim adamlarını dinleyin; Eğirdir ahalişi çırpınıyor, onları dinleyin. Orada Mustafa Kemal Findos var, Erol Kesici var -hoca- ve Sedat Karakoyun bağıyor, her gün bağıyor Sedat Hoca “Eğirdir Gölü gidiyor.” diye. Bekir Sıtkı Esendir’i dinleyin, Önder Yiğitbaşı Hocayı dinleyin; bana inanmıyorsanız onları dinleyin değerli arkadaşlar.

Çevre Ajansının kurulmasına dair bir torbada çevre vizyonuna sahip başka düzenleyici yasalar beklerdik, maalesef, vizyonsuz bir düzenlemeyle karşı karşıya kaldık. İktidara sesleniyorum: Küçük siyasi hesaplara ve usulsüzlüklere sıkışmış, küresel vizyonu olmayan bu tip yamalarla devriktidarınızda oluşmuş delikler kapatamazsınız.

Eylülde Çin 2060 itibarıyla; Japonya, Güney Kore ve Güney Afrika 2050’ye kadar karbon nötr olma hedefine geçmiş. Zaten Avrupa Birliği’nin 2050’ye kadar karbon ayak izini sifıra indirme hedefi var.

Şimdi, bakın, büyük devletlere yakışır şekilde çevreyi korumamız lazım. Kim yapacak? Vatandaşta zulmetmeyin artık. Öğrenciye, emekliye, yaşlıya, doğaya zulmedilmesine izin vermeyin. Halide Edip bir gün Demirci Efe’nin karşısına geçti dedi ki: “Ahaliye çok zulmediyorsun, niye? Demirci Efe cevap verdi, dedi ki: “Ahaliyi yönetmek ya ilimle olur ya zulümlle. Bende de ilim yok.”

Evet, kim yapacak? Biz, İYİ PARTİ olarak geriden topal koşan bir Türkiye istemiyoruz. Dünyanın ve zamanın gereklerine uygun, bilimle ve liyakatle hareket eden bir Türkiye istiyoruz. Türkiye’yi 21’inci yüzyıla taşımaya kararlıyız ve Necip Fazıl’ın dediği gibi: “Vur kazmayı dağa Ferhat, çoğu gitti, azı kaldı.”

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Yoklama istiyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunacağım ama öncesinde bir yoklama talebi vardı, onu yerine getireceğim.

Sayın Özkoç, Sayın Bakan, Sayın Bülbül, Sayın Özer, Sayın Kaya, Sayın Yalım, Sayın Gündoğdu, Sayın Hakverdi, Sayın Girgin, Sayın Arı, Sayın Ünsal, Sayın Serter, Sayın Gaytancıoğlu, Sayın Erbay, Sayın Kılınç, Sayın Keven, Sayın Aygun, Sayın Demirtaş, Sayın Köksal, Sayın Hancıoğlu.

Arkadaşlar, rica ediyorum 20 kişi olarak kalkalım lütfen. Oradan kalkmanız yetmiyor.

Teşekkür ediyorum.

Evet, yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklamaya başlandı)

BAŞKAN – Pusula veren arkadaşlar lütfen salondan ayrılmasınlar ve hem pusula hem de sisteme giren arkadaşımız varsa pusulasını geri alsın.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Öyle yapana ceza verin.

BAŞKAN – Şöyle: Giremiyor, pusulayı veriyor ama dönerken sonra girebiliyor. Biliyorsunuz, sistemde problem var, bu sene yaptıramadık geç kapattığımız için.

Hep sizin suçunuz Sayın Yalım, yoksa olurdu bunlar.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Yirmi üç yıllık sistemi kullanıyoruz Sayın Başkan, yirmi üç yıldır aynı sistem kullanılıyor.

(Elektronik cihazla yoklamaya devam edildi)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

VIII.-KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)*A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)*

1.-Konya Milletvekili Selman Özboyacı ve Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ile 60 Milletvekilinin Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3133) ve Çevre Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 232) (Devam)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önermeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

22'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

23'üncü madde üzerinde 2'si aynı mahiyette 3 önerge vardır. İlk okutacağım 2 önerge aynı mahiyettedir, birlikte işleme alacağım.

Önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 23'üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "eklenmiş" ibaresinin "ilave edilmiş" ibaresi ile değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Dursun Müsavat Dervişoğlu	Ayhan Altıntaş	Enez Kaplan
İzmir	Ankara	Tekirdağ
İmam Hüseyin Filiz	Arslan Kabukcuoğlu	Bedri Yaşar
Gaziantep	Eskişehir	Samsun

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Vecdi Gündoğdu	Aydın Özer	Murat Bakan
Kırklareli	Antalya	İzmir
Mahir Polat	Barış Karadeniz	Deniz Yavuzylmaz
İzmir	Sinop	Zonguldak
Ednan Arslan	Süleyman Bülbül	
İzmir	Aydın	

BAŞKAN – Evet, aynı mahiyetteki önermelere Komisyon katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önermeler üzerine ilk söz talebi Sayın Enez Kaplan'ın.

Buyurun Sayın Kaplan. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

ENEZ KAPLAN (Tekirdağ) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 23'üncü maddesi üzerine İYİ PARTİ grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Çağımızın en büyük sorunu çevre sorunlarından birisi olarak görünen karbon salınımı en aza indirmek için özellikle yakın mesafelerde bisiklet kullanımının artmasının teşvik edilmesi gerekmektedir. Bu sayede karbon emisyonu azalabilir, obezite önenebilir ve daha gürlütlüsüz şehirlerde yaşama imkânı sağlayabiliriz.

Bildiğiniz üzere dünya genelinde ekolojik sistemin bozulmasına bağlı olarak ciddi çevre sorunları oluşmakta ve tüm devletler bu sorunların çözümü için büyük projeler geliştirmektedir. Çevre sorunları

deyince aslında hepimizin aklına kendi seçim bölgelerimizde yeşilin yok olacağını bile bile, suyun kirleneceğini göre göre, toprağın yok olacağını hissederek imara, maden aramaya ya da ranta açılan yerler geliyor. Mesela, Çanakkale Vekilleri Kaz Dağları'nda yaşanan yeşil katliamını biliyor aslında. İzmir Vekilleri Bergama'da yok olan ormanları görüyor aslında. Trabzon Vekilleri Uzungöl'de yaşanan yeşilin betona teslim oluş öyküsünün farkında aslında. Burdur Vekilleri Salda Gölü'nde olan biteni ilk kez buradan duymuyorlar. Bir de ilimde Sayın Cumhurbaşkanı, AK PARTİ Tekirdağ İl Kongresindeki konuşmasında "Ergene Nehri temiz temiz, gürül gürül akıyor." diyor. Olup bitenden bihaber, saf ve temiz vatandaşlarımız da onu alkışlıyor. Aslında şu anda bile simsiyah zehir akıyor, etrafa pis kokular saçıyor. Tekirdağ AK PARTİ teşkilatları ve Tekirdağ mülki amiri ve yetkililer nasıl bir bilgi veriyorlar ki Cumhurbaşkanını da yanıltıyorlar. Bunu anlayabilmek bile mümkün değil. Çevreyi, yeşili katlederek; sulanabilir tarım arazilerini imara açarak; orman alanlarını yabancı maden arama şirketlerine devrederek; ülkenin su kaynaklarının fabrika atıklarıyla kirlenmesine göz yumarak koruma fikri bizce pek başarılı bir yöntem değildir.

Sayın milletvekilleri, sizlere buradan, Gazi Meclis çatısı altından bir kez daha hatırlatmak istiyorum ki ağacın yeşili, doların yeşilinden her zaman iyidir. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar) Milletimize ve gençlerimize verdiğimiz sözler var, onlara yaşanabilir, temiz, sağlıklı bir Türkiye vadettik. Bu sözlerin de arkasındayız.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, biraz sessiz lütfen.

ENEZ KAPLAN (Devamla) – O yüzden İYİ PARTİ teşkilatları Kaz Dağları'nda, o yüzden teşkilatlarımız Bergama köylüsünün yanında, o yüzden bizler de Uzungöl'de olup bitenin farkındayız. Talan ve rant ekonomisine geleceğimizi kurban vermemek üzere Salda'dayız. Hepimize Türkiye'nin kendi kendine yetebilen, verimli tarım arazilerine sahip, su kaynaklarının neredeyse sonsuz olduğu, orman arazisi bakımından dünyada ender ülkeler arasında olduğumuz, hayvancılıkta çok güçlü olduğumuz öğretildi. Peki gerçekten öyle mi? Hâlâ kendi kendimize yetebilen bir ülke miyiz? Mesela 1,7 milyar dolarlık buğday ithal eden bir ülkede verimli tarım arazilerinden söz etmek mümkün olabilir mi? Fabrika atıklarıyla kirlenmiş tatlı su kaynaklarının, giderek azalan su rezervlerinin konuşulduğu bir ülkede sonsuz su kaynaklarından bahsedilebilir mi? Orman arazilerinin yabancı maden arama şirketlerine verildiği ya da imara açıldığı bir ülkenin ormancılıkta dünya lideri ülkelerden olduğu söylenebilir mi? Angus, limuzin cinsi hayvan etleri ya da temel gıda maddelerimizden birisi olarak gördüğümüz peynir ithal ediyorken hayvancılıkta çok güçlü olduğumuzu söylediğimizde bize kim inanır ki? Fazla değil, bundan yirmi sene önce biz, tam az önce söylediklerimiz gibi, kendi kendine yetebilen ender ülkeler arasındaydık. AK PARTİ iktidarları kaynakları iyi yönetemedi, ekonomi olarak her geçen gün daha kötüye gidiyoruz; faize, yoksulluğa mahkûm oluyoruz. "Elimizdekilere sahip çıkın bari." diyoruz "Ormanı, suyu, denizi, tarımı, hayvancılığı koruyacak güçlü tedbirleri alın." diyoruz da kötü mü söylüyoruz?

Meclise getirilen karmaşık torba yasa teklifleriyle çevre gibi yaşamsal konuları bile doğru düzgün tartışamaz hâle geldik. Gelin, şu torba yasaları Meclise getirmekten vazgeçin. Çevrenin korunması, gelecek nesillere temiz ve sağlıklı bir ülke bırakabilmenin ilk adımı enine boyuna sadece çevreyi konuşalım, tartışalım, doğru bir yol bulalım diyorum.

Gazi Meclisi saygıyla sevgiyle selamlıyorum. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci söz Sayın Deniz Yavuzyılmaz'ın.

Buyurun Sayın Yavuzyılmaz. (CHP sıralarından alkışlar)

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şu elimde görmüş olduğunuz Millî Piyango biletinin yılbaşı büyük ikramiyesi 100 milyon TL olarak açıklandı. Kazananın

cebine 100 milyon lira gireceği ilan edildi. Bu büyük bir yalan! Millî Piyangonun şans oyunları Türkiye Varlık Fonu üzerinden Sisal Şansa devredildiği günden beri talihli vatandaşların kazandığı ikramiyelere yüzde 20 oranında ilave vergi geldi. Bu verginin adı veraset ve intikal vergisidir. Bu verginin adı şans oyunlarını Sisal Şansa devreden Türkiye Varlık Fonu Başkanı Recep Tayyip Erdoğan vergisidir. (CHP sıralarından alkışlar) Artık 7060 liranın üzerindeki tüm ikramiyelerden yüzde 20 kesinti yapılacak.

Peki, vatandaşlarımızın hayallerini bile tırpanlayan bu değişiklik, bu yeni vergi Millî Piyango tarafından kamuoyuna duyuruldu mu? Hayır, duyurulmadı. Türkiye Varlık Fonu bir açıklama yaptı mı? Hayır, yapmadı. Sisal Şans da şu elimde görmüş olduğunuz biletin ne önüne ne arkasına hiçbir bilgilendirme yazmadı. Bu, alenen yüzde 20'lik vergiyi gizlemektir; vatandaşları kandırmak, hayallerini, umutlarını istismar etmektir.

Sayın AK PARTİ milletvekilleri, Millî Piyangonun düzenlediği şans oyunu çekilişlerinde talih kuşunun tüylerini yoluyordunuz, artık Sisal Şansla birlikte vatandaşların bizzat kendisini yoluyorsunuz. Şimdi, hep birlikte inceleyelim: Şans oyunu çekilişleri Sisal Şansa devredilmeden önce nasıldı, devredildikten sonra nasıl oldu? Sisal Şanstan önce Sayısal Loto kolon fiyatı 1,5 liraydı, Sisal Şanstan sonra 3 lira oldu. Yapılan zam yüzde 100. Sisal Şanstan önce Sayısal Lotoda büyük ikramiyenin 6 şanslı numarasını 49 sayı içinden çekerken, Sisal Şanstan sonra 49 değil, artık 90 sayı içinden çekmeye başladılar. Sisal Şanstan önce Sayısal Lotoda büyük ikramiyeyi kazanma ihtimali on dört milyonda 1'di, Sisal Şanstan sonra altı yüz yirmi iki milyonda 1 oldu. Vatandaşın şansı tam olarak 44 kat azaldı. Sisal Şanstan önce 9 kez devreden Sayısal Loto, Sisal Şanstan sonra sadece beş ayda 1 değil, 2 değil, 10 değil, tam 60 kez devretti ve bugüne kadar çalgın Sayısal Lotoda büyük ikramiyeyi tutturan bir tek kişi bile çıkmadı. Aynı zamanda, Sisal Şansın internet sitesi âdeta sanal bir kumarhane. Öyle bir kumarhane ki çocukları, gençleri ve herkesi kumar batağına çekiyor. Türkiye Varlık Fonu eliyle Millî Piyangonun yerine âdeta yerli Las Vegas inşa ediliyor. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın milletvekilleri, bir başsağlığı mesajıyla konuşmamı tamamlamak istiyorum. Hayatı boyunca tüm Türkiye'nin gönlünde taht kuran, zor zamanlarda umut olan ancak yıllarca AK PARTİ tarafından tüyleri yolunan talih kuşu, Millî Piyango çekilişlerinin Sisal Şansa devriyle 1 Ağustos 2020'de rahmetli olmuştur, milletimizin başı sağ olsun.

Saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Deniz, sorsana geçen yılki büyük ikramiye ne oldu, kime gitti, nereye gitti, nerede o para?

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 23'üncü maddesinde yer alan "ile" ibaresinin "ve" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Murat Çepni

Mehmet Ruştü Tiryaki

Ömer Faruk Gergerlioğlu

İzmir

Batman

Kocaeli

Kemal Peköz

Abdullah Koç

Mahmut Celadet Gaydalı

Adana

Ağrı

Bitlis

Kemal Bülbül

Antalya

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ SEMİHA EKİNCİ (Sivas) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dün akşam, bu Mecliste, bir insanlık suçu olan çıplak aramaya karşı partimizin önergesi AK PARTİ ve MHP oylarıyla reddedildi ama bilin ki bu mücadele devam edecek ve sonunda mutlaka başarıya kavuşacak. (HDP sıralarından alkışlar)

Bakın, Galileo Galilei, Orta Çağ'da engizisyon mahkemesine boyun eğdikten sonra mahkemedен çıkarken dedi ki: "Her şeye rağmen dünya dönüyor." Evet, her şeye rağmen, size rağmen, çıplak arama var ve çıplak aramayı Allah'ın izniyle bitireceğiz. (HDP sıralarından alkışlar)

Uşak Emniyet Müdürlüğü açıklama yaptı, bana yalan, hakaret, iftiralar yağdırdı; yetmedi, koridor görüntüleri yayınladı çünkü kamu vicdanı kabul etmiyordu bunu. Ya çıplak arama koridorda mı olur; kapalı, kamerasız odada olur. Koridor görüntüsü yayınlayarak insanları kandırmaya çalıştı. Kanmıyoruz.

Bakın, halkın vicdanı konuşuyor. Burada eski ve yeni milletvekillerinin ne dediğini duyuyorsunuz. Hiç kimse itiraz etmesin. Ben size kamu vicdanından, binlerce kişiden örnekler vereceğim.

Bakın, "Vekilim, Çankırı Cezaevinde tutuklandığımız gün, girişte kıyafet teslim ederken arama yaptıklarında 'Ben müsait değilim, âdetliyim, ne olur.' dememe rağmen çıplak aramaya, 'Otur, kalk!' muamelesine maruz kaldım, 'Rutin uygulama' dendi." diyor.

"Vekilim, Muğla Cezaevine girerken çıplak arama yaptılar. Rutin bir işlem değildi, aynı gardiyanların içeriye soktuğu koğuş arkadaşlarıma yapmamışlardı. Tutuklandığımda ağlamamıştım ama iç çamaşırama kadar çıkarttırıp 'Çök, kalk!' yaptırıldıklarında gözlerim doldu."

"Benim de 3,5 yaşında bir kızım var, babası içerdeyken dünyaya geldi. Kızım bezden çıkana kadar her görüşte o bez açılıp içine bakıldı."

Bir erkek: "Bu çıplak arama meselesinde sadece bayanları yazıyorsunuz Ömer Bey ve erkekler için rutin bir işlem olduğunu zannettiğim için şu ana kadar size yazmadım. 16 Kasım 2016 tarihinde Sincan Cezaevine girişimde çıplak hâlde yüzümü duvara çevirmemiz gerektiği söylendi. 'Neden?' diye sordüğümüzde -çok özür dileyerek- makatımızda bir şey saklayıp saklamadığımızı, sadece bu şekilde kontrol edebileceklerini ifade ederek içeri aldılar. Çınlı çıplak hâlde yüzümü duvara döndürüldüğümde artık hayatımın sonuna geldiğimi düşündüm."

Bir başka kadın "Ben de maruz kaldım; haksız ihraç, haksız cezaevine konulma travmasından bile daha ağırdı çıplak 'Otur, kalk!' muamelesini Bursa Yenişehir Cezaevinde gözyaşları eşliğinde yaptırıldılar. Yapmak istemedim. Unutmayacağım ve affetmeyeceğim." diyor.

Devam ediyoruz. Bir başkası, bakın: "Vekilim, oğlum 3,5 yaşında idi, babası gidince iyice bana bağlandı, aramadan geçerken 'Benim yanımda arayın.' dememe rağmen 3,5 yaşındaki çocuğu ayrı yerde aradılar. 'Anne, pantolonumun içine baktılar.' diyerek oğlum, aylarca kakasını altına yaptı. Bu zulüm yetti artık." diyor.

Bakın, ben bunları gündeme getirdim, Türkiye gündemine geldi, inanın ki ben bunu insanlık için yapıyorum. Bana gelen son günlerdeki iletilerden de örnek vereyim. İşte, ben bunlar için yapıyorum. Bana ne diyor biliyor musunuz: "İlk defa, Ömer Bey, dün yapılan görüşümüzde çıplak arama yapılmadı, biz dört yıldır her görüşte çıplak aramadan bıkmıştık. Bu insani çalışmalarınızdan dolayı size teşekkür ederim."

Şimdi, arkadaşlar, bu mesele var. Dün burada bunu reddetmeye çalıştılar, sorduğumuzda belge istiyorlar. Ya, zamanında “Rüşvetin belgesi mi olur?” diye bir laf vardı, tacizin belgesi mi olur arkadaşlar? Kamerasız odada yapılıyor ve bakın, Arapçada bir tabir vardır: ”...”(x) denir yani üzerinde hiç kimsenin itiraz edemeyeceği kadar ittifak edilmiştir. Binlerce, on binlerce insan “taciz var” diyor. Peki, bunu niye reddediyorsunuz?

Dün, Hüseyin Yayman, “Bakın, cezaevi raporlarında çıplak arama yok.” dedi. Baktım, olduğunu biliyordum ve ikisinde de Diyarbakır, Elâzığ Cezaevi raporlarında var çıplak arama. Bakırköy, Silivri Cezaevi raporlarında var çünkü o cezaevlerine ben de gittim; biliyorum, yüzlerce binlerce mahpusla konuştuk biz, burada bir şeyleri reddederek bir yere varamazsınız arkadaşlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) – Bakın, biz bunları gündeme getirdiğimiz için bana yalan, hakaret, iftiralar ve daha sonra Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, taciz iddialarına karşı bir soruşturma açacağına bu videolarla bu hatıralarını anlatan insanlara karşı soruşturma açtılar. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Evet, Sayın Gergerlioğlu teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

23’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Hatibin beyanlarını kabul etmiyorum Sayın Başkan.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Kabul etmiyoruz efendim, bunlar konuştuğumuz hadiseler.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Kaç kere konuştuk, hangi rapor? Hangi rapor?

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Eski beyanları burada tekrar ediyoruz.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Raporlar burada. Raporlar burada. Diyarbakır, Elâzığ burada.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Hangi rapor, hangi mektup, hangi rapor? Buraya çıkıp ben size bin tane rapor getirdim.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Raporlar burada. Diyarbakır, Elâzığ burada.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Siz bunu niye o zaman söylemediniz de şimdi söylüyorsunuz, niye?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – İşte, burada. İşte, burada.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Ömer Faruk Bey, beraberdik, niye söylemedin?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - El insaf ya! Gel istersen, göstereyim Hüseyin Bey.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Niye söylemedin o gün?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) - Onlar yazıldı Sayın Yayman, yazıldı.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Niye söylemediniz? Meral Danış Beştaş orada.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Rapor burada. Rapor burada.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Öyle şey mi olur?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Hayır, raporda var yani.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – İşte, burada rapor.

(x) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Benim olduğum yerde insan hakkı ihlali olmaz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ya, sizin olduğunuz yerde oldu. Raporlarda var.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Reddettiğiniz cümleler burada. Reddetmekle olmuyor Hüseyin Bey.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Böyle bir şey olur mu ya? Reddediyorsunuz, olur mu? Burada var.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) - Bu hususları konuştuk, kayıtlara geçti. Gerçek ortaya çıktı, takdir...

BAŞKAN – 24’üncü madde üzerinde 2’si aynı mahiyette olmak üzere 3 adet önerge vardır. Şimdi okutacağım 2 önerge aynı mahiyette olup birlikte işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 24’üncü maddesiyle 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu’na eklenen 37’nci maddenin birinci fıkrasında yer alan “eklenmiştir” ibaresinin “ilave edilmiştir” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Vecdi Gündoğdu	Aydın Özer	Murat Bakan
Kırklareli	Antalya	İzmir
Süleyman Bülbül	Barış Karadeniz	Mahir Polat
Aydın	Sinop	İzmir
	Ednan Arslan	Ahmet Kaya
	İzmir	Trabzon

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Dursun Müsavat Dervişoğlu	Ayhan Altıntaş	İmam Hüseyin Filiz
İzmir	Ankara	Gaziantep
Arslan Kabukcuoğlu	Bedri Yaşar	
Eskişehir	Samsun	

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ SEMİHA EKİNCİ (Sivas) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk söz Sayın Ahmet Kaya’nın.

Buyurun Sayın Kaya. (CHP sıralarından alkışlar)

AHMET SALİH DAL (Kilis) - Hamsi geldi mi, hamsi?

BAŞKAN – Sayın Salih Dal, maskeyi takın, Covid geliyor.

AHMET KAYA (Trabzon) – Genel Kurulumuzu saygıyla selamlıyorum.

Türkiye Çevre Ajansının kurulmasına dair kanun teklifini konuşuyoruz. Tabii, içinde “çevre” geçiyor. “Çevre” deyince akla hemen cennet Karadeniz’imiz ve Yeşil Yol, bu cennette yapılan doğa tahribatları, HES’ler geliyor...

SALİH CORA (Trabzon) – Yeşil Yol’a karşı mısınız Ahmet Bey?

BAŞKAN – Sayın Cora, siz de...

AHMET KAYA (Devamla) – ...kuruyan dereler, ölen balıklar, kesilen ağaçlar, tahrip edilen yaylalar, dolgularla mahvedilen o güzelim koylar ve kıyılarımız geliyor; balıkların dolaşması gereken dere yataklarında dolaşan iş makineleri, kepçeler, dozerler, kamyonlar geliyor. Ne dere bıraktınız ne balık bıraktınız ne de kıyı bıraktınız. Gidin, şırıl şırıl akan, bembeyaz köpüklerle akan derelerimizin son hâlini bir görün, görün ki belki aklınız başınıza gelir, vicdanınız sızlar.

Değerli arkadaşlar, gelmiş geçmiş en sıcak, en kurak yılları ve mevsimleri yaşıyoruz. Buzulların eridiğini; göllerin, göletlerin, su kaynaklarının kurduğunu; havadaki karbondioksit miktarının hızla arttığını görüyoruz. Her gün yüzlerce canlının yaşama veda ettiği günümüzde sürdürülebilir yaşam aslında geleceğin değil, tam olarak günümüzün en ciddi sorunlarından biridir. Bu acı ve bir o kadar da yaşamsal gerçeğe rağmen ülkemiz, doğayı koruma ve iklim değişikliklerine karşı mücadelede üzülerek söylüyorum ki çok gerilerde yer alıyor. Bunun nedeni, on sekiz yıllık AKP iktidarının aç gözlü, ranta dayalı, doğaya, cana, canlıya duysuz ve tutarsız politikalarıdır, yaşam kaynaklarımız geri dönülmez biçimde tahrip edilirken yağma ve talana göz yuman anlayıştır.

Değerli arkadaşlar, 2001 yılında çıkarılan 4628 sayılı Enerji Piyasası Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun, 2003 yılından itibaren de özel şirketlerin nehirlerde enerji üretebilmesinin önünü açan su kullanım hakkı anlaşmalarının ardından, Türkiye'nin her yerinde irili ufaklı ne kadar dere, akarsu, ırmak varsa özel şirketlere tahsis edildi. Yöre halkının on yıllardır içtiği, tarımda ve hayvancılıkta kullandığı suların kullanım hakları kırk dokuz yıllığına özel şirketlerin inisiyatifine devredildi, bütün derelerimizin üstüne peş peşe HES'ler yapıldı. Tüm HES projeleri hayata geçirilse, elde edilecek kurulu güçle enerji ihtiyacımızın sadece yüzde 7'sinin karşılanabileceği, oysa sadece kayıp kaçakların önlenmesi ve eskiyen iletim hatlarının yenilenmesiyle yüzde 15'e varan oranlarda enerji tasarrufu sağlanabileceği gerçeği yok sayıldı. Yüz yıllardır o suları kullanan, yaşamını o suya bağlamış yöre halklarına danışılmadı, onların onayı hatta fikri dahi alınmadı.

Hidrolik potansiyelimiz elbette çok önemlidir ve mutlaka değerlendirilmelidir ancak hidrolik potansiyelimizin değerlendirilmesinde akıl, bilim ve halk yararı ön planda tutulmalıdır. Bunlar gözetilmeksizin derelerimiz, piyasacı bir anlayışla özel sektöre devredildi; bu, asla doğru olmamıştır. Yapılan birçok hidroelektrik santrali, bilimsel ölçütlerle, havza planlaması temelinde, yerel halkın onayı alınarak projelendirilmek yerine, ciddi çevre tahribatları yaratılarak, her türlü denetimden uzak, tamamen şirket kârlılığı temelinde yapıldı ve sonucunda su kullanım hakkını alan ve satan bir yapı oluşturuldu; bu, hidrolik potansiyelin değerlendirilmesinin ötesinde suyun ticarileşmesi anlamına geliyor. Artık bu konuyu bu zaviyeden değerlendirmek zorundayız. Santral yapılınsın ya da yapılmınsın, artık, su kullanım haklarının satışıyla, köylünün kullanacağı sulardan kullanım bedellerinin talep edileceği günlere doğru gidileceğinin endişesini taşıyoruz.

Oysa Türkiye Cumhuriyeti, anayasal bir hukuk devletidir. Bakınız, Anayasa'mızın 56'ncı maddesi ne diyor: "Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek, Devletin ve vatandaşların ödevidir." Anayasa'mız, vatandaşlarına çevreyi koruma görevi veriyor fakat bu görevi yaptıkları için, doğaya, yaşam haklarına sahip çıktıkları için çok sayıda yurttaşımız darbedildi, acımasız muamelelere maruz bırakıldı, hatta yargılandı. Yeşil Yol yargılamaları oldu Karadeniz'de, ben Rize Pazar Adliyesinde yapılan o Yeşil Yol yargılamalarına gittim. Arkadaşlar, mahkemenin koridorlarında yaylalarımızın, derelerimizin, akarsularımızın çok güzel fotoğrafları asılıyordu ama ne acıdır ki mahkeme salonunun içerisinde, maalesef, o yaylaları korumak için mücadele eden köylüler yargılanıyordu; böyle bir çelişkiyi de orada yaşadım.

SALİH CORA (Trabzon) – Yeşil Yol'a karşı mısınız Ahmet Bey?

BAŞKAN – Sayın Cora, lütfen maskenizi takın; siz genç olabilirsiniz, yanınızda Sayın İsmail Bey oturuyor, lütfen.

AHMET KAYA (Devamla) – Orada yargılanan ve beraat eden onurlu insanlarımız “Çekin ellerinizi Karadeniz’den.” diyen, doğası ve yaşam hakkı için mücadele eden, “Karadeniz isyandır.” “Ander kalsın HES’ler...”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kaya.

AHMET KAYA (Devamla) – Bir dakika rica ediyorum.

BAŞKAN – Yok, ek süre vermiyorum.

Teşekkür ediyorum.

Sayın Cora, lütfen, maskeyi indirmeden bağırın; bakın, yanınızda İsmail Tamer oturuyor.

Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci söz talebi, Sayın Bedri Yaşar’ın. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 24’üncü maddesi üzerinde vermiş olduğumuz değişiklik önergesi hakkında söz almış bulunuyorum. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu madde, son yıllarda ülkemizde kullanımı oldukça yaygınlaşan ancak mevzuatta bir tanımı bulunmayan elektrikli skuterlerin yasal altyapısını oluşturmaya yönelik düzenlemeleri kapsamaktadır; bu konuda Karayolları Kanunu’nda değişikliğe gidilmektedir. Düzenlemeyi trafik güvenliğine katkı sağlayacak bir düzenleme olarak görüyoruz. Aynı şekilde, bunun paralelinde bisiklet yolları da dâhil, kara yollarında, bugün Türkiye’nin en büyük özellikle şehir içi yollarında, büyükşehirlerde trafik çok ciddi bir problem. Buna yönelik atılan adımların, buna yönelik yapılan çalışmaların tümünü destekliyoruz ama son günlerde aldığımız haberler var; özellikle şehir geçişlerinde yapılan EDS denetimleri. Bu EDS denetimlerini maalesef belediye başkanlarımız -ben partili, partisiz hiçbir ayırım yapmadan söylüyorum- bunu bir gelir kaynağı olarak görmeye başladılar. Yani denetim fonksiyonundan daha çok, gelir getiren bir iş gibi algılamaya başladılar; bu da çok ciddi cezalar yazıyor. Bundan dolayı da vatandaşımızın çok ciddi sıkıntıları var. Bunları trafik denetiminin ötesine taşımamak lazım. Bunları gelir getirici bir yapı olarak görmeyeceğinizi ümit ediyorum.

Tabii -çevreden açılmışken- şu an özellikle Türkiye’de 1995 yılında 17 milyon ton olan evsel atık miktarı bugün 32 milyon tona ulaşmıştır. 2023 yılında da bu rakamın 38 milyon tonu aşması beklenmektedir. Bunun anlamı şu: Türkiye’de kişi başına yaklaşık 1 kilogram çöp üretilmektedir. Bırakın bizim kendi çöpümüzü ayrıştırmayı, bugün özellikle Avrupa ülkelerinden de ülkemize çok ciddi oranda çöp gelmekte, Türkiye’de bu çöp işlenmektedir. Yani Avrupa’da en fazla çöp işleyen ülke konumundayız, keşke başka alanlarda birinci olsak diye düşünüyorum. Diyorum ki: “Türkiye, Avrupa’nın çöplüğü değildir, alsın çöpünü nerede işliyorsa orada işlesin.” (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Tabii, buna paralel olarak özellikle “çevre” dediğimiz zaman çevre ve inşaat mühendisleri... Bu sektörde çalışan arkadaşlarımızdan hepinize mektuplar yağıyordu. Ben bugün deprem komisyonundan geliyorum. Bugün 6,5 milyon binayı dönüştürmeyi planlıyoruz; mühendisleri dinliyoruz, zemincileri

dinliyoruz, jeologları dinliyoruz. Herkesin bu kadar geniş alanda... Maalesef istihdam konusuna teknik elemanla geldiğiniz zaman hiçbir mesafe katedemedik.

Bugün bize gelen bir mektubu sizlerle paylaşmak istiyorum. İnşaat platformu 2020 yöneticisi Mustafa Ulus diyor ki: “2019 yılına dek her yıl 12 bin civarında inşaat mühendisi mezun oluyor.” Peki bunlar ne yapıyorlar? Özel sektörde iş bulabiliyorlar mı? Kamuda istihdam edilebiliyorlar mı? 2018 ve 2020 toplamında yaklaşık 24 bin mezun vermesi bekleniyor. Peki, buna karşılık kamuda atanacak mühendis sayısı kaç? Ben size söyleyeyim: Sadece ve sadece 131. Peki, geride kalanlar? Mezun olanların binde 5’i ancak atanabiliyor, geride kalanlar ne yapıyor? Özel sektörde durum ne? Bildiğiniz gibi, artık, bu ülkede, bırakın normal şartlarda bir mühendis maaşını, ortalama ücret olan asgari ücret, bugün mühendislerin de çalıştığı ücret hâline döndü. Peki, asgari ücretle mühendisler iş bulabiliyor mu? Maalesef, asgari ücretle bile bu gençlerimizin iş bulma şansı yok. Peki, bu şartlarda bunların nasıl yuva kurmasını bekliyoruz? Bunlar nasıl evlenecekler, nasıl ev bark sahibi olacaklar? Nasıl geleceğe dair rüyalar görecekler, hülyalar kuracaklar? İşte, maalesef, hepimizin gördüğü gibi, bunu kuramadıkları gibi, gençlerimiz geleceklelerini maalesef başka ülkelerde arıyorlar.

Ben buradan yeri gelmişken tekrar söylüyorum: Bizim, özellikle, 2021 geçti ama hiç olmazsa 2022’de, mezun olan bu teknik elemanlarımıza, inşaat mühendislerimize, elektrik mühendislerimize, jeoloji mühendislerimize -kamuda istihdam etmek için- muhakkak gerekli kadroları açmamız lazım. Buraya gelen bakanlıkların tümü eleman yetersizliklerinden bahsederken biz gençlerimize iş bulamıyoruz.

İnşallah, önümüzdeki bütçede bunlarla ilgili bir bütçe oluşturulacağını düşünüyor, yüce heyetinizi saygılarımla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Yaşar.

Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansı Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 24’üncü maddesinde yer alan “ve” ibaresinin “ile” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Murat Çepni	Kemal Peköz	Abdullah Koç
İzmir	Adana	Ağrı
Mahmut Celadet Gaydalı	Kemal Bülbül	Mehmet Ruştü Tiryaki
Bitlis	Antalya	Batman

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ SEMİHA EKİNCİ (Sivas) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Murat Çepni’nin.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

MURAT ÇEPNİ (İzmir)- Teşekkürler Başkan.

Genel Kurul ve değerli halkımız; evet, bu madde, skuterlerin kullanımını ve kullanım koşullarını düzenleyen bir madde; skuterlerin bisiklet statüsünü tanımlıyor ve buna uygun olarak da yolların yapılmasını görev olarak belirliyor.

Yine, aynı zamanda, bu maddeyle, bu düzenlemeyle de karbon emisyonunun azaltılmasının hedeflendiği söyleniyor. Tabii, karbon emisyonunu azaltmaktan bahsedince doğal olarak biz bugüne kadar yaptığımız fosil yakıtların kullanımı meselesine girmek zorunda kalıyoruz, küresel iklim kriziyle

mücadele meselesine girmek zorunda kalıyoruz fakat kısaca şunu söyleyip geçeceğim: Bugüne kadar gelen hiçbir yasada, AKP'nin getirdiği hiçbir yasada küresel iklim kriziyle mücadeleyle ilgili tek bir maddenin olmadığını herkes biliyor; tam tersine, termik santrallerin yapılması, HES'ler, kuraklık, su, bütün bu politikaların toplamı -hemen hemen hepsi- aslında küresel iklim krizine katkı yapan politikalar. Dolayısıyla, böyle ifade edildiğinde, sanki torba yasa içerisinde kulağa hoş gelen bir madde gibi görülüyor. Oysa gerçek maalesef çok farklı.

2018 yılını 21,1 milyar dolarla kapatmış skuter şirketleri, arkadaşlar. 2025 yılına kadar yüzde 80 büyümeye 386 milyar dolara çıkmayı hedefliyorlar skuter şirketleri, 2030 yılında ise hedef 42 milyar dolar; bunu hedefleyenler dünya çapındaki skuter şirketleri. Neymiş? Demek ki bu politikanın, bu düzenlemenin arkasında uluslararası şirketler ve tekeller var ve bunların yerli iş birlikçileri var.

Bakın, arkadaşlar, 21 Ağustos 2000'de Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı elektrikli skutere ilişkin mevzuat düzenlemelerini oluşturmak adına, ilgili kamu kuruluşları ve skuter pazar şirketleriyle mikro hareketlilik ortak akıl toplantısı düzenliyor. Bunu ne zaman düzenliyor? 21 Ağustosta. Peki kimlerle düzenliyor? Çok daha enteresan arkadaşlar; onlarca yabancı firma, onlarca uluslararası skuter firması, TÜSİAD, MÜSİAD ve buna benzer Türkiyeli şirketler. Bunun içerisinde başka kimse yok, sadece bu şirketler var ve bu şirketler demişler ki: "Bize böyle bir düzenleme yapın." İşte bu düzenleme, işte bu şirketlerin sipariş düzenlemesidir değerli arkadaşlar.

Şimdi bu kulağa hoş gelen, sanki, sözüm ona, gençliğin fosil yakıtları kullanmasını engelleyen bir düzenleme gibi karşımıza gelen bu düzenleme aslında, doğrudan AKP mantığıyla, kâr mantığıyla, şirket mantığıyla yapılmış bir düzenlemedir. Biz, bu anlamda, bir kez daha şunu ifade ediyoruz: AKP tarzı siyasetin önümüze getireceği her türlü yasa taslağının ancak ve ancak şirketlerin onayından geçerek önümüze geldiğini burada bir kez daha görüyoruz ve AKP'yi buradan bir kez daha uyarıyoruz: Halkı kandırmaktan vazgeçin, "çevrecilik" adı altında doğayı katletmekten vazgeçin ve halkın bütçesini, halkın paralarını, kaynaklarını şirketlere aktarmaktan vazgeçin. Öyle "antiemperyalizm" adı altında ABD'ye eflenmekten, Fransa'ya eflenmekten vazgeçin. Antiemperyalistlik, işte bu uluslararası şirketlere "Hayır." demektir. Yapmak istiyorsanız şöyle yapabilirsiniz: Skuterleri ücretli değil, ücretsiz yapabilirsiniz ve bunların planlanması aşamasında da kaldırım şirketlerine, kaldırım müteahhitlerine halkın bütçesini hortumlatmazsınız. Eğer böyle yaparsanız burada oturup bunu nasıl daha iyi yapacağımızı pekâlâ konuşabiliriz.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

24'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

25'inci madde üzerinde 3 adet önerge vardır. İlk okutacağım 2 önerge aynı mahiyette olup birlikte işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 25'inci maddesinde yer alan "değiştirilmiştir" ibaresinin "yeniden düzenlenmiştir" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Vecdi Gündoğdu

Aydın Özer

Murat Bakan

Kırklareli

Antalya

İzmir

Süleyman Bülbül

Barış Karadeniz

Mahir Polat

Aydın

Sinop

İzmir

Ednan Arslan

Mahmut Tanal

İzmir

İstanbul

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahipleri:

Dursun Müsavat Dervişoğlu

Ayhan Altıntaş

Şenol Sunat

İzmir

Ankara

Ankara

İmam Hüseyin Filiz

Bedri Yaşar

Arslan Kabukcuoğlu

Gaziantep

Samsun

Eskişehir

Fahrettin Yokuş

Konya

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önerelere katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ SEMİHA EKİNCİ (Sivas) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önereler üzerinde ilk söz Sayın Mahmut Tanal'ın.

Sayın Tanal, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan, size selam veriyorum, siz başka tarafa bakıyorsunuz. Özür dilerim...

BAŞKAN – Efendim, Divanın işleriyle ilgili uğraşıyorum.

Selamınızı aldım, çok teşekkür ediyorum nezaketinize.

Buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Değerli Başkanım, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla, hürmetle selamlıyorum.

Biliyorsunuz, ben İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu üyesiyim. Dün İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun alt komisyonu olan Çocuk Hakları Alt Komisyonunun bir toplantısı yapıldı ancak dünkü toplantımızda Bakanlık bürokratları, akademisyenler, çocuk işçiliği ve sosyal yardımlara ilişkin sunumlar yaptılar. Ancak yapılan bu sunumlarla ilgili, mevsimlik tarım işçiliği ve Şanlıurfa'ya yönelik bazı değerlendirmeler, yorumlar bir Şanlıurfalı olarak, bir Güneydoğulu olarak hem beni çok üzmüştür hem de rahatsız etmiştir. Urfa'daki aşiret yapısının mevsimlik tarım işçiliğine yatkın olduğunun iddia edilmesini mi dersiniz, mevsimlik tarım işçiliğinin girişimcilik olarak kârlı bir işmiş gibi sunum yapmanı mı dersiniz, batı illerinde tarlada çalışan Şanlıurfalı, Adıyamanlı ailelerin kültürel alışkanlıklarından dolayı çadırdaki kaldıkları tezinin ortaya atılmasını mı dersiniz, Meksikalı ailelerin Amerika'da mevsimlik tarım işçisi olarak çalışması örneğinden hareketle, diğer bölgelerde işçilerin Ordu'ya gelip fındık toplamaları gerektiğini, mevsimlik tarım işçiliğinin bitirilmemesi gerektiğinin dillendirilmesini mi dersiniz...

Şanlıurfalılar, Güneydoğulular hariç, herkes konuşuyor. Komisyon toplantısında itiraz ederek vurguladım: Şanlıurfalılar olarak hep biz mi maraba olacağız? Bu toplumun marabası bizler mi olacağız? (CHP sıralarından alkışlar) Şehir şehir, tarla tarla dolaşarak mevsimlik tarım işçiliği Şanlıurfalıların kaderi mi dedik biz buna. Öyle anlatıyorlar ki Şanlıurfalı aileler, sanki güle oynaya Ankara'ya, Konya'ya, Kayseri'ye, Adana'ya, Mersin'e, Ordu'ya tarlada çalışmaya gidiyor. Hemşehrilerim, mart ayının sonundan kasım ayının sonuna kadar Türkiye'nin dört bir yanına doğru dağılıyor. Gittikleri şehirlerde zamanla yarışircasına tarla çapalıyorlar, bağ ve bahçe ürünlerini topluyorlar. Yoksulluğun, garibanlığın gözü kör olsun, Urfalıları buna mecbur bırakan politikalarınız batsın!

Değerli arkadaşlar, bölgesel gelir eşitsizliği nedeniyle ve adaletsizlik nedeniyle bu yoksulluk sürekli artmakta. 2 milyonu aşan Şanlıurfa'da zaten Şanlıurfalılar yoksul, AK PARTİ'nin izlediği politikalarla yoksulluk daha da derinleşti. Şanlıurfalı, aynı zamanda 450 bin Suriyeli sığınmacının da

yükünü taşıyor. Eğer Şanlıurfa'da fabrika açılmış olsaydı, iş imkânı yaratılmış olsaydı, GAP projesi bitirilmiş olsaydı, inanın, Şanlıurfa'dan kimse mevsimlik tarım işçisi olarak başka yerlere gitmezdi. Sizlere çadır, hobi gelebilir, oyun eğlencesi olarak gelebilir ama Şanlıurfalılar için çadır demek; zulüm demektir, yoksulluk demektir, çile demektir, adaletsizlik demektir. Çoğu mevsimlik tarım işçisi, derme çatma çadırlarda âdeta üst üste yatmak zorunda kalıyorlar, yağmur yağdığında çadırlar yaşanmaz bir hâl alıyor. Çadır hayatını çok merak ediyorsanız benim Şanlıurfalı çilekeş analarım size çadır hayatını anlatsın, belki o zaman acınız değişir. Şanlıurfalılar olarak biz, güneydoğu merkezli mevsimlik tarım işçiliğinin âdeta bir devlet politikası olarak teşvik edilmesini istiyoruz.

Değerli arkadaşlar, çocuk işçiliğinin bitmesinin yolu; eğer biz yoksulluğu bitirirsek, bölgeler arası eşitsizliği bitirirsek çocuk işçiliği biter. Ancak çocuk alt komisyonuna gelen akademisyenler ve bakanlık temsilcileri şunu söylüyor: “Efendim, biz mevsimlik tarım işçisini nerede bulacağız?” Ya, bula Şanlıurfa'yı mı buldunuz? Allah'tan korkmuyor musunuz?

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Başka il yok mu?

MAHMUT TANAL (Devamla) – Şanlıurfa'nın kaderi mi, sürekli bu mevsimlik tarım işçisi olmak? Mevsimlik tarım işçisi olan ailelerin çocukları okula gidemiyor, eğitimden pay alamıyor, medeni, uygar bir konutta kalamıyor, barınma hakkı yok yani yerleşim hakkı perişan, gıda hakkı perişan. Bunu, Mustafa Demir Bey, Diyarbakırlı aslen kendisi, İstanbul'da yaşıyor, bunları bire bir yaşayan insan. Değerli Başkanım, sizden de istirham ediyorum Güneydoğulu olarak, Diyarbakırlısı bu durumda, Adıyamanlısı bu durumda, Mardinlisi bu durumda, Şırnaklısı bu durumda. Güneydoğuluları eğer gerçekten terörün pençesinden çıkarmak istiyorsanız gelir eşitsizliğini kaldıralım, adaletsizliği kaldıralım, yoksulluğu bitirelim.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Tanal.

Evet...

HÜSEYİN ŞANVERDİ (Hatay) – Urfa'ya gittin mi?

MAHMUT TANAL (Devamla) – “Urfa'ya gittin mi?” diyen beyefendi gelsin bakayım.

BAŞKAN – Arkadaşlar, teşekkür...

MAHMUT TANAL (Devamla) – Gel, gel burada konuş, dilin yok mu senin? Vicdanın var mı senin, vicdanın var mı, ahlakın var mı senin?

BAŞKAN – Sayın Tanal...

MAHMUT TANAL (Devamla) – İnsanlar orada çadırdaki kalıyor, çadırdaki! Çadırdaki kalıyor, ahlakın var mı senin, senin Allah'ın var mı?

BAŞKAN – Sayın Tanal, kürsüden ayrıldıktan sonra bağırın lütfen.

MAHMUT TANAL (Devamla) – Allah'a kurban olasın sen! Alacaksın sen 25 bin lirayı, çadırdaki kalan vatandaşı kınayacaksın. Utanmıyor musun!

BAŞKAN – Sayın Tanal, kürsüden ayrıldıktan sonra bağırın ki kürsüyü sildireyim.

MAHMUT TANAL (Devamla) – Ama görmüyor musun Sayın Başkan? Ben kürsüdeyim. Bu söylenir mi ya? Çadırdaki insanlar kalıyor. Böyle şey olamaz.

BAŞKAN – Müsaade edin Sayın Tanal, yani kimin ne dediğini duymuyorum ki ben.

MAHMUT TANAL (Devamla) – Ama olacak şey mi bu?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

(Görevlinin kürsüyü dezenfekte etmek için gelmesi)

MAHMUT TANAL (Devamla) – Arkadaşım dur, ben daha kürsüden ayrılmadım ya! Lütfen, orada yerinde dur.

BAŞKAN – Emekçi arkadaşlarımıza şey yapmayın.

MAHMUT TANAL (Devamla) – Anladım ama siz özellikle gönderiyorsunuz, ben kürsüden ayrılmadım ki...

BAŞKAN – Ya ayrıldınız zaten.

MAHMUT TANAL (Devamla) – Yani emekçilere saygımız sonsuz.

BAŞKAN – İyi de Sayın Tanal, bakın, uzun çalışıyoruz.

Teşekkür ediyorum.

MAHMUT TANAL (Devamla) – Anladım, uzun çalışıyoruz. Emekçilere saygımız sonsuz ama emekçilerle bizi karşı karşıya getirmeyin.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Emekçiye bağıramazsın.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci söz Sayın Fahrettin Yokuş'un.

Buyurun Sayın Yokuş. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ PARTİ Grubu adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Türkiye Çevre Ajansının kurulmasıyla ilgili hususta görüşlerimizi beyan etmek istiyorum. Bildiğiniz üzere, Avrupa Birliği müktesebatı 27 no.lu fasıldır, bu fasıldan oluşuyor. Ülkemiz, 21 Aralık 2009'da Brüksel'de yapılan Hükümetler Arası Konferans'ta müzakereler sonucu artık bu fasılın açılmasına karar verilmiş, o günden bu yana, maalesef, on bir yıl geçmesine rağmen "çevre" konulu fasılda hiçbir mesafe alamamış yani biz on bir yıl boyunca çevre faslını Avrupa Birliği normlarına uygun hâle getirememişiz ve üzerindeki çalışmaları sürdürüyoruz.

Bu hususta soru şu: Bu anlayışla, Hükümetin Avrupa Birliği müktesebatına uygun bir çevre olgusunu Türkiye'de oluşturabilmesi mümkün mü? Hayır, asla mümkün değil çünkü şehirleşmede betonlaşmayı tercih eden, gözü ranttan başka hiçbir şeyi görmeyen bir iktidarımız var. 2016 yılından buyana "Dikey değil, yatay yapılaşma yapacağız." deyip sözünü tutmayan bir iktidarımız var. Ülkemizin dört bir yanında; ilçelerimizin, beldelerimizin, mahalle ve köylerimizin kanalizasyonları filtresiz olarak derelerimize, ırmaklarımıza, barajlarımıza hatta topraklarımıza akarken, kimyasal atıklı sularla sulanan topraklarımız kirlenirken bu tabloyu görmeyen ve betonlaştırarak dokusunu bozdukları şehirlerimize millet bahçeleri yapan bir iktidarımız var. Ayrıca, dünyanın en çok atığını ithal etmemize izin veren bir Hükümetimiz var. Kendi atıklarımızın geri dönüşümü için gerekli hassasiyeti göstermeyen bir iktidarımız var. Fabrika bacalarına filtre takılmasına gerek görmeyen bir Hükümetimiz var. Doğal gaz kullanan metropol illerimiz başta olmak üzere, Türkiye genelinde halka her yıl 2 milyon ton kömür dağıtan, halkımızı zehirleyen, çevre ve insan sevgisi olmayan bir iktidarımız var. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar) Maden için ormanları ve su kaynaklarını kurutan, acele kamulaştırmayla birinci sınıf tarım arazilerini talan eden bir neyimiz var? İktidarımız var. Konya ili Ilgın ilçesi Çavuşçugöl köyünün bitişiğinde maden kömürü kazısı yapan ve oraya izin veren, binden fazla köylüyü ölüme sürükleyen bir iktidarımız var. Su kaynakları yeterli olmayan ülkemizde ırmaklarımızın suları denizlere akarken seyreden bir iktidarımız var. Kış aylarında metropol illerimiz başta olmak üzere, onlarca şehrimizde doğal gaz olmasına rağmen halkımıza kömür kokusu solutan bir iktidarımız var.

Değerli milletvekilleri, Temiz Hava Hakkı Platformunun 2019 yılı verilerine göre Türkiye'nin 81 ili içinde sadece 5 ilimizin havası Dünya Sağlık Örgütü değerlerine göre temiz. Bu 5 ilimiz: Tunceli, Ardahan, Artvin, Rize ve Bitlis. Diğer tüm illerimizde hava kirliliği yaşıyor. Temiz Hava Hakkı Platformunun araştırmasında Türkiye'de hava kirliliğine bağlı ölümlerin trafik kazalarındaki ölümlerin

7 katı olduğu, ayrıca Dünya Sağlık Örgütü'nün önerdiği limitlere hava temizliğimizi çıkarabilirsek Türkiye'de ölümlerin yüzde 13 azalacağı belirtiliyor. 12 ilde 2 bini aşkın kişiyle yapılan "Türkiye'de Hava Kirliliği Algısı" araştırmasında vatandaşlarımızın yüzde 39'u "Hava kirliliği Türkiye'nin en önemli çevre sorunudur." diyor ve yine bu araştırmaya göre, her 10 kişiden 8'i her geçen yıl hava kirliliğinin arttığını düşünüyor. Sonuç olarak, insan sevgisi olmayan, rant ve rantiyeciyi baş tacı eden bir iktidarımız varken Türkiye'de çevre sorunları çözülür mü? Allah aşkına size soruyorum, elbette ki çözülmez. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Yokuş.

Aynı mahiyetteki önermeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 25'inci maddesinde bulunan "yer alan" ibaresinin "bulunan" şeklinde değiştirilmesini arz ve talep ederiz.

Murat Çepni

Mehmet Ruştü Tiryaki

Kemal Peköz

İzmir

Batman

Adana

Abdullah Koç

Mahmut Celadet Gaydalı

Kemal Bülbül

Ağrı

Bitlis

Antalya

Oya Ersoy

İstanbul

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ SEMİHA EKİNCİ (Sivas) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Oya Ersoy'un.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

OYA ERSOY (İstanbul) – Sayın Başkan, teklifin 25'inci maddesi üzerine söz aldım.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 7'nci maddesinde değişikliğe gidiliyor. Karbon salınımı ve kara yollarında gürültü kirliliğini azaltmak amacıyla Karayolları Genel Müdürlüğüne bisiklet yolu yapılması konusunda yetki veriliyor. Evet, okuyunca kulağa çok hoş geliyor değil mi? Yol kenarına bisiklet yolları yapılacak ve gürültü bariyerleri kurulacak. Bu madde "Çevre kirliliğinin önlenmesini hedeflediğini" söylüyor. İlerisinde de şunu diyor: Özellikle karbon salınımını azaltmak için madde getirilmiş. Çevre kirliliğini bu şekilde azaltacaklar. Peki, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının sorumluluğunda olup hava kirliliğini ölçen 257 istasyondan sadece 138 istasyonda ölçüm yapılabildiğini biliyor musunuz? Sadece 2019 yılında en az 75 milyon yurttaş kirli hava soludu bu ülkede ve OECD verilerine göre her yıl en az 30 bin yurttaşımız hava kirliliğine bağlı hastalıklar nedeniyle hayatını kaybediyor.

Türkiye'ye baktığımızda, coronavirüs tedbirlerini hatırlıyorsunuz değil mi? "30 büyük il ve Zonguldak" denilerek bu önlemler alınıyor. Niye Zonguldak peki? Çünkü Zonguldak'ta termik santraller var ve termik santraller yüzünden de Zonguldak'ta yaşayan insanların çoğunda zaten akciğer rahatsızlıkları var ve bu yüzden vaka ve ölüm sayılarının fazla olması da tesadüf değil. Yalnızca Zonguldak'ta da değil sanayi kentlerinde ve termik santral bulunan kentlerde benzer durumlar ortaya

çıktı, her gün yayınlanan tablolarda da bunu görüyoruz. Buna rağmen pandemi döneminde bile termik santralleri çalıştırmaya devam ettiniz. Üstelik zehirli gaz salınımının mevzuata göre belirlenen limiti de aştığını gördük bu santrallerin. Nerede gördük? Mesela Muğla'da. Kömürlü termik santrallerin bulunduğu Kemerköy, Yatağan, Yerköy'deki hava kalitesi istasyonları hiç çalıştırılmamış, buna tanık olduk. Kömürlü termik santrallerin tüm hava kirliliğinin ve iklim krizinin en önemli sebeplerinden biri olduğu bilindiği hâlde ülkeler tek tek bunları kapatırken Türkiye bırakın kapatmayı 2019 yılında Çin'den sonra dünyada en fazla kömürlü termik santral projesi bulunan 2'nci ülke konumuna geldi ve Hindistan'ı bile aştı.

Sayın Çevre Komisyonu Başkanı biraz önce iktidarın on sekiz yılda yaptıkları için teşekkür beklediğini söyledi. Ben daha önce göstermişim buradan ama bir kez daha hatırlatma yapmak istiyorum. Neden teşekkür edelim? Buna mı teşekkür edelim? Tereddüt bile etmeden bu toprakların ve insanlığın on iki bin yıllık tarihi, Hasankeyf bugün bu durumda, sular altında. Bunun için mi? İşte Dipsiz Göl. Define aradığımız Dipsiz Göl, bunun için mi? HES'lerle katlettiğiniz Karadeniz dereleri, bu Cerattepe, buyurun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Bu tarafa göster, kamera burada.

OYA ERSOY (Devamla) - Başkan orada olduğu için özellikle ona bir daha göstermek istedim.

İşte Uzungöl'ün eski ve yeni hâli, betona gömülmüş Uzungöl'ün etrafı. Evet, Karadeniz Fırtına Vadisi. Fırtına Vadisi'nin durumu bugün bu, eskisi ve yenisi. Kaz Dağları, nasıl olmuş yeşil alan? Kuzey Ormanları. Kuzey Ormanları, henüz yeşil alana sahip ama başlayan yer bu resimde görülüyor.

Şimdi, özellikle on sekiz yılda nasıl bir düzen yaratıldığını tek bir örnek üzerinden açıklamaya çalışacağım, anlatmaya çalışacağım. Endemik bitki ve canlı çeşitliliği açısından dünyanın en önemli ikiz vadisinden Rize'nin İkizdere Vadisi. Üzerinde 26 tane HES projesi var, 6'sı tamamlanmış durumda. Yapımı tamamlanan hidroelektrik santrali dereyi 8,5 kilometre kuruttu. Yöre halkı itiraz ediyor çünkü vadiye yapılacak 26 santralle suyun 55 kilometre boyunca tünele aktarılacağını ve İkizdere'nin tamamen kuruyacağını söylüyor, bunun için itiraz ediyor. Kim yapıyor bu santrali? Sanko Holding yapıyor, Cengiz yapıyor, Reis yapıyor. Peki, Sanko Holdingi başka nerelerden biliyoruz? Daha geçtiğimiz haftalarda Gaziantep'te oksijen tüpünün patladığı hastanede 12 yurttaşımızı kaybettik, buradan biliyoruz. Yine nereden biliyoruz? İşçi düşmanlığından biliyoruz. 4 bin kadın işçiyi atmakla tehdit ettiğinden biliyoruz. Ve yine nereden biliyoruz? Kendisi 13 milyon euroya Türkiye'nin ilk zirhlı yatına sahip olan şirket sahibi, buradan biliyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OYA ERSOY (Devamla) - Devamını bir dahakine artık. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Ersoy.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

25'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

26'ncı madde üzerinde 4 adet önerge vardır, önergeleri ayırıklık sırasına göre işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan “Türkiye Çevre Ajansı Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”nin 26'ncı maddesiyle 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 66'ncı maddesinin (1)'inci fıkrasına eklenmek istenen (e) bendinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Yasin Öztürk	İmam Hüseyin Filiz	Orhan Çakırlar
Denizli	Gaziantep	Edirne
Ayhan Altıntaş	Ahmet Çelik	Arslan Kabukcuoğlu
Ankara	İstanbul	Eskişehir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ SEMİHA EKİNCİ (Sivas) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Orhan Çakırlar'ın.

Buyurun Sayın Çakırlar. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

ORHAN ÇAKIRLAR (Edirne) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 26'ncı maddesi üzerine İYİ PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

Maddeyle, bisiklet, motorlu bisiklet, motosiklet sürücülerıyla ilgili kurallara elektrikli skuter ve bisiklet şeridiyle ilgili düzenleme de eklenmiştir. Elektrikli skuterlerle, sırtta çalışanlar hariç, yük ve yolcu taşıma yasaklanmıştır. Maddenin (e) alt bendinde elektrikli skuterlerin otoyol, şehirler arası kara yolu ve azami hızı 50 kilometre/saat üzerinde olan kara yollarında kullanılması yasaklanmıştır. Bu durum, elektrikli araçların teşvik edilmesine engel bir durum olup bisikletlere getirilmeyen bu yasağın elektrikli skuterlere getirilmesi uygun değildir.

Coronavirüs salgınının bütün dünyayı etkilemesinden sonra, virüsten korunmak için, toplu taşımayı kullanmak yerine bisiklet ve elektrikli skuter gibi araçlara yönelen vatandaşlarımızın sayısı artmakta. Şehirlerimizde bu konudaki mevcut altyapı eksiklikleri de gün yüzüne çıkmaya başlamıştır. Gerekli düzenlemelerin ve denetimlerin yapılmaması sonucunda, yaralanma ve hatta ölümler sonuçlanabilecek kazaların arttığı da bilinmektedir.

Ülkemizde bisiklet kullanımını artırmanın yolu, gerekli altyapı eksikliklerini hızlı bir şekilde tamamlamaktan geçmektedir. Yaş sınırı gerekli olabilir, ancak öncelikle eksik, hatalı yolların bir an önce tamamlanması ve duyarısız kişilere gerekli yaptırımların da getirilmesi gerektiği kanaatindeyim. Gerekli yolların olmaması veya eksik olması sebebiyle binlerce yurttaşımız telafisi olmayan sonuçlarla karşı karşıya kalmakta. Ayrıca, bisikletin ulaşım amaçlı kullanımının artırılması için kentlerde bisikletlere hak ettikleri alanı açmak için konunun imar planları içinde yer alması haricinde, ulaşım planları içinde de yer alması gerekmektedir.

Gelelim eski bir bakanın Edirne ziyaretinden sonra “Bizden önce Edirne köy gibiydi.” sözüne. Sayın eski Nazır, siz gelmeden önce Selimiye yapılmamıştı, Fatih Sultan Mehmet Han da Edirne'de doğmamıştı, hatta hatta Hacı Bayram Veli de Edirne'yi ziyaret etmemişti(!) Bakınız, Sarı Saltuk Edirne için ne diyor: “Gönlüm bu mübarek yeri sevdi ve her kim bunda gaza niyetiyle karar ede, bir evlek yer edine, yarın cennette yetmiş, bu dünyada yeri ola. Bu Edirne gaziler ocağıdır, mübarek yerdir; ben dahi bunda karar ederim eğer korsanız.” (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar) Saltuknâme'de böyle söylüyor.

Bu şehir ki Osmanlı İmparatorluğu'nun 2'nci büyük başkenti ve haremidir. 1829 yılında Ruslar, 1876-77 yıllarında tekrar Ruslar, 1912-13 yıllarında Bulgarlar, 1919-22 yıllarında Yunanlılar tarafından işgal edilmesine rağmen, şu anda dünyadaki şehirler içerisinde Floransa'dan sonra 2'nci büyüklükte sanat eserlerinin bulunduğu bir şehirdir. Bunun böyle bilinmesinde fayda olduğu kanaatini taşıyorum.

Evet, köylü olmak bir onurdur, ben bu onuru taşıyorum ama şehirli olmak, medeni olmak, Medineli olmak da bir onurdur. İki arasında kalmak çok kötüdür. Hayali Bey şöyle diyor: “Cihan ara cihan içindedir arayı bilmezler / O mahiler ki derya içtedir deryayı bilmezler” Diğer şairlerden söylemek istemiyorum ama cumhuriyet döneminin de önemli olan yazarlarından Safiye Erol Hanımefendi'nin Ciğerdelen'ini okumayanların, Şevket Süreyya'nın Suyu Arayan Adam'ını okumayıp, Mevlevihane'yi bilmeyenlerin, restore ettiğiniz Kazasker Salih Mescidi'ne hâlâ “Kazas Salih Mescidi” demesi bu şehrin ne kadar köy olduğunun ifadesidir kanaatindeyim.

Birçoğumuzun bildiği, belki de birçoğumuzun tablolarının bulunduğu Hasan Rıza Bey'den haberi olmayanlara; Fatih'in İstanbul'a girişini tablo eden, gemileri karadan denize yürüttüğünü resmeden,

Rumeli'ye geçişlerini resmeden Hasan Rıza Bey'i Bulgarlar lime lime etmişlerdir. Bugün cesedi bile belli değildir. Adına, anısına Karaağaç Şehitliği'nde sadece bir ibret taşı dikilmiştir. Ruhu şad olsun, mekânı cennet olsun. Eski Bakanı da bir daha kınıyor ve tenkit ediyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.

Teşekkür ediyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 26'ncı Maddesinin a bendinde yer alan “ayrılmış” ibaresinin “tahsis edilmiş” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Vecdi Gündoğdu	Aydın Özer	Murat Bakan
Kırklareli	Antalya	İzmir
Mahir Polat	Barış Karadeniz	Ednan Arslan
İzmir	Sinop	İzmir
	Süleyman Bülbül	
	Aydın	

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ SEMİHA EKİNCİ (Sivas) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Özer'in.

Sayın Özer, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

AYDIN ÖZER (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, bu teklifte kurulması öngörülen Türkiye Çevre Ajansı, sıfır atık sistemi kurulum ve uygulaması ile depozito sisteminin tüm sürecini yönetecek. Komisyon görüşmelerinde atık yönetim süreci üzerine çok da konuşulmadı ama yurdun çevre politikasında değişim planlanırken fikirlerinin bile alınmadığı Çevre Mühendisleri Odasının da ifade ettiği gibi, bu teklif, ülke genelinde geri dönüşüm atıklarının yönetimini belirsizliğe mahkûm etmektedir.

Bakın, mevcut durumda yerel yönetimler, ihale ettiği lisanslı firmalar veya kendi toplama sistemlerini kurarak geri dönüşüm atık sistemini sürdürüyor. Çevre Ajansının kurulmasından sonra ise bu sürecin ne şekilde yürütüleceği muammadır. Yetkilendirilmiş kuruluşların devreden çıkarılmasıyla atık yönetim faaliyetlerinin geliştirilmesi hususunda yapılan aynı ve nakdi yardımlar son bulacaktır. Peki, geri kazanım payı üzerinden toplanan paralar Bakanlık ve dolayısıyla Ajans aracılığıyla kurulacak şirketlere mi aktarılacak yoksa mevcut lisanslı firmalar aracılığıyla mı faaliyet yürütülecek? Depozito sistemi, bu faaliyeti ne şekilde etkileyecek? Bu hususlar tam bir belirsizlik hâlinindedir. Bu belirsizlik, özellikle ihale süresi bitmiş veya bitmek üzere olan mahallî idarelerin atıklarını toplatacak firma bulmalarını zorlaştıracaktır. Çünkü özellikle ithalatın başlamasıyla geri dönüşüm atıklarının fiyatı düşmüş, bu da lisanslı tesislerin toplama operasyon maliyetlerini karşılamaz olmuştur. Geline bu durum, önümüzdeki günlerde kâğıt, karton, plastik, cam ve metal geri dönüşüm atıklarının evsel nitelikli organik atık toplama operasyonlarıyla toplanması ve katı atık depolama tesislerine gönderilmesine neden olacaktır.

Bu teklifle hayata geçirilmesi planlanan depozito sistemi belli ki düzgün planlanmamıştır. Özellikle İstanbul, Ankara, İzmir gibi büyük kentleri düşünecek olursak marketler günlük toplanmasına karşın kendi mal sevkiyatlarından kaynaklanan atıkları bile muhafaza etmekte zorlanırken, vatandaşların marketlere getirdiği atıklar, fiziki koşulları yetersiz marketlerin neresinde depolanacaktır. Ayrıca ürün satış yerlerinde depolanan bu atıkları kimin toplayacağı da belli değildir. Belli ki kervan yolda düzülür deniliyor ancak bu mantık yüzünden atık sektörü belirsizliğe mahkûm ediliyor. Ayrıca atık yönetiminin en can alıcı sorunlarından birisi olan atık kâğıt işçilerinin durumu ne olacak? Bu soru da yanıtız.

Pandemi koşullarında artan işsizlikle birlikte pek çok kişi atık kâğıt işçiliğine yönelmedi mi? İstanbul, Ankara, İzmir gibi büyük kentlerin pek çok ilçesinde toplanan atık miktarlarına bakıldığında, atığın büyük çoğunluğu atık kâğıt işçileri tarafından toplanmıyor mu? O hâlde neden atıkların geri dönüşümüne en fazla katkıyı sağlayan bu insanlar görmezden geliniyor? Neden bu insanlara bir çözüm önerilmiyor? Böylesi bir atık yönetim faaliyeti uygulanabilir ve sürdürülebilir değildir. Çünkü sektörün gerçek sorunlarına eğilmiyor çünkü yalnızca piyasaya sürenlerin yatırdığı ücretlerden toplanan paranın yönetimine indirgeniyor. Ayrıca mahalli idareleri devreden çıkararak, işi tamamen özel sektöre devretmek işin üzerindeki kamu denetimini ortadan kaldırmaktır. Tabii, toplanan kaynağın tüm belediyelere eşit dağıtılacağı noktası da kuşkuludur. Peki, hakikaten çöp derdimiz bitecek mi, atıklar geri dönüşecek mi? Yani geçmeden para ödediğimiz otoyol, köprü; kullanılmasa bile parasını ödediğimiz havaalanı; hasta olmasan bile ücretini ödediğimiz şehir hastanesi örnekleri önümüzde dururken bu soru son derece rahatsız edicidir. (CHP sıralarından alkışlar) Çevre Ajansı depozito uygulamasıyla halkın cebinden ne kadar para çıkacak yani bunun maliyeti ne olacak, halk neleri finanse edecek? Asıl soru ise kim kazanacak, kim kaybedecek?

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 26'ncı maddesinde yer alan "ibarelerinden sonra gelmek üzere" ifadesi yerine "ibareden sonra gelecek" ifadesinin kullanılmasını arz ve teklif ederiz.

Murat Çepni	Ali Kenanoğlu	Meral Danış Beştaş
İzmir	İstanbul	Siirt
Abdullah Koç	Kemal Peköz	Mahmut Celadet Gaydalı
Ağrı	Adana	Bitlis
	Kemal Bülbül	Mehmet Ruştı Tiryaki
	Antalya	Batman

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ SEMİHA EKİNCİ (Sivas) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Mehmet Ruştı Tiryaki'ye aittir.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gecenin bu ilerleyen saatlerinde hepinizi saygıyla selamlıyorum. Başkan yemin içmiş herhâlde, illa bu yasayı geçirecek.

Şimdi, teklifin 26'ncı maddesiyle 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 66'ncı maddesi değiştiriliyor ve ilk kez skuterler de Karayolları Trafik Kanunu'na girmiş olacak. Bunda genel olarak itiraz edilecek bir konu yok, asıl sorun bu elektrikli skuterlere ilişkin düzenleme yapıldıktan sonra karayollarının, şehir içi yolların buna uygun hâle getirilip getirilmeyeceği. Yasanın ilerleyen bölümlerinde buradaki görevin tamamı belediyelere havale edilmiş durumda, o maddeye gelince ona ilişkin görüşlerimi sunacağım.

Fakat, başka bir konuyla ilgili görüşümü paylaşacağım. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Büyük Dairesi dün çok önemli bir karar verdi: Selahattin Demirtaş, Türkiye kararı. Şimdi Cahit Özkan burada değil, keşke burada olsaydı. Kasım 2018'de Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ilk kez Selahattin Demirtaş'ın tutukluluğunun Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne aykırı olduğunu söylediğinde biz, Hükümetin bu karara saygı duyması gerektiğini, kararın gereğini derhâl yerine getirmesi gerektiğini söyledik. Cahit Özkan başta olmak üzere Adalet ve Kalkınma Partisi milletvekili arkadaşlarımız çıkıp dedi ki: "Bu karar kesin değildir." Oysa tutuklama kararlarının derhâl uygulanması gerektiğini her hukukçu bilir. Ama Cahit Özkan dedi ki: "Biz Büyük Daireye itiraz edeceğiz, bu karar kesin değildir." Büyük Daireye itiraz etti Adalet Bakanlığı, ne oldu? Dün, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Büyük Dairesi çok tarihî bir karar verdi, düşünce ifade özgürlüğünün ihlaline ilişkin kararı ayrıntılandırdı, 18'inci maddenin ihlaline ilişkin kararı ayrıntılandırdı, 5'inci maddeye -makul tutuklamaya- ilişkin kararları ayrıntılandırdı, Ek 1 No.lu Protokol'ün 3'üncü maddesine ilişkin yani seçme seçilme hakkına ilişkin kararı ayrıntılandırdı.

Bakın, o kadar önemli bir karar ki bu, göreceksiniz sadece ülkemizi ilgilendiren bir karar değil, Avrupa siyasi yaşamını doğrudan etkileyecek bir karar. Çünkü yasama dokunulmazlığına ilişkin, yasama sorumsuzluğuna ilişkin, buna ilişkin anayasal düzenlemelerin nasıl olması gerektiğine ilişkin çok ayrıntılı hüküm var, çok ayrıntılı ve bu çok uzun süre tartışılacak. Şimdi, biz buradan her paragrafını ayrıntılı bir şekilde sizlerle paylaşacağız. Bakın, o kadar önemli bir karar ki buradaki her cümle, Türkiye'de edilen her cümle, Cumhurbaşkanı tarafından edilen her cümle, Adalet Bakanlığı tarafından yapılan her itiraz titizlikle incelenmiş ve cevaplanmış. Ben size birkaç tane örnek vereceğim: Hatırlarsanız, Sayın Cumhurbaşkanı ne demişti? "Anayasa Mahkemesini, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesini tanımayız; bedeli yani parası neyse öderiz." demişti. Adalet Bakanlığı da bunun arkasına sığındı ve dedi ki: "Anayasa Mahkemesi tazminata hükmetmiştir, dolayısıyla zararı ortadan kalkmıştır." Büyük Daire şunu söyledi cevap olarak: "Aferin, iyi yaptınız bu tazminatı ödeyerek. Peki, bu tazminatı ödediniz de tutukluluğuna ilişkin herhangi bir değişiklik yaptınız mı? Yapmadınız. Demek ki Anayasa Mahkemesi kararlarının da artık Türkiye için hiçbir anlamı yoktur."

Bakın, başka bir şey daha, diyor ki Büyük Daire: "Sayın Demirtaş'ın -çünkü böyle bir itirazı var avukatların- konuşmaları yasama dokunulmazlığı ve kürsü dokunulmazlığı kapsamındadır. Çünkü Türkiye Büyük Millet Meclisinde ettiği sözlerin devamı niteliğinde konuşmalar yapmıştır." Adalet Bakanlığı diyor ki: "Hayır, asla böyle bir şey yoktur. O konuşmaların aynı yapılmamıştır. Ayrıca, bu itirazlar mahkemelerde yapılmamıştır." Bakın, Büyük Daire o kadar utandırmış ki Adalet Bakanlığını, Selahattin Demirtaş'ın hangi mahkemenin, hangi tarihli duruşmasında bu itirazı dile getirdiğini bile söylemiş, "Ankara 19. Ağır Ceza Mahkemesinin şu tarihli duruşmasında itirazı gündeme getirdi ama siz ciddiye almadınız." demiş. Ayrıca "Kürsüde yapılan konuşmaların tıpatıp, kelime kelime aynı olması gerekmez. Aynı minvalde bir konuşmayı eğer dışarıda yaparsanız anayasal dokunulmazlık kapsamındadır." diyor Büyük Daire.

Kararın ayrıntılarında çok çok önemli başka şeyler var, mesela öngörülebirlirliğe ilişkin... Süremin sonuna geldim, dört saniye sonra Sayın Başkan konuşmamı kesecek; yarıda kalmasını istemiyorum, ilerleyen bölümlerde bunu da dile getireceğim.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 26'ncı maddesiyle 2918 sayılı Kanun'un 66'ncı maddesine eklenen fıkraya “diğer hususlar” ibaresinden sonra gelmek üzere “İçişleri Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından müştereken çıkarılan” ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Cahit Özkan

Erkan Akçay

Muhammed Fatih Toprak

Denizli

Manisa

Adıyaman

Salih Cora

Fehmi Alpay Özalan

İsmail Tamer

Trabzon

İzmir

Kayseri

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ SEMİHA EKİNCİ (Sivas) – Takdire bırakıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi yok.

Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Önergeyle, elektrikli skuter ve kullanımına ilişkin diğer hususların İçişleri Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından müştereken çıkarılan yönetmelikle belirlenmesine yönelik düzenleme yapılması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 26'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

27'nci madde üzerinde, 2'si aynı mahiyette olmak üzere 3 adet önerge vardır. İlk okutacağım 2 önerge aynı mahiyettedir, bu önergeleri birlikte işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 27'nci maddesinde yer alan “eklenmiştir” ibaresinin “ilave edilmiştir” ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Yasin Öztürk

İmam Hüseyin Filiz

İbrahim Halil Oral

Denizli

Gaziantep

Ankara

Arslan Kabukcuoğlu

Ayhan Altıntaş

Ahmet Çelik

Eskişehir

Ankara

İstanbul

Aynı mahiyetteki önerenin imza sahipleri:

Vecdi Gündoğdu	Aydın Özer	Murat Bakan
Kırklareli	Antalya	İzmir
Süleyman Bülbül	Barış Karadeniz	Mahir Polat
Aydın	Sinop	İzmir
Ednan Arslan	Atila Sertel	
İzmir	İzmir	

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önerelere katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ SEMİHA EKİNCİ (Sivas) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önereler üzerinde ilk söz Sayın Atila Sertel’in.

Buyurun Sayın Sertel. (CHP sıralarından alkışlar)

ATİLA SERTEL (İzmir) – Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; dün akşam burada emeklilerin intibak yasasını konuştum, emeklilerin çektiği sıkıntıyı anlattım. 2000 öncesi emekliler ile günümüz emeklilerinin arasındaki maaş uçurumlarını ve emeklilerin, 13,2 milyon emeklinin çok büyük bir bölümünün, 7 milyon 900 bininin 1.500 TL ile 2.000 TL arasında maaş aldıklarını anlattım. Oylama yapıldı ama Sayın Başkan söz hakkımı bir dakika dahi uzatmadı; tam bana geldiğinde, sıramı aldığımda “Bir dakika uzatmayacağım.” dedi.

BAŞKAN – Size dünden borçluyuz, sizin sürenizi yeniden başlatalım biz.

ATİLA SERTEL (Devamla) – Gittim yanına “Niye böyle yaptın Sayın Başkan?” diye. Sonra dedi ki bana...

BAŞKAN – Borcumuzu ödedik.

Buyurun.

MEHMET GÖKER (Burdur) – Yaptı vallahi.

ATİLA SERTEL (Devamla) – Evet, sağ olsun, yaptı, dünü tolere ediyor.

Dün “Hakkını helal et.” dedi bana, ben “Etmiyorum.” dedim; şimdi hakkımı helal ediyorum, oldu.

Şimdi, sevgili arkadaşlarım, o yasada, görüşülen yasada, intibak yasasında adaletsizlik çok büyüktü ve ben konuşmamı saat 22.30-23.00 sularında yaptım, hiçbir emekli izleyememişti. Sonra videoyu paylaşınca bütün emekliler, oy vermeyen ve intibak yasasını reddeden milletvekillerine çok içten, gönülden selamlarını yolladılar, önümüzdeki seçimde size daha büyük selamlarını yollayacaklar. (CHP sıralarından alkışlar) Size onları iletmek istedim. Allah’ın selamı üstümde kalsın, onu iletmek benim boynumun borcu.

Şimdi, bu görüşülen yasada skuter ve bisikletlere öncelik sağlanması söz konusu ve dönüşlerde, ışıklarda onlara öncelik sağlanması söz konusu. Bu, dünyanın bütün ülkelerinde öyle aşağı yukarı; Danimarka’da, mesela Hollanda’da. Hollanda, bisikletle yaşayan bir ülke. Danimarka’da mesela bisiklet yoluna hiç kimse giremez, hiç taciz olmaz ama çok öncesinden bu yana gelişen bir durum. Biz de tabii ki bisikleti destekliyoruz ama bizdeki bisikletler daha çok işe gidip gelmek için kullanılmaya başlandı çünkü vatandaşın cebinde para kalmayınca otobüse binemiyor. İzmir’de çok sayıda insan artık bisikletle işe gidip gelmeye başladı. Biz bu AKP iktidarı döneminde Avrupa’yı herhâlde bisikletle yakalarız diye düşünüyorum.

Konya’da -tebrik etmek lazım Konya’yı- 515 kilometrelik bir hat var, bisiklet hattı ve Konya’yı bisiklet hattı açısından takip eden İstanbul var, 260 kilometrelik bir hat, sonrasında gelen benim yaşadığım şehir İzmir’de, 75-76 kilometrelik bir bisiklet yolu yapıldı Aziz Kocaoğlu ve Tunç Soyer’in

gayretleriyle ve benim doğduğum, büyüdüğüm Eskişehir’de 65 kilometrelik yol var ama diğer kentlere baktığımızda bisiklete ayrılan yol hemen hemen çok az, yok denecek kadar az.

Elbette ki dünyanın bütün ülkelerinde, kent yoğunluğu açısından bakıldığında hem sağlık hem de çevre kirliliğini önlemek açısından bisikletin çok büyük önemi var.

Ayrıca bir de bisiklet açısından, kendi bisikletin olmasa da, İzmir’de “Bisim” diye bir bisiklet hadisesi var. Hâlen 50 istasyonda 650 bisiklet ve 70 tandem bisikleti var. Gözleri görmeyen arkadaşlarımız da bisiklete binebiliyorlar İzmir’de ve İzmir’de tandem bisikletlerinin sayısı önümüzdeki yeni yılda 120’ye çıkacak. Yani gözleri görmeyen insanlarımıza dahi bisiklet kullanabilme hakkını veren İzmir Büyükşehir Belediyesini gerçekten kutlamak gerek.

İzmir Büyükşehir Belediyesini pek çok konuda kutluyoruz ama bir konuda çok önemle kutluyorum; her gün 240 okulda, 210 bin çocuğa süt dağıtılıyordu İzmir’de. (CHP sıralarından alkışlar) 2012 yılında iktidar bunu örnek aldı, Türkiye’ye taşıdı ve gerçekten önemli bir iş yaptılar. Şimdi, İzmir’de 1-5 yaş grubu arasında 87 milyon 200 bin ton süt dağıtıldı ve 315 milyon liralık alım yapılarak köylü desteklendi. İzmir’de süt üretimi yüzde 440 arttı ve İzmir’de artmasıyla birlikte Türkiye’deki süt üretimi de yüzde 70 arttı.

Şimdi, buradan sesleniyorum: Adalet ve Kalkınma Partili belediyelerin olduğu yerde niçin süt dağıtılmıyor? Niçin oradaki çocuklar, Konya’da, Kayseri’de, Erzurum’da, Erzincan’da, Balıkesir’de, Gümüşhane’de, Kastamonu’da, Trabzon’daki belediyeler, niçin 1-5 yaş çocuklarınıza süt içirtmiyorsunuz ve hayvancılığı desteklemiyorsunuz? Sizin elinizi kim bağlıyor? İzmir size örnek olsun, gelin -samimi söylüyorum, biz aracı olalım İzmir milletvekilleri olarak- İzmir’deki uygulamayı bir görün, gelin, bunu Türkiye’ye taşıyalım, hayvancılığı da geliştirelim. Ama siz “yeşil” deyince dolar anlıyorsunuz, “çevre” deyince kendi aile çevrenizi anlıyorsunuz, “beslenme” deyince de sarayı anlıyorsunuz. Başka da bir anlayışımız yok.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci söz, Sayın İbrahim Halil Oral’ın.

Buyurun Sayın Oral. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; Türkiye Çevre Ajansının Kurulmasına Dair Kanun Teklifi’nin 27’nci maddesi üzerine İYİ PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, 27’de söz aldım ama 32 ve 33’üncü maddeler, bisiklet yollarının ve elektrikli skuterların şarj istasyonlarının düzenlenmesi amacıyla hazırlanmıştır. Bisikletli şehirler, ileri medeniyet yolunun önemli bir adımındır. Bisikletler, yolların trafik sorununu azaltmakta, egzoz dumanlarının yerine pedal seslerini koymaktadır; düzenlemeyi bu yönüyle olumlu buluyorum.

Bisiklet yollarının çoğaltılması ve bisiklete erişimi olmayan özellikle çocuklara ve gençlere bisiklet sağlanması için yerel yönetimlere ek ödenekler verilmesi çağdaş devlet olmanın gereğidir. Bu noktada, bisiklet yollarını Ankara’da hızla çoğaltan Ankara Büyükşehir Belediyesine ve Başkan Mansur Yavaş’a teşekkürü bir borç biliyorum. Ankara’yı mavi bisiklet yollarıyla örüyorlar, biz de bundan gurur duyuyoruz.

Saygıdeğer milletvekilleri, zaman zaman engellilerin talep ve fikirlerini Genel Kurulda dile getirmeye çalışıyorum. Yaptığım araştırmalarda karşıma çıkan bir konu gerçekten çok ilginçtir: Ülkemizde 2002’den beri kapsamlı bir engelli nüfus araştırması yapılmamıştır. TÜİK’in 2002 yılında yaptığı Türkiye Özürlüler Araştırması’na göre o yılın nüfusunun yüzde 12,29’u engellilerden oluşmaktaydı; 2002 nüfusunun 65 milyon olduğu bilindiğine göre, o yıl içinde ülkemizde 8 milyon engelli vardı. 2011 Nüfus ve Konut Araştırması çerçevesindeki istatistiklere göre ise o yıl için 4,8 milyon engelli vardı. Sayın Bakan Zehra Zümrüt Selçuk’un 2020 yılında verdiği bir yazılı cevaba göre ise 2,5 milyon engelli vatandaşımız vardır. 2002’de 8 milyon olan engelli vatandaş sayısı 4,8 milyona,

sonra ise 2,5 milyona nasıl düşmüştür; sormak istiyorum. 5,5 milyon engelli 2002'den bugüne kadar ne oldu? Bu vatandaşlarımız buharlaşmış mıdır yoksa engelleri mevsimlik midir, kalkmış mıdır? Bu kadar ciddiyetten uzak devlet yönetimi olabilir mi?

Verilerin açık olmaması hakkında ise pek çok spekülasyon ortaya atılmaktadır. Bunlar, ciddi miktarlarda ödenek ile hibenin rant ve yolsuzluğa kurban gittiğini gösteren iddialardır. İktidarın bu hususun üzerine acilen gitmesi ve engelli vatandaşlarımız hakkında kapsamlı bir istatistikle Sosyal Doku Araştırması yapılması şarttır. Bu kapsamda, engelli vatandaşlarımız için açılmış boş memur kadrolarına da hızlıca atamalar yapılmalıdır; yüzde 3 olan engelli kontenjanı yüzde 6'ya çıkartılmalıdır.

Saygıdeğer milletvekilleri, özel gereksinimli çocuklar bizim geleceğimizin bir parçasıdır. Bu çocuklarımıza hizmet veren özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerine çok daha fazla önem verilmelidir, ödenekler artırılmalıdır. Küresel salgın sebebiyle kapatılan ve zor durumda olan merkezlere sübvansiyon yapılmalı, sağlanmalı; grup eğitimi seansları için ödenekler ise bu sebeplerle bireysel seanslarla eklenmelidir. “Engelli” ifadesi yerine “özel gereksinimli birey” ifadesinin kullanımının da yaygınlaştırılması sağlanmalıdır. Ancak temelde isim üzerinden yürümek yerine içeri doldurmak, özel gereksinimli bireylere insanca yaşayacağı şartları temin etmek gerekmektedir. Her şeye rağmen, konuyla alakalı adımlar atan Bakanlarımıza da özellikle teşekkür ediyorum.

2002 yılında çıkarılan bir Başbakanlık genelgesiyle, 3 Aralık Engelliler Günü'nde ve 10 Mayıs Engelliler Haftası'nın ilk gününde herhangi bir yazı beklenmeksizin kamudaki engelliler iş yerlerinden izinli sayılmaktadırlar. Bu hakkın bazı kurumlarda uygulanmadığı duyularını sıkça almaktayız. İdarecilerin bir kısmı da konuyu bilmedikleri için uygulama yapamamaktadırlar. Bu iki günde engellilerin izinli sayılmaları için kanuni bir düzenleme getirilmeli ve özel sektörü de kapsama dâhil etmeliyiz diye düşünüyorum.

Biz, İYİ PARTİ olarak tüm hayatı engelliler için eşit, erişilebilir ve engelsiz kılana kadar mücadeleye devam edeceğiz. İktidarı da ya bu yönde uyarmayı ya da iyileştirdiği takdirde teşekkür etmeyi sürdüreceğiz.

Bu düşüncelerle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Oral.

Aynı mahiyetteki önerileri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 27'nci maddesinde yer alan “veya” ibarelerinin “ya da” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Tulay Hatımoğulları Oruç

Murat Çepni

Kemal Peköz

Adana

İzmir

Adana

Abdullah Koç

Mahmut Celadet Gaydalı

Kemal Bülbül

Ağrı

Bitlis

Antalya

Mehmet Ruştü Tiryaki

Batman

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ SEMİHA EKİNCİ (Sivas) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi, Sayın Tulay Hatımoğulları Oruç.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yayaların bisiklet trafiğine engel olmamak şartıyla veya yaya yolu bulunmayan yerlerde bisiklet şeridini kullanabilmesi düzenlenecek bu maddede.

Tabii, buna bir şey demiyoruz ama şuna çok şey söylüyoruz: Torbayla bu ülkeyi yöneten anlayışı, torbayla, lehte ve aleyhte oy kullanacağımız maddeleri aynı torbaya doldurarak bizim önümüze sunan anlayışı ve bu torbaların ağızını bağlayarak onun kilidini de tek adam rejimine teslim eden anlayışı kabul etmediğimizi burada bir kere daha ifade etmek istiyoruz.

Türkiye Çevre Ajansını niye kuruyorsunuz, bunu çok merak ediyoruz? Çevre ve Şehircilik Bakanlığının taşeronu mu ihtiyacı var? Zaten taşeron sizin döneminizde, üretim alanında ve her alanda o kadar yaygınlaştı ki bir de bakanlıklarda da taşeronluk sistemine geçiş yapmış durumdasınız. Yani şunu önermek isterim -gerçekten bir ara ekonomiyle ilgili de bir Amerikan şirketine teslim etmeyi düşünüyordunuz ekonomi yönetimini- isterseniz Hükümet için de bir ajans kurun, olsun bitsin; bu ciddiyetle yaklaşıyorsunuz zaten bütün bu işlere.

Kamu görev ve sorumluluklarını devretme mantığı “çevreyi koruma” adı altında yapılıyor ama aslında doğayı talan etmek için yapılıyor. Burada şunu hatırlatmak istiyorum: Dünyanın en büyük sorunu iklim krizi ve bütün dünya bu konuyu temel olarak gündemine almış durumda. Türkiye, Paris İklim Anlaşması’na imza atmış ama o anlaşmayı buraya getirmek yerine Ajans kurmayı birinci derecede tercih etmiş oluyorsunuz; oysa ki Paris İklim Anlaşması’nı hayata geçirecek olursak hep beraber, bütün dünya ülkeleri görev ve sorumluluklarını yerine getirmiş olur. Gök kubbe altında soluduğumuz hava ortaktır, ülkeler tek tek bu görev ve sorumluluklarını yerine getirmezse, ileride insanların yaşayacağı bir dünya kalmayacak geriye.

Türkiye, bu anlaşma ve protokolün gerekliliklerini yerine getirmemek için fazlasıyla direniyor; sermayeyle el ele veren iktidar, toplumda bu konularda farkındalık yaratmak isteyen doğa savunucularına en sert şekilde cevap veriyor. Bakın, her biri ayrı bir doğa ve ekolojik yıkıma dönüşen projeler geliştirdiniz; Hasankeyf’ten, Zilan Deresi’ne varana kadar HES projeleri, Kanal İstanbul, üçüncü havalimanı, Kaz Dağları, Yeşil Yol; bütün bunlar sizlerin eseri, doğayı talan etme eseriniz. Bugün pandemi bile doğa talanınızda hız kestirmede ne yazık ki.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığının marifeti taşeron ajansları kurup doğa talanının önünü daha da açmak değildir, olmamalıdır. Ülkenin varlıklarını, doğasını sermayeye peşkeş çeken iktidar, taşına toprağına, havasına, suyuna sahip çıkan yurttaşı polislerle dövdürüyor. Bunlar da mı terörist? Bunu size sormak istiyorum.

Her ağızını açanın ağızını kapatmayı demokrasi gibi gören ve burada kalkıp demokrasi dersleri verenlere şunu sormak isterim: Sizler ağaçların yapraklarını da para olarak mı görüyorsunuz? Kapitalizmin tamahkâr zihniyeti tüm canlıları ve gezegenimizi ortadan kaldırmaya çalışıyor. Bakın, seçim bölgem olan Adana Yumurtalık’ta on sekiz yıldır faaliyet gösteren İSKEN Kömür Santrali’nin yanı sıra Yumurtalık sahilinde 15 kömür santralının daha kurulması hedeflenmiş durumda, her yer petrol ve maden şirketlerine peşkeş çekilmiş durumda ama Çevre Bakanlığının bunlara seyirci kaldığını görüyoruz.

Şunu söylememiz gerekiyor ki: Bu iktidar, bütün Türkiye’nin varlıklarını, Türkiye’nin doğasını sermayeye peşkeş çekerek bu peşkeş çekme konusunda gerçekten mevcut, bugüne kadarki iktidarlara

göre 1'inci sırayı elinde tutmuş durumda. Şunu söylememiz gerekiyor ki: Kefenin cebi yok, dünya malı dünyada kalacak. Bir virüsün bütün dünyayı nasıl felç ettiğine hep beraber tanıklık ettik ve her gün sadece Türkiye'de yüzlerce insan yaşamını kaybediyor.

Bakın, kolluk kuvvetlerine dövdürdüğünüz o insanlar var ya, o insanların varlıkları, o insanların bilinçleri, o insanların bu toplumda doğa konusunda yaratmaya çalıştıkları farkındalık bütün gezegeni kurtaracaktır; bunu bilemeniz. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

27'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

28'inci madde üzerinde aynı mahiyette 3 adet önerge vardır, önergeleri birlikte işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 28'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Vecdi Gündoğdu	Aydın Özer	Murat Bakan
Kırklareli	Antalya	İzmir
Süleyman Bülbül	Barış Karadeniz	Mahir Polat
Aydın	Sinop	İzmir
	Ednan Arslan	
	İzmir	

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Yasin Öztürk	İmam Hüseyin Filiz	Arslan Kabukcuoğlu
Denizli	Gaziantep	Eskişehir
Ahmet Çelik	Ayhan Altıntaş	Ayhan Erel
İstanbul	Ankara	Aksaray

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Murat Çepni	Kemal Peköz	Abdullah Koç
İzmir	Adana	Ağrı
Mahmut Celadet Gaydalı	Kemal Bülbül	Hüseyin Kaçmaz
Bitlis	Antalya	Şırnak
	Mehmet Ruştü Tiryaki	
	Batman	

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ SEMİHA EKİNCİ (Sivas) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk söz Sayın Süleyman Bülbül'ün.

Buyurun Sayın Bülbül. (CHP sıralarından alkışlar)

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

AKP'nin iktidara geldiğinden bu yana başına gelmedik her şey gelen bir kanun var; Kamu İhale Kanunu. Yaklaşık 200 değişikliğe uğradı. Bu 200 değişikliğin içerisinde amaç şuydu: Kamu İhale Kanunu'na girmeyecek istisnaları nasıl yaratabiliriz, yandaş şirketlere nasıl ihale verebiliriz? (CHP sıralarından alkışlar) Bu nasıl yapıldı? Kamu İhale Kanunu'nun 3'üncü maddesindeki istisnalar genişletildi, genişletildi, 30 değişikliğe gidildi. İşte bugünlere gelindi; bugün de Çevre Ajansının, Kamu İhale Kanunu'nun istisnalarının içine sokularak mal alım ihalelerinde Kamu İhale Kanunu'na tabi olmaması sağlandı. Böyle şey olabilir mi? Oluyor. Nasıl oluyor arkadaşlar? Siz kendi yandaş şirketlerinizi eğer kamu denetiminin dışına atmak istiyorsanız, Sayıştay denetiminin dışına atmak istiyorsanız, iç ve dış denetimin dışına atmak istiyorsanız, istediğiniz yandaş şirkete ihale vermek istiyorsanız Kamu İhale Kanunu'nun dışına çıkaracaksınız, istisnaların içine koyacaksınız. Nasıl mı? 5 Ağustosta çıkan Cumhurbaşkanı kararnamesi gibi çıkacaksınız, Cumhurbaşkanı'nın İletişim Başkanının ihalelerini Kamu İhale Kanunu dışında istisnaların içine sokacaksınız. Ne yapacaksınız? Cumhurbaşkanı kararnamesiyle Cumhurbaşkanı'na bağlı kuruluşların ihalelerinde istisnaları getireceksiniz, Kamu İhale Kanunu'nun dışına çıkacaksınız. Bununla ne yapmış olacaksınız? Denetimden kaçacaksınız. Denetimden kaçınca ne olacak? Yargısal denetim yok, iç denetim yok, dış denetim yok; yandaş şirketlerle beraber 5'li çeteye peşkeş çektiyeceksiniz. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, “yap-ışlet-soy” modelindeki düzenlemeler de Kamu İhale Kanunu'nun dışında. Açık ihale usulü dışında ne yapıyorsunuz? Olağanüstü durumlarda uygulamanız gereken pazarlık usulünü uyguluyorsunuz. Nerede uyguluyorsunuz? Daha dün Sayıştay'ın raporunda Denizli Belediyesinde 98 milyon altında 2 ila 17 parçaya bölünen ihaleler yapıyorsunuz. Nerede yapıyorsunuz? AKP belediyelerinde yapıyorsunuz. Kimlere veriyorsunuz? Yandaş şirketlere veriyorsunuz.

Arkadaşlar, bu düzen böyle gitmez, bu düzen böyle gitmez. Millet İttifakı, Cumhuriyet Halk Partisi iktidara geldiği zaman bu istisnaların hesabını soracağız. (CHP sıralarından alkışlar; AK PARTİ sıralarından “Gel!” sesleri) Yandaş şirketlerin hesabını soracağız, kime ne gittiğinin hesabını soracağız.

Arkadaşlar, idare hukukunu yerle bir ettiniz. Kamu İhale Kanunu'yla oyuncak gibi oynuyorsunuz. Sonra Çevre Ajansına -dediğimiz gibi- mal ve hizmet alımlarına ilişkin alımlarda istisna getiriyorsunuz. Sonra ne yapıyorsunuz? Çevre Ajansının başkanının kim olacağı belirsiz, Ajans organlarının yükümlülükleri belli değil, iç denetim mekanizması yok; ondan sonra kamu yararı, şeffaflık, hesap verilebilirlikten bahsediyorsunuz. Geçiniz, geçiniz, bunlar bu kanunda yok. Ne var? Bisiklet yolları yapacakmış, bisiklet yollarında gaz emisyonu, karbon salınımı gidecekmiş. Ey Çevre Komisyonu Başkanı, sen gel Aydın'a da 28 JES'ten çıkan hidrojen sülfürü solu, ondan sonra bisikletle devam et. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Manisa'ya gel de Salihli'ye gel de Alaşehir'e gel de Ege'de JES'lerle, HES'lerle; Karadeniz'de HES'lerle çıkan sorunları dinle.

Arkadaşlar, size Hatice ananın selamını getirdim. Hatice ana kim biliyor musunuz? Hatice ana, Aydın'da Kızılcaköy'de JES'lere karşı yaşam alanlarını korumak için çıkıp da direnen kadındı. Bu kadın -Allah rahmet eylesin- bir hafta önce vefat etti ama şu mirası bıraktı: Aydın'da JES'lere, Karadeniz'de HES'lere ve Türkiye'nin her yerinde çevre düşmanlarına karşı, doğa düşmanlarına karşı mücadelede ışık tuttu. Allah rahmet eylesin, mekânı cennet olsun arkadaşlar.

Değerli arkadaşlar, son olarak şunu söylemek istiyorum: Bu kanunla, Çevre Ajansı ile sizlerin bu şirketlere getirdiğiniz, yandaş şirketlere getirdiğiniz bu katkıları, biraz önce söylediğimiz gibi, biz iktidarımızda açacağız, soracağız. Ama bugünler geçecek, bu yoz düzen değişecek; bu son bütçeniz, sizler de gideceksiniz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Evet, aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci söz Sayın Ayhan Erel'in.

Sayın Erel, buyurun. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

AYHAN EREL (Aksaray) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, yüce Türk milleti; Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 28'inci maddesi üzerine partim İYİ PARTİ adına söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Görüşmekte olduğumuz maddeyle Depozito Yönetim Sistemi'nin kurulması ve işletilmesi faaliyetlerine ilişkin olarak, Türkiye Çevre Ajansının yapacağı mal ve hizmet alımları, ceza ve ihalelerden yasaklama hükümleri hariç Kamu İhale Kurumu hükümlerinden muaf tutulmuştur. Kamu kaynağına sahip Ajansın yapacağı mal ve hizmet alımlarının Kamu İhale Kanunu kapsamı dışında bırakılması, kamu yararı açısından kabul edilebilir değildir. Bu uygulamanın yolsuzluğa, dedikoduya, kamu kaynaklarının keyfi ve verimsiz kullanılmasına sebep olacağı bilinmektedir. Bu sebeplerden maddenin teklif metninden çıkarılmasını talep etmekteyiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Anayasa'nın 56'ncı maddesi "Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek Devletin ve vatandaşların ödevidir." hükmünü içermektedir. Yani Anayasa, çevreyi korumak üzere hem devlete hem de vatandaşlara bir görev yüklemiştir.

Şimdi, ben, burada Çevre Bakanlığının çok kıymetli bürokratlarına, kamu düzenini sağlamakla görevli olan güvenlik güçlerine, yargı dağıtmakla kendini görevli kabul eden yargı mensuplarına soruyorum: Az önce Aydın Milletvekili Süleyman Bey'in dediği gibi, JES'lere karşı direnen Hatice ana Anayasa'dan aldığı bir görevi yerine getirmektedir, zira Anayasa diyor ki: "Çevreyi korumak vatandaşın görevidir." Yani Anayasa vatandaşa böyle bir görev vermiş. Böyle bir görev karşısında Anayasa'dan kaynaklanan bir görevi yerine getiren Aydın'daki, Rize'deki, Gümüşhane'deki -ne bileyim- Kaz Dağları'ndaki, Niğde'deki, Nevşehir'deki vatandaş, Anayasa'dan kaynaklanan bir yükümlülüğü yerine getirirken güvenlik güçleri Anayasa'nın üstünde bir güce, bir kuvvete sahip midir ki çevreyi korumakta olan 70 yaşındaki dedenin, 80 yaşındaki ninenin, 5 yaşındaki bebenin üzerine kaba kuvvetle, kabul edilemez güçle gelmektedir. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar) Bu insafsızlıktır, yazıktır, günahıdır.

Devlet, çevreyi korumadığı gibi, çevreye zarar verdiği gibi, vatandaşın çevreyi koruma eylemlerine ve çevreye gelen zararlara karşı bağıni bahçesini, dağıni, kuşunu, bülbülünü, korumak için verdiği mücadeleye saygı duymak yerine bunu kaba kuvvetle bastırmaya çalışıyor; bu kabul edilir bir şey değildir. Bu bağlamda, ben, adalet mensuplarının, güvenlik güçlerinin Anayasa'dan kaynaklanan bir görevi yerine getiren vatandaşlarımıza daha nazik, daha saygılı ve daha duyarlı olmaları gerektiğinin altını özellikle çiziyorum.

Yine, 15'inci maddede Avanos'ta maden arama yüzünden çevreye verilen zarardan bahsetmişim. Yine, komşu ilimiz, eski vilayetimiz Niğde Ulukışla Tepeköy mevkinde faaliyet gösteren bir madencilik tesisindeki siyanür havuzundan sızan siyanürün köyün iç kesimlerine kadar sızdığı ve tarlalarda biriktiği ortaya çıkmıştır. Sızıntının tespit edilmesinden sonra yüksek oranda siyanüre rastlanmış, sızıntının yer altı sularına sızmasıyla birlikte tarım ürünleri zarar görmüştür.

Ben, bu bağlamda, burada hazır bulunan Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bürokratlarına sormak istiyorum: Niğde'nin Ulukışla ilçesine bağlı Tepeköyü'ne yakın maden faaliyetini yürüten şirkete ait siyanür havuzunda sızıntı olduğu ortaya çıkmasına rağmen bu faaliyetleri niye durdurmadınız? Sızıntının yer altı kaynaklarına sızması ve bölgedeki tarım ürünlerine bulaşması demek, bölge halkının kanser riskine davetiye çıkarmak demek. Bölge halkının can ve mal güvenliğini sağlamayı devlet olarak düşünüyor musunuz?

Teşekkür ederim, saygılar sunarım. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde son söz Sayın Hüseyin Kaçmaz'ın.

Buyurun Sayın Kaçmaz. (HDP sıralarından alkışlar)

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, belirtmek isterim ki şu an görüşülmekte olan yasa teklifiyle on binlerce kâğıt toplayıcısının, emekçisinin aslında canına kastedilecek, peşinen bunu söyleyeyim. Tüm milletvekilleri için, tüm gruplar için net bir şekilde söyleyeyim: Bu teklif tamamıyla kâğıt toplayıcılarının canına kastedecek bir tekliftir. Nasıl mı oluyor? Hep birlikte göreceğiz şimdi.

AKP, pandemi döneminde halkı unuttu ama kendisinin ve yandaşlarının çıkarlarını hiç unutmuyor ancak hakkınızı teslim etmek gerekir ki yaptıklarınızı halktan da muhalefetten de gizlemiyorsunuz. Niyetiniz açık; AKP'nin derdi “Bu halkı ve bu toprakları nasıl nakde çevirebilirim?” derdidir; yetmiyor “Hangi sektörü bozsam da kendime yeni bir pazar yaratsam?” diyor. Tüm dünyada yaşanan kapitalizm belası Türkiye’de de maalesef ki boyut atlamış durumda. Bir yurttaşımız bu ülkede yaşanan yolsuzluğa, yoksulluğa ve haksızlığa bir itiraz olarak “Bu ülkede hard kapitalizm var.” demişti ama biz de buradan kendisine söyleyelim: Evet, hard kapitalizm var ama aynı zamanda da maalesef ki ak kapitalizm var bu ülkede.

AKP tüm gerçekleri ters yüz ediyor. İki yıl önce, poşeti paralı hâle getiren yasa teklifi görüşüldüğünde de biz itiraz ettik. “Bu, çevreyi, doğayı koruyan bir yasa değildir; sadece özel şirketleri yani sermayeyi koruyan ve sermayenin maliyetini önlemeye çalışan bir yasadır.” dedik. O zaman yapılan paralı poşet yasasıyla birlikte sonuç: Şirketleri 50 milyon TL masraftan kurtarıp halka 400 milyon TL maliyet getirdi ama doğayı korumadı, poşet hariç geriye kalan 4 milyon ton plastiği de toprağa gömdü.

Defaatle dile getirdik; bu Ajans Çevre ve Şehircilik Bakanlığının içini boşaltacak ama en önemlisi, dediğim gibi bu yasayla, AKP, on binlerce atık toplayıcısının canını alacak. Bu yasayla kurulacak Çevre Ajansı sebebiyle atık şirketleri batacak ya da iktidara köle olacak; atık sanayisi bitecek; atık şirketlerinin, atık işçilerinin elinden kârlı atıkları alacak, onları köleleştirecek, pisliğini de halka bırakacak ama asıl skandal, para getiren atıklar Türkiye Çevre Ajansının olacak, getiremeyen atıklar ise önceki haftalardan geçen Elektrik Piyasası Kanunu’yla yakılacak, biyokütle sayılacak ve fahiş devlet teşvikleriyle halka ödetilecek. Yani AKP burada bir taşla 1, 2, 3, 5, 10 kuş değil hatta göldeki bütün kuşları vuracak.

Muhalefetten de korkmuyor olabilirsiniz açıkçası ama şunu söyleyeyim arkadaşlar: Örgütlü, ezber bozan, politika üreten halktan korkun derim. Paralı poşet yasasında sizi nasıl yerden yere vurduysa bu yasada da halkı karşınıza alıyorsunuz; halkın nefesi ensenizde.

Kâğıt toplayıcıları pandemi sebebiyle herkes gibi zaten zorlu bir yaşam mücadelesi veriyor. Görüşülen yasayla Sıfır Atık Projesi, Depozito Yönetim Sistemi’yle, Türkiye Çevre Ajansının kurulması öngörülüyor. Teklife göre Ajans, işletme faaliyetlerini özel sektöre ihalesiz bir şekilde verebilecek; yani kâğıt toplayıcılarının yaptığı iş yandaş şirketlere peşkeş çekilecek. Bu teklif, atığın değerlendirilmesinden ziyade, atığın gelirinin iktidarı cezbettiğini gösterir mahiyettedir. Artık, bir kurumdan katı atık alabilmek için sıfır atık belgesi gerekecek ancak kâğıt işçileri alamayacak bu belgeyi ve atık toplayamayacak. Bu teklif, atık toplayıcısı işçilerin canını almaya kasteden bir tekliftir.

Değerli milletvekilleri, aslında, bu tekliftteki döngü basittir. Çevre Ajansı kurulacak, ihalesiz bir şekilde yandaş şirketlere peşkeş çekilecek yani deveyi havuduyla yutacaklar yine. Ankara Büyükşehir Belediyesi katı atık işçilerine üç ay boyunca destekte bulunmuştu, üç öğün yemek ve bin liralık destekte bulunmuştu ancak AKP iktidarı, sermaye sınıfına sağladığı, peşkeş çektiği, vergilerini sıfırladığı bir dönemde bu emekçilere tek bir kuruş bile katkıda bulunmadı. Bir kâğıt toplayıcısı emekçi diyor ki:

“Ben akşama kadar kafamı çöpe sokarak binlerce ağacın zarar görmesini engelleyeyim, çevreye belki de en faydalı işlerden birini yapıp çöplerin geri dönüşümünü sağlayayım ama en çok yoksulluğu da çeken ben olayım; hak mıdır? Ama yarın öbür gün bunun için de vergi alırlar.” Evet, vergi alacaklar, yandaşa peşkeş çekecekler ama kâğıt toplayıcısının toplamasına da izin vermeyecekler.

Değerli milletvekilleri “Kâğıt toplayıcılarına kıymayın.” diyoruz, “Bu teklifi biz reddediyoruz, sizler de reddedin.” diyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önerileri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

28’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

29’uncu madde üzerinde aynı mahiyette 2 adet önerge vardır, önergeleri okutup birlikte işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 29’uncu maddesinin kanun teklifi metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Vecdi Gündoğdu

Aydın Özer

Murat Bakan

Kırklareli

Antalya

İzmir

Mahir Polat

Barış Karadeniz

Süleyman Bülbül

İzmir

Sinop

Aydın

Ednan Arslan

Fikret Şahin

İzmir

Balıkesir

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahipleri:

Yasin Öztürk

İmam Hüseyin Filiz

Arslan Kabukcuoğlu

Denizli

Gaziantep

Eskişehir

Ayhan Altıntaş

Ahmet Çelik

Ankara

İstanbul

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ SEMİHA EKİNCİ (Sivas) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk söz Sayın Fikret Şahin’in.

Sayın Şahin, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben de çevreyle ilgili konuşmamdan önce, gündemimizdeki ikinci aşu belirsizliği olan coronavirus aşısıyla konuşmama başlamak istiyorum. Son iki ayda aşıyla ilgili 2 tane belirsizlik yaşıyoruz. Sayın Sağlık Bakanı 1 Aralık tarihinde yaptığı açıklamada, 11 Aralıkta ülkemizde yaygın şekilde coronavirus aşılama programının yapılacağını belirtti. Hatta, 7 soruda Türkiye’ye gelecek Covid aşısının nasıl yapılacağına dair de bu şekilde görseller hazırlayıp vatandaşlarımızla paylaştı. Burada, hatta, ilk önce

sağlık personelinde başlamak üzere 4 aşamalı şekilde aşı takvimi yapılacağını -yabancı ajanslara da şu şekilde demeçler verilerek- 50 milyon doz aşı sipariş edildiğini söyledi. Hatta, dün de Sayın Cumhurbaşkanını, Sağlık Bakanlığının getirecek olduğu Covid-19 aşılarda KDV oranının yüzde 1'e indirileceğine dair karar yayımladı. Ama maalesef ortada hâlen belirsizlik var, bu aşı ne zaman yapılacak, hâlen bu tam olarak belirginlik kazanmış değil. Tabii, bu belirsizliğin sebebi nedir, neden bunu yaşıyoruz? Sebebi açık: Kendi aşımızı kendimiz üretmiyoruz da ondan. Oysa, 1928 yılında kurulmuş olan Refik Saydam Hıfzıssıhha Enstitüsüyle birlikte kendi aşımızı kendimiz üretmeye başlamıştık. Hatta, 17 tür aşırı -tamamen kendi ihtiyacımız olan aşılardan hepsini- ürettik. 1940'lı, 1950'li yıllarda da yurt dışına bu aşılardan ihraç eder hâle gelmiştik.

Maalesef, AKP iktidarıyla birlikte, 2004 yılında, öncelikle Manisa'da bulunan Tavuk Hastalıkları Araştırma ve Aşı Üretim Enstitüsü Bakanlar Kurulu kararıyla kapatıldı. Yine, 2011 yılında da 663 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'yle de Refik Saydam Hıfzıssıhha Enstitüsü kapatılarak yerli aşı üretimi ülkemizde sonlandırılmış oldu. Tabii, büyük bir çelişkidir AKP açısından. "Neden?" dersiniz; efendim, yerli ve millî olduğunu iddia eden bir iktidar yerli aşı üretimine son vermiş durumda, böyle bir çelişkisi var mevcut iktidarın. Ama bakın, yaşadığımız bu sağlık sorunları, geçen ay grip aşısıyla ilgili sıkıntı, bu ay corona aşısıyla ilgili sıkıntılar bize şunu gösteriyor ki: Dünyadaki sosyoekonomik dengesizlik derinleştiçe önümüzdeki süreçte buna benzer pandemileri yine yaşayacağız ve önümüzdeki süreçte de gelecekte de aşıyla ilgili sıkıntılarımız giderek artacak. Bu nedenle de bir an önce yerli aşı üretimine başlamak durumundayız. Gerekçe neydi peki AKP Hükümetinin bu aşı üretim tesisini kapattığı zaman? Refik Saydam Hıfzıssıhha Enstitüsünün teknolojisinin eskidiğini iddia ederek "40 milyon dolar bir harcama yapılması gerekiyor, bunu yapmayalım, onun yerine, aşırı ithal edelim." dediler. Şu anda Türkiye'de tüm aşılardan ithal ediliyor ve yılda en az 200 milyon dolar para harcıyoruz. Bakın, 40 milyon dolara modernize etmek varken şu anda yılda 200 milyon dolar harcıyoruz aşı için. Hatta, "200 milyon doları vereceğiz." deseniz dahi şu anda aşıya ulaşamıyorsunuz, kendi aşısını üreten ülkelerin himmetine muhtaç durumdayız; işte, AKP iktidarının aşıda bizi getirdiği nokta burası. Bu nedenle, gelecekte bu sıkıntıyı daha yoğun yaşayacağız, bir an önce bu aşının yerli üretiminin hayati önem taşıdığını arz etmek istiyorum.

Efendim, kanun teklifiyle ilgili konuşmama geçmek istiyorum. Kendi seçim bölgemde Kaz Dağları var, Türkiye'nin en fazla oksijen üreten bölgesi burası, gerçekten dünya harikası bir yer ve biz şöyle diyoruz: Kaz Dağları'nın zenginlikleri toprak üstünde, toprak altında değil. Bu zenginlikler iktidarınızla birlikte talan edilmeye başlandı. Bakın, 2019 yılında Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanına sormuşuz "Kaz Dağları'nda kaç tane maden şirketine ruhsat verdiniz?" diye; evet, kendi Bakanlığımızın sayısı, 2019 yılında 279 tane maden şirketine ruhsat vermişsiniz Kazdağları'nda. Bir taraftan böyle maden ruhsatı veriyorsunuz, diğer taraftan da Çevre ve Şehircilik Bakanlığına soruyoruz "ÇED raporundaki durum nedir?" diye; 1993 yılı ile 2019 yılı arasındaki yirmi altı yıllık süreçte 5.655 adet "ÇED olumlu" raporu vermişsiniz. Bakın, 5.655 adet olumlu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FİKRET ŞAHİN (Devamla) – Çok az kaldı Sayın Başkanım, çok az.

BAŞKAN – Doğrudur Sayın Şahin ama süre vermiyorum.

FİKRET ŞAHİN (Devamla) – Otuz saniye rica ediyorum, bir tamamlayım isterseniz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Şahin, süre veremiyorum, çok teşekkür ediyorum.

FİKRET ŞAHİN (Devamla) – Sadece 54 tane “ÇED ret” raporu verilmiş yani yüzde 1 dahi değil. Yani bir taraftan fazla miktarda maden arama ruhsatı vererek talan ettiriyorsunuz, diğer taraftan da ÇED raporlarını etkisiz hâle getirerek korumaktan vazgeçiyorsunuz ve vatandaş, bakin ne diyor biliyor musunuz, “Balıkesir, tam bir madenci işgali ve talanı altında. Yok mu bu memlekete sahip çıkacak birileri, daha ne kadar seyirci kalacaksınız?” Burada, bilmiyorum, tabii, AK PARTİ’den Balıkesir Milletvekili arkadaşlar varsa onlara da sesleniyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

VECDİ GÜNDOĞDU (Kırklareli) – Aşı nerede, aşı? Mars’tan mı geliyor?

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci söz talebi Sayın Yasin Öztürk’ün.

Buyurun Sayın Öztürk. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Çevre ve Şehircilik Bakanlığına rakip bir kamu kurumu niteliğine bürünecek Türkiye Çevre Ajansının kurulmasıyla ilgili kanun teklifinin 29’uncu maddesi üzerine söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlarım.

Öncelikle, bir soruyu sorarak konuşmama başlamak istiyorum: Oturmuş bir kurumsal yapısı, yetişmiş personeli, bütün illerimizde kurulu bir teşkilatı varken neden neredeyse Çevre ve Şehircilik Bakanlığı muadili bir eş bakanlık kurulmak istenmektedir? Bakanlığın mevzuattaki tanımlı görevi bellidir; doğayı, çevreyi, iklimi korumaktır ancak uygulamalarda görülmüştür ki, bugüne kadar yapılan yasal düzenlemeler, Bakanlığın, çevreyi koruyan bir yapıdan, çevreyi tahrip eden bir yapıya dönüştürmüştür. Bakanlık -aynı iktidarın sağlık mı ekonomi mi ikileminde tam kapanma kararı vermemesi gibi- çevreyle ilgili aldığı kararlarda önceliği beton bloklara, maden yataklarına, atıklara vermiş, ekonomik kararları ön planda tutmaya başlamıştır. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ÇED raporlarıyla ilgili uygulamaları nedeniyle sınıfta kalmıştır. ÇED süreçlerinde yapılan usulsüzlükler, ÇED yönetim sisteminde entegre verilerin yer almaması, bitişik ada ve parsellerdeki işletmelerin ÇED Yönetmeliği kapsamı dışında kalabilmek için hileli muafiyet başvuruları, kapasite düşük gösterilerek ÇED raporu hazırlanması yükümlülüğünden kaçınılması Sayıştay Başkanlığı tarafından tespit edilmiş ancak Bakanlık uyarılara kulak tıkamıştır. İktidarın çevresini sevip beslemesi gibi Çevre Bakanlığı da “çevreci” Bakanlığa dönüşmüştür. “Çevreci” Bakanlık tarafından kullanılan bir firma, hem kendi belirlediği değerlendirme raporu üzerinden ihale almış, ihalesini alamadığı işlerden de “Gayrimenkul raporu hazırladım.” diyerek tahsilat yapmıştır; yetmemiş, aynı firmaya Antalya-Side Sorgun kıyı kumulu hizmet alanları kiralanmış, bir de kira bedelleri eksik alınmıştır.

Atık yönetim planı Çevre Bakanlığının ilgili alanına girmiyor olacak ki planlar Bakanlığa sunulmamıştır. Ülkenin atık çöplüğüne döndüğünü sağır sultan bile bilmektedir ama ithal edilen atık miktarını Bakanlık bilmemektedir. Üstüne üstlük, özel ve yetkili atık yönetim kuruluşları denetlenmemektedir, ekolojik temelli bilimsel raporlar Bakanlıkça hazırlanmamaktadır. Sera gazları izleme planları ve raporlarını Bakanlığa iletmekle yükümlü bazı firmalar tenezzül edip bu bilgileri Bakanlığa sunmamış, Bakanlık da ne yazık ki, bırakın yaptırım uygulamayı “Sen beni nasıl muhatap almazsın?” sorusunu bile soramamıştır.

Ben bu bilgileri 2019 Yılı Sayıştay Denetim Raporları’ndan derledim; sadece küçük bir özet. Yani bilgileri bana gizli birileri getirip “Bunları ifşa et.” demedi, bilgiler kamuya açık. İşin en ilginç olan tarafı ise Sayıştayın denetim görüşünü doğrudan etkileyen başlıklarda en fazla tespitin yapıldığı kurum Çevre ve Şehircilik Bakanlığı. Yani yaz yaz bitmez, oku oku bitmez.

Değerli milletvekilleri, konuşmamın başında Çevre Ajansı için Çevre Bakanlığının muadili eş bakanlık kuruluyor dedim ya, aslında bu iki kurumun da besleyici gücü ortak: Bağış ve yardımlar.

Kurulacak Türkiye Çevre Ajansının gelirleri; genel bütçeden aktarılacak tutarlar, faaliyetlerden elde edilecek gelirler, vesair gelirlerin yanında her türlü bağış ve yardımlar. Biz, özellikle görev alanı çevre olan bir kurumun bağış ve yardımlarla bağımsız ve özerk çalışamayacağını söylerken bir de ne görelim, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı da bağış ve yardımlardan büyük gelir elde ediyormuş. Allah'tan, hâlâ denetim görevini yerine getirmeye çalışan Sayıştay var. Sayıştayın raporlarına göre Bakanlık ve il müdürlüklerinin harcamalarının karşılanması amacıyla döner sermaye işletmesi bütçesinden Bakanlık bütçesine şartlı bağış yapıldığı görülmüştür. Mevzuata göre, hasılatın ve kârdan genel bütçede yapılacak aktarım şekli düzenlenmiş olup bunun dışında bağış ya da farklı bir şekilde işletme bütçesinden aktarım yapılması uygun bulunmamıştır. Buna rağmen, yapılan incelemede 93 milyon 413 bin lira tutarındaki kaynağın şartlı bağış ve yardım olarak gelir kaydedildiği görülmüştür.

Değerli milletvekilleri, anlaşıldığı kadarıyla elimizde, kendisine kanunla verilen çevreyi koruma görevini yerine getiremeyen, şirketler tarafından yönetilen, denetimsizliğin ayyuka çıktığı bir Bakanlık var; bir de bütçesinin alacağı bağışlarla düzenleneceği, yönetiminin liyakate göre değil de sadakate göre şekillendirileceği şimdiden belli olan bir Çevre Ajansı var. Çevreyi korumakla yükümlü Bakanlık böyle olunca muadil Ajanstan bir başarı beklemenin safdillik olacağını ne yazık ki bugünden öngörüyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önermeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

29'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

30'uncu madde üzerinde 3 adet önerge vardır, önermeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 30'uncu maddesiyle 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 9'uncu maddesine eklenen fıkrada yer alan "yer verilmesi" ibaresinin "olanak sağlanması" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Vecdi Gündoğdu	Aydın Özer	Murat Bakan
Kırklareli	Antalya	İzmir
Süleyman Bülbül	Barış Karadeniz	Mahir Polat
Aydın	Sinop	İzmir
Ednan Arslan	Yaşar Tüzün	
İzmir	Bilecik	

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Yaşar Tüzün'ün.

Buyurun Sayın Tüzün. (CHP sıralarından alkışlar)

YAŞAR TÜZÜN (Bilecik) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 30'uncu madde üzerinde vermiş olduğumuz önergeyle ilgili Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, gerek Komisyonunda gerekse Genel Kurulda haftalardır konuştuğumuz, yine, toplumun temelini ilgilendirmeyen, toplumun tamamını ilgilendirmeyen fakat temel kanun olarak gelen ve aynı şekilde torba bir kanun, kamu düzeninin değişikliğinden tutun da Ajansın kurulmasından belediyelerin yetkisine varıncaya kadar torba bir kanunla karşı karşıyayız. Yani, özellikle 27'nci Dönemde bu bir klasik AKP stratejisi hâline geldi; bunun doğru olmadığını, olmayacağını defalarca söylememize rağmen maalesef aynı şekilde yine gündem devam ediyor.

Sevgili arkadaşlar, tabii, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının bir teklifi. Bu teklifte “çevre” deyince şehircilik de söz konusu, “şehircilik” deyince de belediyelerle ilgili Bakanlığın iletişimi ve diyalogu noktasında da büyük sıkıntılarla karşı karşıyayız. 31’inci maddede bir ilave fıkra getiriyorsunuz. Bu fıkroda “İlçe belediyeleri otoparklar, bölge otoparkları yapma ve işletmede yetkilidir.” diyorsunuz. Oysa bu yetkiyi, 2012 yılında, bakın, bundan sekiz yıl önce -başta Ankara ve İstanbul Büyükşehir Belediyeleri AKP yönetimi tarafından yönetilirken- ilçe belediyelerinden aldınız, büyükşehre verdiniz. Şimdi, bugün biraz sonra oylamasını yapacağımız bu maddeyle -İstanbul başta olmak üzere Ankara Büyükşehir Belediyesi Cumhuriyet Halk Partisine geçince- maalesef ki bu yetkiyi büyükşehir belediyelerinden alıyorsunuz, ilçe belediyelerine devrediyorsunuz. Arkadaşlar, ne yapmaya çalışıyorsunuz ya? Gerçekten inanamıyoruz yani sekiz yıl önce bu teklifi getirirken doğruydu, bugün “Yanlış.” diyorsunuz. Türkiye’nin kamu düzenini, bütünlüğünü gerçekten yazboz tahtasına çevirdiniz. (CHP sıralarından alkışlar) Eğer mahalli idareler, yerel yönetim noktasında bir değişiklik yapılması gerekiyorsa bunu hep beraber yapalım çünkü çok büyük sorunlar ve sıkıntılarla belediye başkanlarımız, büyükşehir belediye başkanlarımız karşı karşıya. Örnek vereyim: Özellikle 2863’te yani bu kanunda yer alan büyükşehir belediyeleri katı atık ücreti topluyor, ilçe belediyelerine -bazı belediyeler, isim vermeyelim, ayıp olmasın- bu topladıkları bütçenin bir kısmını veriyor; bir kısmı hiç vermiyor. Yine emlak vergisinden yüzde 10 valiliğin payına kesiliyor. Bu kesilen paraları başta sayın valiler istediği şekilde -tasarruflu- kullanıyorlar. Örnek vermek mi gerekiyor? Örneğin, Eskişehir’in Odunpazarı ilçesi. Eskişehir’in Odunpazarı ilçesi geçtiğimiz beş yıl içerisinde emlak vergilerinden kesilen yüzde 10 paydan Valiliğe yaklaşık 52 milyon TL’lik ödeme yapmış. Şimdi, Eskişehir Valisi, 52 milyonluk ödeme yapan Odunpazarı ilçesinin Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulunca tescilli onca binası, onca oteli varken aldığı 52 milyondan Odunpazarı Belediyesine 50 TL para aktarmıyor, 50 TL ama 52 milyonluk bütçeyi istediği gibi kullanıyor.

Değerli arkadaşlar, yerel yönetim yerinden yönetimdir. Bu yerinden yönetimi güçlendirecek ve yerinden yönetimi doğru bir şekilde yapabilecek ciddi bir kanuna ihtiyaç var. Özellikle 31 il için Büyükşehir Belediyesi Kanunu’nun kamu düzeni açısından yanlışlığını hepimiz biliyoruz. Getirin diğer 50 şehri de bütüncül yapalım, Türkiye’nin kamu düzeninin yerel yönetim ve yerinden yönetim noktasındaki birlikteliğini beraber sağlayalım, bunda bir sakınca yok. Ama “Bizim partiden belediye olursa kanun değişecek, başka bir siyasi partiden belediye başkanlığı kazanılmış olursa bu kanun değişecek.” diyorsanız işte yamalı bohça şeklinde bu Türkiye’yi yönetmeye devam edersiniz. Ama kısa bir süreniz kaldı, önümüzdeki seçimde bunların hepsini yapmaya hazır olduğumuzu bir kez daha ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 30’uncu maddesinde “ya da” ibaresinin “veya” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Murat Çepni	Kemal Peköz	Serpil Kemalbay Pekközeği
İzmir	Adana	İzmir
Mehmet Ruştü Tiryaki	Mahmut Celadet Gaydalı	Kemal Bülbül
Batman	Bitlis	Antalya
	Abdullah Koç	
	Ağrı	

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Serpil Kemalbay'ın.

Buyurun Sayın Kemalbay. (HDP sıralarından alkışlar)

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; sözlerime başlarken zindanlardaki tüm siyasi tutsaklara ve özellikle de coğrafyamızın her yerinde doğamızı korumak için mücadele eden sevgili Profesör Doktor Beyza Üstün'e sevgilerimi yollamak istiyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

Günlerdir burada dilimizde tüy bitiyor ve bu yasanın bir sermaye yasası, patronlar yasası olduğunu anlatmaya çalışıyoruz. Çevre Ajansıyla yapılmak istenilen şey, aslında doğanın yağmalanması, talan edilmesi için, zaten yasalarda olan bazı iyi, doğadan yana olan maddelerin baypas edilerek sermayeye hizmet edilmesi. Burada bu yasayı, Sayın Başkanın da çabalarıyla, antidemokratik bir şekilde, tartışmadan geçiriyoruz. Bu yasa burada geçerken aslında bir “hadi hadi yasası” olarak geçiyor. “Hadi, hadi, hemen geçsin bu yasa.” Niye geçecek? Çünkü doğayı, iklimi, toprağı, suyu, yeryüzündeki canlıları, her şeyi tarumar eden bir yasa; AKP'nin yandaş şirketlerine hizmet edecek. Biz buna karşıyız arkadaşlar. Siz, ancak ekolojik yıkım, talan yasası çıkarırsınız zaten. Biz günlerdir bunu burada anlatıyoruz ve bu yasanın sadece doğayı tahrip etmesi, geri dönülmez bir şekilde doğayı yok etmesi gerçekleşmeyecek, aynı zamanda da yolsuzluğun da artmasına vesile olacak.

Bakın, Uluslararası Şeffaflık Örgütünün açıkladığı Yolsuzluk Algısı Endeksi'nde Türkiye zaten oldukça kötü bir durumda, 180 ülke arasında özellikle son dönemde 78'inci sıradan 91'inci sıraya doğru geriledi. Bu yasayla daha da gerilere gidileceğini düşünüyoruz.

Yine, dünyanın 18'inci büyük ekonomisine sahip olmakla övünen Türkiye sermayesi, Çevresel Performans İndeksi'nde 180 ülke arasında 108'inci sırada; onu da burada kaydetmek istiyoruz.

Arkadaşlar, doğanın korunmasına, çevre kirliliğinin önlenmesine hizmet edecek yasalar getirirseniz eğer, biz, bu yasaları burada seve seve, güle oynaya evet diyerek geçiririz. Burada bu yasaya karşı çıkmamızın nedeni, yasanın yeryüzünün, çevrenin kirliliğini artıracak olmasını, doğanın ucuz bir sermaye olarak görülüp talan edileceğini görmüş olmamızdır; bunun için itiraz ediyoruz yoksa burada AKP'ye karşı olalım diye itiraz etmiyoruz; bunu görmeniz gerekiyor. Bunu halkımız görüyor zaten ve siz inandırıcılığınızı tamamen yitirdiniz, bugüne kadar gösterdiğiniz pratiklerle bunu yaptınız.

AKP Hükümeti iktidara geldiği günden bu yana Türkiye'nin bütün bölgelerinin doğasını, ormanını, tarım alanlarını, akarsularını, göllerini, sulak alanlarını, denizlerini, kesin korunması gereken kültürel ve tarihî alanlarını, millî parklarını enerji, maden ve inşaat şirketlerine peşkeş çekmiştir; bu herkesin deneyimiyle ortadadır. Mersin Akkuyu'da nükleer santral inşaatı bütün bilim insanlarının, çevre örgütlerinin, sivil toplum kuruluşlarının itirazına rağmen sürmüştür. Sinop'ta, daha projesi yapılmadan nükleer santral için binlerce dönümlük orman kesilmiştir. Üçüncü köprü pratiği, üçüncü havalimanı pratiği, on iki bin yıllık Hasankeyf'in katledilmesi, sular altında bırakılması, göllerin kurutulması, Dipsiz Göl'ün, Salda Gölü'nün tahrip edilmesi; bütün bunlar aslında... Yani daha ne kadar şey anlatabilirim ki? Zaman yok. “Hadi hadi yasası”nı çıkarıyoruz. HDK Ekoloji Komisyonunun dediği gibi, bütün bu yaşananlar, her şey kâr için yapılıyor. Biz doğa savunucuları örgütlenerek, mücadele ederek bu kapitalist düzenin yasalarına karşı direneceğiz ve doğamızı kendimiz koruyacağız. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 30'uncu maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan "verilebilir" ibaresinin "verilir" ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ayhan Altıntaş

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

Yasin Öztürk

Ankara

Adana

Denizli

Ahmet Çelik

İmam Hüseyin Filiz

Arslan Kabukcuoğlu

İstanbul

Gaziantep

Eskişehir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Mehmet Metanet Çulhaoğlu'nun.

Buyurun Sayın Çulhaoğlu. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

MEHMET METANET ÇULHAOĞLU (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 30'uncu maddesi üzerinde İYİ PARTİ Grubumun görüşlerini ifade etmek üzere söz aldım. Hepinizi saygıyla selamlarım.

Değerli arkadaşlar, 30'uncu madde 5216 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesine bir fıkra ekliyor. Ulaşımdan kaynaklanan emisyonların azaltılması amacıyla bisikletli ulaşımın yaygınlaştırılmasına yönelik ulaşım ana planında bisikletli ulaşımına yer verilmesi ya da bisikletli ulaşım ana planının hazırlanmasını esas alıyor. Bakanlıkça talep edilmesi hâlinde mahalli idarelere teknik destek verileceği de ifade ediliyor. Yine bu fıkrada, ilgili usul ve esasları belirleme yetkisi de Çevre ve Şehircilik Bakanlığına bırakılıyor. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Bisiklet Yolu Master Projesi, evet, olumlu bir proje. Umarız, Çevre Bakanlığı uygulama usul ve esaslarını belirlerken, talep eden belediyelere imkân sağlama yönünde adil davranır. Çünkü AK PARTİ uygulamalarının bu konuda adil olmadığı kanısı hâkim. Bisiklet yollarının yapılması ülkemizde maalesef göz ardı edilmiş bugüne kadar.

Bir göz ardı edilen konu da bu pandemi döneminde güncel hâle gelen kamp ve karavan turizmidir. Bunun için özellikle Çevre ve Şehircilik Bakanlığının bu konuyu gündemine alması gerekmektedir. Avrupa'da birçok ülke kamp ve karavan turizminden önemli pay alırken bizim ülkemiz maalesef altyapı yetersizliğinden bu yeterli payı alamamakta; Avrupa'da Almanya, Fransa, İtalya ve İspanya bu konuda en büyük payı alan ülkeler ve milyarlarca euro kasalarına para girmekte.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; iktidar temsilcileri, bizim "Ortak akılı hâkim kılalım, ülke ve milletimizin menfaati doğrultusunda kanunlar yapalım." çağrılarımıza kulaklarını tıkıyor, torba kanunlar vasıtasıyla kanun yapmaya devam etme arzusundan da bir türlü vazgeçmiyor. Bu durum, tartışmasız bir şekilde özü otoriterliğe ve keyfliğe dayanan partili Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin, Türkiye Büyük Millet Meclisinin yasama faaliyetlerine olumsuz yansımaları sonucunu doğuruyor.

Daha iki saat önce konuşmamda "Değerli arkadaşlar, çoğunluğumuz var, istediğimizi yaparız." mantığıyla hareket etmenin bedeli ağır oluyor, komisyonlarda ilgili STK'lerin görüşlerini dinlemeden çıkarılan yasaları bazen bir yıl geçmeden tekrar Genel Kurula getirmenize şahitlik ediyoruz demiştim. Üzerinden henüz daha üç saat geçmeden, benim konuşmamı teyit etmek ister gibi, 35 maddelik Türkiye Çevre Ajansı Kurulmasına Dair Kanun Teklifi'nin görüşülmesi esnasında, Komisyonunda geçen şekline daha şekil vermek için 7 tane önerge getirildi. Bu ne demek? Yani "Biz bunu Komisyonunda yeterince

değerlendirememişiz, o gün gözümüzden kaçan konular olmuş, bugün bunu önergelerle tekrar düzeltme zorunluluğu oldu.” diyorsunuz. Bu, sizin kanun yapmadaki beceriksizliğinizin en bariz göstergesi, tıpkı 2021 bütçesinde yaptığımız gibi. Vatandaşlarımız bizi arıyor, “2021 bütçesinde bize bir iyileşme var mı?” diye soruyorlar. Bakalım ne yapmışız bütçede, kime ne vermişiz, bir görelim.

2021 yılı bütçesi milletimizin derdine derman olmayacak, sırtındaki yükü artıracak, çiftçimize doğrudan desteğin ise azaltılacağı bir bütçe olmuştur. Söz vererek büyük beklenti içerisine sokulan öğretmen, hemşire, polis ve din görevlilerimizin 3600 ek göstergelerine ilişkin nokta bile koymadınız bütçeye. EYT’lileri ağzınıza bile almadınız. Atanamayan öğretmenleri, atanamayan sağlıkçıları, işsiz üniversite mezunlarını hiç gündeme dahi getirmediniz. 2021 bütçesinde çalışanı, yoksulları görmeyen, emeklilere sefaleti reva gören vefasız bir bütçe yaptınız çünkü. Milletimizin umutlarını yıktınız. Annesinden, babasından para istemekten utandığı için gündüz uyuyup gece uyumayan gençlerin onurlarını kıran düşüncesiz bir bütçeyi Genel Kuruldan geçirdiniz.

Yine 2021 yılı bütçesinde devlete...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET METANET ÇULHAOĞLU (Devamla) – Teşekkür ediyorum.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Çulhaoğlu.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

30’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

31’inci madde üzerinde aynı mahiyette 3 adet önerge vardır, okutup birlikte işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 31’inci maddesinin kanun teklifi metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Vecdi Gündoğdu

Gökân Zeybek

Murat Bakan

Kırklareli

İstanbul

İzmir

Aydın Özer

Süleyman Bülbül

Ednan Arslan

Antalya

Aydın

İzmir

Barış Karadeniz

Mahir Polat

Sinop

İzmir

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Murat Çepni

Mehmet Ruştü Tiryaki

Necdet İpekyüz

İzmir

Batman

Batman

Mahmut Celadet Gaydalı

Kemal Bülbül

Kemal Peköz

Bitlis

Antalya

Adana

Abdullah Koç

Ağrı

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahipleri:

Ayhan Altıntaş	Bedri Yaşar	Yasin Öztürk
Ankara	Samsun	Denizli
Behiç Çelik	İmam Hüseyin Filiz	Arslan Kabukcuoğlu
Mersin	Gaziantep	Eskişehir

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önerelere katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Evet, aynı mahiyetteki önereler üzerinde ilk söz talebi Sayın Gökan Zeybek’in.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 31’inci maddeyle ilgili söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, bu büyükşehir belediyelerinin elinde olan Ulaşım Koordinasyon Merkezi (UKOME) var. UKOME, o kentteki bütün ulaşım faaliyetleriyle ilgili karar alma süreçlerini ve bunun uygulama süreçlerini denetleyen kurum. Böyle olunca da 5216 sayılı Yasa’nın 27’nci maddesine 2012 yılında eklenen bir metinle de şehrin herhangi bir bölgesinde yapılan otoparklarla ilgili, kırk beş gün içinde ilçe belediyesi tarafından tahsil edilen gelirler büyükşehir belediyesinin otopark hesabına aktarılıyor. Bunda bir sorun yok. Ankara’da Melih Gökçek varken -yani o zaman görevden alınmamıştı- İstanbul’da Kadir Topbaş varken -yani görevden alınmamıştı- bu yasayı Türkiye Büyük Millet Meclisinden geçirmekte hiçbir sakınca görülmedi. Ne zaman ki İstanbul ve Ankara Büyükşehir Belediyesindeki bir kısım bürokratlar buralarda görev yapamaz hâle gelip de Çevre ve Şehircilik Bakanlığının koridorlarına sıkışmaya başlayınca; şimdi, belediyelerin elindeki yetkileri kısıtlamak için peşi sıra yasalar getiriliyor. (CHP sıralarından alkışlar)

Ne getirecek bu değerli arkadaşlar? Skuter yasasıyla ilgili büyükşehirin yetkisini ilçe belediyelerine veriyorsunuz... Ya, bütün bunlarla ilgili kararlar İBB’de, Ankara Belediyesinde ya da bütün büyükşehir belediyelerindeki UKOME’de karar altına alınıyor. Ha, diyorsunuz ki: “Biz oraya müdahale ettik.” Ne yaptınız? Orada belediyelerin elindeki yetkiyi kısıtlamak için 11’e 11 olan hükümet ve belediye yetki sayısında belediye başkanının oyu çift sayıldığı için sonuçta, büyükşehir belediye başkanlarının iradesi doğrultusunda karar çıkarken İstanbul’u kaybedince, Ankara’yı kaybedince oraya yeni 4 üye daha atadınız. Şimdi, oraları da kilitlediniz, kilitlemeye devam ediyorsunuz ama bunun bir sonu yok ki. Bakın, geçmişte ilçe belediyelerinin yetkilerini büyükşehirlere aldınız, büyükşehirleri kaybettiniz; şimdi, o yetkileri büyükşehir belediyelerinden alıyorsunuz merkezî hükümeti de kaybedeceksiniz. Gittiğiniz yol, yol değil. Ben şunu soruyorum: Ya, size kim bu aklı veriyor?

Şimdi, değerli milletvekilleri, dün Otopark Yönetmeliği 7’nci kez uzatıldı, üç ay daha. Ya, sizin bürokratlarınız bir şehirde uygulanacak Otopark Yönetmeliği’ni bile yani uygulanabilir Otopark Yönetmeliği’ni bile çıkarmaktan âciz. Çıkardığınız yönetmeliği belediye başkanlarınız başvuruyor, erteliyorsunuz. 7’nci kez üç ay ertelendi. Şimdi size bir çağrımız var: Şehirlerde uygulanacak olan küçük parseller ya da büyük parsellerde Otopark Yönetmeliği’ni kalıcı hâle getirmek istiyorsanız gelin şu Cumhuriyet Halk Partisi Grubundan bir on dakika ders alın, bir yasa çıkarın, bir daha da asla uygulamada problem yaşamayın. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, bir başka konu var değerli arkadaşlar: UKOME’lerdeki üye sayısını değiştirerek şehrin geleceğiyle ilgili karar süreçlerine müdahale ediyorsunuz, şehrin dinamiğini kilitliyorsunuz. Şimdi, bakın, İstanbul’da raylı sistemler hızlı bir biçimde yapılıyor. 28 Kasım tarihinde Mecidiyeköy-Mahmutbey Metro’sunun açılmasıyla birlikte Şişli-Kağıthane-Eyüp-Gaziosmanpaşa-Esenler ve Bağcılar ilçelerimizde minibüs hatlarımızın büyük bir çoğunluğu yolcularının yüzde 15-20-40’a kadar oranını kaybetti. Yarın başka metro hatları gelecek. Değerli milletvekilleri, Avrasya Tüneli, Marmaray

ve Üsküdar-Kartal metro hattıyla birlikte Bostancı-Kadıköy dolmuşlarında görev yapan dolmuş şoförlerimiz evine ekmek götüremez hâle geldi. Bu durumda İstanbul Büyükşehir Belediyesi Meclis gündemine bir madde getiriyor, diyor ki: “Geçmişte, 1950’li, 1960’lı, 1970’li yıllarda, 1980’li yıllarda şehrin en önemli ulaşım güçlerinden biri olan dolmuşların artık ulaştırma faaliyeti içindeki etkileri azaldı. Bunlar T plaka sahibi olan yurttaşlarımız... Gelin bunları taksiye çevirelim.” Kabul, herkes “okey” diyor, alt komisyona gidiyor “okey” deniyor. Taşıt, metro ağının gelişmesi sonucunda yolcu sayısı azalmış olan minibüslerden, 7 bine yakın minibüsten 750 tanesinin T plaka taksiye dönüşmesiyle ilgili teklif geliyor, alt komisyonda kabul ediliyor; üst komisyona geliyor, UKOME’den 15 kişi ret oyu veriyor. Bakın, İstanbul’da minibüs şoförlerinin Bostancı-Kadıköy, Harbiye-Bostancı arasında dolmuş seferi yapan şoförlerin, esnafın eve götürecekt ekmek bulamamasının sorumlusu sizin UKOME yapısında yapmış olduğunuz antidemokratik değişikliktir. (CHP sıralarından alkışlar)

Bütün bunlardan elde edeceğimiz hiçbir sonuç yoktur. Veda bütçenizi geçen hafta yaptınız, bundan sonra yaptığınız bütün değişiklikler vedanıza giden son taşlardır.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci söz talebi Sayın Necdet İpekyüz’ün.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Sabahtan beri konuştuğumuz... Aslında son iki üç haftadır bu çevreyle ilgili konuşuyoruz. Ya, ilkokulda öğretildiği gibi veya konuşulduğu gibi çevre ot, çiçek, böcek değildir. Bir kere bunun altını çizmemiz lazım ve “çevre” dediğimiz şey -arkadaşlarımız söylediler- doğa ve pandemiyle beraber konuştuğumuz en çok konuşulan konulardan birisi, doğayla barışık yaşamamız, doğayla beraber geleceği kurmamız; “nasıl ki bize bir miras bırakılmışsa geleceğe de bir miras bırakmamız. Ve tipta ilk öğretilerden birisi Latince “...”(x) Önce zarar verme. Bunu yaşamın her alanında geçiririz. Siz önce zarar vermeyeceksiniz. Zarar vermemek nasıl olur? Koruyacaksınız, önleyeceksiniz. Bu, depremde de öyledir, selde de öyledir, birçok şeyde öyledir. “Doğal afet” dediğimiz şey, aslında günümüz koşullarında artık doğal değil insan eliyle yaratılan, insanların bile bile tahrip ettiği bir sisteme dönüşmüştür. Doğa dediğimizin bir olmazsa olmazı şudur: Yerleşmedir, yerelle beraber karar almaktır, yerelle beraber katılımı sağlamaktır.

Şimdi, konuşacağımız madde 31 ve 33 iç içe, az önce hatip dile getirdi. Ya, sizler nasıl bir anlayış düşünüyorsunuz? Biz yönetimdeyse her şey bize reva; yönetimde değilsek engel oluruz. Nasıl oluruz? Ya, Kürt illerine kayyum atarız. Orası yetmedi, başka yerde başka engeller çıkarırız. Nasıl yaparız? Parasını pulunu keseriz.

Şimdi, otoparkla ilgili 2012 yılında bir düzenleme yapılmış. Ne denilmiş? “Otopark gelirleri belediyelerin, büyükşehir belediyelerinin geliri olsun.” Ne zaman ki -tesadüf burada da 31’inci madde- 31 Martta bir sistem değiştiyse, artık bir kaybediş ortaya çıktıysa -e, para da tükendi- bu büyükşehirlerde biz başka bir uygulama yapalım. Ne yapalım? Gelirlerini azaltalım. Gelirlerini nasıl azaltalım? Alalım, madem ilçe belediyeleri bizde, oraya. Peki, bu para ilçe belediyeleri tarafından mı harcanacak? Hayır, bu gelir oraya alınmışsa -her şey inşaatla ayakta- siz bunu inşaat için harcayacaksınız. Nasıl? Bölge otoparkı yapacaksınız. Ee? Bu gelirden gelen parayı başka bir kalemden kullanamayacaksınız, sadece bu iş için kullanacaksınız. Yani deyim yerindeyse, elini kolunu bağlayıp, büyükşehirlerin parasını kesip orada da bu işi tekrar inşaata, ranta, ihaleye ayırmak. Niçin ranta, ihaleye? Az önce konuşuyorduk, dile getirdik; Sayıştay raporları -değil ki bizim kayyum atanan belediye başkanlarının, eş başkanlarının söylediği- ne kadar yolsuzluk yaptığımı anlatıyor.

Biz daha geçtiğimiz hafta bütçeyi konuştuk, dedik ki: Bütçe nedir? Türkiye Cumhuriyeti merkezî bütçesinin büyük çoğunluğu borca gidiyor. Peki, kayyumlar ne yapıyor? Sizden bu öğrendiği borç limitini artırıyor. Arkadaşlar, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi 2015’te 500 milyon, 2016’da kayyum

(x) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

gelene kadar tekrar 500 milyon borçlanmış. 2018’de borcu ne kadar? 500 milyondan 1,5 milyar borca çıkıyor, 3 katı; sonra bitiyor. Artık bizler “birinci kayyum dönemi” “ikinci kayyum dönemi” diye tanımlıyoruz.

Geçenlerde Batman’da bir köye gitmiştik, geziyorduk. Çocuklar oynuyor, kışa girerken oynadıkları oyunlar var, toprakla beraber. Çocuklardan birisi birisine haksızlık yapınca yaşlı anne “...”(x) “Sen de oldun kayyum!” diye çocuğa laf atıyor. Bu artık dilin içine girdi -argo değil- bir haksızlık, zulmün metoduna dönüştü.

Siz yerelle buluşmadığınız sürece çevrede de başarılı olamazsınız, yaşamda da başarılı olamazsınız, barışta da başarılı olamazsınız. “Önce zarar verme” dediğimiz şey gerçekten yerelle beraber, halkla beraber yönetebilmek, beraber geliştirebilmek.

Bugün yerel yönetimleri halk seçmişse, geliriyle gideriyle hesap sormasını biliyor; geliriyle gideriyle en iyi şekilde yönetilmeyi bekliyor. Nerede olursa olsun halkın iradesine saygı göstermek zorundasınız. Göstermediğiniz sürece, “Ben bilirim.” dediğiniz sürece, “Ben her şeyi saptarım.” deyince olmaz. Bir de bu iş yapboz değildir. “Ben olduğumda her şey mübah, ben olmadığumda her şeyi engellerim.” demek kabul edilemez.

Hepinize teşekkür ediyorum, saygılarımı sunuyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde son söz Sayın Bedri Yaşar’ın.

Buyurun Sayın Yaşar. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 31’inci maddesi üzerine vermiş olduğumuz değişiklik önergesi üzerinde söz almış bulunuyorum. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, 31’inci madde ilçe belediyelerinin otoparklardan elde etmiş oldukları gelirleri daha önce büyükşehir belediyesine aktarıyordu, büyükşehir belediyeleri de bu aktarılan paralarla otopark yapıyordu diyoruz. Bu geçtiğimiz yirmi yıllık dönem içerisinde maalesef, büyükşehir belediye başkanlarımız bu elde ettikleri paraları, gelirleri toplamalarına rağmen, siz de biliyorsunuz ki bugün, özellikle, büyükşehirlerin en büyük problemlerinden biri otopark. E, merkezi Hükümet şimdi de diyor ki: “Bizim yönettiğimiz büyükşehir belediyeleri bu işi çözemedi. E, 31 Mart dolayısıyla seçim sonuçlarında da belediyeler değişti, şimdi de biz, bağlı belediyeleri idare ediyoruz, bir de onlar denesinler.” Öyle ya, bu gelirleri onlara aktararak bu sorunun çözümüne katkı sağlamaya çalışıyorsunuz. Büyük belediyelerin, büyük imkânlarla sahip belediyelerin çözemediği bir problemi bağlı belediyelerin çözmesinin de mümkün olmadığını sizler de en az bizim kadar biliyorsunuz. Yani, bugün, haziran ayı itibarıyla, yaklaşık 23 milyon 519 bin 132 tane araç trafikte dolaşüyor. Ee, siz aynı zamanda da Otopark Yönetmeliği’ni bir üç ay daha uzattınız. Yani diyorsunuz ki: “Binaların altında değil, yine yolda izde bu otopark işini sağlamaya devam edelim.” Yani, iki yönlü problemi büyütüyorsunuz. Binaların altına otopark yapmak yerine -onu da uzattınız- tam tersine gerekli bölgesel otoparkları veya diğer otoparkları da yapmadığımız zaman... Araç sayısı artıyor, otopark sayıları sabit. Özeti şu: Bu otopark sorununu, küçük belediyelerin, ilçe belediyelerinin mevcut imkânlarıyla çözme şansı yok. Ben şu ana kadar da duymadım, işitmedim, görmedim; yapabilecekleri konusunda da hiçbir ümidim yok.

Dolayısıyla, özellikle, şu kentsel dönüşümler de gündemdeyken, hazır Çevre ve Şehircilik Bakanlığının yetkilileri de buradayken bu konuya bir el atıp hiç olmazsa bu kentsel dönüşüm içerisinde yeterli otopark alanları oluşturulabilirse bence en büyük katkı buradan gelir. Yine, devlet kendi imkânlarıyla bu otopark konusuna Çevre ve Şehircilik Bakanlığı üzerinden yatırım yaparsa daha doğru olur ve bu iş bir an önce çözülür.

(x) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

Aynı şekilde, mesela, şimdi raylı sistemler çoğaldı, genişliyor. Bunların istasyonlarda da... Artık insanlar araçlarla şehre girmesinler, hiç olmazsa oralara park ederek raylı sistemlerle işlerine gitmesinde de fayda var. Buradan öneriyoruz, hiç olmazsa buraları bir otopark alanı olarak düzenleyin. Yine, kamu binalarının bahçeleri var, okul bahçeleri, geniş yollar var; bunların altı otopark olarak düzenlenebilir. Otoparkla ilgili teknoloji gelişti artık. Çok katlı otoparkların yanı sıra dar alanda çelik konstrüksiyon yapılarla da bu otopark problemlerini çözmek mümkün; yeter ki siz bu konuda istekli olun, duyarlı olun. Yoksa topu oradan oraya yuvarlamayla bir sonuç elde etmeniz mümkün değil. Oradan kestik, buradan ilave ettik... Maalesef, hepimiz görüyorsunuz, bugün caddelerde bir de terör havası var. Yani “değnekçiler” olarak tabir ettiğiniz, her köşebaşında, hakikaten, yaşmaya bile korktuğunuz, zaman zaman arabanızı park etmekten bile imtina ettiğiniz bir otoparkçı terörü de bu ülkenin bir gerçeği. Dolayısıyla bu problemlerin üzerine ciddi oranda gitmeniz lazım. Yoksa, oradan alıp oraya veremeyle, bir tarafa aktarmayla bu işlerin çözümü maalesef mümkün değil.

Yine aynı şekilde, bu otoparklarda daha çok alışveriş merkezlerinin otoparkları tercih ediliyor. Bu otopark sorunu çözülemediği için şehir merkezlerindeki esnafımızın her geçen gün gelirleri azalıyor, insanlar daha çok alışveriş merkezlerini tercih ediyor. Samsun’da da, biliyorsunuz, zaman zaman otopark problemi... Milletvekillerimiz burada, akşamları şehirden, merkezden dışa doğru, sabahleyin de merkeze doğru trafik her zaman, her yerde problem. Dolayısıyla bu otopark problemlerine devletin, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının el atması lazım.

Üç kuruşu, beş kuruşu sağa sola aktarmayla bu işi çözemezsiniz diyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

BAŞKAN – Oylamadan önce bir yoklama talebi var, onu yerine getireceğim önce.

Sayın Özkoç, Sayın Bakan, Sayın Gündoğdu, Sayın Özer, Sayın Yıldız, Sayın Sümer, Sayın Kasap, Sayın Göker, Sayın Girgin, Sayın Köksal, Sayın Arı, Sayın Hakverdi, Sayın Erbay, Sayın Şahin, Sayın Şeker, Sayın Keven, Sayın Ünsal, Sayın Biçer Karaca, Sayın Şahin, Sayın Süllü, Sayın Hancıoğlu.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

VIII.-KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.-Konya Milletvekili Selman Özboyacı ve Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ile 60 Milletvekilinin Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3133) ve Çevre Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 232) (Devam)

BAŞKAN – Önergeleri oylamadan önce Komisyonun bir açıklama talebi var.

Buyurun.

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Sayın Başkanım, 31’inci maddeyle 5716 sayılı Kanun’un 27’nci maddesinin değiştirilen fıkrasında yer alan “kullanır” ibaresinin “kullanılır” şeklinde redaksiyona tabii tutulmasını arz ederiz.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Komisyondun dediği gibi, redaksiyon talebiyle maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

32'nci madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutuyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 32'nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "eklenmiştir" ibaresinin "ilave edilmiştir" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Vecdi Gündoğdu	Aydın Özer	Murat Bakan
Kırklareli	Antalya	İzmir
Mahir Polat	Barış Karadeniz	Süleyman Bülbül
İzmir	Sinop	Aydın
Ali Keven		Ednan Arslan
Yozgat		İzmir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Ali Keven'in.

Sayın Keven, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

ALİ KEVEN (Yozgat) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 32'nci maddesi hakkında söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AK PARTİ iktidarı bir taraftan Çevre Ajansı derken öbür taraftan çevreyi katlediyor. Çok uluslu altın şirketlerine köylünün tarlasını peşkeş çekiyor. Tarım arazilerini, orman alanlarını yapılaşmaya açıyor. Çiftçiye "Sen üretme, şehre göç etme, sonra da yaptığım rezidanslarda köle gibi çalış." diyor. Kulaklarınız öyle tıkalı ki çiftçinin, esnafın, işçinin sesini duymuyorsunuz. Geçtiğimiz hafta çiftçiler Ankara'ya gelip derdini anlatmak istedi ama Ankara'ya, cumhuriyetin başkentine sokmadınız onları, bu utanç size yeter sanırım. Hadi bizi dinlemiyorsunuz sevgili arkadaşlar, akşam haber bültenlerini de mi izlemiyorsunuz? Tabii ki A Haber'i seyrediyorsanız çiftçilerin feryadını oralarda göremezsiniz. Artık yollara dökülen çiftçiler örneğın, dün Kayseri'de olduğu gibi kendi öz varlığı olan Tarım Kredi Kooperatiflerini protesto ediyor. Neden? Çünkü eski milletvekillerinizi genel müdür ve yönetim kurulu üyesi gibi makamlara atadığınız Tarım Kredi Kooperatifleri çiftçiye yüksek faiz uyguluyor ve çiftçinin üretim aracı traktörüne icra gönderiyor. Çiftçilerin sesini duymadığınız için traktörlere haciz konulduğunu bile bilmiyorsunuz. Yargıtayın emsal kararı var: "Çiftçinin üretim aracı haczedilemez." İyi bakın, bunu on sekiz yıldır Yozgat'lı çiftçilerimizin, hemşehrilerimin oyunu çuval çuval alıp onların derdini bu kürsüden asla dile getirmeyenlerden duyamazsınız. Yozgat'ta çiftçilerimizin traktörüne, tarlasına haciz koyduruyorsunuz, bu bir utanç vesikasıdır. Size Adalet Bakanlığı UYAP sisteminde satışta olan traktörleri söyleyeyim. Sadece bugün icradan satışta olan traktör sayısı 110 sevgili arkadaşlarım. Yine UYAP sistemine girin, bakın, Yozgat'ta tam 157 adet icrada tarladan satış ihalesi var; bunun 61 tanesi Sorgun'da, 60'ı Sarıkaya'da, 19'u Yerköy'de, 9'u merkezde. Bunlar sadece satışta olanlar, bir de henüz satışa çıkmayanlar var. Yazık değil mi? Binlerce kez söyledik, çiftçinin borcunu yapılandırın dedik, sicil affını çıkarın dedik, duymadınız. Tarımsal sulama abonesi çiftçilerin elektrik borçlarını yapılandırın dedik, duymadınız. (CHP sıralarından alkışlar) Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatifine olan borçların faizini silin, anaparayı yapılandırın dedik, duymadınız. Peki siz ne yaptınız? Şener Şen'in filmi gibi yüzlerce icradan satılık "Haraprar köyü" yarattınız. Bu tablo sizin eseriniz, işte "yeni Türkiye" dediğiniz sanırım köylüsünün icralık olduğu bir Türkiye. (CHP sıralarından alkışlar)

Bu böyle devam edecek mi? Hayır, böyle devam etmeyecek, ilk seçimde milletimizle birlikte, icralık ettiğiniz çiftçilerimizle, açıklıkla terbiye ettiğiniz emeklilerimizle, işsiz bıraktığınız gençlerimizle, kadınlarımızla, EYT'lilerle, 3600 ek gösterge sözü verdiğiniz insanlarla, bu ülkenin tüm demokrasi güçleriyle bu saltanat düzenini tarihin çöp sepetine atacağız.

Saygılarımla. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

32'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

33'üncü madde üzerinde 2 adet önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 33'üncü maddesinin kanun teklifinden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Murat Çepni

Mehmet Ruştü Tiryaki

Kemal Peköz

İzmir

Batman

Adana

Abdullah Koç

Mahmut Celadet Gaydalı

Kemal Bülbül

Ağrı

Bitlis

Antalya

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Mehmet Ruştü Tiryaki'nin.

Buyurun Sayın Tiryaki. (HDP sıralarından alkışlar)

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Teklifin 33'üncü maddesiyle 5393 sayılı Belediye Yasası'nın 15'inci maddesi değiştiriliyor. Bisiklet yolları, şeritleri, bisiklet ve elektrikli skuterlerin park ve şarj istasyonu, yolları yapma görevi belediyelere devrediliyor. Evet, belediyeler bisiklet yolu yapsın, skuter yolu yapsın, şeritleri buna göre düzenlesin, elektrikli skuterler için park yeri yapsın, şarj istasyonu yapsın; peki, bunların giderlerini kim karşılasın? Belediye karşılasın. Merkezî yönetim, belediyelerin yetkilerini kısıtlasın, giderlerini kısıtlasın, topladığı yardıma el koysun, kayyum atasın ama belediyeler bisiklet yolu, skuter yolu, şarj istasyonu, park yeri yapsın; Adalet ve Kalkınma Partisi de böylece doğayı korusun, öyle mi? Ne diyeyim bilmiyorum.

Şimdi, geleyim kaldığım yere, AİHM Büyük Dairesinin Selahattin Demirtaş kararına. En son söyleyeceğimi en başta söyleyeyim. Biliyorsunuz, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 46'ncı maddesi kararların bağlayıcılığı ve infazını düzenliyor. Büyük Daire kararın nasıl uygulanacağını da çok ayrıntılı anlatmış, demiş ki: “Sayın Demirtaş'ın ikinci tutukluluğu, birinci tutukluluğunun devamı niteliğindedir.” Bunu niye söylemiş? Hükûmetiniz itiraz ederken demiş ki: “AİHM kararı ile ikinci tutukluluk arasında bağ yok.” Böylece bu itirazınızı reddetmiş ve ardından şunu söylemiş: “Bu nitelikte başka bir isimlendirmeye yapılacak olan tutuklama bu kararın ihlalinin devamı anlamına gelecektir.” Yani şapkadan tavşan çıkarsanız da, bırakın onu, tavşandan şapka bile çıkarsanız bu kararın ihlali anlamına gelecek, dolayısıyla bunu sakın unutmayın. (HDP sıralarından alkışlar)

Şimdi, Adalet Bakanlığı şöyle bir şey söylemiş: “Anayasa değişikliğiyle dokunulmazlık kalktı, yargılama ve tutuklama hukuka uygun.” İtirazınız böyle. Büyük Daire “Bu, öngörülebilir bir karar değil.” demiş. Neden? İç Tüzük'te ve Anayasa'da dokunulmazlığın kaldırılmasına ilişkin bütün hükümleri sıralamış -hani, İç Tüzük'te var ya, komisyon kurulacak, ondan sonra savunmasını

alacak, daha sonra Meclise gelecek, Mecliste kendisini savunacak veya bir başkası savunacak, on beş gün içerisinde itiraz edecek- “Bütün bunlar bir tarafa bırakıldı.” demiş, Anayasa değişikliğiyle. Ve “Topluca 59 milletvekilinin dokunulmazlığını kaldırdınız.” demiş. “Bu, Türkiye’de ilktir, örneği yoktur, herhangi bir milletvekili açısından bu, öngörülebilir değil.” demiş. Dolayısıyla, AİHM Büyük Dairesi dokunulmazlıkların kaldırılmasına ilişkin Anayasa değişikliğini de Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’ne esasen aykırı bulmuş. Mahkeme madde 18’in ihlali yönünden değerlendirme yaparken “Her ne kadar 2014’ten önce de Sayın Selahattin Demirtaş hakkında soruşturma varsa da esas itibarıyla Adalet ve Kalkınma Partisinin 7 Haziran 2015’te seçimleri bir biçimde kaybetmesi, 2002’den beri ilk kez Meclisteki çoğunluğunu yitirmesi, çözüm sürecinin sonlandırılması ve 28 Temmuz 2015 tarihinden itibaren Cumhurbaşkanının HDP yöneticilerinin bedel ödemesi gerektiğini söylemesinden sonra soruşturmalar çoğalmıştır.” diyor Büyük Daire. Bu süreç sonunda 20 Mayıs 2016’da Anayasa değişikliği yapıldı, HDP’nin 59 milletvekilinden 54’ünün dokunulmazlığı kaldırıldı. Hükümet burada şöyle bir itirazda bulunmuş, demiş ki: “Yalnız HDP’lilerin değil, 9 Cumhuriyet Halk Partili, 5 AKP’li ve 1 MHP’li milletvekili de yargılandı, cezalandırıldı.” Ama her nedense bunu söylerken AKP milletvekilleri ve MHP milletvekilleri hakkında yargılamaya ve cezalandırmaya dair tek bir belge sunamamış. Bunun üzerine, bunun altını çizerek Büyük Daire demiş ki, mahkeme sadece HDP ve CHP yani muhalefet milletvekillerinin bu Anayasa değişikliğinden etkilendiklerinin altını çizmiş; dolayısıyla, “Bu Anayasa değişikliğiyle aslında muhalefet partilerinin milletvekilleri yargılanmıştır.” demiş. Ayrıca, biliyorsunuz, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İnsan Hakları Komiserinin müdahale, taraf olma talebini de kabul etmişti, onun söylediklerinin de altını çizmiş. Şimdi diyor ki: “Çok sayıda belediye başkanı da görevden alındı, tutuklandı. Ayrıca, pek çok yönetici, parti yöneticisi tutuklandı, gözaltına alındı. Dolayısıyla, bu istisnai bir durum değil, genel olarak muhalefete yönelik bir sindirme operasyonunun parçasıdır.” diyor. Ve burada çok önemli bir şey daha söylüyor, diyor ki: “Hükümet bunu yaparak çok önemli 2 tane seçime Sayın Selahattin Demirtaş’ın katılmasını engellemiştir.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Tiryaki.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Devamla) – 2 cümle söyleyeceğim Başkanım.

Diyor ki: “16 Nisan tarihli referandum ve 28 Haziran tarihli Cumhurbaşkanlığı seçimlerine katılmasını, cepheden karşı çıktığı için başkanlık seçimlerine katılmasını engellemek için Selahattin Demirtaş tutuklanmıştır.” diye altını çizmiş arkadaşlar; bunu unutmayın.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 33’üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “eklenmiştir” ibaresinin “ilave edilmiştir” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Vecdi Gündoğdu

Aydın Özer

Murat Bakan

Kırklareli

Antalya

İzmir

Mahir Polat

Barış Karadeniz

Bedri Serter

İzmir

Sinop

İzmir

Süleyman Bülbül

Ednan Arslan

Aydın

İzmir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Bedri Serter’in.

Buyurun Sayın Serter. (CHP sıralarından alkışlar)

BEDRİ SERTER (İzmir) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Çevre Ajansı kanununun 33’üncü maddesi üzerine söz aldım. Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

İktidara geldiğiniz günden beri Sayın Genel Başkanınızın gecedен sabaha aldığı kararlarla bir gecede değişen, ortadan kaybolan ve de atanан bakanlarımızla Türkiye’yi kaosa sokmaya devam ediyorsunuz. Bir buçuk ay boyunca bütçeyi bu yüce Mecliste değerlendirdik ve gördük ki sizin bakan olarak kabul ettiğiniz ama bizim etmediğimiz şahıslar milletin vekillerini yok sayacak hadsizliğe gelmişler. Unutmayın, ben 110 bin oyla buraya seçilerek geldim ve o sorumluluğu taşıyorum. (CHP ve HDP sıralarından alkışlar) Şu anda da Türkiye Cumhuriyeti’nin 83 milyon vatandaşının temsili bu kürsüden konuşuyorum. Ne ben ne de seçilerek buraya gelmiş vekillerimiz atanmış bir devlet memurunun bizlere had bildirmesini asla kabul edemeyiz. (CHP sıralarından alkışlar)

Gelelim konumuz olan 33’üncü maddeye. 2012 yılında 5216 sayılı Büyükşehir Kanunu’nun 27’nci maddesine bir fıkra eklemiştiniz. Ne diyordu bu ek fıkra: “Tüm illerde, tüm belediyelerin elde ettikleri otopark gelirlerinin hepsi büyükşehir belediyesine kırk beş gün içinde aktarılacak.” Hatta, ayrıca “Bu gelirler bu fıkroda belirtilen amaç dışında kullanılamaz.” demişti, hatırlatırım hepimize. Şimdi madde değişiyor; neden, ne oldu? 11 büyükşehir belediyesi 2019 Mart sonu itibarıyla milletin millet ittifakına verdiği helal oylarla Cumhuriyet Halk Partisine geçti. Hâlâ şaşkınsınız değil mi arkadaşlar, nasıl oldu da böyle oldu diye. Hiç şaşırmanın, bu yüce Türk milleti kimin ne yaptığını, kime, nasıl ders vereceğini... Sandığa gider ve tek hamlede sandığa gömer. (CHP sıralarından alkışlar)

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – 15 seçimdir sana veriyor aynı dersi.

BEDRİ SERTER (Devamla) – Geldiğiniz noktada ise kaptırdığınız belediyelerin musluklarını, vanalarını nasıl keseriz diye didinip duruyorsunuz. Unutmayın, bu kaynaklardan gelen tüm değerleri Cumhuriyet Halk Partisi belediyeleri halkla paylaşıyor, birkaç çapulcuyla değil. (CHP sıralarından alkışlar) Halk da bunun çok iyi farkında. Öyle bir hâle geldiniz ki hani bir zamanlar Denizli horozu gibi öttüğünüz büyükşehirlerde şimdi kaçak mülteciler gibisiniz. (CHP sıralarından alkışlar) Her şeye rağmen tüm belediye başkanlarımız o kadar güzel çalışıyorlar ki hem yurt içinde halkın teveccühüyle karşı karşıyalar hem de yurt dışında uluslararası alanda Türkiye’nin kredisini artırmış durumdalar. Sizin kaybettiğiniz güveni yeniden kazanıyorlar. Anlayacağınız lisanda karnelerimizin hepsi pekiyi. Şimdi sizin için sıra halka hizmeti engellemeye geldi.

Halkıma Hükümeti şikâyet ediyorum. Sevgili öğrencilerimiz, sizlere belediyelerimizin verdiği bursları kesmek istiyorlar, şikâyet ediyorum.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Anayasaya aykırı diyen... El insaf ya! Vallahi senin hiçbir şeyden haberin yok.

SALİH CORA (Trabzon) – Anayasa Mahkemesine bursların iptalinden ötürü giden kimdi?

BEDRİ SERTER (Devamla) – Sevgili çocuklarımız ve onların kıymetli anneleri, belediyelerimizin karşılıksız olarak çocuklarımıza ve sizlere getireceği bir kutu sütü kesiyorlar; şikâyet ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Haberin yok senin, haberin yok.

SALİH CORA (Trabzon) – Anayasa Mahkemesine kim başvurdu?

BEDRİ SERTER (Devamla) – Sevgili 0-4 yaş arası çocukları olan kıymetli annelerimiz, İstanbul Büyükşehir Belediyesi sizleri ücretsiz taşıyacaktı bunları engellemeye çalışıyorlar; şikâyet ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – “Ce-Ha-Pe” engelledi “Ce-Ha-Pe.”

BEDRİ SERTER (Devamla) – Pandemi döneminde belediyelerin halkımıza destek için açtığı yardım hesaplarına el koydular. O paraları size ulaştırmamızı engelliyorlar; şikâyet ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Eskişehir’de yıllardır hizmet veren aşevini kapattılar, halkımıza bir sıcak çorbayı bile çok görüyorlar; şikâyet ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

VECDİ GÜNDOĞDU (Kırklareli) – Helal olsun!

BEDRİ SERTER (Devamla) – Esnaf kardeşim, belediyelerimizin mülkünde olan mülklerden kira almıyoruz. Hükûmetin Vakıflar Müdürlüğü hem kira alıyor hem icra gönderiyor hem kirayı artırıyor; şikâyet ediyorum. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Hükûmetin engellediği bütün bu hizmetlerimizi ne pahasına olursa olsun halkımızla buluşturacağız.

Velhasıl on sekiz yıl sonra kaybettiğiniz tüm büyükşehir belediyelerinin çalışmalarına nasıl engel olurum diye Hükûmet olaraktan çocuklar gibi mızıkçılık yapıyorsunuz. Oyunun birinci dakikasında da 90+4’te de, 8’de de bu oyunu nasıl bozarım diye elinizden geleni yapmaya çalışıyorsunuz ama nafile. Hani, halk tabiriyle derler ya “Hayvan çok terli.” yani bizi de halkımızı da artık kandıramazsınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BEDRİ SERTER (Devamla) – Büyük Atatürk’ün bize teslim ettiği cumhuriyetimizin değerlerini hakça, insanca ve özgürce paylaşmak için iktidarımızın ayak sesleri gümbür gümbür geliyor.

Hepinize teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Çok beklersiniz, çok!

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Belediyelerin kira almaması için kanunu biz yaptık.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

33’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 01.38

SEKİZİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 01.44

BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ

KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), Sibel ÖZDEMİR (İstanbul)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 37’nci Birleşiminin Sekizinci Oturumunu açıyorum.

232 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Sayın milletvekilleri, yeni madde ihdasına dair önergeler gelmiştir. Malumları olduğu üzere, görüşülmekte olan teklife konu kanunun Komisyon metninde bulunmayan ancak teklife çok yakın ilgisi bulunan bir maddesinin değiştirilmesini isteyen ve Komisyonun salt çoğunlukla katıldığı önergeler üzerinde yeni bir madde olarak görüşme açılacağı İç Tüzük’ün 87’nci maddesinin dördüncü fıkrasının hükmüdür.

Yine, malumları olduğu üzere İç Tüzük’ün 91’inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülen kanun tekliflerinde grupların hakkı saklı kalmak kaydıyla, 2’ye kadar yeni madde ihdası önergesi verebilmek sınırı uygulanmaktadır. Yeni madde ihdasına dair Divana ulaşan 2’den fazla önerge vardır. Ulaşan önergelerin biri Komisyon metninde bulunmayan bir konuyu öngörmektedir. Dolayısıyla İç Tüzük’ün hükmü nedeniyle bu önergeleri işleme almamız olanaklı değildir. Ancak grupların uzlaşısı nedeniyle, emsal teşkil etmemek üzere önergeleri işleme alacağım. İlk önergeyi okutup Komisyona soracağım. Komisyon önergeye salt çoğunlukla katılırsa önerge üzerinde yeni bir madde olarak görüşme açacağım. Komisyonun salt çoğunlukla katılmaması hâlinde önergeyi işlemiden kaldıracam.

Yeni madde ihdasına ilişkin ilk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Kanun Teklifi’ne çerçeve 33’üncü maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 34- 4/5/2007 tarihli ve 5649 sayılı İstiklal Marşının Kabul Edildiği Günü ve Mehmet Akif Ersoy’u Anma Günü Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 1- (1) 2021 yılı, İstiklal Marşı yılıdır. 2021 yılı boyunca bütün kamu kurum ve kuruluşları tarafından, İstiklal Marşının anlamını ve Kurtuluş Savaşının önemini anlatmak amacıyla halkımızın ve sivil toplum kuruluşlarının katılımıyla İstiklal Marşının kabulünü ve Mehmet Akif Ersoy’u anma etkinlikleri düzenlenir.””

Mustafa Şentop	Cahit Özkan	Erkan Akçay
Tekirdağ	Denizli	Manisa
Engin Özkoç	Bayram Özçelik	Meral Danış Beştaş
Sakarya	Burdur	Siirt
Muhammed Fatih Toprak	Dursun Müsavat Dervişoğlu	
Adıyaman	İzmir	

BAŞKAN – Sayın Komisyon, önergeye salt çoğunlukla katılıyor musunuz?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Salt çoğunluğumuz vardır, katılıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Komisyon önergeye salt çoğunlukla katılmış olduğundan önerge üzerinde yeni bir madde olarak görüşme açıyorum.

Söz isteyen yok.

Yeni maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Yeni madde kabul edilmiş ve teklifi yeni bir madde eklenmiştir. (AK PARTİ, MHP ve İYİ PARTİ sıralarından ayakta alkışlar)

Kabul edilen bu önerge ve bundan sonra kabul edilecek diğer önergelerde herhangi bir karışıklığa mahal vermemek için önerge işlemlerine mevcut sıra sayısı metnindeki madde numaraları üzerinden devam edileceğini, kanun yazımı esnasında madde numaralarının teselsül ettirileceğini bildirmek isterim.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Kanunun ülkemize, milletimize hayırlı uğurlu olmasını diliyorum. Yalnız bir husus var...

BAŞKAN – İsteyen Grup Başkan Vekillerimize yerlerinden birer dakika sırayla söz verebilirim.

Açayım mikrofonunuzu, kayıtlara geçsin.

Birer dakika, buyurun Sayın Akçay.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

2021 yılı İstiklal Marşı'mızın kabulünün yüzüncü yılına tekabül ediyor. Öncelikle Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanımız Sayın Mustafa Şentop'a böyle bir önergeye öncülük yaptığı için, imzalayıp bu teklifi verdiği için teşekkürlerimizi ve şükranlarımızı sunuyoruz. Fevkalade önemli bir kanundur ve bütün yurttta İstiklal Marşı'mızın manasına yaraşır bir şekilde kutlamak için bütün millet olarak gereken gayreti ve etkinlikleri göstereceğiz.

Tutanaklara girmesi bakımından söylüyorum: Şimdi, hep birlikte oyladık, bu teklifin altında HDP Grubunun da imzası var...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Kayıtlara girsin.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Fakat görüyorum ki -kayıtlara girmesi bakımından- HDP milletvekilleri kabul oyu için ellerini kaldırıp oy vermemişlerdir. Bu da tutanaklara geçsin.

BAŞKAN – Evet, ben bütün siyasi parti gruplarına teşekkür ediyorum.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne 33'üncü maddesinden sonra gelmek üzere maddenin eklemesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 35 – 18/3/1924 tarihli ve 442 sayılı Köy Kanununun geçici 5 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “31/12/2020” ibareleri “31/12/2024” şeklinde değiştirilmiştir.”

Cahit Özkan	Erkan Akçay	Muhammed Fatih Toprak
Denizli	Manisa	Adıyaman
Fehmi Alpay Özalan	Ramazan Can	Dursun Müsavat Dervişoğlu
İzmir	Kırkkale	İzmir
Meral Danış Beştaş	Salih Cora	Engin Özkoç
Siirt	Trabzon	Sakarya
	Süleyman Girgin	
	Muğla	

BAŞKAN – Komisyon önergeye salt çoğunlukla katılıyor musunuz?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Salt çoğunluğumuz vardır, katılıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Komisyon, önergeye salt çoğunlukla katılmış olduğundan önerge üzerinde yeni bir madde olarak görüşme açıyorum.

Söz isteyen yok.

Yeni maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yeni madde kabul edilmiş ve teklife yeni bir madde eklenmiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne 33'üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

“Madde 36 – 18/5/2004 tarihli ve 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 20 - 7256 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin altıncı fıkrasının (a) bendi kapsamındaki alacaklar bakımından bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten 31/12/2021 tarihine kadar;

a) Derdest olan icra ve iflas takipleri durur, taraf ve takip işlemleri yapılmaz,

b) İhtiyati haciz kararları icra ve infaz edilmez,

c) Yeni icra ve iflas takipleri yapılmaz,

d) Zamanaşımı süreleri ile takip hukukuna ilişkin süreler durur. Bu süreler durma süresinin sona erdiği günden itibaren işlemeye başlar.

Durma süresinin başladığı tarih itibariyle, bitimine on beş gün ve daha az kalmış olan süreler, durma süresinin sona erdiği günü takip eden günden başlamak üzere otuz gün uzamış sayılır.”

Cahit Özkan	Erkan Akçay	Muhammed Fatih Toprak
Denizli	Manisa	Adıyaman
Meral Danış Beştaş	Dursun Müsavat Dervişoğlu	Fehmi Alpaz Özalan
Siirt	İzmir	İzmir
	Salih Cora	Engin Özkoç
	Trabzon	Sakarya

BAŞKAN – Komisyon önergeye salt çoğunlukla katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Salt çoğunluğumuz vardır, katılıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Komisyon önergeye salt çoğunlukla katılmış olduğundan önerge üzerinde yeni bir madde olarak görüşme açıyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkanım, “Faiz işlemez.” diye ekleyelim, yanlış çıkar, yazık günah o zaman. “Faiz de işlemez.” diyelim bari, hiç olmazsa.

BAŞKAN – Söz isteyen yok.

Yeni maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yeni madde kabul edilmiş ve teklife yeni bir madde eklenmiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne 33'üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 37 – 16/4/2020 tarihli ve 7244 sayılı Yeni Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 1 inci maddesinin birinci fıkrasına (i) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiştir.

“j) Mülkiyeti Vakıflar Genel Müdürlüğüne ve mazbut vakıflara ait taşınmazlardan; yapım, onarım veya restorasyon karşılığı uzun süreli kiralanırlar dışında kalanların kira dönemi kısmen veya tamamen 2021 yılını kapsayan kira sözleşmelerinde, bu kira dönemi için kira artışı yapılmaz.

Cahit Özkan	Erkan Akçay	Muhammed Fatih Toprak
Denizli	Manisa	Adıyaman
Meral Danış Beştaş	Dursun Müsavat Dervişoğlu	Fehmi Alpay Özalan
Siirt	İzmir	İzmir
	Salih Cora	Engin Özkoç
	Trabzon	Sakarya

BAŞKAN – Sayın Komisyon, önergeye salt çoğunlukla katılıyor musunuz?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Salt çoğunluğumuz vardır Sayın Başkanım, katılıyoruz.

BAŞKAN – Komisyon önergeye salt çoğunlukla katılmış olduğundan önerge üzerinde yeni bir madde olarak görüşme açıyorum.

Söz isteyen yok.

Yeni maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yeni madde kabul edilmiş ve teklife yeni bir madde eklenmiştir.

Geçici Madde 1 üzerinde bir adet önerge vardır.

Önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin Geçici 1'inci maddesinin kanun teklifi metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Vecdi Gündoğdu	Aydın Özer	Murat Bakan
Kırklareli	Antalya	İzmir
Süleyman Bülbül	Barış Karadeniz	Mahir Polat
Aydın	Sinop	İzmir
	Ednan Arslan	İlhami Özcan Aygun
	İzmir	Tekirdağ

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

Önerge üzerinde söz Sayın İlhami Özcan Aygun'un.

Buyurun Sayın Aygun. (CHP sıralarından alkışlar)

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

“Anlayana sivrisinek saz, anlamayana davul zurna az.” diyorum ve her ortamda çıkıyoruz kürsüye, uzun süreden beri ifade ediyoruz: Çiftçi borç içinde, borca batmış ama duyan yok. Birçok torba kanun çıkardık, yapılandırma çıkardık ama çiftçiye geldiği zaman maalesef ortada yokuz. Çiftçiye bu hâle getiren de gübre, mazot, ilaç gibi girdilerin maliyetlerindeki fahiş artışlar; sonucunda çiftçinin borcu dağ gibi büyüdü.

Bakınız, 2018 yılında bir kararname çıkardık. 1 Ocak 2018 ile 31 Aralık arasındaki doğal afetten dolayı çiftçilerin zararlarından dolayı yapılandırmaya gidildi ama gittik, 2018’de yüzde 33’le Tarım Krediler yapılandırma yaptı; o zaman borç faizleri yüzde 30’du ama siz daha o zaman çiftçiye yüksek faizle yapılandırmaya götürdünüz. O da yetmedi, 2019 yılında yine bir yapılandırmaya geldik yüzde 26 olan faizle ama biz nisan ayında yüzde 30’la çiftçinin borcunu yapılandırdık. Yani, borç yapılandırmalarında devamlı yüksek faizi kullandık. Şu anda Ziraat Bankası, çiftçi yapılandırmaya gittiği zaman yüzde 20’yle yapılandırma yapıyor; Tarım Kredi Kooperatiflerine gidiyorsunuz, yüzde 24’le yapılandırma yapıyor. Ya, el insaf! İki ay önce, bir ay önce borç yapılandırması çıkardık burada, gittik yüzde 3’le. Çiftçiye geldiği zaman yüzde 20-24. Tefeciyiz, tefeciyiz arkadaşlar! Gelin, efendilerin borçlarını yapılandıralım, onların faizlerini silelim, beş eşit taksitle borçları yapılandıralım. Ama nerede? Nerede? Unutuyoruz. İşte, diyorum ki “Anlayana sivrisinek saz, anlamayana davul zurna az.” Ve maalesef ne sizler duyuyorsunuz, ne saray duyuyor sesimizi ama çiftçi perişan. Amasya’daki çiftçi, Nevşehir’deki, Sakarya’daki, Düzce’deki, Erzurum Aziziye’deki çiftçiler, hepsi perişan. Telefonlarımız susmuyor ama siz duymamaya devam ediyorsunuz. Devam edin, çiftçiler seçimde gereken cevabı sizlere verecekler.

Bakınız, iktidara geldiğinizde -hani diyorsunuz ya Yeni Türkiye, Yeni Türkiye- yeni Türkiye’ye geldiğinizde 2,5 milyar lira olan borç şimdi sizin yerinizde 180 milyara geldi yani çiftçiye perişan ettiniz, çiftçinin ayaklarına pranga vurdunuz ve gelinen noktada çiftçi şu anda nefes alamaz ve tarlada işlem yapacağı traktörüne, ekipmanlarına haciz yapılıyor ama siz sessiz bir şekilde, hem küçük ortağınız hem büyük ortak, kulaklarınızı tıkamış bekliyorsunuz.

Bakınız, Tarım Kredi Kooperatiflerinde 2019 yılında 8,2 milyar lira kullanılan kredi 2020 yılına geldiğinde 7 milyar 7 milyona çıkmış ve şu süreçte tam 1 milyar 700 milyon lira çiftçinin takipte olan borcu var. Biz TÜVTÜRK’ün 700 milyon lira borcunu sildik, biz Cengiz İnşaatın en son ihaledeki 9,5 milyar lira KDV’sini sildik ama onlar torpilli ama baktığınız zaman 2 milyon 45 bin ÇKS’de kayıtlı çiftçimiz, o beş tane yandaş sizin şirketinizin yanına gelemiyorlar. Arkadaşlar, bir an evvel yapılandırmaya gidelim.

Bakınız, Tarım Bakanı Alice diyarımdan hikâyeler anlatıyor bizlere. Çiftçi perişan iken, hacizlerle boğuşurken Tarım Bakanı başını kuma gömmüş, paralel başka bir evrende yaşıyor gibi duruyor ve diyor ki “Ya, çiftçimiz çok güzel, yalan rüzgârı estirmeyin, sizler çiftçimizin moralini bozmayın, iki yıldan beri çiftçimiz müthiş bir gelir elde ediyor.” Sayın Bakana ben buradan sesleniyorum: Asıl müthiş rekor kıranlar, gelir rekoru kıranlar Rusya, Ukrayna çitçisi ve ithalat lobisi. Gemiler limanlarda, vagonlar dolu kapılarda ama biz diyoruz ki: Çiftçimiz çok mutlu. Kim mutlu? İthalat lobisi ve Rusya, Ukrayna çiftçisi.

Evet, bakınız, geçtiğimiz hafta kapıya kadar geldiler; yüce Meclisin, Gazi Meclisin kapısına geldi çiftçiler ama sizler ne yaptınız? Polisle onları uzaklaştırdınız.

Geldiğimiz noktada, geliniz, bir an evvel çiftçimizin borçlarını yapılandıralım ve onların nefes almasını sağlayalım. Arkadaşlar, gelin, en kısa zamanda yakındaki bir torba kanun içerisine çiftçinin

borçlarını koyalım, faizlerini silelim ve onların da nefes almasını sağlayalım, işte o zaman gerçek efendilerin size... Yapmış olduğunuz o güzelliği hep beraber yaşayalım diyorum.

Saygılar sunuyorum, teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Vekil, çok seviyesiz konuştun, çok seviyesiz konuştun. Adi adam!

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – “Adi adam” demeyin. Sözüünüzü geri alın! Sözüünüzü geri alın! “Adi adam” diyemezsiniz bana, bana “adi adam” diyemezsiniz! Sözüünüzü geri alın! Sözüünüzü geri alın! Adi adammış! “Adi adam” diyemezsin, sözüünü geri al!

Sayın Başkanım... Sayın Başkan...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Erkan ağabey, nedir konu?

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Sonra konuşuruz.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Ama, yani, doğru değil. Böyle bir yaklaşım olur mu? Hayır, ne söyledi de ona...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – “Küçük ortak” diyemez.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Küçük ortakınız.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Öyle şey olur mu ya? Allah Allah! Eleştiriyi tahammülünüz yok mu? Burası Meclis. (MHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Geçici madde 1’i oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Geçici madde 2 üzerinde 3 adet önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin geçici 2’nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

“GEÇİCİ MADDE 2- (1) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten 31/12/2025 tarihine kadar 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanunu’nun ek 11 inci maddesi uyarınca tahsil edilen geri kazanım katılım paylarının yüzde on beşi tahsil edildiği ayı izleyen ikinci ayın sonuna, 2020 yılında bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce tahsil edilen tutarın yüzde onu bu maddenin yürürlüğe girdiği ayı izleyen ikinci ayın sonuna kadar Türkiye Çevre Ajansı hesabına aktarılır. Aktarılabacak tutarlar karşılığında Bakanlık bütçesinde gerekli ödenek öngörülür.”

Yasin Öztürk

İmam Hüseyin Filiz

Zeki Hakan Sıdalı

Denizli

Gaziantep

Mersin

Arslan Kabukcuoğlu

Ayhan Altıntaş

Behiç Çelik

Eskişehir

Ankara

Mersin

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Zeki Hakan Sıdalı’nın.

Sayın Sıdalı, buyurun.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Sayın Başkan... Sayın Başkanım, Sayın Grup Başkan Vekili çok hadsiz bir şekilde ithamda bulundu.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Sensin hadsiz!

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Ben kendisinden özür bekliyorum.

BAŞKAN – Ben hiçbir şey duymadığım için bir şey söyleme şansına sahip değilim.

Sayın Sıdalı, buyurun lütfen. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Tutanakları isteyelim.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Tutanaklarda var, tutanaklara bakın.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Allah Allah, öyle şey olur mu ya? O zaman biz de birbirimize öyle diyelim.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Tutanakları isteyelim lütfen.

BAŞKAN – İsterim tutanakları. Bakın, konuşmacıyı davet ettim.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Her şeyi söyleme hakkına mı sahiptiniz?

ZEKİ HAKAN SIDALI (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kanunlar öyle alalecele, hesapsız kitapsız yapılıyor ki daha Komisyondan Meclise inene kadar açık veriyor, yeniden düzenlenmeye çalışılıyor.

Şimdi bir ajans düşünün, kendine bir bütçe hazırlıyor; veriler elde, kullanacağı kaynakları belirlemiş, daha doğrusu belirlediğini zannediyor, sonra bir bakıyor yanlış hesap yapmış “pardon” bile demiyor “Değiştirin bu rakamları.” diyor. “Yüzde 15 yetmez, kaç yapsak?” diye birbirine soruyorlar, muhtemelen biri “15’i, 25 yapalım.” diyor. Hop, kanun değişikliği Meclise geliyor “Nasılsa stajyer ajans. Nasılsa bu da yetmezse 35, 50, 100 yapabiliriz.” diyor. Cumhuriyet tarihinde görülmeyen, yeni türetilen ajansların bütçemize kattığı işte tam da bu: Kontrolsüzlük, hesapsızlık, şeffaf olmamanın ve hesap vermemenin dayanılmaz hafifliği. Biz yıllardır, yüzlerce defa değişen ihale kanunlarından bu kürsüde şikâyet ettik, Çevre Ajansını görünce haksızlık etmişiz diyorum. Bu süratle kanun değişme rekorunu ajanslar bir sene içinde egale ederler.

Komisyonda geçici madde düzenlemesi yaparak Gelir İdaresi Başkanlığına gelir olarak kaydedilen geri kazanım katkı paylarının 2021’den önce yüzde 10’unu, 2021’den sonra yüzde 15’ini Ajansa istiyordunuz. Genel Kurula geldiğinizde ise 2020’den alacağımız kamu transferi az olacak ki 2021 itibarıyla katkı paylarından alınacak oranın yüzde 25’e çıkarılmasını istiyorsunuz. Kullanmayı hedeflediğiniz bu kaynak kamunun kaynağı değil mi?

Değerli milletvekilleri, teklif sahipleri ne Komisyonda ne Genel Kurulda bu rakamların boyutunu kamuoyuyla paylaşmadı. Depozito sistemiyle vatandaşın en az 10 milyar lira toplanacak. Depozito sistemine toplanan atıklar ne kadar iade edilmezse o kadar yüksek meblağ Ajansa kalacak. Hâlihazırda halkın cebinden başlangıç olarak 10 milyar lira çıkacaktı, şimdi bu rakamı daha da yukarılara taşıyorsunuz. Yapılan projeksiyonlarda, 2040’da ambalaj atığı miktarı yüzde 150 artacak, yani halkın cebinden çıkan para katlanarak artacak. Şimdi, kimin cebine gidecek bu paralar? Hangi seçkinlerinizi yine ve yeniden ihya ediyorsunuz? Kurulmadan açık veren bir ajans yapılanmasının başarılı olacağına, kendi kendine yeteceğine, devlete, millete fayda sağlayacağına kim inanır? Hesap vermekten uzaklaştıkça, hesap yapma ihtiyacı da ortadan kalkıyor; işte, Cumhurbaşkanlığı yönetim sisteminin en büyük ve taşınmaz sorunu tam da budur. Şeffaflıktan uzak, denetlemeden muaf hiçbir sistem başarılı olamaz; devletin, milletin, yoksulun ve yetimin hakkını zıyan eder. O kaynaklar için vatandaş kıt bütçesinden, çoluğunun çocuğunun rızkından kese kese, boş cüzdanından eli titreye titreye harcama yapıyor “Ajans da 15 yetmedi 25 ver.” diyor.

Türkiye Çevre Ajansı bir tür kamu-özel iş birliği modelidir. Köprüden, hastaneden farklı olarak bu modelde Türkiye Çevre Ajansı gelir garantili çöplerden bir iş modeli yaratıyor, bu modelin eşi benzeri dünyada yok, bu da övünülecek bir şey değil. Tıpkı vatandaşın geçilemeyen köprülerden, gidilmeyen

şehir hastanelerinden alınan paralar şimdi de toplanması ve ayrıştırılması meçhul olan ambalaj atıklarından depozito parası olarak alınacak. Ajans parayı alacak, peki, atık ne olacak? Toplanırsa ne âlâ, toplanmazsa yine çöp dağlarına malzeme olacak. Bu mudur atık yönetimi vizyonunuz, bu mudur çevre vizyonunuz? “Yanlış hesap Bağdat’tan döner.” derler. Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi de yanlıştır, bu Ajans yapılanması da yanlıştır. Diyoruz ki: Bağdat’a gittiniz, acele dönün de bu sistemi hep beraber değiştirelim.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin geçici 2'nci maddesinin birinci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“(1) 1/1/2021 tarihinden 31/12/2025 tarihine kadar 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununun ek 11 inci maddesi uyarınca tahsil edilen geri kazanım katılım paylarının yüzde yirmi beşi tahsil edildiği ayı izleyen ayın sonuna kadar Türkiye Çevre Ajansı hesabına aktarılır. Aktarılabacak tutarlar karşılığında Bakanlık bütçesinde gerekli ödenek öngörülür.”

Cahit Özkan

Erkan Akçay

Muhammed Fatih Toprak

Denizli

Manisa

Adıyaman

İsmail Tamer

Fehmi Alpay Özalan

Salih Cora

Kayseri

İzmir

Trabzon

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Takdire bırakıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Konuşma talebi yok.

Gerekeci okutuyorum:

Gerekeç:

Önergeyle 1/1/2021 tarihinden 31/12/2025 tarihine kadar 2872 sayılı Kanun'un ek 11'inci maddesinde tahsil edilen geri kazanım katılım paylarının yüzde 25'inin Türkiye Çevre Ajansına aktarılması amaçlanmıştır.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin geçici 2'nci maddesinde yer alan “paylarının” ibaresinin “oranlarının” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Vecdi Gündoğdu

Aydın Özer

Murat Bakan

Kırklareli

Antalya

İzmir

Süleyman Bülbül

Barış Karadeniz

Mahir Polat

Aydın

Sinop

İzmir

Ednan Arslan

Mehmet Güzelmansur

İzmir

Hatay

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Mehmet Güzelmansur’un.

Sayın Güzelmansur, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin geçici 2’nci maddesi üzerinde söz aldım. Genel Kurula ve yeşile, ağaca, doğaya, yaban hayatına saygı duyan, korunması için mücadele veren tüm çevre dostlarına saygılarımı sunuyorum.

Değerli arkadaşlar, geçici 2’nci madde kamuoyunda poşet kanunu olarak bilinen kanunla tahsil edilmeye başlanan geri kazanım katılım paylarının 1 Ocaktan kanunun yürürlük tarihine kadar yüzde 10’unun, yürürlük tarihinden 2025 sonuna kadar da yüzde 15’inin Çevre Ajansına aktarılmasını amaçlıyor.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemiz ve tüm dünya “yüzyılın kâbusu” olarak adlandırılan bir coronavirus salgınıyla mücadele ediyor. Bugün bu salgının çıkış nedenine ilişkin farklı bilimsel makaleler yayınlıyor ancak hepsinin bir ortak paydası var. Bu ortak payda şudur: Coronavirus çevresel kaynaklı ve insanoğlunun doğaya müdahalesinin bir sonucu. İnsanoğlunun uzunca süre mücadele verdiği Ebola salgınının nedeni de aynıydı. İnsanların yaban hayatın merkezine otayol açmak için ağaçlarını katletmesi ve şempanzelerin yaşam alanını yok etmesi, şempanzelerin de yer değiştirmeleri sonucu yarasarlarla daha yakın temas etmeleriyle Ebola’nın sebebi. Dolayısıyla çevre saygısının yok olmasıyla, insanoğlunun kendi dışındaki canlılara yaşam alanı tanınamasıyla, doğa talanının artmasıyla böyle salgınlar daha da çok karşımıza çıkacak; evlerimize hapsolacağız, sevdiğimizden uzak kalacağız, özgürlüklerimiz kısıtlanacak, ekonomilerimiz alt üst olacak.

Kurmak istediğiniz Çevre Ajansının yöneticilerini iktidarın belirlemesi, iktidarın da “Çevre mi, rant mı?” ikileminde tercihini bugüne kadar hep ranttan yana kullanması da Ajansın işlevselliğini sorgulamamıza neden oluyor. Örneğin ülkemizin en önemli sulak alanlarından biri olan Amik Gölü 1975 yılında kurutuldu. Neredeyse yarım asırdır tafafisi mümkün olmayan ekolojik, sosyolojik, biyolojik ve ekonomik zararlara yol açıyor. Kurutulan Amik Gölü’nün her yıl ağaçlarla yeniden canlanmasını, yarattığı taşkın felaketlerini Türkiye Çevre Ajansı gündemine alacak mı? Amik Gölü sulak alanının geri dönüştürülmesi için siyasetten bağımsız bir çalışma yapacak mı? İşte bunu yaptığınızda biz de var olan şüphelerimizden kurtulmaya başlarız. Örneğin, Hatay’da yaban hayatı geliştirme sahalarında faaliyetlerine ısrarla devam eden taş ocaklarının faaliyetlerinin sonlandırılmasına dâhil olabilecek mi? İşte bunları yapacak mı? Bundan dolayı Türkiye Çevre Ajansı ile ilgili şüphelerimiz vardır. Örneğin, Türkiye Çevre Ajansı Hatay’da ve diğer illerimizde “av turizmi” adı altında nesli tükenmekte olan yaban hayvanlarının para için öldürülmesi ihalelerine karşı çıkabilecek mi? İşte, bunu yapacağını hiç tahmin etmiyoruz.

Değerli arkadaşlar, biraz önce coronavirus salgınından bahsettim. Bu salgın felaketini en yüksek riskle yaşayan illerden biri maalesef Hatay. Hatay’daki vahameti ısrarla anlatmamız sonucu alınan birtakım tedbirlerle vaka sayısında az da olsa bir düşüş yaşandı ama hâlâ Hatay’da yatak doluluğu yüzde 90, yoğun bakım doluluğu yüzde 95 olarak yüksek bir oranda seyretmeye devam ediyor; ağır hasta yükümüz fazla. Coronavirus’ten en fazla can kayıplarının yaşandığı illerden biri -üzülerek belirtmeliyim ki- Hatay. 1 Kasım ile 22 Aralık arasında yani elli iki günde 1.260 canımızı coronadan yitirdik. Hatay’da ambulans sesleri susmuyor; definlere, cenazelere ve mezarlıklara araç yetişmiyor ancak Hatay’daki bu durumu şiddetli bir kanamaya benzetirsek alınan tedbirler de yara bandı yapıştırmaktan öteye gitmiyor. Daha etkili, daha somut tedbirlere ihtiyacımız var.

Daha önce de söyledim, Hatay’da 150 bin nüfusu olan Defne’de bir hastanemiz bile yok. Yetkililere, sesimi duyup gereğini yapana kadar söylemeye devam edeceğim. Hatay’da daha fazla can

kayıb yaşamak istemiyoruz. Dolayısıyla, Hatay'da hiçbir kesimi ekonomik olarak mağdur etmeyecek şekilde iki haftalık bir karantina istiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay)– Ya, satışa var Başkanım...

MEHMET GÜZELMANSUR (Devamla) – Tüm vatandaşlarımıza sağlıklı; çevreye, doğaya, yaban hayata saygı dolu günler diliyor, Genel Kurulu bir kez daha selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Başkanım...

BAŞKAN – Sayın Özkoç, buyurun.

V.-AÇIKLAMALAR (Devam)

31.- *Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, TBMM'de eleştiri hakkını kullanmak kadar usule uygun bir şey olmadığına, örnek olması gereken kişilerin, özellikle Grup Başkan Vekillerinin söyledikleri sözlerle dikkat etmesi gerektiğine ilişkin açıklaması*

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; biz hiç kimseye hakaret etmeden eleştiri hakkımızı kullanıyoruz. Türkiye Büyük Millet Meclisinde eleştiri hakkını kullanmak kadar usule uygun başka bir şey olamaz. Örnek olması gereken kişilerin, özellikle Grup Başkan Vekillerinin söyledikleri sözlerle dikkat etmesi gerekir.

Cumhur İttifakı'nın büyük ortağı AKP'dir, küçük ortağı da MHP'dir.

HAYATİ ARKAZ (İstanbul) – Siz kimin ortağısınız?

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Bunda kırılacak, üzülecek, bilmem ne yapacak herhangi bir şey yoktur. Bir ittifak söz konusuysa ittifakın sayısına göre, gücüne göre bir tabir kullanılmıştır. Ama Sayın Grup Başkan Vekilinin kullandığı söz doğru değildir, tekrar etmiyorum ama o sözü tamamen kendisine iade ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Akçay, buyurun.

32.- *Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Biraz evvel kürsüde konuşan kişi, grubumuza dönerek o sözü sarf etmiştir.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Kişi değil, milletvekili o!

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Milletvekili o. Öyle “kişi” falan filan yok!

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Şuna bak ya!

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sen aşağılayınca oluyor.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bir müsaade edin lütfen.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Hem saygıdan hem düşünce özgürlüğünden bahsediyor...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – İstedğin kadar bağır, bağırınca haklı çıkmıyorsun!

ERKAN AKÇAY (Manisa) – “Kişi” demek hakaret mi?

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Yaptığın şey doğru değil! Biz sana saygı gösteriyoruz.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Nasıl saygı?

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sen de saygı göster o zaman!

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Saygı değil bu!

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Öyle şey olmaz!

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Bu, saygı değildir!

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Öyle şey olmaz!

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Ayrıca, benim sarf ettiğim söz şahsına yöneliktir, konuşmacı grubumuza yönelik bu sözleri sarf etmiştir.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Hiç alakası yok!

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Alakası yok!

Onun için, bize seviyesiz bir üslupla yaklaşanlara daha ağır karşılık vereceğimi tekrar ifade ediyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Aynısını iade ediyorum, aynısını iade ediyorum, bin mislini iade ediyorum! (CHP sıralarından alkışlar)

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Ben de bin katıyla, bin misliyle iade ediyorum.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – İçine siniyorsa sinebildiği kadar devam et! Daha fazlasını da söyleyeceğim. Küçük ortaksınız tabii!

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Seviyesizsin!

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İBRAHİM ETHEM SEDEF (Yozgat) – Sen kimin ortağısın!

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Ne diyeceğim size, ne diyeceğim?

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Ne olduğunuzu biliyoruz!

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – İstedığınız kadar konuşun. Ne diyeceğim?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın milletvekilleri, Sayın Grup Başkan Vekilleri, bakın, gecenin bu vaktinde...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - Siz tamamlayın sözlerinizi, konuşamadınız, tamam, buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Ya, siz kimin ortağısınız Allah aşkına? Siz ortaklığınızı bile açıklayamıyorsunuz, birbirinizden utanıp sıkılıyorsunuz. (MHP sıralarından alkışlar)

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Ne ilgisi var ya!

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Biz Cumhur İttifakı'yız. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar) Cumhur İttifakı'nın bir parçasıyız; açık, şeffaf; saklı, gizli hiç işimiz olmadan. Siz, gizli ajandalarla, gizli kapılarda Anayasa görüşmeleri yapıyorsunuz; inkâr ediyorsunuz, yalan söylüyorsunuz.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Hiçbir şey yapmıyoruz, her şeyi açık yapıyoruz.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Osman Öcalan TRT'ye çıktığında tek kelime edemediniz.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Sayın Başkan, bakın, şubat ayında HDP Eş Başkanı Pervin Buldan “İttifakımızı açık ve şeffaf yapalım.” diye çağırda bulundu CHP'ye. Sekiz ay geçti, hâlâ CHP'den haber yok. Niye? Böyle bir ittifak işte, onun için “zillet ittifakı” diyoruz. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Özkoç buyurun.

33.- *Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Cumhuriyet Halk Partisi söylediği sözlerin arkasında dimdik duran bir siyasi partidir. (CHP sıralarından alkışlar) Cumhuriyet Halk Partisi kimseye boyun eğmez, kimseye de hesap vermez. Cumhuriyet Halk Partisi, bir siyasi partinin genel başkanına “Senden Cumhurbaşkanı olmaz.” dedikten sonra gidip de onunla beraber ittifak kurmaz. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar; MHP sıralarından gürültüler)

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Geç onları, geç!

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Cumhuriyet Halk Partisi sonuna kadar sözünün arkasında durur. Anayasa’yı değiştireceksek elbette ki kiminle oturacağımıza, kiminle konuşacağımıza biz karar veriyoruz. Bir daha söylüyorum: Küçük ortakların büyük ortaklara söyleyecek sözü varsa onlara söylesinler, bize değil! (CHP sıralarından alkışlar, MHP sıralarından gürültüler)

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Geç onları, geç!

BAŞKAN – Sayın Beştaş...

Süreler birer dakika biliyorsunuz...

Sayın Beştaş, buyurun.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Öyle yok! Herkes de haddini bilecek!

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Sen haddini bil, sen!

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Öyle ahkam kesmek, kabadayılık yapmak, burada, Mecliste sökmez, onun alanı dışarıda! Böyle bir şey yok! (CHP ve MHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Kayıtlara geçmiştir.

TAMER OSMANAĞAOĞLU (İzmir) – Hadi oradan be!

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Gel dışarı, gel!

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Hadi lan! Yürü git! “Dışarıya”ymış! Sen kimsin? Konuşma! (MHP sıralarından gürültüler)

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Gel dışarı, gel!

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Dışarıya çağırıyorsunuz! Dışarıda görüşürüz! Ne yapacaksınız?

BAŞKAN – Sayın Beştaş...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Ne zaman saygısızlık yaptık, ne zaman yaptık? Adam gibi konuşuyoruz. (CHP ve MHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar, gürültüler)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, milletvekillerinin görüşme yeri dışarıdır değil, Genel Kuruldur. Müsaade edin lütfen.

Evet, Sayın Beştaş yeniden açıyorum mikrofonunuzu.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – “Gel”miş, “Dışarı gel!”miş. Kabadayı bozuntusu! (MHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar, bir müsaade edin.

Sayın Beştaş, sürenizi yeniden açıyorum, buyurun.

34.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, böyle bir tartışmada olmak istemiyorum. Sadece tek cümle söyleyeceğim: Kimse bizim üzerimizden başka birilerini suçlamasın -partileri kastediyorum- tamam mı? Biz 31 Martta da 24 Haziranda da aldığımız kararı bütün Türkiye’ye duyurduk, bunu defalarca da söyledik. Bizim üzerimizden, yok “gizli anayasa çalışması”, yok “ittifak çalışması” tartışmaları gerçekten artık mide bulandırmaya başladı. (AK PARTİ, CHP ve MHP sıralarından gürültüler)

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – İfadeleri hep aynı kullanıyor ya, ifadeleri hep aynı kullanıyor “küçük, büyük” diyerek. Engin Bey, çok ayıp bir şey bu.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Bunun yarısını da var.

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edin.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Yani biz, MHP'nin, MHP liderinin Cumhurbaşkanına neler söylediğini tekrar etmeyeceğiz, sonra da nasıl ortaklık yaptıklarını tekrar etmeyeceğiz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Yürekle olur, yürekle; sayılarla olmaz.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Yürekle konuşuyoruz, biz de yürekle konuşuyoruz.

BAŞKAN – Sayın Grup Başkan Vekilleri, kifayetimizakere...

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Akçay, kifayetimizakere... Bu işin sonu yok. Anlaşabileceğiniz bir nokta yoktur burada.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Siz öyle diyerek İYİ PARTİ'yi mi eziyorsunuz?

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Bunun yarım da var, konuşuruz.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – O anlama gelir sizin dediğiniz, İYİ PARTİ'yi eziyorsunuz.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Hiçbir şey etmiyoruz, bak oradalar, koç gibi... Eşit şartlarda konuşuyoruz.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Eziyorsunuz ama, o mantıkla bu çıkar.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sen bizi dolduruşa getiremezsin, senin aklın ermez! (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın Çilez...

Arkadaşlar, oturun lütfen...

VIII.-KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.-Konya Milletvekili Selman Özboyacı ve Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ile 60 Milletvekilinin Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3133) ve Çevre Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 232) (Devam)

BAŞKAN – 34'üncü madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 34'üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 34 – (1) Bu kanun hükümleri yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.”

Vecdi Gündoğdu

Aydın Özer

Murat Bakan

Kırklareli

Antalya

İzmir

Süleyman Bülbül

Barış Karadeniz

Mahir Polat

Aydın

Sinop

İzmir

Levent Gök

Ednan Arslan

Ankara

İzmir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Levent Gök’ün.

Sayın Gök, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 232 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 34’üncü maddesi üzerinde söz aldım.

Şuna her zaman inanırım ki bu yüce Meclis çatısı altında her zaman birbirimizin yüzüne bakacak şekilde konuşmak ve davranmak durumundayız.

Değerli milletvekilleri, bu kanun teklifiyle...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Biz MHP’yle 2011 yılında oturduk, Anayasa çalıştık ya, 66 madde kabul ettik, masada değil miydiniz? Ne oluyor yani!

BAŞKAN – Sayın Grup Başkan Vekilleri, bakın, hatip kürsüde, lütfen...

LEVENT GÖK (Devamla) – ...çevre kirliliğini önlemenin, yeşil alanların korunmasına, iyileştirilmesine, geliştirilmesine katkı sağlanmasının amaçlandığı belirtiliyor. Bir Ankara Milletvekili olarak içimi acıtan bir olayı sizlerle paylaşmak istiyorum, biraz da sükûnet olursa ilgilerinize ve dikkatinize sunmak istiyorum, önemli bir konu. Çevreyi konuşuyoruz, Çevre Ajansı kuruluyor...

(Uğultular)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, biraz sessiz lütfen...

LEVENT GÖK (Devamla) – ...bir yandan da Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Ankara’da Saraçoğlu Mahallesi’yle ilgili bir restorasyon çalışması yapıyor. Saraçoğlu Mahallesi 1946 yılında tamamlanan bir mahalle; o zaman memurların konut ihtiyacı için yapılan ve memur mesken yasası uyarınca Alman Mimar Paul Bonatz’ın yaptığı bir konut alanı. Alman Mimar Paul Bonatz ünlü bir mimar, cumhuriyetimizin o yıllarında çok önemli binaları Ankara’mıza kazandırmış bir mimar. Neler var? Türkiye Şeker Fabrikaları Genel Müdürlüğünü yapan mimar, eski Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğünü yapan mimar, Anıtkabir’in tasarlanmasında ve yapılmasında jürinin başkanı yani önemli bir mimar. Paul Bonatz 1956 yılında vefat ediyor.

Çevre ve Şehircilik Bakanı 21 Ekimde projeyi tanıtırken yaptığı konuşmada Saraçoğlu Mahallesi’ndeki taşınmazlara restorasyon çalışması yapıldığını ifade etti. Ben de Plan ve Bütçe Komisyonunda Çevre ve Şehircilik Bakanlığının tartışmalarına katıldım ve Sayın Bakana şu soruyu yönelttim: Sayın Bakan -bu aşağı yukarı bir buçuk ay önce olan bir konuşma- bu Saraçoğlu Mahallesi’nin mimarı Paul Bonatz önemli bir mimar ve siz bir restorasyon çalışması yapıyorsunuz; bu mimarın mirasçılarında Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’na göre izin aldınız mı? O gün bana cevap verilmedi, daha sonra Sayın Bakan yazılı bir cevap verdi ve dedi ki: “Biz orada -daha önce restorasyon çalışması yapıldığını söyleyen Sayın Bakan-rölöve çalışması yapıyoruz ve mimarından izin almadık.”

Değerli arkadaşlarım, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’na göre bir eserin mimarı ölürse onun koruma hakkı tam yetmiş yıl devam ediyor varisleri tarafından. Paul Bonatz 1956 yılında vefat ettiğinden bunun korunması, Saraçoğlu Mahallesi’nin korunması 2026 yılına kadar mirasçılarının iznine tabi ve Sayın Bakanın verdiği cevapla burayla ilgili izin alınmadığı ortaya çıktı ve “Bakın, bu, vahim bir gelişme yani sonradan bir tazminat davasıyla karşılaşmayalım. Niçin böyle yaptınız?” dediğimde aydınlatıcı bir cevap alamadık ve nitelikli arkadaşlarım, geçtiğimiz günlerde Mimar Paul Bonatz’ın mirasçıları Ankara Mimarlar Odasına vekâletname vererek buranın restorasyon çalışmalarıyla ilgili dava sürecini başlattılar.

Niye böyle yapıyoruz değerli arkadaşlar? Yani hukuk bir yanda duruyor; kanun bize diyor ki: "Mirasçılardan izin alın." Niçin almıyoruz değerli arkadaşlar? Yani burayla ilgili restorasyon aslına uygun yapılırsa biz onlara karşı çıkmıyoruz ama hukuka uygun niye davranmıyoruz? Yani ben Ankara Milletvekili olarak -Ankara'nın toplanan vergilerinden- eğer karşıma ileride bir tazminat konusu çıkarsa niye mükellef olalım değerli arkadaşlar? Niçin bunun üzerine biz gitmiyoruz? Durup dururken... Kanunu yapıyoruz ama mimarından izin almıyoruz.

Geçtiğimiz günlerde, burada, saç baş yolduran bir hadise oldu. Buraların hepsi tescilli binalar, koruma altındaki binalar. TRT'nin bir dizisi var. Neymiş o dizi? "Teşkilat" dizisi. Ya, "Teşkilat" dizisinin çekimleri 19 Aralık günü bu binalarda yapıldı arkadaşlar. Ne çektiler, biliyor musunuz? Yangın sahnesini. TRT'nin bir dizisinin yangın sahnesinin çekimleri bu koruma altındaki binalarda yapıldı, çekim bitti, yaktıkları yeri söndürmeyi unuttukları için bina gerçekten yandı değerli arkadaşlarım. Şu kara mizaha bakın. Korumaya çalıştığımız binaları kendi elimizle yakıyoruz. Kimden izin aldınız çekim yaparken, kim izin verdi? Anıtlar Kurulundan izin aldınız mı, Koruma Kurulundan izin aldınız mı? Tam saç baş yolduran bir hadise.

Değerli arkadaşlarım, işimizi doğru yapalım. Hepimiz ciddi olmak durumundayız, devlet yönetiyoruz, tarihimizi korumak durumundayız. Ben Ankara Milletvekili olarak Saraçoğlu'ndaki olayları yakından izliyorum, bundan sonraki gelişmeleri de sizlerle paylaşacağım.

Hepinize saygılar sunarım. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

34'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

35'inci madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 232 sıra sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 35'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"Madde 35- (1) Bu kanun hükümleri Cumhurbaşkanlığıınca yürütülür."

Vecdi Gündoğdu

Aydın Özer

Murat Bakan

Kırklareli

Antalya

İzmir

Süleyman Bülbül

Barış Karadeniz

Mahir Polat

Aydın

Sinop

İzmir

Ednan Arslan

İzmir

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ÇEVRE KOMİSYONU BAŞKANI MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Murat Bakan'ın.

Buyurun Sayın Bakan. (CHP sıralarından alkışlar)

MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; gece saat iki buçuk, hepimiz buradayız. Meclis Başkanımız da, mükerrer defalar söyledi, dün dedi ki: 5 arkadaşımız Covid oldu bu Mecliste. Neden saat iki buçuğa kadar buradayız; herkes soruyor. Özellikle, biz üst üste yoklama istediğimizde AK PARTİ'li arkadaşlar geliyorlar, bize diyorlar ki: "Niye uzatıyorsunuz bu kanunu?" Komisyonadaki arkadaşımız diyor ki: "Komisyonda gayet uyumlu çalışma yaptık, niye kanunu uzatıyorsunuz?"

Değerli arkadaşlar, burada bu kanunun iki buçuğa kadar uzamasının sebebi Cumhuriyet Halk Partisi değil, bu kanunun az önce görüştüğümüz geçici 2'nci maddesi. Bu kanunu Komisyonunda -İç Tüzük'e aykırı olarak- hızlı bir şekilde görüştük. Gruplara gönderildikten sonra iki gün beklemesi gerekirken bir günde görüştük. Hızlı bir şekilde Komisyondan geçti. Bizim şerhimizi -sağ olsun- Muhammet Balta bir gün uzattı "Bir gün de fazladan şey yapın..." dedi. Kırk gün bekledi, bütçeden önce geldi, dedik ki: "Arkadaşlar, ne acelesi var. Ülkenin, en önemli konusu bütçe değil mi? Bütçe bitsin ondan sonra görüşelim." "Yok yok, bu çok acele, gelsin." Bitmedi, ara verildi -bu kadar önemli kanun- şimdi tekrar görüşüyoruz. İki buçuğa kadar görüşmemizin sebebi, bu kanunun geçici 2'nci maddesi. Ne diyor geçici 2'nci madde? "GEKAP'tan toplanan paranın, 2020 yılı içinde, yüzde 15'i, bu yıl içinde kurulduğunda, Çevre Ajansına aktarılır." diyor. Yani tamamen duygusal sebeple buradayız, bizden dolayı değil.

Şimdi, ne istiyoruz biz burada Cumhuriyet Halk Partisi olarak? Devletin malını korumaya çalışıyoruz, devletin hukukunu korumaya çalışıyoruz, diyoruz ki: "Arkadaşlar, bir devlet kurumu oluşturuyorsunuz, bir kamu tüzel kişisi oluşturuyorsunuz -Komisyonda da söyledik- ya, Kamu İhale Kanunu'ndan niye muaf tutuyorsunuz bunu? Bunu söylüyoruz, diyoruz ki: "Bir yapı oluşturuyorsunuz yine; oluşturduğunuz yapı, hep bu bizim eleştirdiğimiz..." Hani "PPP" diyor Sayın Cumhurbaşkanı da, hatta, 5'inci defadır yapılan "PPP Haftası" diye bir şey var. Nedir bu? Public-Private Partnerships yani kamu-özel iş birliği. Bizim hep eleştirdiğimiz, otoyollarda ülkenin kaynaklarını tüketen, havaalanlarında kaynaklarını tüketen, şehir hastanelerinde kaynaklarını tüketen işi getiriyorsunuz, çevrede yine o şekilde yapıyorsunuz ve bunu hazırlayan, bu çalışmayı ilk yapan, bu raporu hazırlayan kurum, Doğal Hayatı Koruma Vakfı (WWF) Bakanlığa gidiyor, diyor ki: "Bu depozito sistemiyle, atık yönetim sistemiyle ilgili bir çalışma yapmak istiyoruz." Boston Consulting Group'la bir çalışma yapıyor ve bu çalışmayı Bakanlığa sunuyor. Bakanlık bu çalışmayı yozlaştırıyor arkadaşlar, sistemi değiştiriyor. Dünyadaki olumlu örnekler var, 20'nin üzerinde ülkede depozito sistemi var, yüzde 90'ın üzerinde dönüş sağlıyor ve bu sistem, kâr amacı gütmeyen bir kuruluşla yapılıyor dünyada, Almanya'da böyle yapılıyor, Finlandiya'da böyle yapılıyor, bunu yapan başarılı ülkelerde. Ama biz ne yapıyoruz? Bunu o, yine, bizim size hep söylediğimiz 5 tane firmaya ya da 6'ncısına -neyse- bunu ihale edelim diye Kamu İhale Yasası'ndan muaf bir kurum oluşturuyoruz, bir yönetim kurulu oluşturuyoruz. Yönetim kuruluna girmek için sizin arkadaşlarınızın nasıl yarıştığını anlatamam size, biz duyuyoruz bunları; herkes "Yönetim kuruluna nasıl gireceğiz?" diyor burada gelecek şöyle ilgili.

Kamu kurumu kuruyoruz, arkadaşlar, kamu kurumuna Devlet Memurları Kanunu'na tabi personel almıyoruz. Ne alıyoruz biliyor musunuz? İş Kanunu'na tabi personel alıyoruz. Niye? Şimdi, buradan siz AK PARTİ Grubu olarak -Milliyetçi Hareket Partisi Grubu da destekliyor- ne anlarsınız? Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak şöyle bakıyoruz, bir: Burada bir rant yaratılıyor çünkü bu depozitoda 10 milyar ile 20 milyar lira arasında bir rant var, oluşacak bedel var, bu rantı kamu-özel iş birliği ile bir operatör firma aracılığıyla o sistemi birisi yönetecek. İki: İstihdam. Her gün biz bir haber duyuyoruz; bir AK PARTİ'li vekilin eşi, dostu, yakını, yeğeni bir makam, mevki onun, bir yönetim kurulunda, yani liyakat tamamen ortadan kalkmış. (AK PARTİ sıralarından gürültüler) Yani bir kurum oluşturuyorsunuz, temel olarak -çok itirazımız var- oluşturduğunuz kurum Kamu İhale Kanunu'ndan muaf, kamu-özel iş birliği denilen bir sistemle, olmaması gereken... Şuraya bir arkadaş gelip de demedi ki bize AK PARTİ Grubundan "Ya, arkadaşlar, bu kanunda uzlaşacağımız bir şey var mı? Beraber uzlaşalım." Biz, Komisyonunda birçok konuda uzlaştık Komisyondaki arkadaşlarla. Eğer bir uzlaşma olsaydı bunu bir Kamu İhale Kanunu kapsamına...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bakan.

MURAT BAKAN (Devamla) – Aleyhte konuşmamda devam edeyim arkadaşlar. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

35'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İkinci bölümde yer alan maddelerin oylamaları tamamlanmıştır.

Sayın Özkan, buyurun.

V.-AÇIKLAMALAR (Devam)

35.- *Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın, 2017 yılında yürürlüğe giren Sıfır Atık Projesi'yle yaklaşık 60 bin kamu kurum ve kuruluşunda sıfır atık sistemini hayata geçirdiklerine, "Çevreyi yaşat ki insan yaşasın." anlayışını Türkiye Çevre Ajansı Kanunu'yla daha ileriye taşıyacaklarına, yasanın gerçekleşmesine destek sağlayan bütün siyasi parti gruplarına ve milletvekillerine teşekkür ettiğine ilişkin açıklaması*

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın milletvekilleri, 2017'den beri yürürlüğe girmiş olan Sıfır Atık Projesi'yle yaklaşık 60 bin kamu kurum ve kuruluşunda sıfır atık sistemini hayata geçirdik. 20 milyon ton atık dönüşüme uğradı, dönüşüme kazandırdık. 343 milyon ton su tasarrufu sağlandı, 2 milyar ton sera gazı salınımı engellendi. Plastik poşet kullanımını yüzde 80 oranında azalttık. 190 bin ton plastik atık oluşumu engellendi.

Özetle "Çevreyi yaşat ki insan yaşasın." anlayışıyla bugüne kadar gerçekleştirmiş olduğumuz bu çevre anlayışını bugün kabul edeceğimiz Türkiye Çevre Ajansı Kanunu'yla beraber çok daha ileriye taşıyacağız.

Bu vesileyle bugün eleştirileri, destekleriyle yasanın gerçekleşmesine destek sağlayan bütün siyasi parti gruplarına, milletvekillerimize teşekkür ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

VIII.-KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.-*Konya Milletvekili Selman Özboyacı ve Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ile 60 Milletvekilinin Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3133) ve Çevre Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 232) (Devam)*

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, İç Tüzük 86'ya göre 2 milletvekilimize lehte ve aleyhte olmak üzere söz vereceğim.

İlk söz, lehte olmak üzere Sayın Çiğdem Karaaslan'ın.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÇİĞDEM KARAASLAN (Samsun) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Türkiye Çevre Ajansının kurulmasıyla ilgili teklif üzerine lehte söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Öncelikle, tabii, gecenin bu saatinde görüşmeler devam ederken aslında yapıcı eleştirilere daha çok ihtiyacımız olduğunu düşünüyorum ama gecenin saatinden ya da zamandan bağımsız olarak da yüce Meclisin çatısı altında bütün siyasi partilerin birbirlerine küçük, büyük sıfatlarıyla değil, isimleriyle hitap etmesi gerektiğinin her zaman altını çizmek ve grubumuz adına bunu çok yanlış bulduğumuzu ifade etmek istiyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

Evet, çevre konusu, son yıllarda etkileri derinden hissedilmeye başlanan iklim değişikliğiyle birlikte yalnızca ülkemizin değil, dünyanın da en önemli gündem maddeleri arasında yer almaktadır. Sadece son bir yılda dünyaya baktığımızda, orman yangınlarından şiddetli kuraklığa, sel ve taşkınlardan salgın hastalıklara kadar elimizde ağır bir bilanço var.

Küresel sorunların küresel çözümlere ihtiyaç duyduğu bir dönemden geçiyoruz. Türkiye olarak her ne kadar dünyayı en az kirleten ülkeler arasında yer alsak da ülkemizi ve dünyayı ilgilendiren hiçbir meseleye duysuz kalmadığımız gibi sonucu insana, doğaya, tabiata, gelecek nesillere fayda sağlayacak olan her türlü mücadelede elimizi taşın altına koymaktan asla çekinmiyoruz. Çok değil daha 90'lı yıllarda çöpün, çamurun, çukurun, kirlilikten nefes alınmayan şehirlerin, kokudan yanına yaklaşlamayan nehirlerin, denizlerin olduğu bir Türkiye'yle karşı karşıyaydık. Bugün ise yenilenebilir enerji, sıfır atık, mavi bayraklı plajlar, çevre dostu ulaşım, havası, suyu, toprağı daha temiz sürdürülebilir şehirler hedeflerimize dair projelerimize güç katması amacıyla Türkiye Çevre Ajansını kuruyoruz.

Tabiata nimet, ibret ve emanet nazarından bakmayı bir görev olarak insanlığın omuzlarına yükleyen inancımız, bizden yok sayan değil saygı duyan bir yaklaşım sergilemeyi bekleyen medeniyetimizle, ihtiyacımız olan bilinç ve farkındalığı uzaklarda aramaya gerek olmadığını düşünüyorum. Kendimize dönüp baktığımızda, bugün Batı terminolojisiyle hayata geçirmeye çalıştığımız ya da yeni olduğunu düşündüğümüz kavramların her biri bizim inanç, kültür ve medeniyet kodlarımızda zaten mevcuttur.

AK PARTİ olarak, çevreye emanet şuuruyla yaklaşıyoruz ve tüm canlıların temiz ve sağlıklı bir ortamda yaşama hakkını savunuyoruz. Ormanlarımızı yakan hainlere tek kelime etmeyen, teslim ettiğimiz atık su arıtma tesislerini dahi çalıştırmayı beceremeyen, Haliç'i eski günlerine mahkûm edenler; kısacası, çevreye dair hiçbir hayırlı işin altında imzası olmayanlardan nasıl çevreci olunacağını öğrenecek değiliz. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Vizyon çizen, strateji belirleyen; havası, suyu, toprağı daha temiz şehirler için çıtayı sürekli yükselten AK PARTİ olarak daha iyisini yapma iradesini ve yeni hedeflerimizi milletimizle birlikte koyuyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kaynaklar hızla tükeniyor. İşte, böyle bir dünyada atıklarımız çöp olamayacak kadar değerlidir. Tam da bu noktada Sayın Emine Erdoğan Hanımefendi'nin himayelerinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığımız tarafından Sıfır Atık ve Sıfır Atık Mavi Projeleri güçlü Türkiye'nin aynı zamanda sürdürülebilir kaynaklarla ve temiz çevre projeleriyle devamlılığını sağlayacaktır. Dolayısıyla, bu projelere devam edeceğiz.

Biliyorsunuz “Geleceğe Nefes” dedik, bir günde milyonlarca ağaç diktik. “Bu mevsimde fidan dikimi olmaz.” “Bu ağaçlar zaten kurur.” Her konuda olduğu gibi, biliyorsunuz, bu konuda da birtakım iddialarda bulundular ama bu yalanlar tutmadı, bizim diktığımız fidanlara tuttu. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

Yalanların yanı sıra bir de yakanlar var. Onlar kulaklarını iyi açsınlar ve bizi iyi dinlesinler: Ağaca, toprağa, kurda kuşa zulmetmeyi kendilerine hak görenler bu haksızlık ve zulüm karşısında bizlerin her zaman dimdik duracağımızı bilmelidir. Çevreyi siyaset malzemesi yapanlara aldırmandan daha yeşil bir Türkiye idealiyle, hassasiyeti gerçekten çevre olan gruplarla ve sivil toplum örgütleriyle çok sık bir araya geliyoruz ve onlarla yol yürümeye devam edeceğiz. Tabiata, çevreye, yeşile, canlılara, şehirlerimize sahip çıkmaya devam edeceğiz. Millet bahçelerinin, ekolojik koridorların, doğal korunan alanlarımızın sayısını ve niteliğini artırarak tüm çevre dostu projelerle ülkemizi bir uçtan diğer uca yeşil ağlarla öreceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Rüzgârın gücünü arkamıza alıp ileri doğru yürümeye, güneşin enerjisiyle geleceğimizi aydınlatmaya devam edeceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Karaaslan.

ÇİĞDEM KARAASLAN (Devamla) – Hem ekonomik olarak kalkınıp hem de “Çevreci olamazsınız.” diyenlere rağmen ülkemizi hedefleriyle buluşturmaya devam edeceğiz diyorum.

Sizleri saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teklifin aleyhinde olmak üzere Sayın Murat Bakan...

Buyurun Sayın Bakan. (CHP sıralarından alkışlar)

MURAT BAKAN (İzmir) – Değerli arkadaşlar, Sayın Başkan; konuşmam demin yarım kalmıştı “Neden buradayız”ı ilave olarak söyleyeyim. Bu Meclis, Yunan askeri Polatlı’ya geldiğinde bir tartışma yapıyor, bazı Meclis üyeleri, milletvekilleri diyor ki: “Kayseri’ye taşımamız lazım Parlamentoyu.” O zamana kadar hiç konuşmamış Diyar Ağa, Dersim Mebusu Diyar Ağa söz alıyor, diyor ki: “Arkadaşlar, biz buraya savaşmaya mı geldik, kaçmaya mı geldik?” Ankara’da kalıyor. Biz, Polatlı’dayken Yunan askeri, bu Meclisi terk etmedik. Buradaki milletvekilleri, hangi risk olursa olsun, nasıl bir sağlık çalışması “Ben hastaneye gitmem, Covid-19 var.” demiyorsa bir milletvekili de gerekirse canını verecek, bu Meclisi açık tutacak. (CHP sıralarından alkışlar) Bizim, Cumhuriyet Halk Partisi olarak bakışımız budur. Dolayısıyla, sabaha kadar çalışmak gerekiyorsa sabaha kadar, Meclis hiç kapanmadan çalışsın, varız arkadaşlar, çalışsın. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar, Divanda sıkıntı yok, lütfen müdahale etmeyin.

MURAT BAKAN (Devamla) – Şimdi, bakın, burada çevreyle ilgili, AK PARTİ’nin çevreye bakış açısıyla ilgili hem Grup Başkan Vekili konuştu hem de sayın milletvekili arkadaşım konuştu çevre politikalarıyla ilgili. Çevre politikalarıyla ilgili AK PARTİ’nin karnesi zayıf ama “çevre politikası” deyince, işte, ekolojik koridor, ağaç diktik, bundan ibaret değil çevre arkadaşlar. Bir defa “iklim krizi” diye bir şey var dünyada yaşanan, iklim krizi. Şimdi, bu bir terminolojidir, iklim krizi. Çevre Bakanı ne diyor biliyor musunuz? “İklim değişikliği.” Şimdi, iklim değişikliği ile iklim krizi arasında terminolojik bir fark var. Dünya şunu tartışıyor, diyor ki: “Değişiklik pozitif bir durumu da yansıtabilir.” Dolayısıyla, bizim yaşadığımız, içinde bulunduğumuz aciliyeti, gezegenin bir varoluş problemiyle karşı karşıya olduğunu ifade etmez. Bu yüzden Greta Thunberg’inden The Guardian’ına kadar dünyadaki tüm çevre örgütleri diyor ki: “İklim krizi.” Ama Bakan ne diyor? “İklim değişikliği.” Çünkü dünyadaki terminolojinin farkında değil. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı sunum yapıyor, bütçe sunumu, 30 küsur sayfalık sunumun 24-25 sayfası şehircilikle ilgili -çevreyi katleden bir şeyle ilgili şehircilik, tabii çevre açısından kompakt çözümler de üretebilir ama değil öyle Türkiye’de- 6 sayfası çevreyle ilgili ve onda da iklim krizinden, Paris İklim Sözleşmesi’nden hiç bahsetmiyor.

Dünya 1,5 ile 2,5 santigrat arasında ısınırsa arkadaşlar, şu an Türkiye’de 5 milyon kadar göçmen var -İçişleri Bakanının rakamı, Süleyman Soylu’nun rakamı; 3 milyon 600 bin Suriyeli göçmen var, onun dışında Afganistan’dan, şuradan buradan gelenler de var- Sahra ülkelerinden, Sahra Altı ülkelerinden su kıtlığı sebebiyle, suların yükselmesi sebebiyle, besin bulamama sebebiyle, mahsul yetiştirememesi sebebiyle bir bu kadar daha Türkiye’ye insan gelecek. Bununla ilgili bir tedbiriniz, stratejiniz var mı? Yok.

Dönüyoruz, suyla ilgili... Şu önümüzdeki geçen yirmi beş yılda Türkiye’de su yüzde 20 azalmış. Dünya savaşları artık sudan çıkacak, enerjiden çıkmayacak, böyle bir su kıtlığına gidiyoruz ve biz su fakiri ülkeyiz. Siz suyla ilgili ne yapıyorsunuz biliyor musunuz? Çevre bilinciniz çok yüksek, Katar’la su anlaşması yapıyorsunuz, Su Yönetimi Anlaşması. (CHP sıralarından alkışlar) Arkadaşlar, dünyada su konusunda en zayıf ülke, 1 numaralı ülke hangi ülke biliyor musunuz; tahmin edin? Katar. Suyunu denizden arıtan bir ülke Su Yönetimi Anlaşması yapıyorsunuz. Ben daha önce de söyledim, su bizden, yönetim Katar’dan. Çevre bilinciniz bu kadar.

Haritalarda 200 tane gölümüz var, o haritalara işaretlenmiş 200 tane gölün tamamına yakını ya kirlilik ya su azalması ya da suyunun tamamen kuruması sebebiyle bitmiş; gölleri tüketmişsiniz. Saldı Gölü’ndeki bungalovlardan, iş makinelerinden bahsetmiyorum, Cerattepe’den bahsetmiyorum, Kaz Dağları’ndan bahsetmiyorum. Yani bir vicdan, bir milletvekilinin vicdanı o Kaz Dağları’nı görüp de çevre konusunda gelip burada nasıl konuşma yapabilir? (CHP sıralarından alkışlar) Yani bunu benim vicdanım almıyor. Ben gittim Kaz Dağları’na ve o manzarayı gördüm arkadaşlar.

Bakın, bu kanuna biz aleyhe oy vereceğiz. Bu kanunun aleyhine oy vermemiz, bu kanunu her şeyde yaptığınız gibi yozlaştırarak getirmenizden dolayı değil, tüm çevre politikalarınızdan. Siz çevreyi bir rant politikası olarak görüyorsunuz ve bu ajans Çevre Ajansı değil, rant ajansı arkadaşlar, rant ajansı. Biz o yüzden bu kanuna karşıyız ve bugüne kadar yaptığınız çevre politikalarına, çevreyi tahrip etmeye bundan dolayı karşıyız. Vatan tek başına soyut bir kavram değildir, vatan bizim deremiz, vatan bizim dağımız, ovamız, toprağımız. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MURAT BAKAN (Devamla) – Vatansever olmak, o dağı, taşı, kurdu, kuşu, o ormanları korumak demektir değerli arkadaşlar. Ya koruyacaksınız ya korumayacaksınız. Biz bu yüzden bu kanuna aleyhe oy vereceğiz.

Saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bakan.

Teklifin tümü açık oylamaya tabidir.

Açık oylamanın elektronik oylama cihazıyla yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Oylama için iki dakika süre vereceğim. Bu süre içerisinde sisteme giremeyen üyelerin teknik personelden yardım istemelerini, bu yardıma rağmen de sisteme giremeyen üyelerin oy pusulalarını oylama için verilen süre içinde Başkanlığa ulaşturmalarını rica ediyorum.

Oylama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Konya Milletvekili Selman Özboyacı ve Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kırazoğlu ile 60 Milletvekilinin Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi açık oylama sonucu:

“Kullanılan oy sayısı	:	302
Kabul	:	228
Ret	:	74(x)

Kâtip Üye	Kâtip Üye
Sibel Özdemir	Mustafa Açıkgöz
İstanbul	Nevşehir”

Teklif kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır.

Hayırlı uğurlu olsun.

Gündemimizdeki konular tamamlanmıştır.

Alınan karar gereğince kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 24 Aralık 2020 Perşembe günü saat 14.00’te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 02.47

(x) Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa eklidir.

IX.- OYLAMALAR

1.- (S. Sayısı: 232) Türkiye Çevre Ajansının Kurulması İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine Verilen

Oyların Sonucu:

Sıra Sayısı : 232
 Oylama Saati : 02:42
 Üye Sayısı : 600
 Kabul Edenler : 229
 Reddedenler : 74
 Çekimserler : 0
 Geçersiz Oylar : 0
 Mükerrer Oylar : 0
 Toplam : 303
 Açık Üyelikler : 16

Kanunlaşmıştır

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 232
Adana	Barut	Ayhan	CHP	Katılmadı
Adana	Bulut	Burhanettin	CHP	Katılmadı
Adana	Çulhaoğlu	Mehmet Metanet	İYİ PARTİ	Red
Adana	Dağlı	Tamer	AK PARTİ	Kabul
Adana	Doğru	Abdullah	AK PARTİ	Kabul
Adana	Erdinç	Mehmet Şükrü	AK PARTİ	Kabul
Adana	Ersoy	Ayşe Sibel	MHP	Kabul
Adana	Hatmoğulları Oruç	Tulay	HDP	Red
Adana	Koncuk	İsmail	BAÇIMSIZ	Katılmadı
Adana	Peköz	Kemal	HDP	Katılmadı
Adana	Saınoğlu	Jülide	AK PARTİ	Katılmadı
Adana	Sümer	Orhan	CHP	Red
Adana	Şevkin	Müzeyyen	CHP	Katılmadı
Adana	Varlı	Muharrem	MHP	Katılmadı
Adana	Zenbici	Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Adıyaman	Aydın	Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Adıyaman	Firat	İbrahim Halil	AK PARTİ	Kabul
Adıyaman	Taş	Yakup	AK PARTİ	Kabul
Adıyaman	Toprak	Muhammed Fatih	AK PARTİ	Kabul
Adıyaman	Tutdere	Abdurrahman	CHP	Red
Afyonkarahisar	Eroğlu	Veysel	AK PARTİ	Katılmadı
Afyonkarahisar	Köksal	Burcu	CHP	Red
Afyonkarahisar	Özkaya	Ali	AK PARTİ	Kabul
Afyonkarahisar	Taytak	Mehmet	MHP	Katılmadı
Afyonkarahisar	Uysal	Cültekin	DP	Katılmadı
Afyonkarahisar	Yurdunuseven	İbrahim	AK PARTİ	Kabul
Ağrı	Çelebi	Ekrem	AK PARTİ	Katılmadı
Ağrı	Koç	Abdullah	HDP	Red
Ağrı	Özürk	Berdan	HDP	Katılmadı
Ağrı	Taşdemir	Dirayet Dilan	HDP	Katılmadı
Amasya	Çilez	Hasan	AK PARTİ	Kabul
Amasya	Karahocagil	Mustafa Levent	AK PARTİ	Kabul
Amasya	Tuncer	Mustafa	CHP	Red
Ankara	Akdoğan	Yalçın	AK PARTİ	Katılmadı
Ankara	Altıntaş	Ayhan	İYİ PARTİ	Katılmadı
Ankara	Arslan	Ali İhsan	AK PARTİ	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 232
Ankara	Aydın	Baş	AK PARTİ	Katılmadı
Ankara	Aydın	Koray	İYİ PARTİ	Katılmadı
Ankara	Bingöl	Tekin	CHP	Katılmadı
Ankara	Bostancı	Mehmet Naci	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Ceylan	Nevzat	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Çam	Lütfiye Selva	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Destiçi	Mustafa	BBP	Katılmadı
Ankara	Dumaz	Sadir	MHP	Katılmadı
Ankara	Emir	Murat	CHP	Katılmadı
Ankara	Erdogan	Asuman	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Gök	Levent	CHP	Red
Ankara	Haberal	Erkan	MHP	Katılmadı
Ankara	Hakverdi	Ali Haydar	CHP	Red
Ankara	İşler	Emrullah	AK PARTİ	Katılmadı
Ankara	Karakaya	Mevlüt	MHP	Katılmadı
Ankara	Kaya	Yıldırım	CHP	Katılmadı
Ankara	Kerestecioğlu Demir	Filiz	HDP	Katılmadı
Ankara	Koç	Ahmet Haluk	CHP	Katılmadı
Ankara	Kuşoğlu	Bülent	CHP	Katılmadı
Ankara	Oral	İbrahim Halil	İYİ PARTİ	Red
Ankara	Polat Düzgün	Arife	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Sunat	Şenol	İYİ PARTİ	Katılmadı
Ankara	Şahin	Fatih	AK PARTİ	Katılmadı
Ankara	Taşcıer	Gamze	CHP	Katılmadı
Ankara	Taşlıçay	Nevin	MHP	Kabul
Ankara	Turan	Hacı	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Türkeş	Yıldırım Tuğrul	AK PARTİ	Katılmadı
Ankara	Ünsal	Servet	CHP	Red
Ankara	Yegin	Orhan	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Yeşil	Nihat	CHP	Red
Ankara	Yıldırım	Yaşar	MHP	Katılmadı
Ankara	Yıldız	Zeynep	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Yılmaz	Durmuş	İYİ PARTİ	Katılmadı
Antalya	An	Cavit	CHP	Red
Antalya	Aydın	İbrahim	AK PARTİ	Katılmadı
Antalya	Bahşi	Feridun	İYİ PARTİ	Katılmadı
Antalya	Başkan	Abdurrahman	MHP	Kabul
Antalya	Baykal	Deniz	CHP	Katılmadı
Antalya	Budak	Çetin Osman	CHP	Katılmadı
Antalya	Bülbül	Kemal	HDP	Katılmadı
Antalya	Çelik	Kemal	AK PARTİ	Kabul
Antalya	Çelik	Sena Nur	AK PARTİ	Kabul
Antalya	Köse	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Antalya	Özer	Aydın	CHP	Red
Antalya	Subaşı	Hasan	İYİ PARTİ	Katılmadı
Antalya	Uşu	Atay	AK PARTİ	Kabul
Antalya	Vural Çokal	Tuba	AK PARTİ	Kabul
Antalya	Zeybek	Rafet	CHP	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 232
Artvin	Balta	Ertunç Erkan	AK PARTİ	Kabul
Artvin	Bayraktutan	Uğur	CHP	Katılmadı
Aydın	Bülbül	Süleyman	CHP	Red
Aydın	Erim	Bekir Kuvvet	AK PARTİ	Kabul
Aydın	Posacı	Ruza	AK PARTİ	Katılmadı
Aydın	Savaş	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Aydın	Sezgin	Aydın Adnan	İYİ PARTİ	Katılmadı
Aydın	Tezcan	Bülent	CHP	Katılmadı
Aydın	Yavuz	Metin	AK PARTİ	Katılmadı
Aydın	Yıldız	Hüseyin	CHP	Red
Balıkesir	Akan	Ahmet	CHP	Katılmadı
Balıkesir	Aydemir	Pakize Mutlu	AK PARTİ	Kabul
Balıkesir	Aytekin	Ensar	CHP	Red
Balıkesir	Canbey	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Balıkesir	Çelik	Adil	AK PARTİ	Kabul
Balıkesir	Ok	İsmail	BAĞIMSIZ	Katılmadı
Balıkesir	Subaşı	Yavuz	AK PARTİ	Kabul
Balıkesir	Şahin	Fikret	CHP	Red
Balıkesir	Uygur	Belgin	AK PARTİ	Katılmadı
Bilecik	Tüzün	Yaşar	CHP	Red
Bilecik	Yağcı	Selim	AK PARTİ	Kabul
Bingöl	Aydemir	Erdal	HDP	Red
Bingöl	Berdibek	Feysi	AK PARTİ	Kabul
Bingöl	Yılmaz	Cevdet	AK PARTİ	Katılmadı
Bitlis	Gaydalı	Mahmut Celadet	HDP	Katılmadı
Bitlis	Kiler	Vahit	AK PARTİ	Katılmadı
Bitlis	Taşar	Cemal	AK PARTİ	Katılmadı
Bolu	Aydın	Arzu	AK PARTİ	Kabul
Bolu	Küpçü	Fehmi	AK PARTİ	Kabul
Burdur	Göker	Mehmet	CHP	Red
Burdur	Özçelik	Bayram	AK PARTİ	Kabul
Burdur	Uğur	Yasin	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Ala	Efkan	AK PARTİ	Katılmadı
Bursa	Altıca Kayışoğlu	Nurhayat	CHP	Katılmadı
Bursa	Aydın	Erkan	CHP	Red
Bursa	Aydın	Muhammet Müfit	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Büyükataman	İsmet	MHP	Katılmadı
Bursa	Çavuşoğlu	Hakan	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Erozan	Ahmet Kanil	İYİ PARTİ	Katılmadı
Bursa	Eşgin	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Işık	Zafer	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Karabiyik	Lale	CHP	Katılmadı
Bursa	Kılıç	Ahmet	AK PARTİ	Katılmadı
Bursa	Mesten	Osman	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Ödünç	Atilla	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Özen	Refik	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Özkan	Yüksel	CHP	Red
Bursa	Sanbal	Orhan	CHP	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 232
Bursa	Tatloğlu	İsmail	İYİ PARTİ	Katılmadı
Bursa	Vahapoğlu	Mustafa Hidayet	MHP	Katılmadı
Bursa	Yavuz Gözgeç	Emine	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Yılmaz Gürel	Vildan	AK PARTİ	Kabul
Çanakkale	Ceylan	Özgür	CHP	Red
Çanakkale	Erkek	Muharrem	CHP	Katılmadı
Çanakkale	İskenderoğlu	Jülide	AK PARTİ	Kabul
Çanakkale	Turan	Bülent	AK PARTİ	Katılmadı
Çankırı	Akbaşoğlu	Muhammet Emin	AK PARTİ	Katılmadı
Çankırı	Çivitcioğlu	Salim	AK PARTİ	Kabul
Çorum	Ceylan	Ahmet Sami	AK PARTİ	Kabul
Çorum	Kavuncu	Erol	AK PARTİ	Kabul
Çorum	Kaya	Oğuzhan	AK PARTİ	Kabul
Çorum	Köse	Tufan	CHP	Katılmadı
Denizli	Biçer Karaca	Gülizar	CHP	Red
Denizli	Ök	Nilgün	AK PARTİ	Katılmadı
Denizli	Özkan	Cahit	AK PARTİ	Kabul
Denizli	Öztürk	Yasin	İYİ PARTİ	Red
Denizli	Sancar	Haşim Teoman	CHP	Katılmadı
Denizli	Tin	Şahin	AK PARTİ	Kabul
Denizli	Yıldız	Ahmet	AK PARTİ	Katılmadı
Diyarbakır	Aydeniz	Salih	DBP	Katılmadı
Diyarbakır	Bal	Ebubekir	AK PARTİ	Kabul
Diyarbakır	Dağ	Dersim	HDP	Katılmadı
Diyarbakır	Eker	Mehmet Mehdi	AK PARTİ	Katılmadı
Diyarbakır	Eronat	Oya	AK PARTİ	Kabul
Diyarbakır	Güzel	Senra	HDP	Katılmadı
Diyarbakır	Özsoy	Hişyar	HDP	Katılmadı
Diyarbakır	Paylan	Garo	HDP	Katılmadı
Diyarbakır	Taşçier	İnım	HDP	Katılmadı
Diyarbakır	Tosun	Remziye	HDP	Katılmadı
Edirne	Aksal	Fatma	AK PARTİ	Kabul
Edirne	Çakırlar	Orhan	İYİ PARTİ	Red
Edirne	Çaytancıoğlu	Okan	CHP	Red
Elazığ	Ağar	Zülfü Tolga	AK PARTİ	Katılmadı
Elazığ	Balık	Semin	AK PARTİ	Katılmadı
Elazığ	Bulut	Metin	AK PARTİ	Kabul
Elazığ	Demirbağ	Zülfü	AK PARTİ	Katılmadı
Elazığ	Erol	Gürsel	CHP	Katılmadı
Erzincan	Çakar	Burhan	AK PARTİ	Kabul
Erzincan	Karaman	Süleyman	AK PARTİ	Kabul
Erzurum	Akdağ	Recep	AK PARTİ	Kabul
Erzurum	Altınok	Selami	AK PARTİ	Katılmadı
Erzurum	Aydemir	İbrahim	AK PARTİ	Kabul
Erzurum	Aydın	Kamil	MHP	Katılmadı
Erzurum	Cinisi	Muhammet Naci	İYİ PARTİ	Red
Erzurum	Taşkesenlioğlu Ban	Zehra	AK PARTİ	Kabul
Eskişehir	Avcı	Nabi	AK PARTİ	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 232
Eskişehir	Çakırözer	Utku	CHP	Katılmadı
Eskişehir	Çınay	Emine Nur	AK PARTİ	Katılmadı
Eskişehir	Kabukcuoğlu	Arslan	İYİ PARTİ	Red
Eskişehir	Karacan	Harun	AK PARTİ	Kabul
Eskişehir	Sazak	Metin Nurullah	MHP	Kabul
Eskişehir	Süllü	Jale Nur	CHP	Red
Gaziantep	Atay	Semret	MHP	Kabul
Gaziantep	Bakbak	Derya	AK PARTİ	Kabul
Gaziantep	Erdoğan	Mehmet	AK PARTİ	Kabul
Gaziantep	Filiz	İmam Hüseyin	İYİ PARTİ	Katılmadı
Gaziantep	Kaplan	İrfan	CHP	Katılmadı
Gaziantep	Kirazoğlu	Mehmet Sait	AK PARTİ	Kabul
Gaziantep	Koçer	Abdullah Nejat	AK PARTİ	Kabul
Gaziantep	Şahin	Ali	AK PARTİ	Kabul
Gaziantep	Taşdoğan	Ali Muhittin	MHP	Kabul
Gaziantep	Toğrul	Mahmut	HDP	Katılmadı
Gaziantep	Uzer	Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Gaziantep	Yılmazkaya	Bayram	CHP	Katılmadı
Gaziantep	Yüksel	Müslüm	AK PARTİ	Kabul
Giresun	Aydın	Kadir	AK PARTİ	Kabul
Giresun	Öztürk	Cemal	AK PARTİ	Katılmadı
Giresun	Öztürk	Sabri	AK PARTİ	Kabul
Giresun	Tıgh	Necati	CHP	Katılmadı
Gümüşhane	Akgül	Hacı Osman	AK PARTİ	Kabul
Gümüşhane	Pektaş	Cihan	AK PARTİ	Kabul
Hakkari	Dede	Sait	HDP	Katılmadı
Hakkari	Dinç	Husret	AK PARTİ	Kabul
Hatay	Güzelmansur	Mehmet	CHP	Red
Hatay	Kaşıkcı	Lütfi	MHP	Kabul
Hatay	Mengüllüoğlu	Barış Atay	TİP	Katılmadı
Hatay	Özel	Abdulkadir	AK PARTİ	Kabul
Hatay	Özgürsoy Çelik	Sabahat	AK PARTİ	Katılmadı
Hatay	Şahin	Suzan	CHP	Red
Hatay	Şanverdi	Hüseyin	AK PARTİ	Kabul
Hatay	Tokdemir	İsmet	CHP	Katılmadı
Hatay	Topal	Serkan	CHP	Red
Hatay	Türkoğlu	Hacı Bayram	AK PARTİ	Kabul
Hatay	Yayman	Hüseyin	AK PARTİ	Kabul
Isparta	Bilgiç	Süreyya Sadi	AK PARTİ	Katılmadı
Isparta	Cesur	Aylin	İYİ PARTİ	Katılmadı
Isparta	Gökğöz	Mehmet Uğur	AK PARTİ	Kabul
Isparta	Özel	Recep	AK PARTİ	Kabul
Mersin	Antmen	Alpay	CHP	Katılmadı
Mersin	Başanır	Ali Mahir	CHP	Katılmadı
Mersin	Çelik	Behiç	İYİ PARTİ	Katılmadı
Mersin	Gökçel	Cengiz	CHP	Katılmadı
Mersin	Gül Yılmaz	Zeynep	AK PARTİ	Katılmadı
Mersin	Kılavuz	Olcay	MHP	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 232
Mersin	Kurtulan	Fatma	HDP	Katılmadı
Mersin	Özkan	Hacı	AK PARTİ	Kabul
Mersin	Sıdahlı	Zeki Hakan	İYİ PARTİ	Red
Mersin	Şişek	Baki	MHP	Kabul
Mersin	Taşkın	Ali Cumbur	AK PARTİ	Kabul
Mersin	Turan	Rüdvân	HDP	Katılmadı
İstanbul	Açıkkel	Fethi	CHP	Katılmadı
İstanbul	Adan	Celal	MHP	Katılmadı
İstanbul	Adıgüzel	Onursal	CHP	Katılmadı
İstanbul	Ağualıoğlu	Yavuz	İYİ PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Akkuş İlgezi	Gamze	CHP	Katılmadı
İstanbul	Aksu	İsmail Faruk	MHP	Katılmadı
İstanbul	Altay	Engin	CHP	Katılmadı
İstanbul	Andıcan	Abdul Ahat	İYİ PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Arınç	Ahmet Mücahit	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Arkaz	Hayati	MHP	Kabul
İstanbul	Ataş	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Aydın	Emine Sare	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Aydoğan	Turan	CHP	Katılmadı
İstanbul	Ayrım	Şamıl	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Babuşcu	Aziz	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Baş	Erkan	TİP	Katılmadı
İstanbul	Bayram	Serkan	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Bekaroğlu	Mehmet	CHP	Katılmadı
İstanbul	Beyaz	Ümit	İYİ PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Boyras	Osman	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Bozkar	Volkan	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Bıldan	Pervin	HDP	Katılmadı
İstanbul	Canbaz Kaya	Dişat	HDP	Katılmadı
İstanbul	Canıklı	Nurettin	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Çamlı	Ahmet Hamdi	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Çelik	Ahmet	İYİ PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Çetin	Cemal	MHP	Katılmadı
İstanbul	Çeviköz	Ahmet Ünal	CHP	Katılmadı
İstanbul	Çonkar	Ahmet Berat	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Dalkılıç	Halis	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Dedegil	Alev	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Demir	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Demiröz	Vedat	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Denizolgun	Fatih Süleyman	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Durgut	Müşerref Pervin Tuba	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Emecan	Emine Gülizar	CHP	Katılmadı
İstanbul	Enre	Yunus	CHP	Red
İstanbul	Enre	Zeynel	CHP	Katılmadı
İstanbul	Erdem	Arzu	MHP	Kabul
İstanbul	Erdogdu	Aykut	CHP	Katılmadı
İstanbul	Ersoy	Oya	HDP	Red
İstanbul	Güler	Abdullah	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 232
İstanbul	Gülüm	Züleyha	HDP	Katılmadı
İstanbul	Hanızaçebi	Mehmet Akif	CHP	Katılmadı
İstanbul	İslam	Nazır Cihangir	BAĞIMSIZ	Katılmadı
İstanbul	Kaboğlu	İbrahim Özden	CHP	Katılmadı
İstanbul	Kadak	Rümeysa	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Kadıgil Sütlü	Salih Sera	CHP	Katılmadı
İstanbul	Kalsın	Canan	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Kandemir	Erkan	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Karabat	Özgür	CHP	Katılmadı
İstanbul	Karataş	Memet Bülent	MHP	Katılmadı
İstanbul	Katircioğlu	Erol	HDP	Katılmadı
İstanbul	Kavakcı Kan	Ravza	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Kaya	Erol	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Kaya	Hüda	HDP	Katılmadı
İstanbul	Kaynarca	Tülay	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Kenanoğlu	Ali	HDP	Katılmadı
İstanbul	Kesici	İlhan	CHP	Katılmadı
İstanbul	Kılıç	Akif Çağatay	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Kılınç	Yüksel Mansur	CHP	Red
İstanbul	Kubat	Mehmet Doğan	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Kurtulmuş	Numan	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Muş	Mehmet	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Nuhoglu	Hayrettin	İYİ PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Oluç	Hakkı Saruhan	HDP	Katılmadı
İstanbul	Özdağ	Ünüt	BAĞIMSIZ	Katılmadı
İstanbul	Özdemir	Sibel	CHP	Red
İstanbul	Özen	Zeynel	HDP	Katılmadı
İstanbul	Özsoy	Eyüp	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Piroğlu	Musa	HDP	Katılmadı
İstanbul	Polat	İffet	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Salıcı	Oğuz Kaan	CHP	Katılmadı
İstanbul	Satır	Mihrimah Belma	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Sayan Kaya	Fatma Betül	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Sırakaya	Zafer	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Şatıroğlu	Nevzat	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Şeker	Ali	CHP	Red
İstanbul	Şeker	Fatih Mehmet	BAĞIMSIZ	Katılmadı
İstanbul	Şentürk	Hulusi	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Şık	Ahmet	BAĞIMSIZ	Katılmadı
İstanbul	Tanal	Mahmut	CHP	Katılmadı
İstanbul	Tanrikulu	Mustafa Sezgin	CHP	Katılmadı
İstanbul	Tekin	Gürsel	CHP	Katılmadı
İstanbul	Toprak	Erdoğan	CHP	Katılmadı
İstanbul	Turan	Hasan	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Uçma	İsmet	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Ünal	Şirin	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Yalçın	Edip Semih	MHP	Katılmadı
İstanbul	Yaşar	Serap	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 232
İstanbul	Yeneroğlu	Mustafa	DEVA	Katılmadı
İstanbul	Yıldız	Feti	MHP	Katılmadı
İstanbul	Yönter	İzzet Ulvi	MHP	Katılmadı
İstanbul	Zeybek	Gökân	CHP	Red
İzmir	Arslan	Ednan	CHP	Red
İzmir	Bakan	Murat	CHP	Red
İzmir	Bayır	Tacettin	CHP	Katılmadı
İzmir	Bekle	Cemal	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Beko	Kani	CHP	Katılmadı
İzmir	Böllünmez Çankın	Ceyda	AK PARTİ	Katılmadı
İzmir	Çelebi	Mehmet Ali	CHP	Katılmadı
İzmir	Çepni	Murat	HDP	Red
İzmir	Çray	Aytun	İYİ PARTİ	Katılmadı
İzmir	Dağ	Hamza	AK PARTİ	Katılmadı
İzmir	Dervişoğlu	Dursun Müsavat	İYİ PARTİ	Red
İzmir	Erdan Kılıç	Sevda	CHP	Red
İzmir	Kalyoncu	Hasan	MHP	Kabul
İzmir	Kaya	Mahmut Atilla	AK PARTİ	Katılmadı
İzmir	Kemalbay Pekgözgü	Serpil	HDP	Red
İzmir	Kılıçdaroğlu	Kemal	CHP	Katılmadı
İzmir	Kırkpınar	Yaşar	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Nasır	Necip	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Osmanağaoğlu	Tamer	MHP	Kabul
İzmir	Özalan	Fehmi Alpaya	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Özkan	Ahmet Tuncay	CHP	Katılmadı
İzmir	Polat	Mahir	CHP	Katılmadı
İzmir	Purçu	Özcan	CHP	Katılmadı
İzmir	Sayek Böke	Selin	CHP	Katılmadı
İzmir	Sertel	Atila	CHP	Katılmadı
İzmir	Serter	Bedri	CHP	Red
İzmir	Sındır	Kamil Okyay	CHP	Red
İzmir	Yıldırım	Binali	AK PARTİ	Katılmadı
Kars	Arslan	Ahmet	AK PARTİ	Katılmadı
Kars	Kılıç	Yunus	AK PARTİ	Katılmadı
Kastamonu	Baltacı	Hasan	CHP	Red
Kastamonu	Çelik	Metin	AK PARTİ	Kabul
Kastamonu	Köylü	Hakkı	AK PARTİ	Katılmadı
Kayseri	Ank	Çetin	CHP	Katılmadı
Kayseri	Ataş	Dursun	İYİ PARTİ	Katılmadı
Kayseri	Elitaş	Mustafa	AK PARTİ	Katılmadı
Kayseri	Ersoy	Mustafa Baki	MHP	Katılmadı
Kayseri	Karayel	İsmail Emrah	AK PARTİ	Kabul
Kayseri	Nergis	Hülya	AK PARTİ	Kabul
Kayseri	Özlemir	İsmail	MHP	Kabul
Kayseri	Özhasaki	Mehmet	AK PARTİ	Katılmadı
Kayseri	Tamer	İsmail	AK PARTİ	Kabul
Kayseri	Yıldız	Taner	AK PARTİ	Kabul
Kırklareli	Gündoğdu	Vecdi	CHP	Red

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 232
Kırklareli	Kayan	Türabi	CHP	Katılmadı
Kırklareli	Minsolmaz	Selahattin	AK PARTİ	Katılmadı
Kırşehir	İlhan	Metin	CHP	Katılmadı
Kırşehir	Kendirli	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Kocaeli	Akar	Haydar	CHP	Katılmadı
Kocaeli	Çakır	Sami	AK PARTİ	Kabul
Kocaeli	Gergerlioğlu	Ömer Faruk	HDP	Katılmadı
Kocaeli	İşık	Fikri	AK PARTİ	Kabul
Kocaeli	Katircioğlu	Radiye Sezer	AK PARTİ	Kabul
Kocaeli	Sancaklı	Saffet	MHP	Katılmadı
Kocaeli	Şeker	İlyas	AK PARTİ	Kabul
Kocaeli	Tarhan	Tahsin	CHP	Red
Kocaeli	Türkkan	Lütü	İYİ PARTİ	Katılmadı
Kocaeli	Yaman	Cemil	AK PARTİ	Kabul
Kocaeli	Yılmaz	Mehmet Akif	AK PARTİ	Kabul
Kocaeli	Zeybek	Emine	AK PARTİ	Kabul
Konya	Ağralı	Abdullah	AK PARTİ	Kabul
Konya	Akyürek	Tahir	AK PARTİ	Kabul
Konya	Altunyaldız	Ziya	AK PARTİ	Kabul
Konya	Erdem	Orhan	AK PARTİ	Kabul
Konya	Eyemez	Halil	AK PARTİ	Kabul
Konya	Kalaycı	Mustafa	MHP	Katılmadı
Konya	Kara	Esin	MHP	Kabul
Konya	Karaduman	Abdulkadir	SAADET P	Katılmadı
Konya	Özboyacı	Selman	AK PARTİ	Kabul
Konya	Özdemir	Hacı Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Konya	Samancı	Ötlay	AK PARTİ	Kabul
Konya	Sorgun	Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Konya	Şahin Usta	Leyla	AK PARTİ	Katılmadı
Konya	Şencer	Abdülattif	CHP	Katılmadı
Konya	Yokuş	Fahrettin	İYİ PARTİ	Katılmadı
Kütahya	Çetin Erenler	Ceyda	AK PARTİ	Kabul
Kütahya	Erbaş	Ahmet	MHP	Katılmadı
Kütahya	Gazel	İshak	AK PARTİ	Kabul
Kütahya	Kasap	Ali Fazlı	CHP	Red
Kütahya	Tan	Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Malatya	Ağbaba	Veli	CHP	Katılmadı
Malatya	Çakır	Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Malatya	Çalık	Öznur	AK PARTİ	Kabul
Malatya	Fendoğlu	Mehmet Celal	MHP	Kabul
Malatya	Kahtaş	Hakan	AK PARTİ	Kabul
Malatya	Tüfenkci	Bülent	AK PARTİ	Kabul
Manisa	Akçay	Erkan	MHP	Kabul
Manisa	Akkal	Tamer	AK PARTİ	Kabul
Manisa	Aydemir	Uğur	AK PARTİ	Kabul
Manisa	Bakırhoğlu	Ahmet Vehbi	CHP	Katılmadı
Manisa	Başevirgen	Bekir	CHP	Red
Manisa	Baybatur	Murat	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 232
Manisa	Bilen	İsmail	AK PARTİ	Kabul
Manisa	Kaplan Kıvrıkcık	Semra	AK PARTİ	Kabul
Manisa	Özel	Özgür	CHP	Katılmadı
Manisa	Özkan	Mehmet Ali	AK PARTİ	Kabul
Kahramanmaraş	Aycan	Sefer	MHP	Kabul
Kahramanmaraş	Güvenç	Celalettin	AK PARTİ	Katılmadı
Kahramanmaraş	Kılıç	İnran	AK PARTİ	Kabul
Kahramanmaraş	Öçal	Habibe	AK PARTİ	Kabul
Kahramanmaraş	Özdenir	Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Kahramanmaraş	Özünç	Ali	CHP	Katılmadı
Kahramanmaraş	Sezal	Mehmet Cihat	AK PARTİ	Kabul
Kahramanmaraş	Ünal	Mahir	AK PARTİ	Katılmadı
Mardin	Çelik	Turna	BAĞIMSIZ	Katılmadı
Mardin	Demirkaya	Cengiz	AK PARTİ	Kabul
Mardin	Dinçel	Şeyhmas	AK PARTİ	Kabul
Mardin	Dundar	Pero	HDP	Katılmadı
Mardin	Günay	Ebrü	HDP	Katılmadı
Mardin	Sancar	Mithat	HDP	Katılmadı
Muğla	Alban	Mürsel	CHP	Katılmadı
Muğla	Denir	Mehmet Yavuz	AK PARTİ	Katılmadı
Muğla	Erbay	Burak	CHP	Red
Muğla	Ergun	Metin	İYİ PARTİ	Katılmadı
Muğla	Erol Gökcan	Yelda	AK PARTİ	Katılmadı
Muğla	Cirgin	Süleyman	CHP	Red
Muğla	Özcan	Suat	CHP	Red
Muş	Coşkun	Şevin	HDP	Katılmadı
Muş	Işık	Mensur	BAĞIMSIZ	Katılmadı
Muş	Kılıç Koçyiğit	Gülstan	HDP	Katılmadı
Muş	Şimşek	Mehmet Emin	AK PARTİ	Kabul
Neveşehir	Açıköz	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Neveşehir	Menekşe	Yücel	AK PARTİ	Kabul
Neveşehir	Sanaslan	Faruk	CHP	Katılmadı
Niğde	Ergun	Yavuz	AK PARTİ	Kabul
Niğde	Gültekin	Selim	AK PARTİ	Kabul
Niğde	Gürer	Ömer Fethi	CHP	Katılmadı
Ordu	Adıgüzel	Mustafa	CHP	Katılmadı
Ordu	Enginyurt	Cemal	DP	Katılmadı
Ordu	Gündoğdu	Metin	AK PARTİ	Kabul
Ordu	Taşcı	Ergün	AK PARTİ	Kabul
Ordu	Torun	Seyit	CHP	Katılmadı
Ordu	Yediyıldız	Şenel	AK PARTİ	Katılmadı
Rize	Avcı	Muhammed	AK PARTİ	Katılmadı
Rize	Bak	Osman Aşkın	AK PARTİ	Kabul
Rize	Yazıcı	Hayati	AK PARTİ	Katılmadı
Sakarya	Bülbül	Muhammed Levent	MHP	Katılmadı
Sakarya	Dikbayır	Ümit	İYİ PARTİ	Katılmadı
Sakarya	Erdoğan Atabek	Çiğdem	AK PARTİ	Kabul
Sakarya	Özkoç	Engin	CHP	Red

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 232
Sakarya	Sofuoğlu	Kenan	AK PARTİ	Kabul
Sakarya	Uncuoğlu	Recep	AK PARTİ	Kabul
Sakarya	Yavuz	Ali İhsan	AK PARTİ	Kabul
Samsun	Denirican	Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Samsun	Hancıoğlu	Neslihan	CHP	Red
Samsun	Karaaslan	Çiğdem	AK PARTİ	Kabul
Samsun	Kırcalı	Orhan	AK PARTİ	Kabul
Samsun	Köktaş	Fuat	AK PARTİ	Kabul
Samsun	Usta	Erhan	İYİ PARTİ	Katılmadı
Samsun	Yaşar	Bedri	İYİ PARTİ	Red
Samsun	Yılmaz	Yusuf Ziya	AK PARTİ	Kabul
Samsun	Zeybek	Kemal	CHP	Red
Siirt	Danış Beştaş	Meral	HDP	Red
Siirt	Ören	Osman	AK PARTİ	Kabul
Siirt	Taş	Sidik	HDP	Katılmadı
Sinop	Karadeniz	Barış	CHP	Katılmadı
Sinop	Maviş	Nazım	AK PARTİ	Kabul
Sivas	Ekinci	Semiha	AK PARTİ	Kabul
Sivas	Karasu	Ulaş	CHP	Katılmadı
Sivas	Özyürek	Ahmet	MHP	Kabul
Sivas	Suluk	Mehmet Habib	AK PARTİ	Katılmadı
Sivas	Yılmaz	İsmet	AK PARTİ	Kabul
Tekirdağ	Aygün	İlhami Özcan	CHP	Red
Tekirdağ	Kaplan	Enez	İYİ PARTİ	Red
Tekirdağ	Koncagül	Çiğdem	AK PARTİ	Kabul
Tekirdağ	Öztrak	Faik	CHP	Katılmadı
Tekirdağ	Şentop	Mustafa	AK PARTİ	Katılmadı
Tekirdağ	Yel	Mustafa	AK PARTİ	Katılmadı
Tekirdağ	Yüceer	Candan	CHP	Katılmadı
Tokat	Arslan	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Tokat	Beyazıt	Yusuf	AK PARTİ	Kabul
Tokat	Bulut	Yücel	MHP	Katılmadı
Tokat	Durmaz	Kadim	CHP	Red
Tokat	Zengin	Özlem	AK PARTİ	Katılmadı
Trabzon	Ayvazoğlu	Bahar	AK PARTİ	Kabul
Trabzon	Balta	Muhammet	AK PARTİ	Kabul
Trabzon	Cora	Salih	AK PARTİ	Kabul
Trabzon	Günnar	Adnan	AK PARTİ	Kabul
Trabzon	Kaya	Ahmet	CHP	Red
Trabzon	Örs	Hüseyin	İYİ PARTİ	Katılmadı
Tunceli	Önlü	Alican	HDP	Katılmadı
Tunceli	Şaroğlu	Polat	CHP	Katılmadı
Şanlıurfa	Açanal	Zenzem Gülander	AK PARTİ	Katılmadı
Şanlıurfa	Akay	Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Şanlıurfa	Aydınlık	Aziz	CHP	Katılmadı
Şanlıurfa	Cevheri	Mehmet Ali	AK PARTİ	Kabul
Şanlıurfa	Erdoğan	Nimetullah	HDP	Katılmadı
Şanlıurfa	Fakıbaba	Ahmet Eşref	AK PARTİ	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 232
Şanlıurfa	Gülpınar	Mehmet Kasım	AK PARTİ	Katılmadı
Şanlıurfa	Maçın	Nusrettin	HDP	Katılmadı
Şanlıurfa	Öcalan	Ömer	HDP	Katılmadı
Şanlıurfa	Özcan	Halil	AK PARTİ	Katılmadı
Şanlıurfa	Özşavlı	Halil	AK PARTİ	Kabul
Şanlıurfa	Özyavuz	İbrahim	MHP	Kabul
Şanlıurfa	Sürtücü	Ayşe	HDP	Katılmadı
Şanlıurfa	Yıldız	İbrahim Halil	AK PARTİ	Kabul
Uşak	Altay	Mehmet	AK PARTİ	Kabul
Uşak	Güneş	İsmail	AK PARTİ	Kabul
Uşak	Yalım	Özkan	CHP	Red
Van	Arvas	Abdulahat	AK PARTİ	Kabul
Van	Gülaçar	Osman Nuri	AK PARTİ	Katılmadı
Van	Kartal	İrfan	AK PARTİ	Kabul
Van	Orhan Işık	Muazzez	HDP	Katılmadı
Van	Sarısaç	Murat	HDP	Katılmadı
Van	Temel	Tayip	HDP	Katılmadı
Van	Temelli	Sezai	HDP	Katılmadı
Yozgat	Başer	Yusuf	AK PARTİ	Katılmadı
Yozgat	Bozdağ	Bekir	AK PARTİ	Katılmadı
Yozgat	Keven	Ali	CHP	Katılmadı
Yozgat	Sedef	İbrahim Ethem	MHP	Kabul
Zonguldak	Çolakoğlu	Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Zonguldak	Demirtaş	Ünal	CHP	Katılmadı
Zonguldak	Türkmen	Polat	AK PARTİ	Katılmadı
Zonguldak	Uçar	Hamdi	AK PARTİ	Kabul
Zonguldak	Yavuzylmaz	Deniz	CHP	Red
Aksaray	Aydoğdu	Cengiz	AK PARTİ	Katılmadı
Aksaray	Erel	Ayhan	İYİ PARTİ	Red
Aksaray	İnceöz	İlknur	AK PARTİ	Katılmadı
Aksaray	Kaşlı	Ramazan	MHP	Kabul
Bayburt	Battal	Fetani	AK PARTİ	Kabul
Karaman	Eser	Selman Oğuzhan	AK PARTİ	Kabul
Karaman	Şeker	Recep	AK PARTİ	Kabul
Karaman	Ünver	İsmail Atakan	CHP	Katılmadı
Kırıkkale	Can	Ramazan	AK PARTİ	Kabul
Kırıkkale	Önal	Ahmet	CHP	Katılmadı
Kırıkkale	Öztürk	Halil	MHP	Katılmadı
Batman	Acar Başaran	Ayşe	HDP	Katılmadı
Batman	İpekyüz	Necdet	HDP	Red
Batman	Özdenir	Ziver	AK PARTİ	Kabul
Batman	Tiryaki	Mehmet Ruştü	HDP	Red
Batman	Uca	Feleknas	HDP	Katılmadı
Şırnak	Birlik	Rızgın	AK PARTİ	Kabul
Şırnak	İmir	Nuran	HDP	Katılmadı
Şırnak	Kaçmaz	Hüseyin	HDP	Red
Şırnak	Özğüneş	Hasan	HDP	Katılmadı
Bartın	Bankoğlu	Aysu	CHP	Red

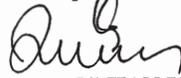
İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 232
Bartın	Tunç	Yılmaz	AK PARTİ	Kabul
Ardahan	Atalay	Orhan	AK PARTİ	Kabul
Ardahan	Yılmaz	Öztürk	YENİLİK P	Katılmadı
Iğdır	Eksik	Habip	HDP	Katılmadı
Iğdır	Karadağ	Yaşar	MHP	Kabul
Yalova	Akyol	Meliha	AK PARTİ	Kabul
Yalova	Büyükgümüş	Ahmet	AK PARTİ	Katılmadı
Yalova	Özel	Özcan	CHP	Katılmadı
Karabük	Aksoy	Hüseyin Avni	CHP	Katılmadı
Karabük	Güneş	Niyazi	AK PARTİ	Kabul
Karabük	Ünal	Cumhur	AK PARTİ	Kabul
Kilis	Dal	Ahmet Salih	AK PARTİ	Kabul
Kilis	Dülger	Mustafa Hilmi	AK PARTİ	Katılmadı
Osmaniye	Bahçeli	Devlet	MHP	Katılmadı
Osmaniye	Durmuşoğlu	Mücahit	AK PARTİ	Kabul
Osmaniye	Kaya	İsmail	AK PARTİ	Kabul
Osmaniye	Ünlü	Baha	CHP	Red
Düzce	Çakır	Fahri	AK PARTİ	Kabul
Düzce	Keşir	Ayşe	AK PARTİ	Kabul
Düzce	Yılmaz	Ümit	MHP	Kabul

X.-YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, çevre mühendislerinin istihdam verilerine ilişkin sorusu ve Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum'un cevabı (7/37140)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Çevre ve Şehircilik Bakanı Sayın Murat Kurum** tarafından Anayasanın 98 ve İçtüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Muazzez ORHAN IŞIK
Van Milletvekili

Türkiye'de işsizliğin yaygınlaşması çok nitelikli ve önemli mesleklerin uzun sürelerle işsiz kalması ile sonuçlanmakta ve uzun süre işsiz kalınan bu süreçlerde mesleki ve akademik birikim aşınmaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre 2019 yılı sonu itibariyle işsiz kalan yüksek öğrenimli sayısı 172 bin kişi (yüzde 18) daha artarak 1 milyon 123 bin kişi olmuştur. Mühendislik, mimarlık, matematik, fen ve çevre bilimleri gibi alanlarda üniversite mezunu 250 binden fazla işsiz olduğu resmi verilerle açıklanmıştır. Nitelikli insan gücünün uzun sürelerle işsiz kalması veya zorunlu nedenlerle kendi mesleklerini icra edemeyip başka işlerde istihdam edilmesi sadece insan gücünün değil aynı zamanda geleceğin de tüketilmesidir.

Ekoloji ve çevre gündemi; dünyanın genelinde en çok tartışılan ve toplumsal yaşamın temeli olan doğa ve emeği ilgilendiren ana gündemlerden biridir. Küresel iklim krizine ilişkin çevre ve ekoloji sorunlarının çözümü için öncelikle konu hakkında yetkin bilim insanlarının istihdam edilmesi gerekir. Bu sorunların çözüm önerilerini bilimsel yöntemlerle ele alabilecek çevre mühendislerinin, orman mühendislerinin, jeologların, peyzaj mimarlarının eğitim, çalışma ve istihdam koşullarının iyileştirilmesi, kamu ve özel sektörde istihdam edilmeleri için gerekli tedbirler acilen alınmalıdır. Küresel ısınma, iklim değişikliği, sel, tayfun, kuraklık, aşırı hava sıcaklığı/soğukluğu, buzulların erimesi, deniz seviyesinin yükselmesi, su kaynaklarının azalması, doğal kaynakların tükenmesi, ormansızlaşma, çölleşme, biyolojik çeşitlilik kayıpları, radyasyona maruz kalma, gen kaçıışı, geri dönüşüm, toprak ve su kirliliğinin artması gibi ekolojik sorunlar dünyanın bütün ülkelerini doğrudan etkileyecek düzeye varmıştır. Ülkeler en temel sorunlarını söz konusu nitelikli insan gücünün uygun koşullarda istihdam edilmesi ile çözmektedir. Küresel çapta yaşanan iklim krizi, küresel ısınma ve ilgili

ekolojik meseleler bu alanda eğitim almış nitelikli insan gücünün bilgisi ve emeğiyle örgütlenecek ve istihdam edilecek kurumlarla mümkündür. İstihdam koşulları sağlanamadığı için üniversitelerde çevre mühendisliği ve ilgili bölümlerde öğrenci bulunamaması gibi bir risk yakın gelecekte yaşanacaktır. Konunun önemi gereği acil önlem alınmalıdır.

Bu bağlamda;

- 1) Türkiye’de kamu kurumlarında toplam çevre mühendisi istihdamı ne kadardır? Yıllar itibarıyla kaç çevre mühendisi kamuda istihdam edilmiştir?
- 2) Türkiye’de işsiz çevre mühendisi sayısı kaçtır? İşsiz çevre mühendislerinin sorunlarını azaltmaya yönelik hangi çalışmalar yürütülmektedir?
- 3) Türkiye’de her yıl kaç çevre mühendisi mezun olmaktadır? Bu kişilerin ne kadarı kamu da istihdam edilmektedir?
- 4) Türkiye’de çevre mühendislerinin daha fazla istihdam edilmesi için yürütülen bir çalışmanız mevcut mudur? 2021-2023 yılları arasında kaç çevre mühendisinin kamuda işe alınması planlanmıştır?
- 5) İşsiz binlerce çevre mühendisine sağlanan destekler nelerdir? İşsizlikte geçen sürenin mesleki aşınmaya yol açmaması için hangi tedbirler uygulanmaktadır?
- 6) İşsiz çevre mühendislerinin mesleklerinde ihtiyaç duydukları sertifika ve ilave eğitimlerin ücretsiz verilmesi için bir çalışma başlatacak mısınız?
- 7) 2020 yılında kamuda staj yapan çevre mühendisi sayısı kaçtır? İşsiz çevre mühendislerinin deneyim kazanabilmesi için kamuda staj imkanlarını arttıracak mısınız?
- 8) Küresel iklim krizinin ve ekolojik yıkımın Türkiye’deki etkilerini azaltmak amacıyla hangi meslek gruplarından destek alıyorsunuz? Çevre mühendislerinin bu kapsamdaki ağırlığı nedir?
- 9) Türkiye’de yerel yönetimler kapsamında daha fazla çevre mühendisi çalıştırılması için bir çalışma başlatacak mısınız?

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610 274474
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

22 Aralık 2020

.../.../2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat Kılıç
Bakan

EK:

- Liste
- Cevap Yazısı

VAN MİLLETVEKİLİ
SAYIN MUAZZEZ ORHAN IŞIK'IN
TBMM 7/37140 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR
SORULARI VE CEVAPLARI

SORULAR:

Türkiye'de işsizliğin yaygınlaşması çok nitelikli ve önemli mesleklerin uzun sürelerle işsiz kalması ile sonuçlanmakta ve uzun süre işsiz kalınan bu süreçlerde mesleki ve akademik birikim aşınmaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre 2019 yılı sonu itibariyle işsiz kalan yüksek öğrenimli sayısı 172 bin kişi (yüzde 18) daha artarak 1 milyon 123 bin kişi olmuştur. Mühendislik, mimarlık, matematik, fen ve çevre bilimleri gibi alanlarda üniversite mezunu 250 binden fazla işsiz olduğu resmi verilerle açıklanmıştır. Nitelikli insan gücünün uzun sürelerle işsiz kalması veya zorunlu nedenlerle kendi mesleklerini icra edemeyip başka işlerde istihdam edilmesi sadece insan gücünün değil aynı zamanda geleceğin de tüketilmesidir.

Ekoloji ve çevre gündemi; dünyanın genelinde en çok tartışılan ve toplumsal yaşamın temeli olan doğa ve emeği ilgilendiren ana gündemlerden biridir. Küresel iklim krizine ilişkin çevre ve ekoloji sorunlarının çözümü için öncelikle konu hakkında yetkin bilim insanlarının istihdam edilmesi gerekir. Bu sorunların çözüm önerilerini bilimsel yöntemlerle ele alabilecek çevre mühendislerinin, orman mühendislerinin, jeologların, peyzaj mimarlarının eğitim, çalışma ve istihdam koşullarının iyileştirilmesi, kamu ve özel sektörde istihdam edilmeleri için gerekli tedbirler acilen alınmalıdır. Küresel ısınma, iklim değişikliği, sel, tayfun, kuraklık, aşın hava sıcaklığı/soğukluğu, buzulların erimesi, deniz seviyesinin yükselmesi, su kaynaklarının azalması, doğal kaynakların tükenmesi, ormansızlaşma, çölleşme, biyolojik çeşitlilik kayıpları, radyasyona maruz kalma, gen kaçışı, geri dönüşüm, toprak ve su kirliliğinin artması gibi ekolojik sorunlar dünyanın bütün ülkelerini doğrudan etkileyecek düzeye varmıştır. Ülkeler en temel sorunlarını söz konusu nitelikli insan gücünün uygun koşullarda istihdam edilmesi ile çözmektedir. Küresel çapta yaşanan iklim krizi, küresel ısınma ve ilgili ekolojik meseleler bu alanda eğitim almış nitelikli insan gücünün bilgisi ve emeğiyle örgütlenecek ve istihdam edilecek kurumlarla mümkündür. İstihdam koşulları sağlamadığı için üniversitelerde çevre mühendisliği ve ilgili bölümlerde öğrenci bulunamaması gibi bir risk yakın gelecekte yaşanacaktır. Konunun önemi gereği acil önlem alınmalıdır.

Bu bağlamda;

- 1- Türkiye'de kamu kurumlarında toplam çevre mühendisi istihdamı ne kadardır? Yıllar itibariyle kaç çevre mühendisi kamuda istihdam edilmiştir?
- 2- Türkiye'de işsiz çevre mühendisi sayısı kaçtır? İşsiz çevre mühendislerinin sorunlarını azaltmaya yönelik hangi çalışmalar yürütülmektedir?

- 3- Türkiye'de her yıl kaç çevre mühendisi mezun olmaktadır? Bu kişilerin ne kadarı kamu da istihdam edilmektedir?
- 4- Türkiye'de çevre mühendislerinin daha fazla istihdam edilmesi için yürütülen bir çalışmanız mevcut mudur? 2021-2023 yılları arasında kaç çevre mühendisinin kamuda işe alınması planlanmıştır?
- 5- İşsiz binlerce çevre mühendisine sağlanan destekler nelerdir? İşsizlikte geçen sürenin mesleki aşınmaya yol açmaması için hangi tedbirler uygulanmaktadır?
- 6- İşsiz çevre mühendislerinin mesleklerinde ihtiyaç duydukları sertifika ve ilave eğitimlerin ücretsiz verilmesi için bir çalışma başlatacak mısınız?
- 7- 2020 yılında kamuda staj yapan çevre mühendisi sayısı kaçtır? İşsiz çevre mühendislerinin deneyim kazanabilmesi için kamuda staj imkanlarını arttıracak mısınız?
- 8- Küresel iklim krizinin ve ekolojik yıkımın Türkiye'deki etkilerini azaltmak amacıyla hangi meslek gruplarından destek alıyorsunuz? Çevre mühendislerinin bu kapsamdaki ağırlığı nedir?
- 9- Türkiye'de yerel yönetimler kapsamında daha fazla çevre mühendisi çalıştırılması için bir çalışma başlatacak mısınız?

CEVAPLAR:

Önergede belirtilen hususlara ilişkin bilgilerin Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'ndan edinilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

2.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Akkaya Barajı'nın temizlenmesine ilişkin sorusu ve Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum'un cevabı (7/37141)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98 ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. Ve 99. Maddeleri uyarınca T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanı Sn. Murat Kurum tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Saygılarımla. 24.11.2020

Ömer Fethi Gürer

Niğde Milletvekili

Niğde ili ile Bor ilçesi arasında yer alan Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi yanındaki Akkaya Barajı, 1970 yılında sulama amaçlı yapılmış bir barajdır. Baraj, su kaynaklarının önemli ölçüde kuruması ile yalnız Niğde Merkez Kanalizasyon atık sularının toplandığı bir alana döndü. 18 yıldır yoğun kirlenme nedeni ile çevreye yaydığı koku, Niğde merkez ve Bor'da yoğun hissedildiği gibi baraj suyunun aktığı Bor ilçesi su geçiş kanallarında köpükler oluşturmaktadır.

Baraj için bir kaç kez yapılan temizleme girişimleri de yeterli olmamıştır. Çevre ve insan sağlığına zarar verecek boyutta kirlenen barajın mutlaka kapsamlı bir temizliğe gereksinimi vardır.

- 1- 2021 bütçesinde Akkaya Baraj kirliliğini ortadan kaldırmak amaçlı ayrılan bir ödenek var mıdır?
- 2- Akkaya Barajının ne zaman kirliliği önlenip, temizlenmesi sağlanacaktır?

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610 274474
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

22 Aralık 2020

.../.../2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat Kılıç
Bakan

EK:

- Liste
- Cevap Yazısı

**NİĞDE MİLLETVEKİLİ
SAYIN ÖMER FETHİ GÜRER'İN
TBMM 7/37141 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR
SORULARI VE CEVAPLARI**

SORULAR:

Niğde ili ile Bor ilçesi arasında yer alan Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi yanındaki Akkaya Barajı, 1970 yılında sulama amaçlı yapılmış bir barajdı. Baraj, su kaynaklarının önemli ölçüde kuruması ile yalnız Niğde Merkez Kanalizasyon atık sularının toplandığı bir alana döndü. 18 yıldır yoğun kirlenme nedeni ile çevreye yaydığı koku, Niğde merkez ve Bor'da yoğun hissedildiği gibi baraj suyunun aktığı Bor ilçesi su geçiş kanallarında köpükler oluşturmaktadır.

Baraj için bir kaç kez yapılan temizleme girişimleri de yeterli olmamıştır. Çevre ve insan sağlığına zarar verecek boyutta kirlenen barajın mutlaka kapsamlı bir temizliğe gereksinimi vardır.

- 1- 2021 bütçesinde Akkaya Baraj kirliliğini ortadan kaldırmak amaçlı ayrılan bir ödenek var mıdır?
- 2- Akkaya Barajının ne zaman kirliliği önlenip, temizlenmesi sağlanacaktır?

CEVAPLAR:

Önergede belirtilen hususlara ilişkin bilgilerin Tarım ve Orman Bakanlığı'ndan edinilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

DÖNEM: 27

YASAMA YILI: 4

37'NCİ BİRLEŞİM
23 ARALIK 2020 ÇARŞAMBA
SAAT: 14.00

GRUP ÖNERİLERİ

1.- 229 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin İçtüzüğün 91 inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi ve birinci bölümünün 1 ila 9 uncu maddelerden, ikinci bölümünün 10 ila 25 inci maddelerden oluşması önerilmiştir.

(Genel Kurulun 13.10.2020 tarihli 4'üncü Birleşiminde kabul edilmiştir.)

2.- 232 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin İçtüzüğün 91 inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi ve birinci bölümünün 1 ila 18 inci maddelerden, ikinci bölümünün Geçici Maddeler dahil 19 ila 35 inci maddelerden oluşması önerilmiştir.

(Genel Kurulun 03.11.2020 tarihli 11'inci Birleşiminde kabul edilmiştir.)

3.- Genel Kurulun,

23 ve 24 Aralık 2020 Çarşamba ve Perşembe günü birleşimlerinde denetim konularının görüşülmesiyle Gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında yer alan işlerin görüşülmesi,

23 Aralık 2020 Çarşamba günü Birleşiminde 232 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;

24 Aralık 2020 Perşembe günü Birleşiminde 247 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;

24 Aralık 2020 Perşembe günü Birleşiminde 247 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin görüşmelerinin tamamlanamaması halinde 25 Aralık 2020 Cuma günü saat 14:00'te toplanması ve bu Birleşiminde denetim konularının görüşülmesiyle Gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında yer alan işlerin görüşülmesi ve aynı Birleşiminde 247 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;

25 Aralık 2020 Cuma günü Birleşiminde 247 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin görüşmelerinin tamamlanamaması halinde 26 Aralık 2020 Cumartesi günü saat 13:00'te toplanması ve bu Birleşiminde denetim konularının görüşülmesiyle Gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında yer alan işlerin görüşülmesi ve aynı Birleşiminde 247 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;

26 Aralık 2020 Cumartesi günü Birleşiminde 247 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin görüşmelerinin tamamlanamaması halinde 27 Aralık 2020 Pazar günü saat 13:00'te toplanması ve bu Birleşiminde denetim konularının görüşülmesiyle Gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında yer alan işlerin görüşülmesi ve aynı Birleşiminde 247 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;

çalışmalarını sürdürmesi,

Yukarıda belirtilen birleşimlerinde 247 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin görüşmelerinin tamamlanması halinde 29, 30 ve 31 Aralık 2020 ve 5, 6 ve 7 Ocak 2021 Salı, Çarşamba ve Perşembe günleri toplanmaması, TBMM'nin 12 Ocak 2021 tarihinden itibaren ise 10 gün süre ile çalışmalarına ara vermesi,

247 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin İçtüzüğün 91 inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi ve birinci bölümünün 1 ila 19 uncu maddelerden, ikinci bölümünün Geçici Madde dahil 20 ila 43 üncü maddelerden oluşması

önerilmiştir.

(Genel Kurulun 22.12.2020 tarihli 36'ncı Birleşiminde kabul edilmiştir.)

KOMİSYON TOPLANTISI

* Deprem Araştırma Komisyonu

23.12.2020 Çarşamba- Saat: 14.00

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

37'NCİ BİRLEŞİM

23 ARALIK 2020 ÇARŞAMBA

SAAT: 14.00

1 – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

* * *

2 – ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

* * *

3 – SEÇİM

* * *

4 – OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

* * *

5 – MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

* * *

6 – GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

* * *

1.- (S. Sayısı: 232) Konya Milletvekili Selman Özboyacı ve Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ile 60 Milletvekilinin Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3133) ve Çevre Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.10.2020) (*)(**)(X)

2.- (S. Sayısı: 247) İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve 43 Milletvekilinin Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/3261) ve Adalet Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.12.2020) (**)(X)

3.- (S. Sayısı: 236) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ile Filistin Ulusal Yönetimi Adına Filistin Kurtuluş Örgütü Arasında Geçici Serbest Ticaret Anlaşması ile Kurulan Ortak Komite'nin; Temel Tarım Ürünleri ve İşlenmiş Tarım Ürünleri ile Balıkçılık Ürünlerinde Taviz Değişimine Dair Protokol I'e Ait Tablo I'in Tadili Hakkında 1/2020 Sayılı Kararı ile Geçici Serbest Ticaret Anlaşması'nın "Menşeli Ürünler" Kavramının Tanımı ve İdari İş Birliği Yöntemlerine İlişkin Protokol II'sinin Tadili Hakkında 2/2020 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna ve Anlaşmanın Protokoller ve Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesi Hakkında Kanun Teklifi (2/3003) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.10.2020) (X)

4.- (S. Sayısı: 235) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji ve Madencilik Alanlarında İş Birliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2982) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.10.2020) (X)

5.- (S. Sayısı: 229) Samsun Milletvekili Fuat Köktaş ve 48 Milletvekilinin Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3112) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 13.10.2020) (**)(X)

6.- (S. Sayısı: 83) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1590) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

7.- (S. Sayısı: 142) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2276) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) (X)

8.- (S. Sayısı: 153) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2025) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

9.- (S. Sayısı: 139) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadağ Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2273) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) (X)

(*) Görüşmeleri yarım kalan işleri gösterir.

(**) İçtüzüğün 91'inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi kabul edilmiştir.

(X) Açık oylamaya tâbi işleri gösterir.

10.- **(S. Sayısı: 141)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ile Karadağ Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasına İlişkin Olarak İmzalanın Mevcut Protokol I'nın Yerini Alan Protokol I ile Anlaşmaya Eklenen Protokol III'ün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) **(X)**

11.-**(S. Sayısı: 23)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetlerine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1193) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018) **(X)**

12.- **(S. Sayısı: 163)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2401) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.01.2020) **(X)**

13.- **(S. Sayısı: 192)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cibuti Cumhuriyeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1413) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 02.03.2020) **(X)**

14.- **(S. Sayısı: 195)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2499) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 02.03.2020) **(X)**

15.- **(S. Sayısı: 29)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti ile Karadağ Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşması Tarafından Kurulan Ortak Komite'nin Serbest Ticaret Anlaşması'nın 'Menşeli Ürünler' Kavramının Tanımı ve İdari İşbirliği Yöntemlerine İlişkin Protokol II'sini Değiştiren 1/2017 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna ve Anlaşmanın Protokoller ve Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına İlişkin Yetki Verilmesine Dair Kanun Teklifi (2/1362) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) **(X)**

16.-**(S. Sayısı: 95)** İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1593) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) **(X)**

17.- **(S. Sayısı: 66)** İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Bişkek Kırgız-Türk Dostluk Devlet Hastanesi Açılması, Ortak İşletilmesi ve Devri ile Kırgız Cumhuriyeti Vatandaşlarının Türkiye'de Tıp ve Tıpta Uzmanlık Eğitimi Almasına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1602) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.05.2019) **(X)**

18.- **(S. Sayısı: 34)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Şili Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1245) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) **(X)**

19.-**(S. Sayısı: 47)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1411) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) **(X)**

20.- (S. Sayısı: 76) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kongaz Süleyman Demirel Moldova Türk Lisesi Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1797) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

21.- (S. Sayısı: 88) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Kullanılmış Yakıt İdaresinin ve Radyoaktif Atık İdaresinin Güvenliği Üzerine Birleşik Sözleşmeye Türkiye Cumhuriyeti'nin Beyanlarla Birlikte Katılmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1801) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

22.- (S. Sayısı: 33) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcistan Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşması Tarafından Kurulan Ortak Komite'nin Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcistan Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşması'nın 'Menşeli Ürünler' Kavramının Tanımı ve İdari İşbirliği Yöntemleri Hakkında Protokol II'sini Değiştiren 1/2016 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna ve Anlaşmanın Protokoller ve Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/1364) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) (X)

23.- (S. Sayısı: 54) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Orman ve Su İşleri Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Su Kaynakları Bakanlığı Arasında Su Alanında Mutabakat Zaptı ve Mutabakat Zaptında Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1542) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) (X)

24.- (S. Sayısı: 21) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik Alanında Eğitim ve Öğretme İlişkin İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1191) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018) (X)

25.- (S. Sayısı: 25) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Brezilya Federatif Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1197) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018) (X)

26.- (S. Sayısı: 26) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mali Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1194) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018) (X)

27.- (S. Sayısı: 30) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Burundi Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1367) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) (X)

28.- (S. Sayısı: 31) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1363) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) (X)

29.- (S. Sayısı: 55) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1543) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) (X)

30.- (S. Sayısı: 60) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Lesoto Krallığı Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1537) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.05.2019) (X)

31.- (S. Sayısı: 67) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Üye Devletleri Arasında Yatırımların Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ile Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Üye Devletleri Arasında Yatırımların Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma'nın 9/7'nci Maddesinin Değiştirilmesine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1782) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.05.2019) (X)

32.- (S. Sayısı: 70) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında Savunma Sanayinde Gizlilik Dereceli Bilgilerin Karşılıklı Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1548) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

33.- (S. Sayısı: 72) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1773) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

34.- (S. Sayısı: 73) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyön ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmaları Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1774) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

35.- (S. Sayısı: 74) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Estonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyön ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1777) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

36.- (S. Sayısı: 75) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Nükleer Enerjinin Barışçıl Amaçlı Kullanımı İçin İşbirliği Anlaşması ile Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1778) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

37.- (S. Sayısı: 82) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1582) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

38.- (S. Sayısı: 86) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyön veya Konsolosluk Mensuplarının Aile Üyelerinin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Teklifi (2/1772) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

39.- (S. Sayısı: 87) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi Sekreteryası Arasında Ankara Girişiminin Uygulanmasına İlişkin Anlaşma ile Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi Sekreteryası Arasında Ankara Girişiminin Uygulanmasına İlişkin 4 Nisan 2016 Tarihinde Bonn'da İmzalanan Anlaşmayı Değiştiren Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1799) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

40.- (S. Sayısı: 89) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Yirmi Sekizinci Taraflar Toplantısı'nda Üzerinde Mutabakata Varılan Montreal Protokolü'ne Yönelik Değişikliğin (Kigali Değişikliği-2016) Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1896) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

41.- (S. Sayısı: 96) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ürdün Haşimi Krallığı Hükümeti Arasında Gemiadamı Belgelerinin Karşılıklı Tanınmasına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1775) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) (X)

42.- (S. Sayısı: 97) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Doğu Karayip Devletleri Örgütü Arasında Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1780) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) (X)

43.- (S. Sayısı: 98) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1794) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) (X)

44.- (S. Sayısı: 101) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ve Hırvatistan Cumhuriyeti Arasında Cezaî Konularda Karşılıklı Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1950) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) (X)

45.- (S. Sayısı: 108) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1454) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

46.- (S. Sayısı: 109) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1534) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

47.- (S. Sayısı: 110) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Eğitim İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1535) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

48.- (S. Sayısı: 111) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İran İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1802) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

49.- (S. Sayısı: 114) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı ile Moldova Cumhuriyeti Savunma Bakanlığı Arasında Askerî Eğitim İş Birliği Tamamlayıcı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2021) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

50.- (S. Sayısı: 119) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gine Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1539) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

51.- (S. Sayısı: 120) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İşbirliği Anlaşması ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1796) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

52.- (S. Sayısı: 121) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT) Kültür Enstitüsü Şartının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2020) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

53.- (S. Sayısı: 123) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Altyapı Projeleri Alanında İş Birliği Konulu Anlaşma Ek-1'in Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2217) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

54.- (S. Sayısı: 124) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Kör, Görme Engelli veya Başka Bir Nedenle Basılı Materyal Okuma Engelli Kişilerin Yayımlanmış Eserlere Erişiminin Kolaylaştırılmasına Dair Marakeş Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2218) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

55.- (S. Sayısı: 125) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve İsviçre Federal Konseyi Arasında Diplomatik Misyona, Konsolosluk ve Daimi Temsilcilik Mensuplarının Refakatçilerine İlişkin Kazanç Getirici Faaliyetler Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2223) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

56.- (S. Sayısı: 126) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Standardizasyonu, Uygunluk Değerlendirmesi, Akreditasyon ve Metroloji Bölgesel Enstitüsü Tüzüğü'nün 5.4.1.10 Maddesinin Tadiline İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2224) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

57.- (S. Sayısı: 127) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un İslam İşbirliği Teşkilatı Polis İşbirliği ve Koordinasyon Merkezi Tüzüğü'nün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2034) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

58.- (S. Sayısı: 136) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşgücü Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2023) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) (X)

59.- (S. Sayısı: 137) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kendi Sınırları Dahilinde ve Ötesinde Tarifeli Hava Hizmetlerine İlişkin İkili Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2027) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) (X)

60.- (S. Sayısı: 138) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Nikaragua Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2028) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) (X)

61.- (S. Sayısı: 140) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ve Bosna-Hersek Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna ve Anlaşmanın Protokol ve Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/2274) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) (X)

62.- (S. Sayısı: 147) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Güney Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1536) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

63.- (S. Sayısı: 148) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1545) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

64.- (S. Sayısı: 150) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamboçya Krallığı Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1596) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

65.- (S. Sayısı: 151) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Paraguay Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Dostluk ve İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1779) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

66.- (S. Sayısı: 152) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tayland Krallığı Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1949) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

67.- (S. Sayısı: 154) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ve Sudan Cumhuriyeti Arasında Ticaret ve Ekonomik Ortaklık Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna ve Anlaşmanın Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/2278) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

68.- (S. Sayısı: 156) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ile EFTA Devletleri Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna ve Anlaşmanın Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/2372) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.12.2019) (X)

69.- (S. Sayısı: 157) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ile İsviçre Konfederasyonu Arasında Tarım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna ve Anlaşmanın Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/2373) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.12.2019) (X)

70.- (S. Sayısı: 164) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bolivarcı Venezuela Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2403) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 30.01.2020) (X)

71.- (S. Sayısı: 165) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile TANAP Doğalgaz İletim Anonim Şirketi Arasında "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile TANAP Doğalgaz İletim Anonim Şirketi Arasında Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Sistemi Hakkında Ev Sahibi Hükümet Anlaşması" Hakkında Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1246) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 30.01.2020) (X)

72.- (S. Sayısı: 166) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Karayoluyla Uluslararası Yük ve Yolcu Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2222) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 30.01.2020) (X)

73.- (S. Sayısı: 167) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kenya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji ve Hidrokarbon Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1583) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.02.2020) (X)

74.- (S. Sayısı: 168) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Çad Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Teknik ve Kalkınma İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1795) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.02.2020) (X)

75.- (S. Sayısı: 169) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2370) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.02.2020) (X)

76.- (S. Sayısı: 170) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Güneydoğu Avrupa Çokuluslu Barış Gücü Anlaşması'na Ek Altıncı Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2402) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.02.2020) (X)

77.- (S. Sayısı: 171) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında Gelir ve Servet Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasını Tadil Eden Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Teklifi (2/2496) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.02.2020) (X)

78.- (S. Sayısı: 172) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında İş Birliği ve Karşılıklı Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2498) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.02.2020) (X)

79.- (S. Sayısı: 177) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mozambik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1457) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

80.- (S. Sayısı: 178) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1458) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

81.- (S. Sayısı: 179) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1532) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

82.- (S. Sayısı: 180) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Etiyopya Federal Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Madencilik ve Hidrokarbon Alanlarında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1587) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

83.- (S. Sayısı: 181) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji ve Madencilik Alanında İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptı ile Mutabakat Zaptında Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1588) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

84.- (S. Sayısı: 182) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fildişi Sahili Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1594) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

85.- (S. Sayısı: 183) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Svaziland Krallığı Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1781) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

86.- (S. Sayısı: 184) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı ile Ekvator Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2026) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

87.- (S. Sayısı: 185) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2221) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

88.- (S. Sayısı: 186) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bolivarcı Venezuela Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1898) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.02.2020) (X)

89.- (S. Sayısı:187) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1947) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.02.2020) (X)

90.- (S. Sayısı: 188) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Guatemala Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2032) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.02.2020) (X)

91.- (S. Sayısı: 189) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Zambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2219) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.02.2020) (X)

92.- (S. Sayısı: 190) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2599) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.02.2020) (X)

93.- (S. Sayısı: 191) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ortak Devriye Polis Hizmetlerinin Uygulanması Hususunda Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2600) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.02.2020) (X)

94.- (S. Sayısı: 193) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Honduras Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2029) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 02.03.2020) (X)

95.- (S. Sayısı: 194) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fildişi Sahili Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2371) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 02.03.2020) (X)

96.- (S. Sayısı: 201) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ile Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti Maliye Bakanlığı Arasında Gümrük Konularında İş Birliği ve Karşılıklı Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2497) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) (X)

97.- (S. Sayısı: 202) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Özel Sektörün Geliştirilmesi İslami Kurumu Kurucu Anlaşmanın 26 ncı ve 31 inci Maddelerinin Tadiline İlişkin Olarak Özel Sektörün Geliştirilmesi İslami Kurumunun 17 nci Genel Kurul Toplantısında Kabul Edilen 18/5/2017 Tarihli ve GA17/7/438 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1912) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) (X)

98.- (S. Sayısı: 203) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sao Tome ve Prinsipe Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1591) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) (X)

99.- (S. Sayısı: 204) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moritanya İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Balıkçılık ve Deniz Ekonomisi Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1365) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) (X)

100.- (S. Sayısı: 205) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Zimbabve Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1455) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) (X)

101.- (S. Sayısı: 206) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Uluslararası Ticaret Finansmanı İslami Kurumu Kurucu Anlaşmasının 25. Maddesinin Tadiline İlişkin Olarak Uluslararası Ticaret Finansmanı İslami Kurumunun 12. Genel Kurul Toplantısında Kabul Edilen 18/5/2017 Tarihli ve GA12/6-438 Sayılı Kararın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1897) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) (X)

102.- (S. Sayısı: 208) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Myanmar Birliği Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2033) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) (X)

103.- (S. Sayısı: 209) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2225) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) (X)

104.- (S. Sayısı: 210) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un 28 Ocak 1964 Tarihli Ek Protokol ve 16 Kasım 1982 Tarihli Protokol ile Değiştirilen 29 Temmuz 1960 Tarihli Nükleer Enerji Alanında Üçüncü Şahıslara Karşı Hukuki Mesuliyete Dair Sözleşmeyi Değiştiren Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2369) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) (X)

105.- (S. Sayısı: 211) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Elektrik Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1586) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) (X)

106.- (S. Sayısı: 219) 2019 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporu Hakkında Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (5/3) (Dağıtma tarihi: 25.06.2020)

107.- (S. Sayısı: 220) Kırıkkale Milletvekili Ramazan Can ve 64 Milletvekilinin Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Kanunu Teklifi (2/2972) ve İçişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 02.07.2020)

108.- (S. Sayısı: 233) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ürdün Haşimi Krallığı Hükümeti Arasında Ticari ve Ekonomik İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2819) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.10.2020) (X)

109.- (S. Sayısı: 234) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Arabuluculuk Sonucunda Yapılan Milletlerarası Sulh Anlaşmaları Hakkında Birleşmiş Milletler Konvansiyonunun Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2981) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.10.2020) (X)

110.- (S. Sayısı: 241) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında Yolcu ve Eşyanın Karayolu ile Uluslararası Taşınmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2704) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.12.2020) (X)

111.- (S. Sayısı: 242) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri İş Birliği Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2782) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.12.2020) (X)

112.- (S. Sayısı: 243) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2848) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.12.2020) (X)

113.- (S. Sayısı: 244) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ve Karadağ Arasında Karadağ Vatandaşlarına Konsolosluk Yardımı Sunulması Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2983) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.12.2020) (X)

114.- (S. Sayısı: 245) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3053) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.12.2020) (X)

115.- (S. Sayısı: 246) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Demiryolu Yük ve Yolcu Taşımacılığına İlişkin Çerçeve Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3054) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.12.2020) (X)